

Sebastian Labo

Atentát na papeže
a zhroucení komunismu
ve světle Fatimy

Obr.

V Římě, 13. května 1981

V Římě, 1. prosince 1989

Obr.

8. rozšířené vydání

Nutná připomínka k nejnovějšímu rozšířenému vydání této knihy

V novém vydání této knihy byl zohledněn politický vývoj poslední doby, zejména jeho vliv od podzimu r.1989 ve východní a střední Evropě, zahrnutý do dvou mých kapitol č.18 a 19. Ze stejného důvodu byl také pozměněn název knihy a to místo původního názvu Atentát na papeže ve světle Fatimy a stínu Říjnové revoluce 1917, nese kniha v nynějším, rozšířeném, již osmém vydání, název Atentát na papeže a zhroucení komunismu ve světle Fatimy.

Pád komunismu v jeho kolébce a v ostatních zemích Evropy současně znamená vítězství Matky Boží v Rusku, jak ho předpověděla a slíbila ve Fatimě. Toto zhroucení přímo vytvořilo podmínky k obrácení Ruska k víře.

Obrácení Ruska k víře je dlouhodobým procesem a my teď stojíme teprve na jeho počátku. Proto zůstává poselství z Fatimy neustále aktuálním.

Přitom nesmíme zapomenout, že komunismus stále ještě oficiálně žije v nejlidnatější zemi světa, v Číně a dále ve Vietnamu, Severní Koreji a na Kubě, pomlčíme-li o stalinském Srbsku, s jeho dobyvačnou válkou. Proto se musí brát zhroucení komunismu diferencovaně, bez jakékoliv euforie.

Ze své platnosti přitom neztrácejí nic předmluva, ani úvod ze sedmého vydání z roku 1987.

V Koblenci, 13. července 1992,
ve svátek Sv. Antonína z Padovy.

Páter Sebastian Labo, S.J.

Předmluva

Když byla tato kniha vydána poprvé v březnu r. 1982, byla to první kniha, která popisovala atentát na papeže Jana Pavla II. Později byly vydány na stejné téma jiné knihy v různých jazycích. Kniha překládaná však zůstala jedinou svého druhu, která bere v úvahu drama z 13. května 1981 ve světle Fatimy, totiž v souvislosti s proroctvími, které sdělila Madona před 75 léty třem dětem - pasáčkům. Jedno z oněch předpovědí znělo: "Svatý otec bude muset mnoho trpět."

Papež sám o rok později, 13. května 1982, při své poutní a děkovné cestě do Fatimy, ve svém kázání podtrhl ono tajuplné setkání slovy: "Dnes jsem přišel sem, protože právě před rokem došlo na náměstí Sv.Petra v Římě k atentátu na papeže, k události, která tajuplně splývá s výročí prvního zjevení ve Fatimě, dne 13. května 1917. Tato dvě data se setkala takovým způsobem, že věřím a rozeznávám v nich zvláštní poselství, abych sem dnes přišel. Přišel jsem, abych na tomto místě poděkoval Prozřetelnosti Boží, kterou, jak se zdá, Matka Boží zvolila tak nápadným způsobem." Těmito slovy potvrdil Jan Pavel II. úzkou souvislost mezi atentátem a Fatimou.

Avšak každý křesťan by si měl položit otázku: Co nám chtěl Bůh říci, když dopustil drama na náměstí Piazza San Pietro? Odpověď přichází v poselství z Fatimy, v podobě zvěsti z Fatimy, kterou bychom měli brát vážně.

V Římě, dne 4. října 1987,
ve svátek svatého Františka z Assisi.

Zemř. Pavel Hnilica, S.J.
titulární biskup z Rusada.

Úvod

"habent sua fata libelli" (knihy mají svůj vlastní osud!)

Asi tři měsíce po vražedném útoku na Jana Pavla II. jsem se několikrát informoval v mém knihkupectví, zda snad existuje kniha o atentátu. Vždycky jsem dostal stejnou odpověď, krátké "Ne!" Divil jsem se tomu, neboť jsem si vzpomněl na to, co bylo možné číst v prvních dnech a týdnech po atentátu v evropských novinách a časopisech. Široká celosvětová odezva, nejrozmanitější reakce skýtaly jedinečný obraz. Tak jsem přišel na myšlenku, napsat tuto knihu.

Vyšla poprvé na jaře r.1982 německy. Obsahově byla rozdělena do dvou částí. Prvních dvanáct kapitol má převážně dokumentární charakter: popisuje situaci na náměstí Sv.Petra krátce před a po atentátu, až k půlnoci. Následuje uchvacující přehled bezprostředních reakcí v Itálii, Polsku a v jiných zemích.

Desetitisíce lidí, chtěli sdělit Svatému Otci veřejnými prohlášeními, telegramy i dopisy, jak bylo tehdy slyšet z Vatikánu jak jsou otřeseni, svou nadějí, spojenectví v modlitbě a oběti. Zde přináším několik takových projevů od křesťanů i nekřesťanů, státníků, dětí i mládeže, starých lidí a nemocných. Obraz doplňuje pohled na hlášení a zprávy z mezinárodního tisku o atentátu.

"Působení nemocného papeže z lůžka" a pokus, dát odpověď na všudypřítomnou otázku, jak bylo možné, že došlo k atentátu, uzavírají první díl knihy. Nechtěl jsem se však omezit na pouhou dokumentarizaci. Šlo mi o to, najít v atentátu smysl.

Jestliže nám bez Boží vůle nepadne jediný vlas z hlavy, a všechno co nás potká, přichází od Boha k našemu dobru, nebo je k němu použito, potom se smíme, nebo se dokonce musíme otázat, co nám chtěl Bůh naznačit připuštěním vražedného pokusu na Kristova zástupce.

"La Madona di Fatima ha salvato il papa" - "Madona z Fatimy zachránila papeže", bylo slyšet ze všech úst na náměstí Piazza San Pietro i odjinud, ze všech úst, když Svatý Otec na místě nevykrvácel.

"Jedna ruka vystřelila střelu, druhá ji vedla" poznamenal později po půl roce sám Jan Pavel II.

Zdalipak je drama z náměstí Sv. Pavla v nějaké souvislosti se zjeveními ve Fatimě a s ruskou Říjnovou revolucí z roku 1917?

Zodpovědění této otázky bylo a je jedním z cílů této knihy. Hlavní cíl však spočívá v tom, získat čtenáře k hodnotnému šlechtnému nasazení, totiž: zasadit se aktivně o poselství z Fatimy, t.j. pomáhat každodenní modlitbou, obětí a křesťanským svědectvím pronásledovaným křesťanům ke svobodě a pronásledovatelům k obrácení k víře. Teprve poté dojdeme nejbezpečněji blíže k míru ve světě. Co je pro lidskou společnost nejpotřebnější? Jaký vyšší a hezčí úkol můžeme dnes jako křesťané mít ?

V Koblenci, dne 8. prosince 1987,
o velkém svátku Neposkvrněného početí Panny Marie

Páter Sebastian Labo, S.J.

I

Drama na náměstí Sv. Petra ve středu dne 13. května 1981

"Nedá se to vyslovit, musíte být při tom ", zdůraznil kardinál František Tomášek v rozhlasu. Pražský kardinál byl jedním z mála biskupů, kteří se zúčastnili audience onoho hrozného středečního odpoledne. Nikoho z přítomných tehdy nenapadlo, že již dvacet minut poté, co se Svatý Otec objeví na náměstí sv. Petra, se ze zástupu lidí v počtu asi 40.000 poutníků pozdvihne ruka, nikoliv aby přátelsky pozdravila Kristova zástupce a vyprosila si požehnání, nýbrž aby na něj vystřelila.

Později, po několika dnech, vyličil kardinál Tomášek v českém vysílání Radia Vatikán jako očitý svědek strašnou událost z 13. května 1981. Kardinálovo vyličení platí za osobní svědectví církevního hodnostáře, jehož poznal Karol Wojtyla již před dvanácti léty na počátku vatikánského koncilu. Jeho známost s krakovským biskupem se průběhem času z pochopitelných důvodů prohloubila, vzhledem ke geografickému sousedství a podobným těžkostem a problémům, které s sebou přinášel atheistický systém obou komunistických zemí.

* * *

Ve středu odpoledne dne 13. května 1981, očekávali přítomní před basilikou Sv.Petra na přeplněném náměstí za radostného vzrušení příchod Svatého Otce. Vše probíhalo jako obvykle. Stupňovalo se radostné napětí. To se projevilo zejména opakovaně provolávanými hesly velkého počtu mladých lidí. Ve věži baziliky začaly hodiny odbíjet pátou. To znamenalo, že se blíží vytoužený okamžik.

Najednou vypukli přítomní v bouřlivé nadšení. Přijíždí Svatý Otec, Jan Pavel II., stojící v terénním automobilu. Se svým otcovským úsměvem kyne na pozdrav na všechny strany, žehná a přijímá pozdravy nekonečného počtu napřažených rukou.

Právě s úsměvem vrací jedno dítě do rukou jeho otce. Dítě září radostí, protože bylo v rukou Svatého Otce a dostalo se mu zvláštního požehnání. Tu se stane něco, náhle, jako úder blesku z jasného nebe: Padne několik hlasitých výstřelů. Osobní sekretář stojící za papežem, polský kněz Stanislaw Dziwisz a komorník Angelo Gugel zachycují klesajícího Sv. Otce svými rukama pod jeho pažemi. Jeho bílá sutana se pomalu začíná barvit krví červeně.

Zděšení bylo na všech stranách tak velké, že je nebylo možno vyslovit. Je to možno jen osobně zažít.

Terénní automobil zrychluje jízdu směrem k levému přednímu nádvoří baziliky, kde během audience stále stává několik ambulancí záchranné služby. Jan Pavel II. byl naložen do jednoho ze záchranných vozů a dovezen do polikliniky Agostino Gemelli.

Bylo znát, že se nikdo z přítomných nestyděl za slzy. Bylo možno slyšet hlasitý pláč, především však modlitbu. Modlitbou, která v nejtěžších chvílích přináší největší světlo i největší sílu.

V 18 hodin ležel již Sv. Otec na operačním stole. Vzhledem k velké ztrátě krve mu musely být dány tři litry krve. Byl zjištěn těžký průstřel břišní dutiny, po jednom lehčím průstřelu na pravém předloktí a na ukazováčku levé ruky. Nebyly však zasaženy žádné životně důležité orgány.

Operace skončila v 23:30 hod. Nato byl Sv. Otec umístěn na pokoji s intenzívní péčí.

Ve čtvrtek, pátek a v sobotu byly v jeho nemocničním pokoji slouženy mše svaté, při nichž přijal tělo Páně. Za tichých modliteb nabýval hlubokého vnitřního míru.

V neděli již v sedě na lůžku sloužil mši svatou společně se svými dvěma osobními sekretáři.

Pokračuje ve svém apoštolátu, spojen s Kristem modlitbou a smířen se svým utrpením, na straně Matky Boží, Panny Marie. V tomto duchu se snaží ještě více naplnit svoje heslo "Totus Tuus" t.j. "Zcela Tvůj"

Cynický, vražedný útočník, třiaadvacetiletý Turek Mehmet Ali Agca, se snažil po atentátu uprchnout, byl však zadržen a odveden policií. U Interpolu již bylo jeho jméno zaregistrováno. Před dvěma roky, když papež navštívil Turecko, byl již Agcou smrtelně ohrožen. V Římě se Agca ubytoval v hotelu v blízkosti Vatikánu a odtud vícekrát telefonoval do zahraničí. Policie u něho našla větší peněžní částku. Jeho četné cesty po Evropě, jeho styky, jakož i hojnost peněz u něho - bez jakéhokoliv zaměstnání - prokazují, že akci tohoto druhu cílevědomě organizoval.

Kromě Sv. Otce byly těžce zraněny rovněž dvě ženy, které stály v jeho těsné blízkosti, jedna z nich, Američanka, velmi těžce.

Je otřesnou skutečností, že v naší současné společnosti, která si o sobě hrdě myslí, že náleží k epoše vysokého kulturního a technického rozvoje, existuje taková "džungle". Je to morální rakovina, která se musí radikálně vyoperovat. Sv. Otec vidí v útočnickovi ubohého, popleteného člověka, kterému upřímně odpouští.

Tato příhoda z 13. května 1981 je velkým apelem na celou dnešní společnost, aby skutečně vážně přezkoumala svoje svědomí. Je to alarmující signál "S. O. S." do celého světa, především na adresu všech vlád: Učiňte co nejrychleji vše, zaveďte přísná opatření k tomu, abyste předcházeli násilí, aby džungle nenávisti a vraždění ustoupila civilizaci vzájemného porozumění, vzájemné pomoci a lásky. Nastolte všude respekt před lidskou důstojností, s úctou, vážností a zachováním všech základních práv. Je to právě nynější papež Jan Pavel II., který neustále ve svých projevech v Římě a během svých zahraničních cest zdůrazňuje tuto nutnost. Při tom současně upozorňuje na to, že zárukou respektu všech lidských práv je především respektování náboženské svobody. Je pravda, že mladí lidé při pochodu Římem na svou standartu napsali: "O Cristo o morte", t.j. "bude Kristus, nebo smrt".

Buď Kristus, život a záchrana, rovněž záchrana lidské důstojnosti, rodiny, manželství, národa, jakož i celé lidské společnosti, nebo zkáza, ničení, zánik a smrt!

Chceme však žít, skutečně a šťastně žít, a to nejen v tomto krátkém období naší lidské existence zde za pozemského života, nýbrž také, a především, po smrti v životě věčném. Jen Kristus sám nám může říci: "Přišel jsem, aby všichni měli život a to v jeho plnosti" (Jan 10, 10) "Já jsem cesta, pravda a život." (Jan 11, 25).

Proto by měl každý z nás posilovat své spojení s Kristem v osobním životě, manželství, v rodině, na pracovišti, v denním jednání s lidmi, vždy a všude.

Mysleme nyní zvlášť a zcela silně v našich modlitbách na Sv. Otce, aby mohl co nejdříve, jak jen bude možno, pokračovat ve své misi, svém poslání, jež mu bylo svěřeno nejen církví, nýbrž i celou lidskou společností. Často a naléhavě opakujme prosbu: "Pane, zůstaň s námi, neboť se připozdívá..." (Luk. 24,29).

Náměstí Sv. Petra a klinika Gemelli po atentátu

Drama po atentátu spatřili nejprve s úlekem a otřesem ti poutníci, kteří stáli v papežově bezprostřední blízkosti a viděli, jak Sv. Otec bezvládně klesl po druhém nebo třetím výstřelu s obličejem plným bolesti do rukou svého sekretáře Dziwisze. Jiní poutníci, stojící dále, si při třesku výstřelů snad nejdříve pomyslili, že se jedná o rakety k ohňostroji. Vyplašené hejno holubů, které vzlétlo zpod kolonády, to zdánlivě potvrdilo. Takto uvažující lidé netušili, že ptáky, jinak symbolizující mír, tentokrát vystrašily vražedné střely. Opustili zemi a letěli k nebi, aby tam nahoře našli bezpečí.

Teprve poté, co bylo slyšet první zavytí sirén, a neobyčejně rychle se vracel jeep plný pomocníků s papežem, kteří ho podpírali, rozprostřelo se po Petrově náměstí ticho z úleku, smrtelné ticho, přerušované pouze nářky dvou žen, které byly rovněž zraněny. Jedna, ta z Jamajky, se chovala tišeji, druhá žena z Chicaga hlasitě křičela bolestí. Tato žena, polského původu, dokonce narozená ve Wadowicích jako papež, byla rovněž smrtelně zraněna, jako on. Hlasitě křičela. Brzo s přiblížil houkající sanitní vůz a vzal obě ženy do nemocnice "Spirito Santo", vzdálené asi pět set metrů. Ticho, jež se znovu rozhostilo, bylo poté přerušováno jen pláčem a vzlykotem. Plakali muži, ženy a děti, zaleknutí nepochopitelným děním.

Zlo, jež chtělo vymazat život posla lásky, dobra a pokoje, ukázalo na okamžik svoji šerednou tvář a zanechalo strašlivou ozvěnu. Bohu díky, jen nakrátko. Ozývaly se první otázky: "Žije ještě papež?" - "Kdo je pachatelem?" Atmosféra byla sice vysoce napjatá, mezi čtyřiceti tisíci poutníky a turisty však nepanovala žádná panika, odhlédneme-li od zoufalství jednotlivců.

V této nesnesitelné situaci se náhle zjevuje na pódiu před mikrofonom, z něhož měl hovořit papež, jezuita páter Kazimierz Przydatek, od roku 1975 vedoucí polského poutnického centra v Římě. Vodí každou středu k papeži polské skupiny poutníků. Příkladně nezištný, šlechetný člověk, dobře známý ze své činnosti jak v Polsku, tak i v Itálii.

"In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti" je ho slyšet se modlit hlubokým, chvějícím se hlasem, na to Pater noster a Ave Maria. Odpovídají tisíce poutníků. V této otřesné, strašné hodině je jejich pozornost odvedena nejlepším možným směrem. Za zraněného papeže začíná modlitba růžence.

Mezi jednotlivými slokami se zpívá blízko pódia polsky, protože se tam nalézají sotva ve vzdálenosti patnácti metrů od mikrofonu, stovky krajanů Karola Wojtyly,

Obr., pod ním text:

Zděšení poutníci, mající úzkost o papeže, nalézají znovu klid a naději v modlitbách.

ze všech částí Polska, kde každou středu se zvláštní radostí čekávají na "svého" papeže, aby mu potřásli rukou, a aby mu předali skromné dárky z vlasti. Jsou svátečně oblečení. Před audiencí zpívali, tleskali a mávali bílo-červenou vlajkou. Nyní jejich nadšení a radost potlačila vážnost situace se smutkem.

Jedna z dnešních skupin se svým biskupem Stefanem Barelou přišla z Čenstochové. Chtěla papeži předat velký obraz Matky Boží z Jasně. Zdalipak ještě někdy stihne svého adresáta ? Dva muži přinášejí obraz na pódium a stavějí ho na prázdné papežovo křeslo. Vedle něho jiní poutníci rozstavují krásné růže. Černá Madona přebírá místo toho, jenž se jí zasvětil jako "Totus Tuus" a o jehož život nyní bojují lékaři a strachuje se svět. Díky modlitbám pomalu nacházejí lidé na náměstí klid a naději. Když kněz předříkávající modlitby zapěje po třetí sloce polsky postní píseň " Lide můj, lide můj, co jsem Ti učinil", nezůstává Polákům ani jediné oko suché. Poté poznávají píseň, podle melodie, rovněž ostatní přítomní a jsou jí dojati.

Po 18 hodině přichází z kliniky Gemelli první zpráva, kterou sděluje modlícím páter Kazimierz mikrofonom: Sv. Otec byl těžce zraněn průstřelem břišní dutiny. Dvě další střely mají lehčí následky. Krátce po 18. hodině začala operace. Před tím se papež vyzpovídal svému sekretáři a přijal svátost umírajících. Papež žije! Davy si vydechly. Potom se lidé starostlivě dotazovali: "Přežije ?"

Lidé v modlitbách vytrvávají nadále. Přes náměstí vře lehký vánek. Pomaloučku se stmívá. Již přes hodinu se polský kněz modlí s desetitisíci poutníky na místě, na němž měl papež pronést svoji audienční promluvu.

Jako veliká rodina začíná velké množství lidí úpěnlivě prosit nejsvětější Pannu za těžce zraněného papeže. Po hodině stojí vedle polského kněze italský duchovní, jenž nato pokračuje v italských modlitbách a ve zpěvu. Na místo, na němž došlo k zločinu, někdo staví květinový kříž, jiní tam zapalují svíčky. Kolem 19. hodiny přichází z Gemelliho kliniky nová, radostná zpráva, která je přijata s úlevou: Nebyl zraněn žádný životně důležitý orgán Jana Pavla II.

Později prohlásili lékaři, že to byl pravý zázrak. Jeden ze tří projektilů prošel tělem přímo vedle aorty.

Lékařský tým Gemelliho kliniky dále horečnatě bojuje o život papeže. Profesor Castiglioni, ředitel kliniky a známý chirurg, prodléval toho času v Miláně na kongresu. Již v 18:40 letí do Říma. Ve 20:50 dochází oznámení, že se operace schyluje ke konci. Avšak příliš brzo, neboť se taková oznámení budou ještě opakovat dokud lékaři operaci neukončí.

V 21 hodin začíná na Petrově náměstí modlitební stráž mládeže Katolického výboru. Vyzývají všechnu mládež věčného města k modlitbě za jejich "pravého přítele a duševního vůdce" Jana Pavla II. Pod Berniniho kolonádami stále přicházejí a odcházejí jednotlivci i skupiny lidí.

Ve 23:25 hod byl v klinice Gemelli úspěšně skončen zápas o život neobyčejného pacienta. Jan Pavel II. byl z operačního sálu přemístěn do resuscitačního pokoje. O pět minut později informuje profesor Castiglioni žurnalisty o úspěšném průběhu operace.

Přirozeně, není to žádná záruka pro budoucnost. Jistá je jen naděje. Lékaři udělali vše, co jen bylo možno. Nyní zůstává jen čekání. Kolem půlnoci přichází na náměstí sv. Petra z kliniky další dobrá zpráva: Pacient Karol Wojtyla se probral z narkózy. Prosebná modlitba jednotlivců se mění ve vřelé díky. Třiaosmdesátiletý italský prezident Sandro Pertini byl již krátce po začátku operace na klinice. Chtěl v nemocnici čekat až na konec komplikovaného chirurgického zákroku. Teprve poté, co lékaři zjistili, že operace dobře probíhá a on mohl papeže uvidět, opustil nemocnici.

Když byla pětihodinová operace ukončena a papež se již probral z narkózy, přišel znovu Sandro Pertini do nemocnice, aby se stal prvním návštěvníkem na stanici intenzivní pomoci. Lehce mu pohládl ruku, za což

Obr.

Italský prezident Sandro Pertini byl prvním návštěvníkem papeže na klinice Gemelli.

mu papež mohl oplatit slovy: "Signor Presidente, grazie" spolu s děkovným pohledem za pravou solidaritu. Dojímavá a úchvatná scéna: Dvě osobnosti naší doby, které vytvářejí naše dějiny. Znavena, avšak posilněna nadějí, opustila hlava Itálie Gemelli kliniku na Monte Mario, aby v nejbližších dnech papeže znovu navštívila.

Na náměstí sv. Petra této noci ještě stále prodlévají jednotlivci nebo menší skupiny v tichých rozhovorech nebo v modlitbách. Již se ví, že atentátníkem nebyl Ital, nýbrž turecký terorista, který byl ve své vlasti odsouzen pro vraždu k trestu smrti, ale uprchl z vězení za záhadných okolností, aby zabil papeže. Poté, co vypálil rány, pokusil se utéci. Robustní italská řádová sestra, ze severního Bergama, která stála vedle

něj, sice nemohla zabránit výstřelům, zabránila mu však mocným hmatem v útěku. V prvním okamžiku bylo nebezpečí, že shromážděný dav vraha zabije. Policie jej zachránila - "modleme se také za tohoto ubohého člověka" řekl hlasitě v noci jeden hlas a rozhovory o tom, kdo chtěl zavraždit zástupce Kristova, se proměnily v modlitby za něj. Jak neobyčejný obraz skýtá toto náměstí v této noci !

Guiseppe Flanelli, redaktor listu "Osservatore Romano", obeznámený s Piazza San Pietro, shrnul své dojmy a okamžitě je přinesl do tiskárny, takže je Římané mohli číst již v mimořádném ranním vydání. Věnoval pozornost zejména pěti osobám.

* * *

Kolem půlnoci je Marie ještě na náměstí sv. Petra, uprostřed několika mužů, kteří se těžce znaveni modlí na místě, kde se papež zhroutil do rukou svého sekretáře.

Objevuje se první čtvrt měsíce a znovu mizí za cáry mraků a osvětluje po kouscích hrazení, sedadla a tribunu pro diváky, které ještě stojí tak, jak tam byly postaveny v očekávání audience. Studny mlčí. Čistící vůz projíždí v půlkruhu a věrně provádí svou práci.

Marie nemá ani věk, ani zaměstnání. Je jen ženou, která se modlí dále, zatím co papež trpí. Na hradícím plůtku improvizovala malý oltář: Obraz Jana Pavla II. a dvě fosforeskující svíce.

Marie nikdy nezmeškala žádnou audienci. Je zde vždycky, když papež vychází z Vatikánu a je zde vždy, když se vrací zpět. Marie, stojící zmámená v zástupu, se směje a tleská a potom spokojeně odchází. Nyní, když je papež venku, čeká na něj.

Luigi je mechanik, jak můžeme usoudit z jeho zamaštěného pracovního obleku a šroubováku, který mu vyčnívá z brašny.

Jel po Via della Conciliazione, když náhle uviděl mihnout se u semaforu dvě, tři policejní auta a potom uslyšel zavytí klaksonů. V davech se zavlnilo.

Když přijel na svém mopedu blíže, - tak vypráví - viděl vystoupit na pódium kněze, jenž pomalu řekl: "Papež byl zraněn". A uviděl zástup, který ani nekřičel, ani neklel, nýbrž se začal modlit Otčenáš. Luigi není člověk, jehož by bylo možno zastrašit. Je to dělník, jeho ruce jsou plny mozolů.

Je tu již šest hodin. S navykrou přesností připevnil na svůj moped řetěz se zámkem a posadil se vedle Marie. Zpívá. Marie zpívá staré písně, které již nikdo nezná, kromě Luigiho, jenž však již zapomněl mnoho slov a pokouší se držet nápěv svým hlasem.

Salvatore je policista, není však z těch, kteří jedou okolo v automobilu přepadového komanda se zapnutými sirénami. Jde pěšky, dosáhl určitého věku. Něco přes rok provádí s jedním kolegou noční pochůzku na svatopetrském náměstí. Salvator má, jako všichni policisté, za pasem pistoli, ale přiznává, že ji nikdy nepoužil. Stále znovu se dívá k místu, odkud ten pomatenec střílel, a pokyvuje hlavou. "Pomátl se, je to jen ubohý blázen. Jen pomatenec může stisknout spoušť".

Salvator reprezentuje zákon, řád. Nemůže pochopit nesmyslné násilí. Každou noc pozoruje rohové okno ve třetím poschodí a tím již poznal průběh celého papežova dne. Ví, že se papež odebírá k odpočinku, když zhasne světlo. Vychloubá se své ženě, že zná papežovy zvyklosti. Ví, kdy měl příliš mnoho práce a kdy je unaven, a zhasíná světlo dříve. Je pyšný na to, že udržuje klid na náměstí, když papež odpočívá. Dnes Salvator své místo nepoznává, jaký je to jen zmatek ! Dívá se na neosvětlené okno a kývá hlavou.

Vito je, jak zdůrazňuje, atheista. Prohlašuje: "Jak to může Bůh dopustit? Jak může připustit, že

někdo střílí na papeže? Má být přinesena oběť? Snad papež?" Simon je věřícím křesťanem. Je to angažovaný chlapec, jak se sám označuje, a svými otázkami vyrůstá sám nad sebe: "Obětoval svého syna." Vito i Simon mlčí, snad myslí sami na sebe, nebo na záhadu, která je obklopuje, zatím co Maria začíná zpívat: "Christus vincit" a Luigi se snaží ji následovat, nezná však slova a tak neustále opakuje Christus, Christus, do nekonečna. A to je krásná modlitba.

II.

Řím a Itálie po dramatu na "Piazza San Pietro"

Bolest, otřes, nevěřičnost a zděšení, pocity, které již několik minut po atentátu obletěly během několika hodin celý svět, se převalily přes Věčné město a celou Itálii.

Byly však také výjimky, které uvítaly vražedný pokus na Jana Pavla II. potleskem.

Snad ve vzdálenosti jednoho kilometru od náměstí sv. Petra, na Lidovém náměstí, demonstrovalo asi tři tisíce lidí za umělé přerušení těhotenství. Když je zastihla zpráva o atentátu, několik z nich začalo tleskat.

To vše byl bizarní kontrast k tomu, co pocítila většina lidí v Římě a v Itálii při atentátu.

Na výzvy biskupů a kněží navštěvovaly této noci zástupy lidí otevřené kostely, aby při eucharistických a prosebných bohoslužbách a při modlitebních hodinkách prosily Boha o záchranu papeže a vzývaly Matku Boží, a to nejenom v Římě, ale i na celém italském poloostrově, o vyslyšení těchto modliteb.

Italská biskupská konference se po atentátu obrátila ke katolíkům své země s následujícím prohlášením: "Bláhový, zločinný a bezbožný čin zasáhl Sv. Otce během vykonávání jeho neúnavné služby lásky, jeho osvětleného učitelského úřadu k ochraně lidí a během jeho osobního a apoštolského svědectví. Biskupové, kněží, příslušníci řádů a všichni věřící se shromažďují v pospolitosti s celou církví při vroucí modlitbě za blaho milovaného pastýře Jana Pavla II. Necht' všichni vzývají Pana Ježíše Krista, aby svou slitovností uchoval svého zástupce na zemi k dobru věřících a celého lidstva. Vyproste si od Boha obrácení srdcí,

poslušnost ve víře, mír, klid a svornost, abychom dosáhli harmonického soužití v naší zemi a bratrství národů."

Římané jsou nejvyššímu pastýři blízko jak v modlitbě, tak i náklonností. V modlitbě vzrůstají jejich naděje, důvěra i víra, v to, že bude toto středeční odpoledne 13. května 1981 brzy jen špatnou, vzdálenou vzpomínkou.

V bazilice St. Lorenzo se o půlnoci sloužila mše svatá za úplné uzdravení Sv. Otce.

Ve farnosti St. Saba na Aventinu, kterou papež poctil svou pastorální návštěvou před méně než měsícem, byla večer adorace. Přišli lidé všech věkových skupin a všech společenských vrstev, aby od Pána vyprosili milost uzdravení pro papeže, aby mohl pokračovat ve svém pastorálním magisteriu, a aby mohl vést dále církev po cestě, kterou chtěl Kristus. Mezi mnohými farníky byli také alumni z blízké polské papežské koleje, ve které krakovský arcibiskup po léta bydlíval při svých návštěvách Říma.

Ze všech farností Říma přicházeli znovu a znovu věřící na místo činu na Svatopetrské náměstí, chtěli se tam modlit a snad se dozvědět něco bližšího od očitých svědků.

Kardinální vikář Ugo Poletti vyzval navečer k modlitební hodině na příští den, která se měla uskutečnit tam, kde došlo k vražednému pokusu: "Obracím se na všechny lidi v Římě, na všechny věřící, jménem všech, abych vyslovil náš zmatek, strach a bolest. Chvála Bohu, zprávy o Sv. Otcí nám dodávají velkou důvěru. Pán nedopustí, aby nebyl dokončen dar jeho uzdravení. Zvu nyní obyvatele Říma, aby se přišli pomodlit zítra večer, v 21 hodin na Svatopetrské náměstí, na místo, na němž byl papež zraněn. Chtěl bych, aby všichni, kdož papeže milují, pokud jim to bude možné, přišli na náměstí Sv. Petra demonstrovat svou lásku a náklonnost a prosili Boha, abychom mezi sebou tak brzo, jak to jen bude možné, znovu uviděli Sv. Otce."

V některých jiných městech i v menších obcích se v podstatě jevil stejný obraz. Lidé, otřeseni neuvěřitelnou zprávou, hledali vnitřní klid a vyrovnanost v modlitbách, k nimž je pozvali biskupové a kněží. Arcibiskup turinský, kardinál Ballestro, prezident italské biskupské konference, pozval věřící k bohoslužbě, která se konala v 21 hodin v dómu. Kardinál mimo jiné řekl: "Tento ohavný čin proti osobě Jana Pavla II. zanechává zděšení nejen u věřících, nýbrž, jak věřím, u všech lidí dobré vůle. Tragická událost, která nás v této hodině umlčuje, vyžaduje ode všech rozvahu, přemítání o světle víry a nejvyšších lidských hodnotách, abychom se všichni stali lepšími a více věřícími."

V srdci města na laguně, v Benátkách, na náměstí Sv. Marka se shromáždilo přes 6.000 mladistvých, kteří se modlili a zpívali přes dvě hodiny, aby tak prokázali svou lásku k papeži.

Ve Florencii se v 19:00 hodin shromáždilo 5.000 osob, k protestu proti umělému přerušování těhotenství. Byla pozvána matka Tereza z Kalkaty a měla na něm promluvit. Poté co přišla, začala s modlitbou Otče náš za zraněného papeže. Se strachem a obavami sledovaly davy radiové zprávy z Říma. Shromáždění bylo přerušeno a všech pět tisíc lidí bylo pozváno do nejbližšího kostela Bellariva na mši za papežovo uzdravení. Na cestě tam se účastníci modlili růženec. Matka Tereza modlitby předříkávala. Když přišli do kostela, byl tu již kardinál Benelli Florentský arcibiskup vyzval početné věřící, stojící před přeplněným kostelem i v něm, ve svém kázání během mše svaté k modlitbě a zvolal: "Buď nám Bůh milosrdný! Máme smutek a bolest v našich srdcích kvůli zranění, které bylo způsobeno jak papeži jako Kristovu zástupci, tak i církevnímu společenství... Ale v atentátníkovi je také troška každého z nás. Kdo může říci, že by v něm nebylo nic z jakéhokoliv násilí? Událost ze Svatopetrského náměstí je toho výsledkem. Ale Kristus nám sděluje, že nepřišel, aby soudil, nýbrž aby miloval a uzdravoval. Na této lásce chceme založit náš život, je měřítkem podle něhož budeme souzeni", zdůraznil na konci svého pohnutého kázání kardinál Benelli.

Arcibiskup Magrassi z Bari začal v 17.00 hodin v katedrále svůj slavnostní obřad mše sv., jako zakončení slavnosti při příležitosti přenosu pozůstatků sv. Mikuláše. Během mše sdělil věřícím zprávu o atentátu na Svatého Otce, k němuž došlo několik minut předtím. Vzdává se svého kázání a místo něho se modlí za papeže. "Násilí, které mate svět, je plodem rozplynutí lidských hodnot, ke kterému dnes dochází, dechristianizace, která vede k pošlapání života vlastníma nohama. Přes to všechno nikdy církev neztratí odvahu k hlásání svých poselství. Nikdy nám násilí nezavře ústa". Syrakuský biskup Lauricella se dozvěděl o atentátu během mše svaté, ve svatyni "Madony delle Lacrime" (Plačící madony) známé od r. 1953. Zřetelně pohnut vyzval věřící k vroucí modlitbě za papeže: "On je mučedníkem víry, svědkem pravdy, příkladem křesťanské odvahy". Ve všech kostelích města setrvali věřící v modlitbě k Bohu, za uzdravení papeže.

* * *

14. května se konaly v celé Itálii, v katedrálách i v nejmenších kostelích, služby Boží za brzké, úplné uzdravení papeže.

Milánský arcibiskup Martini, jesuita, oslovil během svého kázání v dómu asi 5.000 přítomných věřících slovy:

"Jestliže do srdcí vnikne propaganda moci, která chce člověka přesvědčit o tom, že je moc stejně významná jako právo, když se formy násilí přijímají jako zvyklosti a jsou přijímány s jásotem, kdyby se chtěl vymazat papežův hlas o tom, že se Bůh musí poslouchat víc než lidi (Apg 5, 29), protože strach z toho, že papež představuje hrozbu pro mírové soužití, přetrvává; potom se zdá být dovoleno, ptát se, jaký ohlas to našlo v srdcích těch, kteří včera papeži nadávali, napadali ho a posmívali se mu - a dnes ukazují pohnutí - to je narážka na propagátory umělého přerušování těhotenství, kteří v posledních dnech provedli ošklivou štvavou kampaň proti papežovi a jejichž dnešní pohnutí mohlo být sotva jasněji a zřetelněji vyjádřeno. nežli těmito slovy.

"Roztrpčení těchto hodin nechť nás dovede k přemýšlení, abychom pochopili, jak velká láska k lidstvu a ke každému jednotlivému člověku vždy pohybovala jeho rty a vládla každým papežovým gestem", doplnil k tomu kazatel.

Ženevský kardinál Siri, se zúčastnil pouti sv. Madony ochránkyně (Madona della Guardia). Během tamní promluvy komentoval atentát takto: "Papež věděl o stálém nebezpečí a akceptoval je. Důkazy solidarity ze všech stran Země ukazují, že svět obsahuje stále ještě něco dobrého. Zvu věřící mé diecéze k modlitbě, aby papež zůstal živ a nadále byl plně aktivní."

"Byl zasažen papež, viditelná duchovní hlava církve. Byl zasažen ve svém domě, blízko baziliky, která připomíná mučednictví sv. Petra", řekl ve svém kázání kardinál Poma v Boloni a dále se zeptal: "Čípak se to mohlo stát? To je otázka všech, kteří se pozorují obecný stav, který nás skličuje. Pročpak se v poslední době rozpoutaly proti osobě Sv. Otce antipatie a také proti církevním spolkům, jako by to byly plody opožděné civilizace, jakoby to bylo porušením povinnosti, projevit svoje vlastní mínění, vychovávat svědomí a zvěstovat vysoké poselství evangelia?"

Kardinál Ursi z Neapole, který byl spřátelen již před volbou papeže s tehdejší kardinálem Wojtylou, řekl: "Tato zpráva mě zmátla. Nikdo si nedovedl představit, že člověk, jenž mluví o lásce a míru, jenž ochraňuje život, jenž od začátku svého pontifikátu mluvil k lidem nejen v Božím světle a evangelia, nýbrž také o svých kněžských povinnostech, že takový člověk bude postižen tak krvavým atentátem". Navečer se sešly tisíce v katedrále, kde kardinál s knězi celebroid eucharistickou mši.

Arcibiskup Sorrentini z Regio Callabria komentoval atentát

slovy: "Je to tak, jako kdyby se někdo snažil střelami mířenými na papeže, znovu usmrtit Krista. Snažili se vyřadit to, co on, papež, představuje jakožto vznešený symbol lásky, jakožto ztělesnění evangelia."

Po celé Sardinii byly organizovány hodiny modliteb a setkání. Arcibiskup Bonfiglioli z Cagliari prohlásil: "Takové drama může postihnout každého člověka, také papeže. Ve svém nasazení je však on svědek evangelia a ve své službě církvi je vždy obzvlášť vystaven útokům a je připraven zaplatit svou osobou, jako Kristus na kříži, nejen slovy. Sledujeme se zděšením a starostí tuto událost, kterou způsobila kriminální ruka, aby zasáhla právě tu osobu, která představuje nejvyšší bratrství a lidskou lásku.

Doporučuji pevnou důvěru a vytrvalost v modlitbách za papeže, církev a celou společnost a to silou, nevycházející z násilí, nýbrž z lásky a odpuštění."

Arcibiskup Pappalardo z Palerma pravil v poselství ve své diecézi: "Jsme plni důvěry ohledně zpráv, přicházejících z Říma, avšak víme, že se musíme ještě více a intenzivněji modlit. Vyzval věřící: "Společně povznést jejich prosbu k Bohu v modlitbě, aby způsobil návrat Sv. Otce brzo abychom znovu slyšeli jeho hlas lásky a smíru."

Kromě biskupů a kardinálů vyjadřovali veřejně rovněž politici a státníci svoji účast na osudu zraněného papeže.

Vyjímáme zde z vyjádření italského prezidenta, které pronesl asi ve 20:00 hodin:

"Tento atentát, jehož obětí se stal pontifex, představuje odporný zločin, vrchol zvrhlosti, který sahá po nejvyšších životních hodnotách.

Obr.: S napětím a s pozorností byly očekávány a přijímány v celém světě první lékařské buletiny o zdravotním stavu papeže, také na klinice Gemelli, v níž se nachází neobyčejný pacient

Vyslovuji zděšení, opovržení a bolest celého italského národa bez rozdílu ideologií a náboženské víry a vyslovuji horoucí přání uzdravení Jeho Jasnosti, jemuž se cítím být v těchto hodinách bolesti celým svým srdcem tak blízko, jako ještě nikdy".

Náměstí Piazza San Pietro, navečer, dne 14. května.

Podobně jako v provincii, také věřící věčného města spěchali do svých basilik, především do basiliky sv.Petra, aby se tam modlili za svého "caro papa", svého milého papeže. Smutně se dívali k místu, kde se odehrál vražedný pokus.

Na náměstí sv.Petra došlo v 21 hodin k významnému prohlášení, na němž se zúčastnilo šedesát až sedmdesát tisíc věřících, nejen katolíků. Kardinální vikář Ugo Poletti všechny pozval.

Byla to den po atentátu jistě nejdůležitější manifestace nejupřímnější lásky ke zraněnému papeži Janu Pavlovi II. Již dlouho před 21.00 hodinou obsazují náměstí osvětlené silnými reflektory tisíce lidí: muži, ženy, děti, staří i mladí, řádové sestry a bratři, mnoho kněží. Několik kardinálů a biskupů, jakož i jeden z osobních sekretářů papeže, P. John Magee, sedí v první řadě. Shromáždění řídí kardinál Hugo Poletti a ujímá se slova:

”Křesťanská římská obec, dobrý a upřímný lid Říma se shromažďuje k modlitbě za papeže, svého biskupa, v této hodině, která se zdá být temnou, která je však světlá, jako málo okamžiků papežských a křesťanských dějin.Chceme se modlit za uzdravení sv.Otce, za jeho rychlý návrat k nám, za nápravu onoho pošetilého činu, který směřoval proti vysvěcené osobě papeže a v něm proti Kristu, jehož je na zemi zástupcem, proti lidstvu, které miluje, proti duchovním, morálním, sociálním hodnotám, které papež reprezentuje. Prosíme za odpuštění nejen atentátníkovi, nýbrž také všem těm, kteří sahají po moci a nevědí, co činí.” Jedině láska může přemoci "nenávist a šílenství násilné smrti" láska milosrdného Krista, jenž odpouští svým vrahům.

Říkám to proto, abych zřetelně označil klima naší modlitby, rodinnou intimitu našeho shromáždění, spojené hluboké společné bolesti a lásky". Kardinál poděkoval všem, když se v Itálii v duchu spojili v modlitbě za papeže a poznamenal k tomu: " Papež je zde. Je přítomen. Víme že je zde se svou vírou, svou odvahou, svou láskou k Bohu a k lidem a se svými myšlenkami, neboť ví o našem shromáždění. On sám dnes mně a všem poděkoval. Jeho zdravotní stav, sice těžce zkoušen, nám však skýtá přesvědčení a naději, že brzy bude s pomocí Boží opět mezi námi."

Při těchto kardinálových slovech se rozmáhá na náměstí sv. Petra mocný aplaus. Ačkoliv v této

hodině vane studený vítr a mnozí lehčeji oblečení v davu to pocítují, přece jen všechny ohřívá vnitřní oheň, plamen víry a radosti, že se sv. Otec po zkoušce utrpení a bolesti k nim vrátí:

"Naše naděje, naše důvěra jsou tak silné, že se odvažuji říci, že již v této chvíli za to Pánu děkujeme."

Po těchto slovech zve kardinál k modlitbě růžence. Začíná s bolestnými tajemstvími. "Vaše ohlasy nám pomohou pochopit hluboká pozitiva a univerzální hodnoty Kristova utrpení, které se nám ukazují v utrpení papeže, církve a celého lidstva." - "Bez pána nemůžeme my lidé nic učinit, skutečně nic", poznamenal nakonec papežův vikář.

Poté začíná modlitba sv. růžence, modlitba, již sv. Otec tak často k modlení doporučoval. Před každou slokou vyjadřuje kardinál vhodnou myšlenku: Ježíš v zahradě Getsemanské, naplněn strachem, krví se potící. Potom Ježíš, korunovaný trnovou korunou, opuštěný, pohaněný, trpící, outsider. Tak se dnes jeví papež ve své vášnivé víře, ve svém nasazení pro integrální důstojnost člověka... "Ecce Homo!" Není větší lásky, nežli dát život za přítele. Ježíš je přítelem všech, také špatných a zlých lidí. Promíjí. Tak jako on, tak i náš papež kázali svou lásku všem, spravedlivost a milosrdenství pro všechny. Teď o tom vydává svědectví."

"Matko, Marie, buď blízko toho, jenž je zcela Tvůj "Totus Tuus", zejména nyní."

Po skončené modlitbě růžence pronáší několik mladistvých přímlovů za uzdravení Sv. Otce a jeho brzký návrat do pastýřského úřadu, za jednotu křesťanů a za mír na světě, konec násilí a též za atentátníka.

Po těchto modlitbách přichází k mikrofonu nejvzácnější host, zvláštní vyslanec ekumenického patriarchy Dimitriose I., metropolita Meliton. Pozdravuje shromáždění, rovněž jménem patriarchy Dimitrose a řecky se tiše modlí.

Následujícího rána, v pátek 15. května, se metropolita Meliton ubírá do kliniky Gemelli, aby se tam informoval o zdravotním stavu Sv. Otce.

Zapisuje do návštěvní knihy následující poselství: "Ve jménu Jeho Svatosti, ekumenického patriarchy Dimitriose I. vyjadřuji bezmeznou účast nad utrpením Jeho Svatosti, papeže Jana

Pavla II. a římskokatolické církvi. Modleme se, aby Pán znovu předal Svatého Otce pokud možno rychle a úplně uzdraveného církvi a světu, kteří ho tak potřebují. Zvláštní mimořádný vyslanec ekumenického patriarchy Meliton z Calcedonie, dne 15. května 1981."

Poté vytrval chvíli v tiché modlitbě. Následovně poprosil své italské průvodce, aby se s ním společně třikrát pomodlili "Kyrie" a nakonec jim popřál: "Ať všichni tak brzo, jak jen bude možné, uvidíte Sv. Otce opustit tuto nemocnici."

Po ukončení oné nezapomenutelné modlitební hodiny jsem na náměstí sv. Petra potkal několik známých a přátel, mezi nimi také Edvarda. Je jedním z polských kněží, kteří pracují v papežských ministerstvech (kuriích). Není jich zdaleka tak mnoho a také ve Vatikánu nemají "první a poslední slovo", jak to některé italské noviny tendenčně rozšiřují.

Edvard znal papeže již několik roků ještě jako biskupa Wojtylu. Svatý otec ho dobře zná a zve ho jako hosta tu a tam ke svému stolu.

Tiše jsme se pozdravili a pokoušeli se posílit naši společnou skromnou naději na papežovu záchranu. Po rozloučení s Edvardem jsem si vzpomněl na naše společné setkání v září r.1979 při němž s námi byli pospolu také páteři Kazimierz a Oleg. Mezi jiným došlo též v rozhovoru ke zmínce, že snad existují pověsti o tom, že by mohl papež brzo zemřít krvavou, násilnou smrtí. Poté došlo k tázavým pohledům mých polských přátel.

V krátké přestávce mezi rozhovorem jsem se odvážil pronést ne nepochopitelnou poznámku: "Mučednická smrt by byla pro papeže, i celou církev milostí. Ale když by se to mělo stát, tak teprve po patnácti nebo dvaceti letech požehnaného apoštolského života."

III.

Polsko po Jobově zvěsti z Říma.

Z pochopitelných důvodů byli atentátem nejhluběji postiženi Poláci, ve své vlasti a všude ve světě, a tím byli i nejvíce solidární s nebezpečně zraněným papežem.

Jan Pavel II. není jen hlavou katolické církve, k níž Poláci již po tisíc let "semper fidelis - vždy věrně" náleží. On, Karol Wojtyła, je pro Poláky současně krví jejich krve, srdcem jejich srdce, od 16. října 1978 jejich národním hrdinou a v posledních devíti měsících také morální oporou a advokátem na mezinárodním jevišti za ono hnutí obnovy, které zahrnuje celou zemi a které jako "červánky" slibuje lidsky důstojný život, který se bude snažit pomoci vytvořit, pokud se nepodaří skupinovým zájmům a roztržkám, nebo vojenskému zásahu ho zničit. Ale ani potom nebude možné myšlenky tohoto procesu vymazat. Byl to papež, který během své návštěvy v červnu r.1979 varoval před ztrátou odvahy, rezignací a prosil o jednotu a solidaritu všech Poláků. Ona návštěva, se svými zapálenými apely přispěla k tomu, že se Polsko dostalo v létě 1980 do centra pozornosti celosvětového zájmu a označení "Solidarita" - "Solidarnosc" se podle slov Lecha Walesy právě odvozuje od oněch výzev Jana Pavla II.

Polští emigranti, ať již žijí kdekoliv, dosáhli většího významu v očích svých bližních, hrdě se hlásí ke svému velkému krajanovi, ať je tomu v USA, Francii, Brazílii nebo Austrálii, ale také v SSSR a tam, jak je slyšet, dokonce možná více, než jinde.

V posledních dnech před atentátem měli Poláci zvláště velkou starost kvůli špatnému zdravotnímu stavu jejich primase, kardinála Wyszynského, "patera patriae", jak je téměř jednoznačně nazýván. Jeho hodiny se zdály sečteny.

Do této depresivní nálady dorazila zpráva o vražedném útoku na Karola Wojtylu jako další Jobova zvěst.

”V Polsku se zastavily hodiny” napsaly jedny noviny. ”Celé Polsko pláče”, psaly jiné. Tato zvěst rozrušuje zemi více, než cokoliv jiného. Rozhlas ani televizi není možno najednou poznat: přerušují programy. Pohnutými hlasy a se slzami v očích oznamují hlasatelé obyvatelstvu atentát na Jana Pavla II. Od této chvíle věnují svá vysílání tragické události z Říma za doprovodu vážné hudby. Oznámení, že odpadají všechny zábavné programy v kinech, divadlech a v televizi, berou Poláci jako svou ”svatou povinnost”. V polské televizi se stává něco zcela vyjímečného: po prvních zprávách z Říma v 19:00 hodin se objevuje tiskový mluvčí polského episkopátu, páter Orszulik, na obrazovce se stanoviskem a výzvou, sloužit ve všech kostelích Polska Mši za uzdravení Sv. Otce. Poté vyzval k modlitbě, rovněž i za primase kardinála Wyszynského, jehož zdravotní stav byl tak špatný, že mu zpráva z Říma nebyla tlumočena. Když ho konečně informovali, zůstal zcela klidný, zavřel oči a začal se modlit. Polské tiskové agentuře (PAP) podává Alois Orszulik následující vysvětlení:

”Polský episkopát a celý národ jsou hluboce otřeseni zprávou o atentátu na život Sv. Otce Jana Pavla II. Nenalézáme slov k odsouzení tohoto zločinného kroku. Celá církev Polska se modlí za brzké uzdravení a návrat Sv. Otce na Petrův stolec.”

Rozhlas a televize přinášejí neustále nejnovější informace z Říma, vysílají speciální programy o osobě Karola Wojtyly. Tak vidí Poláci poprvé film, který byl natočen již před dvěma roky a jenž ukazuje Karola Wojtylu jako papeže a poutníka ve své vlasti. Jaké to vzpomínky na tehdejší listopadovou návštěvu, jaké to skličující myšlenky a bolestivé zážitky nyní!

Mezitím televize opětovně ukazuje náměstí sv. Petra a polské poutníky, kteří se tam modlí, zpívají, blízcí smutku a zoufalství, ale s nadějí, která přichází z modlitby. Také v Polsku je mnoho lidí, kteří jsou v této hodině plni naděje, navzdory bolesti a těžké situaci. Jeden z nich přichází krátce před půlnocí před kameru s diskusním příspěvkem: Josef Tischner, filosof a teolog, přítel a dřívější kolega Karola Wojtyly. Je zejména mládeží oblíben kvůli své knize "Teologie naděje", v Polsku znám také jako teoretik "Solidarnošči", ale také mimo vlast již není neznámou osobností. Svými slovy dal mnohým víru v návrat papeže.

"Jde zjevně o velmi těžkou situaci. Je těžké sebrat si myšlenky a pocity. Ale myslím si, že abychom pochopili to, co se právě stalo, musíme vidět Karola Wojtylu ve světle K n i h y , která ho formovala, to znamená, ve světle evangelia. Tam stojí na místě, kde Ježíš mluví s Pilátem, věta: "Já jsem se narodil a přišel na svět proto, abych vydal svědectví o pravdě" (Jan 18, 37).

A to je to tragické: Jsou jisté pravdy, které se stanou teprve tehdy zřejmými všem, když jsou podepsány krví. A to je také plodem oné události.

Ještě jedno, chceme-li z tohoto pohledu pochopit atentát: Tážeme se, otázka, kdo to udělal a proč. Myslím, že papež jistě bude ze stejné knihy citovat jinou větu, pokud ji již neocitoval a to:

"Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí" (Luk 23, 34). A to je též tragické: "Oni nevědí, co činí!" Zlo je banální, poněvadž neví, co činí.

Budiž ještě připojena jedna myšlenka sv. Augustina, který viděl tragickou historii světa své doby a kladl si otázku, proč vlastně k zlu dochází. Sám sobě tuto otázku zodpověděl takto: Bůh proto tu a tam připouští zlo, aby z něho učinil pro svět větší dobro. Neboť zázrak boží, zázrak

stvoření tkví v tom, že Bůh zlo může proměnit v dobro.
A co cítím já? Cítím naději, že se papež vrátí a že se vrátí stejný, jaký byl. Vrátí se však do světa, který již nebude takovým, jakým byl předtím.

Varšava

V osmnáct hodin, krátce po zprávě o strašné události na náměstí sv. Petra v Římě, se slouží ve všech kostelích hlavního města Polska mše za Sv. Otce. O půlnoci se v jezuitském kostele za papeže a kardinála - primase slouží mše na přání presidia Solidarności a soukromých rolníků. Před obrazem Milosrdné matky Boží, patronky Varšavy stavějí jesuitští páteři stejný obraz papeže, který tam stál před dvěma roky, když papež navštěvoval jezuitský kostel. Lidé položili květiny u pamětní desky z času papežovy návštěvy a zůstávají celou noc v modlitbách a rozjímáních. V kostele bylo možno vidět často i lidi, kteří již dlouhé roky nechodili na mše. Jeden kněz mi vyprávěl, jak k němu přišli manželé, muž byl nevěřící. V posledních letech se již zaměstnával myšlenkou na Boha. Římské drama ho potom k Bohu přivedlo.

Univerzitní kostel byl především cílem varšavské mládeže. Zde se uskutečnilo setkání a mše s Janem Pavlem II. v červnu r. 1979. Na tomto místě si chtěli mladí lidé připomínat svého duchovního vůdce a otce v hluboké modlitbě.

Ve čtvrtek zaplnily tisíce věřících kostely a úpěnlivě prosili Boha za milost pro papeže a za primase. Ve třináct hodin se konala ve varšavské katedrále sv. Jana koncelebrace. Předtím slyšeli biskupové, kněží a věřící řeč nemocného primase, kardinála Wyszynského ze záznamu. Jaké jen to bylo ticho, jaké pohnutí během této řeči, pronášené chvějícím se hlasem! Umírající kardinál se ještě jednou postavil před národ, nikoliv jen jako do smrti milující otec, nýbrž jako

duchovní velikán, který považuje svoje hoře, své utrpení za nevýznamné ve srovnání s událostí v Římě.

"Milovaní biskupové, milí kněží, lide Boží svaté církve v naší otčině, bolestné události, které otřásají svědomím celého světa od okamžiku, kdy střely zasáhly hlavu Kristovy církve, způsobily tak velké posuny v našich osobních citech a potřebách, že je nyní považujeme za neobyčejně malé a bezvýznamné ve srovnání s tím, co potkalo sv.Otce, onoho neumdlévajícího apoštola míru a lásky ve světě.

Je to zároveň bolestivá, hanebná černá skvrna na světové kultuře, která není s to ani takového apoštola celkového pořádku, lásky a míru ochránit, následkem čehož se moderní lidé znepokojují o bezpečnost světa.

Všichni známe úsilí, s jakým hlava církve uskutečňuje své záměry:

Jan Pavel II. stál na špičce největších hlasatelů míru a lásky. Ona takto požehnaná práce ruší zřejmě mocnosti temna, proto namířili tak bolestivé rány proti sv.Otci. Co však jsou tyto rány ve srovnání s onou velkou bolestí, kterou lidská rodina nyní prožívá. Tato přece spojuje celou svou naději s touto posvěcenou prací sv. Otce.

Ted' nám zbývá jediné. Snažíme se všechna muka a bolesti připojit k onomu velikému utrpení světa. Jistě to tak cítí také Svatý Otec: všechna svá osobní utrpení dohromady vložit do rukou Matky boží, té, které se svěřil na Jasné hoře. To je jeho vážné dílo. Ve srovnání s tímto velkým dílem se stávají naše utrpení malými. Moji milovaní, proto musím i já považovat svá vlastní fyzická utrpení, jimž jsem v současné době postižen, za malá a skromná ve srovnání s tím, co potkalo hlavu církve. Proto vás prosím, abyste ony heroické modlitby, které jste podle mého mínění obětovali na Jasné hoře, ve varšavských svatostáncích, v diecézích a všude jinde, společně se mnou v těchto hodinách

směřovali k Matce Kristově a snažně ji prosili o uzdravení a sílu pro sv. Otce. Přineseme tuto malou oběť, abychom "vdovským grošem" dosáhli milosrdenství, aby Kristus poznal naši velkou lásku ke svému zástupci na světě, společně s vámi, mými nejmilejšími spolupracovníky a dětmi božími s voláním na kolenou před trůnem milosti a prosím o uzdravení hlavy církve. Necht' nám ho Pán pro nás zachová a posílí svou mocí. Necht' dopustí, aby ještě mohl sloužit mnoho roků celé církvi a celému světu v duchu evangelia. Žehnám vás ve jménu Otce i syna i Ducha svatého. Amen".

Po tiché přestávce začíná slavení Eucharistie.

Sekretář polské biskupské konference, biskup Bronislaw Dabrowski, ve svém kázání mezi jiným řekl: "Je to tajemství. Snad to Bůh připustil, aby vyburcoval svědomí světa. Snad byl tento otřes nutný k tomu, aby se tento svět, fascinovaný technickým pokrokem a moderními vymoženostmi, který je v úpadku, přece jen nějak duševně pozdvihl, probral se a aby nám tím bylo sděleno, již dost, dále to tak nemůže jít.

Jinak stojíme na okraji propasti a pochováme s tímto šílenstvím vše. Nejedná se jen o osobní zločin, onen zločin leží potencionálně v zločinnosti systémů tohoto světa. My, věřící vidíme tuto bolestnou událost z nadpřirozeného chování a tak také říkáme, je to záhada, tajemství. Protože Bůh "píše také na křivých rádcích rovně", je to znamení, kterému bychom měli porozumět, každý sám pro sebe a všichni společně bychom z toho měli vyvodit důsledky."

V osmnáct hodin začala Mše svatá před kostelem sv. Anny. Byla přenášena polským rozhlasem po celé zemi. Staré město Varšava již dlouho nevidělo shromážděno tak velké množství lidí. Bylo přítomno přes padesát tisíc lidí.

Kázal biskup J. Modzelewski, který mluvil o sv. Otcích a o historických zásluhách

nemocného kardinála: "On jako "Pater patriae", otec národa, sjednocuje a objímá všechny svým srdcem. Byl všem vším".

Po mši vyslovil biskup Dambrowski svůj dík masovým médiím:

"Děkujeme polskému rozhlasu a televizi, jež včera a dnes svou službou ukázaly takovou výkonnostní třídu, že jsme pocítili, že to jsou náš rozhlas a televize. Děkujeme za to!" Nejen v těchto dvou dnech, nýbrž i v následujících byl rozhlas a televize a ostatně také noviny, tak správně "národně polské".

Čenstochová

Jak drahé je Polákům toto slovo! Kolik pro ně i s "Černou Madonou" znamená! Jaký význam měla a má pro Karola Wojtylu!

Onoho 13. května navštívily desetitisíce poutníků "Jasnou Horu". Zvěst o atentátu dostihla svatyni již pět minut po činu. V tu dobu tam ještě prodlévali mnozí poutníci.

V 17.30 hodin začíná mše svatá za ohrožený život Jana Pavla II. Dojemný byl pohled na modlící se a plačící společenství.

V pozdějších večerních hodinách byla v kapli s neobyčejným obrazem Matky Boží přednesena zvláštní výzva. Potom sloužil celý konvent kněží paterů paulánů Eucharistii za uzdravení sv.Otce.

Mnozí obyvatelé spěchali do svatostánku, jednotlivě nebo v menších skupinách, kde celou noc bděla modlitební stráž.

Redaktor týdeníku "Kierunki" se zeptal jednoho z poutníků na jeho mínění o této tragické události. Odpověď zněla:

"Jak těžké je porozumět a posoudit, zda nynější lidstvo naší zelené planety udělalo nějaké pokroky od doby šerého dávnověku až dodnes a stalo se lepším. Lidstvo, jak je vidíme, nechce dodržovat desatero přikázání a zvláště ne přikázání páté. Jestliže Syn boží jako Bůh a člověk musel před dvěma tisíci lety trpět a dnes hrozí jeho zástupci smrtelné nebezpečí, mělo by lidstvo zastavit svůj běh, jak si myslím, aby mohlo přemýšlet".

Obrázek "Černé Madony" z Čenstochové

U "Černé Madony" ze Světlé Hory u Čenstochové, která se již šestset let prokazuje jako věrná a mocná přímlyvkyně Polska, našli Poláci útočiště rovněž v těchto těžkých hodinách.

Matka našeho Pána se může ukazovat s různými tvářemi, avšak má jen jediné, neposkvrněné, bolem zaplněné srdce.

V následujících dnech a nocích byla "Světlá Hora", místo, které je téměř každému Polákovi svaté, stále obležena modlícími se prosebníky.

Krakov

Ve chvíli, kdy přišla ta zpráva, byli mnozí občané královského města, v němž Karol Wojtyla působil po dvacet let jako biskup, v kostelích při májových obřadech, které jsou v Polsku hojně navštěvovány. Tak tomu bylo též v katedrále na Wawelu.

V mnoha kostelích i klášterech začaly v okamžiku oznámení Jobovy zvěsti nepřetržité adorační pobožnosti. Toho času byl kardinál Macharski mimo město na visitaci. O události v Římě se dozvěděl na zpáteční cestě poté, co se zeptal lidí, proč smutně vypadají a proč tak zvláštním způsobem reagují. Po příchodu do arcibiskupského paláce vyzval věřící k modlitbě a rozvaze. Na 23:00 hodinu byla ohlášena mše svatá za Sv.Otce a kardinála Wyszynského, která měla být sloužena v Mariánské basilice na náměstí Starého města.

Množství lidí v přeplněné basilice a venku na náměstí se vroucně modlily za svého bývalého arcibiskupa, jehož téměř každý osobně znal a na nějž měl nejlepší vzpomínky.

Kardinál Macharski, očividně pohnutý, začíná mši. Je to muž, který je již roky spřátelen s Karolem Wojtylou a jako rektor semináře patřil k jeho nejbližším spolupracovníkům. Byl 6. ledna 1979 vysvěcen v Římě Janem Pavlem II. na biskupa a jmenován jeho nástupcem, metropolitou krakovským.

Kázání kardinála Macharského během mše svaté je jak formou, tak i obsahově více výrazem vnitřního rozjímání a výkřikem srdce, současně ale je i svědectvím kněze, jenž byl po dlouhé roky tak blízko pacientovi, který se nachází v nebezpečí života, jak jen málokteří. Kázání zůstane časovým dokumentem k dramatu na Svatopetrském náměstí.

"Bud' pochválen Ježíš Kristus!

Bratři a sestry,

"Musíte být silní!" Vzpomeňte si - tato slova byla vyslovena na "Blonii"*. *A dnes vám říkám tato slova, Bratři a sestry, musíte být silní! Silní! Silni ve své pospolitosti, silni ve své víře, silni ve své naději. Musíme být silní v tomto svatostánku, v němž se 16. října 1978 rovněž kolem půlnoci projevila vaše radost. Je nutno mít tolik rozhodnosti, aby nikdo nestrkal hlavu do písku. Každý člověk, bez ohledu na jeho přesvědčení, nalézá možnost k*

usebrání, uvědomování, duchovnímu bdění u tohoto nemocného, jehož jméno je Jan Pavel II. Musíme u něho bdít. Jsme všichni na oné římské klinice, jsme s ním. Ne jako zoufalí lidé, ne jako tragédií rozbití, nýbrž jako takoví, kteří před Bohem a lidmi neskřývají své pocity. Musíme být silní, abychom nekapitulovali a abychom dnes Ježíši Kristu řekli to, co jednou řekl sv.Petr na Galilejském jezeře a co řekl v den své inaugurace Jan Pavel II. na náměstí sv.Petra. Snad to dnes vyslovit nemůže. Ale vy to musíte vyslovit za něj: Pane, Ty víš vše, Ty víš také, že Tě miluji. Pane, Ty víš, že my milujeme jeho. Pane, který víš vše, Ty víš, že my nebudeme rezignovat v naší modlitbě a nepolevíme v naší stráž. Pane, ještě nenastal čas. Dovol mu vést lidi všech přesvědčení a všech světánázorů k pravdě, milosti a nakonec k Tobě a k člověku.

**"Bolonie" obrovská louka v krakovském prostoru, kde během své návštěvy Pavel Jan II. kázal a sloužil mši přičemž řekl tato slova.*

Bratři a sestry! Je mou povinností, Vám to dnes večer říci. Nemohu zklamat jeho víru. Nikdo z nás nemůže zklamat jeho víru, bdít u Ježíše, jenž trpí v onom člověku, Jemuž se učinilo násilí. Bdění u Ježíše, který trpí v každém člověku, když se pravdě, dobru a lásce činí násilí.

Naše mariánská církev - a onen sál v římské nemocnici, vy musíte být silní. Zdalipak víte, že se za něj dnes musíme takto modlit, zdalipak víte, že se teď v této noci musíme modlit za slepé lidi. Za ty, kteří způsobují násilí, ničí a zabíjejí? Pane, promiň jim, neboť oni nevědí, co činí. Jeho srdce je dvojnásobně stísněno mezi Římem a Varšavou. Proč? Kardinál primas je vážně nemocen. Stísněno je také naše srdce mezi Římem a Varšavou.

Podívejte se ještě jednou na obraz těchto dvou, oněch největších Poláků které máme: Jana Pavla II. a kardinála Štěpána Wyszynského. Podívejte se dále na jejich vzájemné objetí. Musíme nyní bdít u obou, v Římě a ve Varšavě, my v Krakově. Pane, Ty víš jak on Tě miluje. Ty víš, Pane, jak oni Tě milují. Je to skutečně pravda, ti dva jsou pro nás potřební, jako otec a matka. Matko církve, královno Polska: "Zcela Tvůj, Totus Tuus", Jan Pavel II. v nemocničním pokoji.

Toto jsem vám chtěl říci, a současně s Vámi prostřednictvím Marie Bohu: Já jsem ten člověk, kterému Jan Pavel II. poručil, aby Vám sloužil. Kéž už nikdy více nedojde k takovým obavám a strachu. To je vítězství, které překonává vše, naše víra.

Pane, Ty víš, že my ho milujeme. Dovol mu, aby dále vedl lid naší strašné doby v lásce k Tobě. Amen. Amen."

V neděli, 17. května došlo v Krakově k mírové demonstraci, tak zvanému "bílému pochodu". Čtyřicet tisíc lidí v každém věku a ze všech vrstev, mezi nimi desetitisíce univerzitních studentů, demonstrovalo proti násilí a teroru. Po dvouhodinovém pochodu městem byla na rynku Starého města sloužena mše svatá, při čmž kardinál Macharski proslovil dojemné kázání, jehož poslední věta zněla: "Láska má poslední slovo, protože Bůh je láska a člověk se může stát láskou".

Lublin

Plných pětadvacet let byl Karol Wojtyła činný na katolické univerzitě v Lublině (ostatně jediné katolické univerzitě ze všech komunistických zemí) jako profesor. Tam byl mezi profesory a studenty jednoduše doma, jedním z nich. Bezprostředně po zprávě o atentátu se shromáždili profesori, kteří bydleli blízko univerzity v Chopinově ulici, v tamnější kapli a modlili se až do pozdních nočních hodin za svého bývalého kolegu.

Ve čtvrtek v poledne o 12 hodině se sloužila v univerzitním kostele mše svatá za papeže, jíž se zúčastnili profesori a tisíce studentů. Bezprostředně po mši řekl rektor, otec dominikánů, profesor M. Krapiec novinářům: "Zločin, který se udál ve středu v Římě, mnou pohnul spolu s celým společenstvím KUL (Katolické univerzity v Lublině) takovou měrou, jaká je těžko popsatelná. Přesně právě před měsícem jsem ve Vatikánu hovořil se sv. Otcem. Vyprávěl mi, že s velkou láskou myslí na pětadvacet let práce na naší univerzitě, že má rád všechny, s nimiž spolupracoval a všechny, které učil. Jedinou pomocí, kterou můžeme našemu papežovi nabídnout, je horoucí modlitba. Proto jsme se shromáždili v kapli. Myslím, že se společenstvím uvolní vnitřní síla a dobro každého jednotlivce, to pomáhá při překonávání zla." Jeden z nejbližších spolupracovníků z univerzity Karola Wojtyły, docent Dr. Jerzy Galkowski, sdělil žurnalistům své dojmy takto: "Včerejší událost je jednoduše neuvěřitelná. Podobné to bylo, když jsem se dozvěděl o volbě Karola Wojtyły papežem. Především údiv. A rovněž tak jako tehdy, přicházejí do mého domova nyní přátelé a my se modlíme až do noci." K morálnímu profilu atentátníka docent Galkowski řekl: "Všechno zlo, které postihne nevinného člověka, ukazuje celou absurditu zla, teroru, násilí. Snad to znamená požehnaný otřes, znamení toho, že se ve světě musí něco změnit, aby konečně lidé pochopili absurdnost takového způsobu jednání - když ne - pak z toho bude sebevražda".

V Gdaňsku, městě, které je od léta roku 1980 známé celému světu, ranila Jobova zvěst z Říma zvláště hluboce zejména členy svobodného dělnického hnutí. V ústředí Svobodné odborové organizace "Solidarnosć" v Gdaňsku panovala jako vždy klopotná práce, hektický ruch a shon, lidé čile přicházeli a odcházeli. Když dostihla zpráva o atentátu aulu gdaňské univerzity, kde zasedalo prezidium místní odborové organizace, dopadla střízlivá slova hlášení jako šlehy bičem. Nehlučně opouštějí lidé sál a všichni se odebírají do blízkého posádkového kostela v Sopotech, aby se pomodlili za sv. Otce.

Stejný obraz se nabízí ve všech ostatních kostelích ve městě: lidé se modlí i pláčí.

Delegace nezávislých odborových organizací v čele s Lechem Walesou byla právě v Japonsku. Při zprávě o vražedném útoku na papeže upadli všichni do tichého mlčení a v jejich očích se objevily slzy. Potom se začali za papeže společně modlit.

Ve všech kostelích města Poznaň se sloužily mše svaté, po celou noc se konaly adorační služby. Druhého dne ve čtvrtek sloužil arcibiskup Stroba v basilice mši svatou za papeže i primase. Přitom udělil dvaadvaceti alumenům arcibiskupského semináře jáhenská svěcení. Modlitby a pobožnosti trvaly do půlnoci. Potom byla koncelebrována společná mše svatá.

Arcibiskup Stroba poskytl tisku interview, v němž m.j. řekl:

"Milujeme našeho papeže. Stal se naším bratrem a učitelem, především svou poutí do Polska a potom v tom pro Polsko tak těžkém létě a na podzim minulého roku, když národům připomněl právo Polska na nezávislost a samostatnost a právo, řešit si svoje záležitosti samostatně. Dobrotu a bezprostřednost papeže jakož i jeho hlubokou víru a moudrost dnešní člověk potřebuje."

V rodném městě Karola Wojtyly, ve Wadowicích, se mnozí věřící dozvěděli o atentátu v kostelích při májových pobožnostech. Otřes byl veliký. Většina jich po rozhlasových a televizních zprávách znovu spěchala do kostelů, aby se za sv. Otce modlili.

Nakonec ještě jedna zajímavá poznámka, kterou napsala v oněch dnech francouzská tisková agentura (afp) v souvislosti s reakcemi na atentát v Polsku:

”Celé Polsko se změnilo v obrovskou čekárnu římské nemocnice v Gemelli, celý národ sleduje nejnovější zprávy o zdravotním stavu, svého milovaného papeže’ po strašném atentátu na náměstí sv.Petra ”.

To sice souhlasí, ale afp se nezmínila o podstatném z oné "čekárny", že se totiž celý polský národ nadějně modlí tak, jako sotva kdy před tím.

Jeden známý přítel, který jel v noci po atentátu autem z Krakova do Varšavy, referoval, že byla města i vesnice osvětlena. Lidé proudili do otevřených kostelů, jak je to v Polsku běžné jen o Svaté noci. Bohoslužby a pobožnosti trvaly až do rána.

Předseda Státní rady Henryk Jablonski zaujal k atentátu stanovisko a v televizi prohlásil: ”Tento zločin není pouze ranou proti člověku, nýbrž i proti jím ztělesňovaným ideálům. Pro nás Poláky to je bolestný čin a nemyslím, že by se v Polsku našel někdo, kdo by Janu Pavlovi II. nepřál co nejrychlejší uzdravení a plné nabytí sil.”

* * *

Aby bylo možno tomuto klimatu v Polsku lépe porozumět, této ”obrovské čekárně v klinice Gemelli” s vroucími modlitbami a nejlepšími přáními téměř každého Poláka k co nejrychlejšímu uzdravení papeže, nestačí myslet na to, že je Jan Pavel II. Polák a

proto je možné chování jeho krajanů považovat za samozřejmé.

Obr. Po atentátu se shromáždili polští poutníci oné středy v 16.00 hodin na Petrově náměstí, aby se modlili růženec za plné zotavení papeže a za to, aby mohl opět provádět středěční audience.

Tato láskyplná náklonnost, tato jedinečná obava celého národa, připravenost mnohých, nabídnout svůj život Bohu za papeže, aby tento byl zachráněn a zůstal na živu, to vše je možné pochopit jen na následujícím pozadí: Postoj a vztah už mladého kněze Karola Wojtyly, nebo pozdějšího biskupa a kardinála, potom papeže ke svým krajanům, ke každému Polákovi. Jednoduše je to jeho dnes již v celém světě známá láska k lidem: ke každému jednotlivému člověku a ke všem. Že nechává Karol Wojtyla pociťovat svoji upřímnou lásku ke své vlasti Polsku, své otčině, ke svým krajanům, a i navenek ji proklamuje, je samozřejmé, a je to jeho přirozené právo a svědčí to o zdravém poměru k národu a vlasti, odkud člověk pochází.

”Říkám to všem mým krajanům, vysoce si vážím světového názoru a přesvědčení každého jednotlivce: Láska k vlasti nás spojuje a musí nás spojovat přes všechny rozdíly. Nemá nic společného se současným nacionalismem a šovinismem. Je to právo lidského srdce, míra lidské šlechetnosti, často zkoušená v našich obtížných dějinách.”

Těmito a jinými slovy se papež obrátil z Polska při své první audienci dne 23. října 1978 k pěti tisícům polských poutníků, kteří přišli do Říma k jeho slavnostnímu uvedení do úřadu.

Také v onen historický den, v předcházející neděli 22. října namířil sv.Otec dva krátké, ale uchvacující a dojmavé apely na své krajany: Nejprve po skončení slavností ještě na náměstí sv.Petra, když viditelně pohnut poznamenal hlubokým hlasem: ”Co vám mám ještě říci? Vše, co bych mohl říci, bledne ve srovnání s tím, co teď cítí moje a i vaše srdce. Proto šetřme slov. Zůstává jen velké mlčení před Bohem, které je rovněž modlitbou.”

Potom, asi o 20 minut později, po první modlitbě ”Anděl Páně” a po uvítání mládeže, se obrátil ještě jednou z okna své pracovny k polským věřícím: ”A ještě poslední slovo k mým krajanům, k poutníkům z Polska. Dnes se modlíte ”Anděl Páně” společně s papežem. Brzo se vrátíte zpět do Polska. Já vás však prosím, když se ho znovu budete modlit - a já vás prosím, modlete se ho denně! - pak to číňte v jednotě s papežem, který je vaším bratrem, synem naší vlasti.”

Možná o pětadvacet hodin později, při již zmíněné pondělní audienci v 16 hodin tuto prosbu před pěti tisíci polskými poutníky ještě doplňuje. Když se ujal slova po pozdravení kardinálem Wyszyńskim a vyslovil vřelé poděkování Bohu, svým rodičům a všem, kteří mu v životě pomáhali až do této hodiny, vyslovuje ještě jednu horoucí prosbu svým milovaným krajanům: ”Nyní vás prosím, aby nás toto rozloučení ještě více sjednotilo v

tom, co je podstatným obsahem naší lásky. Nezapomínejte také na mne v modlitbě na Jasné Hoře a v celé naší vlasti. Necht' papež, jenž je krví vaší krve a srdcem z vašeho srdce, dobře slouží církvi a světu v těžkých dobách končícího druhého tisíciletí.

Chci vám požehnat. Nečiním tak pouze z pravomoci svého biskupského a papežského povolání, nýbrž z nejhlubší potřeby svého srdce.

Vy, moji milí krajané, ať už teď, nebo kdykoliv jindy, když přijímáte požehnání papeže Jana Pavla II., vzpomeňte si na to, že vyšel z vašeho středu, že má zvláštní právo na vaše srdce a vaši modlitbu." Člověk by musel tyto papežovy apely krajanům slyšet sám na vlastní uši, aby poznal v tónu a pohnutí hlasu jejich hluboký význam a jak vycházejí ze srdce!

Kardinál Wyszynski řekl m.j. ve své pozdravné řeči jménem polských poutníků a věřících novému "papežskému krajanovi": Slibujeme Ti jedno: že Tě, svatý Otče, jako synové společného národa neopustíme a že se vždy budeme v tvém úmyslu za Tebe modlit. Ať již na Jasné Hoře, nebo kdekoli jinde: naše kolena vyhloubí kameny, abychom pro Tebe vyprosili sílu, zdraví a duševní energii."

Po zprávě o atentátu o dvaapůl roku později, zůstal starý a na smrt již nemocný kardinál Wyszynski zcela klidný, zavřel oči a modlil se. Ne všichni Poláci nezůstali při této zprávě tak klidni, ale téměř všichni se modlili a všichni si přáli, aby se jejich těžce zraněný bratr v Římě zase brzy uzdravil.

Poláci zůstali svému slibu z 23.října 1978 věrni, ale zcela zvláště po tragické středě dne 13. května 1981. Svět se mohl zase jednou obdivovat jejich pevné víře, naději, jejich tisícileté věrnosti církvi a lásce k její viditelné hlavě. Nevěřili, nedoufali a nemodlili se v temných hodinách jejích nejnovějších bolestných dějin zbytečně.

IV.

Církev sjednocená v modlitbě

Tak jako v Římě, v Itálii, ve Varšavě a v celém Polsku, tak se scházeli miliony katolických věřících v celém světě. V těchto hodinách silné, hluboké bolesti byli sjednoceni v modlitbách za brzké uzdravení papeže. Setkávali se v kostelích a ve svých domovech k tiché nebo veřejné modlitbě.

Mon. Frajo Kuharic, arcibiskup záhřebský z Chorvatska, řekl po obdržení zprávy o atentátu mimo jiné: " Jaký smutek, jaký otřes ! Svět se skutečně vydává na pospas poštilosti !" Jako prezident biskupské konference nařídil modlitbu ve všech kostelích za zraněného papeže.

Arcibiskup bělehradský Alojs Turk dostal zprávu o atentátu právě, když sloužil večerní mši v katedrále. Okamžitě ji oznámil e věřícím a všichni se hned začali za Svatého Otce modlit.

Zpráva o atentátu na papeže zasáhla zvláště hluboce švýcarské katolíky, neboť nechyběly již ani tři týdny k plánované návštěvě papeže Jana Pavla II. v Helvecii. Biskup ze St. Gallen Otmar Mädr, prezident biskupské konference apeloval na všechny věřící, aby se modlili za svatého Otce. V Ženevě byla ve středu od dvaceti do čtyřiaadvaceti hodin držena v Liebfrauenkirche adorační služba za uzdravení papeže. Arcibiskup pařížský Jean Marie Lustiger, jmenovaný teprve několik měsíců předtím Janem Pavlem II., vyslovil v krátkém komentáři ve francouzské televizi hluboké znepokojení nad násilím, které ve světě panuje a které se nyní obrátilo proti osobě svatého Otce. Dodal, že se Svatý Otec vždy bránil zavedení bezpečnostních opatření k ochraně své osoby. "V protikladu k mocným tohoto světa zastupuje papež slabé a nepatrné. Když se setkává s velkým shlukem nebo zástupem lidí, jde za svými bratry, a k vlastním bratrům nechodíme ozbrojeni."

Obr.: Svět se modlil za papeže, byli to zejména nemocní, kteří s ním byli v modlitbě a v oběti solidární, jako zde ve Fatimě.

Arcibiskupův předchůce, nyní penzionovaný, přes osmdesát let starý kardinál Marty prohlásil poté, co dostal zprávu o atentátu, : "Jsem otřesen tím, co se stalo sv. Otci a věřím, že budou otřeseni všichni, nejen katolíci, nýbrž všichni pokorní, neboť on je člověk, který náleží všem." Potom pozval své okolí, aby se obrátilo k božímu milosrdenství.

Primas irský, kardinál Tomas O'Fiaich a též kardinál Basil Hume, arcibiskup westminsterský z Anglie, byli atentátem na papeže otřeseni a zděšeni. Ve všech katedrálách a kostelích se ten samý den sloužily bohoslužby a konaly modlitební hodinky za záchranu Jana Pavla II. Během jeho pastorální návštěvy v Irsku na konci září 1979 ho osobně viděli, slyšeli a zažili při bohoslužbách nejméně dva ze tří Irů.

V Oslo biskup John W.Grau v katedrále svatého Olafa sloužil večer po atentátu za papeže mši svatou. Při tom řekl mezi jiným: "Není to ještě ani tak dlouho, co jsme oplakávali smrt dvou papežů. Nyní snažně prosíme Boha, aby Janu Pavlu II. dovolil zůstat s námi ještě dlouhý čas. Zdá se tak nesmyslné, aby člověk,

který pracoval a bojoval celý svůj život za mír, spravedlnost a svobodu našich národů, byl zasažen násilím.

V Bejrútu byl patriarcha Maronitů, Antonie P. Kohraiche "bolestně otřesen utrpením papeže" a vyzval všechny Libanonce, "aby se modlili za brzké uzdravení Jana Pavla II., který zasvětil svůj život míru ve světě, zejména také v Libanonu."

V Novém Yorku vyzval kardinál Terence Cooke "hluboce zasažen otřesným činem proti svatému Otci," věřící, modlit se za uzdravení Jana Pavla II. Okamžitě ve středu celebroid v přeplněné katedrále sv. Patricka mši svatou.

V kanadském Edmontonu pravil arcibiskup Josef Mac Neil, prezident biskupské konference, krátce po obdržení zprávy o atentátu: "Moje dnešní reakce je údes proti násilnému činu, proti člověku, který od počátku svého pontifikátu vždy bojoval za respektování lidského života. Prosím, nejen katolíky, nýbrž všechny muže a ženy dobré vůle, aby se spojili v modlitbě a vyprosili pro Jana Pavla II. od Boha milost a uzdravení. Se všemi Kanaďany lituji pokračujícího násilí, které nutí skupiny a jednotlivce, zasáhnout nevinné osoby a učinit z nich oběti věci, kterou považují za správnou."

V Brazílii se shromáždili věřící nejen v kostelích, nýbrž ve větším množství též ve svých domovech, aby se modlili za papeže, jehož návštěva z června minulého roku byla ještě živoucí vzpomínkou. President biskupské konference země s největším počtem katolíků, arcibiskup José Ivo Lorscheiter vydal komuniké, v němž m.j. bylo: "V těchto hodinách je nutné se modlit za blaho papeže a úpěnlivě prosit Boha, aby byl milosrdný k násilnému a pomatenému světu, v němž žijeme."

Kardinál Paulo Evaristo Arns, arcibiskup Sao Paula, "bolestně zasažen neuvěřitelnou zprávou", komentoval atentát následujícími

slovy: "Nesmyslné násilí postihlo tentokrát posla radosti, muže míru, lásky. V tomto okamžiku byli brazilští katolíci zasaženi stejnými střelami, které zasáhly papeže."

V San Savadoru prohlásil kardinál Avelar Brandao Vialo mezi jiným, že je tento atentát namířený proti lidstvu a symptomem dekadence naší civilizace.

V Mexiku odsoudil sekretář biskupské konference monsiñor Genaro Alamilla Arteaga atentát zjištěním, že se zde jedná o dekadenci lidských hodnot, které již nadále nerespektují lidskou důstojnost..." Je to čin, který postihuje celý svět, ale zejména Mexiko, cíl první pastorální papežovy cesty... Odporný atentát na Sv.Otce námi otřásá, pohnul nás a zasluhuje odmítnutí nejen katolickou církví, nýbrž celým světem, se zřetelem k tomu, že aktivity Jana Pavla II. byly zaměřeny k věcem míru, spravedlnosti a k obraně lidských práv a získaly mu obdiv všech a všeobecnou vděčnost a znalost.

* * *

Na Slovensku, kde již přes tři desetiletí zuří takové pronásledování křesťanů, jako nikdy předtím v jeho dějinách, nesměli biskupové a kněží ani nechat vyhlásit rozhlasem ani televizí veřejné prohlášení a výzvy k modlitbám za zraněného papeže. Udělali to však v kostelích. Tam se konaly celé týdny modlitby za Sv.Otce, aniž by o tom směla být veřejnost informována.

"Byli jsme právě u večere, když se v televizi stroze zmínili o tom, že byl papež na Svatopetrském náměstí těžce raněn několika střelami. Mohli jsme se jen celý večer modlit a plakat. Tak tomu bylo rovněž i v mnoha jiných rodinách. Když jsem se potom několik dnů později setkal s naší mládežnickou skupinou v horách, dozvěděl jsem se, že někteří mladí lidé nabídli Pánu svůj život místo života našeho Otce", napsala dvacetiletá dívka ze Slovenska.

Podobné scény jako v uvedených zemích se opakovaly všude mezi katolíky. Biskupové a kněží vyzývali věřící k modlitbám za papeže. Ale většina z nich již hned při neblahé zprávě prosili Boha, Pána nad životem a smrtí, aby zachránil Jana Pavla II. To byl jen počátek obrovského proudu milostí a modliteb, který není možno ani ocenit a k němuž mohou statistické říci jen málo, protože se milost vyprošená od Boha snažnou prosbou, obětmi a modlitbami totálně vymyká jejich matematice

V.

**Modlitební solidarita jiných křesťanů,
židů, muslimů a hinduistů s raněným papežem.**

Uvědomíme-li si, že byl při posledním konkláve kardinál Wojtyła vyhlášen novým papežem v 17:30 hodin a již následujícího dne v 10:00 hodin ráno během mše svaté pronesl před kardinály svou programovou řeč, potom si můžeme představit, kolik času mu vlastně zbylo ke spánku. Taková řeč není ani úvodní článek, ani kratší či delší proslov, který je možno improvizovat. První poselství Jana Pavla II., které bylo proneseno v Sixtinské kapli při Mši svaté, koncelebrované kardinály, obsahuje 12 plných stran a obsahuje budoucí program jeho pontifikátu. V onom prvním poselství se Jan Pavel II. jasně zavázal k tradici a k církevnímu učitelskému úřadu a k věrnému provádění dekretů koncilů a jejich ustanoveními. Jeho program jde nad rámec církve, jejíž je viditelnou hlavou: "Nechtěl bych na tomto místě zapomenout ani na naše bratry a sestry z jiných církví a křesťanských společenství. Ekumenická věc je natolik vznešená a vyžaduje si tolik moudrosti, že o tom nyní nemohu mlčet. Jak často jsem v modlitbách přemýšlel o poslední Kristově vůli, jenž pro své učedníky vyprosil od Otce dar jednoty (Jan 17, 21-23). Kdopak si nevzpomíná na to, jak často sv. Pavel zdůrazňuje "jednotu ducha", z níž učedníci Kristovi "jsou stejné lásky, jedné mysli a jednoho srdce" (Fil 2, 2, 5-8). Proto můžeme sotva uvěřit, že je možné si stále ještě stěžovat na rozdělení křesťanů, které dává jiným popud k pochybnosti nebo dokonce k nevoli. Proto chci pokračovat v cestě, která již byla šťastně započata a napomáhat všemu, co může odstraňovat překážky.

Přitom si přeji, abychom společným úsilím přece jen nakonec dospěli k úplné jednotě".

Jedenatřicet měsíců pontifikátu Jana Pavla II. až k pokusu o ukončení jeho života rukou vraha potvrzuje, že bere velmi vážně tehdejší slova, svá přání, "po úplné jednotě s bratry a sestrami z jiných církví a křesťanských pospolitostí". Především to potvrdily jeho zahraniční cesty, při nichž hledal možnosti a využil každou příležitost, jak se dostat k bratrskému rozhovoru se zástupci jiných církví a navázat kontakty. Jeho čtvrtá a poslední zahraniční cesta v prvním roce jeho pontifikátu, uskutečněná koncem listopadu 1979 do Turecka, byla naprosto ekumenickou poutní cestou. Několik málo žurnalistů se snažilo, podcenit onu historickou událost na cestě k jednotě, nebo ji dokonce líčili jako fiasko, jen proto, že papeži nejásalo vstříc takové množství lidí, jako tomu bylo v Mexiku, Polsku, Irsku a v USA. Těm patří slova Jana Pavla II., že je nutno "ještě lépe pochopit hluboké a duchovní pohnutky myšlení a konání církve". Což byla slova, která vyřkl při první audienci na adresu redaktorů a reportérů rozhlasu a televize dne 21. října 1978.

Každá zahraniční cesta papeže, byla až dosud vždycky významná a důležitá. Různé při tom bylo jen příslušné hledisko, pod nímž byla ta či ona cesta vykonána. Tak lze klidně říci, že byla poutní cesta do Cařihradu nejdůležitější cestou roku 1979, jako ekumenická cesta směrem na východ, k vytoužené jednotě s ortodoxními bratry.

Poslední apoštolská cesta v roce 1980 do "země Martina Luthera" měla vedle primárního cíle, "posílit bratry ve víře", svůj velký význam ve snaze sblížení katolíků a protestantů. Návštěva Jana Pavla II. a jeho osobní setkání s vedoucími německých protestantů, u nich zanechaly silný dojem a přesvědčovaly je o tom, že "biskupskému bratru v Římě" leží velmi na srdci vůle našeho Pána "ut omnes unum sint" - aby všichni jedno byli - a že by neměl být zanedbán ani jediný krok, který by nás k této jednotě přivedl blíže.

Setkání s německými židy v Mohuči rovněž přispělo k tomu, že byla také zde pomalu odbourána bariéra - Bůh ví, kolika staletí - a oboustranná nedůvěra nebo dokonce politováníhodné historické nepřátelství bylo nahrazeno oboustranným respektem a vzájemným chápáním.

Nemůžeme se divit, že pak po onom tragickém středečním večeru, poté co světem otřásla neuvěřitelná zpráva o vražedném pokusu na papeže, vyzývali nejen katoličtí kněží, biskupové a kardinálové své věřící k modlitbám za papeže, nýbrž že tak učinili i mnozí duchovní vedoucí představitelé jiných církví a sdružení věřících. Pro ně přece nebyl Jan Pavel II. neznámým, ba naopak: během asi tří let se ho naučili uznávat a milovat a podle toho také zareagovali. Došlo k takové modlitební solidaritě mezi křesťany, jakou dějiny ještě nepoznaly od jejich bolestného rozdělení. Na následujících stranách je jen krátký přehled o reakcích nejdůležitějších reprezentantů orientální církve, protestantů i anglikánů, metodistů, baptistů a několika svobodných církví. K tomuto svědectví ještě přistupuje dojetí a spojení v modlitbách, které projeví vedoucí představitelé židovských společenství a věřících muslimů a hinduistů. Následující přání uzdravení jsou rovněž důvodem k optimismu, ačkoliv musíme dále bojovat v pokoře a především v úpěnlivých modlitbách za vytouženou jednotu křesťanů.

Ortodoxní - směrem k Cařihradu

Časně z rána dne 28. listopadu 1979 se stalo mezinárodní římské letiště "Leonardo da Vinci" svědkem neobyčejné události: K 6,00 hodině, ještě za svítání, přednesl Jan Pavel II. krátkou řeč ke kardinálům, zástupcům italské vlády a diplomatickému sboru,

před nástupem do Boeingu 727 společnosti Alitalia.

Obrázek zcela nahoře str. 56

Ekumenickým vrcholem poutní cesty papeže do Turecka bylo setkání a společná modlitba s patriarchou Dimitriosem I. v Cařihradě.

Mezi jiným říká: "Jedu do Turecka, abych pokračoval v novém ekumenickém duchu pokračoval ve snahách po jednotě všech křesťanů. Chci ukázat zájem katolické církve na stálém kontaktu s ortodoxními církvemi a na vybudování teologického dialogu. Konečně jedu do Turecka také proto, abych všem těmto církvím a patriarchům, zejména ekumenickému patriarchovi Dimitriovi I. ukázal mou oddanost a hlubokou lásku."

Tak ani nebyli překvapeni ti, kteří tyto poměry znají, že Dimitrios I. předal jako první svá přání uzdravení a to nikoliv telegraficky, nýbrž prostřednictvím osobního vyslance metropolity Melitona, který dorazil do Říma následujícího dne. Metropolita předal nejsrdečnější přání ekumenického patriarchy Cařihradu a navštívil kliniku Gemelli, aby se osobně informoval o kritickém stavu milovaného bratra v Římě.

Kdo se potom večer 14. května zúčastnil jako jeden ze 30.000 lidí modlících se růženec na onom jedinečném ekumenickém setkání za těžce zraněného papeže, kdo přitom slyšel vedle kardinálního vikáře římského Ugo Polletiho také metropolitu Melitona, jak svou těžce vyslovovanou angličtinou srdcervoucně a s hlubokým přesvědčením láskyplně hovořil o Janu Pavlu II., modlil se za něj a opakoval požehnání Dimitriose I., ten se musel jednoduše spontánně otázat, co nás vlastně ještě dělí !

* * *

Jsmo otřeseni strašnou zprávou o zločinném atentátu na Vaši svatost, na muže míru a lásky. Modlíme se za Vaše brzké uzdravení, abyste mohl pokračovat ve svém nasazení za pokrok a jednotu křesťanů, za pokoj a solidaritu mezi lidmi k poctě Boží.

IGNATIUS ZAKARI I WAS,
patriarcha Antiochie a celého východu.

*Hluboce otřeseni zločineckým atentátem na drahocenný život Vaší Svatosti, vyjadřujeme Vaší Svatosti naši účast a snažně prosíme u Svatého hrobu našeho zmrtvýchvstalého Pána o Vaše uzdravení a za neustálou ochranu před vším zlem.
S bratrskou láskou v Pánu*

DIODOROS,
patriarcha jeruzalémský

Hluboce zarmoucení atentátem na Váš život, modlí se celá koptická ortodoxní církev k všemocnému Bohu, aby Vaší Svatosti propůjčil brzké uzdravení a zachoval Vás pro službu církvi.

POPE SHENOUDA III.,
kopticko - ortodoxní patriarcha Alexandrijský

*Eminence !
Atentát na Vaší Svatost, papeže Jana Pavla II. naplňuje naše srdce hlubokým hořem. Tento čin je jedním z*

nejstudnějších aktů světa v deliriu. Jménem apoštolské arménské církve a

- 58 -

arménského národa se vroucně modlíme k Bohu za rychlé uzdravení Vaší Svatosti a další vedení Vašeho apoštolátu. V bratrské lásce našeho Pána Ježíše Krista a v modlitbě

VASKEN I.,
katolikos všech Arménů

Hluboce pohnuti atentátem na Váš život vyslovujeme Vaši Svatosti u příležitosti těžké zkoušky naši nejsrdečnější účast. Z celého srdce přeji Vaší Svatosti brzké a úplné uzdravení, za které se horoucně modlím k Pánu. Bratrsky Vás objímám.

PIMEN,
patriarcha moskevský

Zarmoucení zprávou o atentátu na našeho bratra, bychom chtěli vyjádřit hluboké rozhořčení a úpěnlivě prosit Boha, aby dopřál svému Služebníkově rychlé uzdravení k vyšší cti svého jména.

INATIUS IV.,
patriarcha z Antiochie

*Vaše Svatosti,
co nejlouběji znepokojeni a rozhořčení jsme se dozvěděli o atentátu na život Vaší Svatosti. Tento atentát znovu svědčí o ryzosti a síle Vaší osobnosti a slabosti těch, kteří ho zosnovali. Obětujeme naše modlitby za Vaše rychlé a úplné uzdravení.
V bratrské lásce v Kristu*

ILIA II.,
katolický patriarcha celé GEORGIE

Strašná zpráva o dnešním atentátu na život Jana Pavla II. hluboce šokovala zbožné věřící naší ukrajinské - ortodoxní církve a diaspoře v USA. Temné a zlovolné mocnosti působí ve světě a srazily v tomto okamžiku božího muže - muže míru.

Papež Jan Pavel II. je ve všech našich modlitbách. Prosíme, zprostředkujte naši účast a naše prosby za jeho plné uzdravení!

Zítřka, dne 14. května, budu sloužit svatou liturgií u příležitosti 39. výročí mého biskupského svěcení. Budu obětovat tuto slavnost za uzdravení Jana Pavla II. a budu se modlit k Bohu, aby jej neustále ochraňoval.

V Kristu

MSTISLAV,
arcibiskup z Filadelfie, metropolita
ukrajinsko - ortodoxní církve v USA a diaspoře

Hluboce otřeseni strašnou příhodou, která ohrozila život Vaší Svatosti, se modlíme k Pánu, aby Vám znovu navrátil síly, abyste se tak brzo, jak jen to bude možné uzdravil a mohl znovu začít Vaší svatou službu pro římsko - katolickou církev a pro porozumění mezi lidmi.

S křesťanskou láskou v Bohu
JUSTIN, PATRIARCHA rumunsko - ortodoxní církve

Modlím se k Bohu za záchranu Vaší Svatosti, papeže, muže, který se angažuje za církevní jednotu a za mír. Prosím, zprostředkujte Jeho Svátosti má soukromá, ale upřímná přání, moji účast a mou úctu. Za Vás, "Velkého Pastýře", za Váš sekretariát, za katolické a všechny křesťanské církve a za celé lidstvo v tomto tragickém okamžiku obětuji své modlitby. Nechť je Pán po všem čas s Vámi, zejména v této hodině utrpení za církev a za celé lidstvo.

Váš bratr PARTHENIOS z Kartága.

Protestanté

Německý spolkový kancléř Helmut Schmidt byl svou návštěvou u papeže Jana Pavla II. velmi ovlivněn. Řekl mezi jiným, že kdyby byl katolík, přál by si se u tohoto papeže vyzpovídat. Politik se zde dotkl zcela spontánně rány všech křesťanů: jejich rozštěpenosti a touhy po jednotě, za níž se papež z Polska modlil právě tak, jak to činili jeho předchůdci, denně a horoucně a nešetřili úsilím, přivést nás blíže k této jednotě. Tak také bylo

nutno rozumět cestě sv. Otce do Německa, a tak také rozuměli církevní reprezentanti protestantů setkání a rozhovoru s Janem Pavlem II. v Mohuči. Atentátem na něj byli všichni otřeseni, modlili se soukromě, v malých skupinkách, nebo v kostelích, a to nejen v Německu.

* * *

*Vaše Svatosti, milý bratře v Kristu!
Rada Evangelické církve v Německu na Vás myslí se starostí a v bratrské modlitbě za Vás a doporučuje Vás ve vděčné vzpomínce na naše setkání v Mohuči milosrdné ochraně Boha. Jsme s Vámi spojeni v úkolu, čelit zlu Kristovou láskou.*

Biskup D.EDUARD LOHSE

Hluboce otřesen jsem uslyšel o atentátu na Váš život. Svět může s díky potvrdit, jak berete vážně svou úlohu, oznamovat boží mír a nastolovat mír mezi lidmi. Bylo to potvrzeno během našeho osobního setkání v Mohuči a v Mnichově. Jsem zvláště zděšen tím, že proti Vám použito teroru během vykonávání Vašeho úřadu, který káže sbratření. Znovu s modlím - jak jsme to již dnes večer učinili bezprostředně po obdržení zlé zprávy při prosebné bohoslužbě, aby Vám náš věrný Bůh brzo věnoval uzdravení a svěřuji Vás jeho míru a požehnání. .

Váš JOHANNES HANSELMANN,
biskup evangelicko - bratrské církve v Bavorsku.

Vaše Svatosti, naše upřímné myšlenky a modlitby jsou v této tragické hodině s Vámi. Věříme ve Vaše rychlé uzdravení a že se brzy vrátíte do svého tak vysokého církevního úřadu.

Vy jste Nám křesťanům jiných vyznání zvěstoval tak velmi mnoho o lásce boží a o naději na mír na celém světě. V této

- 61 -

těžké situaci vkládáme naši důvěru do Božích rukou. Jsme s Vámi spojeni v neustálých modlitbách.

GUNNAR GRANDERS,
pastor jménem všech švédských luteránů v Římě.

Zahraniční úřad církve v Norsku vzal s otřesem a leknutím na vědomí smutnou zprávu o střelbě na Vaši Svatost. Ujišťujeme Vás o naší účasti a modlitbách a věříme, že se Vaše Svatost brzo uzdraví, aby mohla nadále vést svou celosvětovou misi za mír, svobodu a lidská práva.

CARL H. TRAAEN,
generální sekretář církve v Norsku

Otřesen atentátem na život Svatého Otce, ujišťuji Vás, že se za něj modlím a prosím Vás, abyste mu tlumočili moji náklonnost v Kristu. S výrazem přátelství

bratr MAX THURIAN,

Členové luteránské církve americké vyjadřují svoje ohromení ze střelby na papeže Jan Pavla II. Modlíme se s našimi bratry a sestrami v římsko - katolické církvi za jeho rychlé a úplné uzdravení.

Biskup JAMES R. CRUMLEY, JR,
luteránská církev v Americe

Ve jménu spojené církve v Kanadě bych Vám chtěl vyjádřit naše nejhlubší zděšení nad vražedným pokusem na papeže Jana Pavla II.

Papež ztělesňuje svým duchovním vyzařováním osobnost, k níž vzhlížejí jak katolíci, tak i protestanté. Vyzýváme všechny národy k modlitbám za jeho brzké uzdravení. Chtěl bych také vyzvat k modlitbám za ty, kteří na něj atentát provedli.

Rt. Revd. LOIS M.ILSON,

moderátor

Obrázek: Jan Pavel II. po rozhovoru s členy Rady evangelické církve Německa (EKD) v Mohuči, listopad 1980.

Zleva: Kruse, Lohse, Harms a katolický biskup z Würzburgu,
Dr. Scheele.

Všichni luteráni z Indie jsou co nejněrněji šokováni atentátem na Svatého Otce a prosí Boha za jeho rychlé uzdravení.

Dr. K. RAJARATNAM,
vedoucí sekretář spojené evangelicko - luteránské církve.

Anglikáni, metodisté, baptisté, presbyteriáni

Na své pastorální cestě šesti státy Afriky začátkem května r.1980 Jan Pavel II. nezmeškal příležitost, využít vedle svého plného programu možnosti, ke krátkému setkání a bratrskému rozhovoru s hlavou anglikánské církve, arcibiskupem canterburským, který ve stejném čase prodléval v Africe.

Potom následovala návštěva anglické královny Alžběty u papeže dne 20. října téhož roku, která vzbudila velký ohlas a naději pro papežovu návštěvu v Anglii v roce 1982. Můžeme jen doufat a modlit se, aby se tato návštěva s pomocí Boží uskutečnila. Nejen, že by "posílila bratry ve víře", nýbrž by také uctila a potěšila bratry a sestry jiných církví. Cítíme to z toho, jak byli dotčeni z atentátu a z jejich solidarity se zraněným papežem v modlitbách.

* * *

Vaše Svátosti, jsem co nejhlouběji otřesen útokem na Váš život. Modlím se se všemi křesťany světa za Vaše uzdravení z důsledků tohoto nesmyslného násilí. Nechť Vám Bůh dá sílu a uzdravení.

ROBERT CANTUAR,
arcibiskup canterburský

Jsem šokován a zděšen ranami vypálenými na papeže Jana Pavla II. Tragika události se ještě zesiluje křesťanským poselstvím míru, který hlásal po celém světě během svých pastorálních cest.

Připojuji se k světu plnému strachu a starostí v modlitbách a prosím za Vaše brzké a úplné uzdravení. Posílám své nejsrdečnější pozdravy člověku, jehož jsem poznal jako osobnost plnou lásky a soucitu.

JOHN. M. ALLIN,
úřadující biskup episkopální církve USA

Skotská církev je hluboce zděšena zprávou o útoku na Váš život.

Jménem naší církve Vám zprostředkovávám svou účast a modlím se k Bohu za Vaše úplné a brzké uzdravení.

W.B.JOHNSTON
Církev skotská

Modlitby metodistické církve na celém světě se sjednocují v sympatiích a naději na úplné uzdravení svatého Otce.

KENNETH GREET,
světový metodistický koncil

Vaše Svatosti, tímto telegramem bych Vás chtěl ujistit o mé účasti.

Bud'te ujištěn mou modlitbou za brzké a úplné uzdravení. Znamenáte pro nás tak mnoho, že toužebně očekáváme, abychom Vás brzo zase uviděli úplně zdravého. Patříte ke křesťanství a my metodisté z celého světa Vás ujišťujeme o naší lásce a modlitbách.

Biskup CANNON,
Spojená metodistická církev

Světový baptistický svaz vyzývá svých 30 milionů členů ve 120 zemích, za sjednocení v modlitbě za rychlou obnovu Vašeho zdraví a za sjednocení díla míru proti násilí, aby v srdci každého člověka vládl kníže míru.

DUKE K. MCCALL,
president Světového svazu baptistů.

Mezinárodní židovská sdružení

Jednoho nedělního odpoledne v květnu 1980 jsem na frankfurtském nádraží nastoupil do vlaku směrem do Bonnu. usadil jsem se na své místo v oddělení vlaku. Najednou jsem ve

své mateřštině uslyšel rozmluvu mladé ženy u okna se starší ženou na nástupišti. Po chvíli jsem se osmělil se otázat: "Promiňte prosím, nejste uprchlíci ze Slovenska? Nebo jste zde na návštěvě?" "Ne, otče" zněla přátelská odpověď starší dámy z nástupiště: "Jsme již přes 12 roků pryč ze Slovenska. Jsme z Prievdzy". "Ó, to je moje okresní město, vzdálené 30 km od mé rodné obce," vykřikl jsem.

"My jsme však židé, otče. Avšak já mám papeže velmi ráda. On je zcela zvláštní přítel nás, židů. Byla jsem tři roky v Osvětimi. Chvála Bohu jsem toto peklo přežila a vrátila se v roce 1945 zpět se 40 kg tělesné váhy. Papež ve své řeči v Osvětimi nevzpomněl jen na mrtvé, nýbrž ukázal také nám, kteří jsme přežili, svoji úctu, svůj soucit a svoji lásku. Je velkolepý. Mám jeho obraz ve svém bytě." To, co řekla tato asi 65-ti letá paní s přátelským obdivem při loučení s dcerou a zetěm mně, katolickému knězi, si myslí a říkají dnes mnozí židé. Mohl jsem k tomu jen poznamenat, že papež miluje všechny lidi i každého jednotlivce, modlí se za něj, poněvadž v každém člověku vidí svého bratra. Avšak trpící a pronásledované miluje obzvlášť. Několik vteřin před odjezdem jsem ještě mohl krátce říci, že Karol Wojtyla měl již jako žák a student dobrého židovského přítele z Wadowic, Jurko (Jiří) Klugera a ještě ho stále má. Toto přátelství mezi těmi dvěma je zvláštní historie, kterou jsem, poněvadž se mezitím vlak rozjel, mohl vyprávět jen spolucestující mladší dámě a jejímu muži, pravému, v Izraeli narozenému židovi.

"Karol Wojtyla a Jiří Kluger byli rozděleni tehdejšími událostmi: Mladému židovi Klugerovi se podařil ještě krátce před vypuknutím druhé světové války útěk z Polska do Anglie, čímž si zachránil život. Neslyšeli o sobě plných 26 let. V roce 1965 navštívil J. Kluger Řím. Z jedné novin zjistil, že při druhém vatikánském koncilu pronesl arcibiskup z Krakova, Karol Wojtyla významnou řeč. "To je on. To nemůže být nikdo jiný, nežli "Lolek" (Karlík), můj kamarád z Wadowic", řekl si překvapený

Angličan. Zavolal do polské koleje na Aventinu. "Arcibiskup není v domě". Trochu zklamán, zanechal jméno svého hotelu a číslo telefonu. Neuběhla snad ještě ani půlhodinka a v jeho pokoji zazvonil telefon. Jemu dobře známý hlas se ptal: "Milý Jurko (Jiříku), jsi to Ty? Prosím tě, přijď okamžitě za mnou. Poveče-říme spolu". Zpráva o atentátu na papeže Jana Pavla II. neotřásla jen jeho osobním židovským přítelem Jiřím Klugerem v Anglii a židovskou paní ze Slovenska. Většina židů tím byla bolestně zasažena a tak prokázali životu nebezpečně zraněnému papeži solidaritu a sympatii, která může být označena za historicky ojedinělou.

* * *

Hluboce otřesen odporným atentátem se modlím společně s židy z Říma k Bohu za brzké a úplné uzdravení Vaši Svatosti

ELIO LOAFF, nejvyšší rabín římský

Moskevští židé přejí Vaši Svatosti dobré uzdravení a budou se modlit spojení s Vámi za mír a přátelství mezi národy.

MAHARIK MAKAR - LIMANOV,
židé z Moskvy

S hlubokým zděšením jsme se dozvěděli o zločinném atentátu na život papeže Jana Pavla II. Jsme nesmírně rozhořčeni tímto odporným a nesmyslným činem.

Ve jménu francouzské židovské obce za nepřítomnosti nejvyššího rabína Francie René Sirata, který je na cestách - chceme vyjádřit katolické církvi v této bolestné chvíli naši účast a naše nejniternější přání za brzké uzdravení Svatého Otce.

*Nechť brzo opět převezme svoji velkorysou misi za mír,
spravedlnost a přátelství mezi lidmi.*

JACOB KAPLAN,
Alain Goldmann, Vrchní pařížský rabín

Šokování a zarmoucení atentátem na papežův život se s
vámi modlíme za jeho brzké a úplné uzdravení.
Ať působí ještě mnoho let ve službě lidstvu.

IZRAELSKÝ KOMITÉT, Jerusalema

Jsme otřeseni hrozným atentátem na život Jeho svatosti
pepeže Jana Pavla II. Modlíme se k Bohu za jeho brzké
uzdravení. Zprostředkujte, prosím, naše nejvroucnější
přání.

S hlubokou úctou

EDGAR M. BROFMAN,
president světového židovského kongresu.

Jménem 33 mezinárodních ženských židovských sdružení
z 31 zemí bych chtěla Její Svatosti zprostředkovat naše
pozdravy a modlitby za brzké a úplné uzdravení.

ELEANOR MARVIN,
prezidentka mezinárodní rady židovských žen.

Jsme co nejhlouběji otřeseni odporným atentátem na Váš
život a co nejvíce ho odsuzujeme. Jsme šťastni, že Bůh
ochránil Váš život a co nejhoroucněji Vám přejeme brzké
uzdravení. Budeme se modlit za vítězství dobra nad zlem.
Nechť Vám Bůh dá dlouhý život, abyste mohl dále
úspěšně působit pro mír a bratrství a za vítězství etických
hodnot.

RAV DAVID ASSEO,
nejvyšší turecký rabín

Jsme šokováni a zděšeni atentátem na Její Svátost, papeže
Jana Pavla II., jednoho z největších náboženských vůdců
světa.

Modlíme se za jeho brzké uzdravení. Necht' ze světa vymizí zlo a nenávisť, jež byly v posledních letech příčinou přibývajících násilí a celosvětového terorismu.

HENRY SIEGMANN,
vedoucí ředitel amerického kongresu,
NEW YORK

Muslimové a hinduisté se modlí za papeže

Z časopisu "Mission aktuell", Aachen, listopad - prosinec 1981, vidíme, že katolický rozhlas "Radio Veritas" v Manile, na Filipínách, jenž vysílá programy v mnoha jazycích, dostal k atentátu na papeže mnoho dopisů od posluchačů.

Zejména program Tamil, jenž byl odstartován 1. listopadu 1976 a mezitím se těší neobyčejné oblibě, dostal za měsíc kolem 2.000 příspěvků. Týdním vysíláním "Papež má slovo" se odpovědnému redaktorovi podařilo vzbudit zájem o Svatého Otce také u muslimů a hinduistů, takže jejich dopisy činí 80 procent celkové pošty posluchačů. Z nich vyplývá, že mnozí z nich uznávají papeže jako velikou náboženskou osobnost a byli atentátem na něj dotčeni. Uvedeme zde několik ukázek.

* * *

"Byl jsem šokován, když jsem se dozvěděl, že byl Svatý Otec zasažen střelou. Když poté přišla ještě zpráva, že snad atentátníkem byl muslim, velice jsem toho litoval já i celé naše muslimské společenství.

Jak to mohl udělat muž, který nikdy nikomu nic zlého neučinil? Když jsme slyšeli tuto tragickou zprávu, všichni jsme plakali. Se sepjatýma rukama se modlím k Bohu, aby se papeži dařilo lépe a mohl vést lidstvo po dobré cestě."

M.K.NAJEEMA, Sri Lanka

"Byl jsem hluboce otřesen zprávou, že Svatý Otec, papež Jan

Pavel II., vůdce 700 milionů katolíků, byl postřelen fanatickým muslimem na náměstí sv. Petra. Energicky odsuzuji jeho brutalitu a zbabělost. Celé lidstvo by se mělo stydět a sklonit ;hlavu, neboť i tento zločinec je částí tohoto lidstva.

Papež Jan Pavel II. je nejen vůdcem 700 milionů katolíků, nýbrž rovněž jediným vůdcem lidstva v mimopolitické oblasti. Nadto je symbolem míru a bratrství.

Lidem dobré vůle všech náboženství na světě se rozbušilo srdce, když se dozvěděli, co se mu stalo. Z celého srdce se modlím k Bohu, aby byl papež opět rychle zdrav a aby znovu rozšiřoval své poselství lásky ve světě."

B.

SHANMUGAM, Indie

"Když jsme 14. května slyšeli, že byl Sv. Otec postřelen Mohamedem Ali Agcou, měl jsem dvě minuty pocit, že mi srdce přestalo bít a ztratil jsem vědomí. Jsem si však jist tím, že nás Svatý Otec neopustí. Za jeho uzdravení se nebudu modlit jen dnes večer, nýbrž každého večera před spaním.

"Láska dobývá a pýcha ničí."

A.

THANGAIZAN, Indie

"Svatý Otec, papež Jan Pavel II. vidí všechny lidi této země jako bratry a sestry, také tehdy, vyznávají-li různá náboženství. Poskočilo mi srdce až do krku, když jsem uslyšel zprávu, že byl postřelen. Ke cti Boží rozsvěcují světla a modlím se, aby se papež brzy uzdravil."

A.

THANASEKARAN, Indie

"Po zprávě o atentátu jsme se s několika rodinami sešli a modlili se čtyři dny po pěti hodinách za úplné uzdravení Svatého Otce. Necht' Pán, který obětoval svůj život, aby nás všechny vykoupil, aby jej svou milostí opět uzdravil."

S. THANGARAJA, Sri

Lanka

VI.

Přání brzkého uzdravní, zaslaná státníky zraněnému papeži

Během šestidenní cesty Jana Pavla II. po USA začátkem října 1979 vyjádřili někteří Američané "zbožné přání": kdyby byl Karol Wojtyla příštím rokem našim presidentským kandidátem,

vyšel by z voleb 20. listopadu 1980 jako jasný vítěz a první muž Ameriky. Jeho přesvědčivost, jeho způsob setkávat se s lidmi, dávat jim svou víru a vzbuzovat ji v nich, ho líčí jako vzácně oblíbeného tribuna národů, jenž pro sebe získává jak zástupy, tak i jednotlivce.

Nemálo žurnalistů označilo "papeže z daleké země", zvláště s ohledem na jeho zahraniční cesty, po úspěšných setkáních s nadšenými zástupy lidí, jako osobnost, které musí politikové všech odstínů jen závidět a o jejíž oblibě a popularitě by mohli jen snít. A to vše, ačkoliv nemluví k masám jejich řečí, nýbrž nalévá svým posluchačům čistého trpkého vína evangelia, zřetelně odmítá permisivitu dnešní společnosti a přibíjí na pranýř její zlořády. Z uvedených důvodů mají někteří Jana Pavla II. za velkého státníka, souhlasí s jeho odvážným nasazením, zatím co by ho druzí ze stejných důvodů chtěli nejraději totálně umlčet, poněvadž považují jeho působení za "vměšování do jejich vnitřních záležitostí."

Každému, kdo zná pokladnici myšlení Jana Pavla II., je zřejmé, jak se papež varuje nejnepatrnějšího politického významu svých slov a činů při neustálém zdůrazňování pastorálního charakteru svých zahraničních cest a svých proslavů, které nemají žádný jiný cíl, než zvěstovat Krista Pána a sloužit člověku a lidstvu vládou Krista. .

Obrázek: Pohled do auly Uno, krátce před začátkem papežovy řeči.

Tak a ne jinak je nutno rozumět dnes již historické řeči ve skleněném paláci OSN v New Yorku, na tomto světovém politickém jevišti, dne 2. října 1979 před představiteli 130 států.

Zatímco generální sekretář OSN, Kurt Waldheim, ctěného hosta vlídně zdravil, seděl papež hluboce zamyšlen a pokorně ve svém křesle. Jeho tvář odrážela vážnost této hodiny. Možná, že ještě vysílá tichou prosbu k tomu, jehož jménem bude právě mluvit.

I když nebyly před tím přečteny věty evangelia, byla jeho jednohodinová řeč přece jen od začátku až do konce prodchnuta evangeliem Kristovým. Jeho úpěnlivá prosba za odstranění hladu, nespravedlnosti, válek, která vlečou za sebou násilí a utrpení běženců, jeho provolání za odstranění koncentračních táborů "do nichž jsou lidé hnáni lidmi jako bezmocná zvířata, aby tam byli okradeni ještě o to poslední, co jim zbývá, totiž o holý život", tato provolání byla určena svědomí světa, které tam bylo přítomno v osobách odpovědných zástupců všech národů.

Neobyčejné ticho, napjatá pozornost během proslovu a minuty trvající potlesk po jeho ukončení, přátelská gesta mnohých delegátů, to vše potvrzuje, byť jen povrchně, že neobyčejný hostující řečník, "bílý posel" z Vatikánu, Jan Pavel II. nemluvil před tímto publikem marně.

Některé noviny příštího dne ve svých nadpisech nebo komentářích zdůraznily, že papež "četl svědomí světa levity". Kdo však zná papeže Wojtylu jen trošku, ví, že jemu je taková "lekce" zcela cizí. Nepřednesl na onom nejvyšším politickém jevišti světa pouze své myšlenky, nýbrž slova a výčitky toho, jehož zastupuje na zemi. A ve jménu Kristově nemohl také nic jiného v našem světě říci. Jestliže papež vyjmenoval několik skutečností, jako např. koncentrační tábory, bylo to pouze proto, že by byl "nevěrohodným ochráncem a svědkem dějin našeho století, kdyby je zamlčel."

Před přijetím papeže Kurtem Waldheimem v sále OSN nám televize ukázala také tuto scénu: Malé, černošské děvčátko předává papeži kytici květů. Svatý Otec květy laskavě přijímá. Láskyplně objímá dítě, políbí je na čelo a povzbuzuje je důvěřivým úsměvem. Toto již skoro familierní gesto je u Jana Pavla II. více než pouhou symbolikou. Objímá láskyplně a povzbudivě každého člověka, protože to činí skutečně z pověření a ve smyslu toho, který obětoval za každého člověka svůj život na kříži, prolil svou krev a žádá, aby mohl svými rozprženými rukama obejmout každého z nás, aby jeho oběť nebyla marná. Na slovech a gestech papeže Jana Pavla II. se rozcházejí názory, také názory politiků a státníků. Silně převažující většina z nich nemohla drama z 13. května 1981 přejít bez povšimnutí, t.j. mlčením, ať již to bylo v Americe, Africe, Evropě nebo Asii. Mohu se omezit jen na některé z nich.

Přání a žehnání z amerického kontinentu

Ronald Regan měl ještě v živé paměti a v srdci přání k uzdravení a ujištění o modlitbách, které dostal po svém zranění před šesti týdny od Jana Pavla II. a tak zněla první slova amerického presidenta při zprávě o životu nebezpečném zranění papeže: "Budu se za něj modlit." Tak jako on, poslaly do Říma téměř všechny nejvyšší hlavy státu amerického kontinentu svá nejlepší přání. Argentina a Chile, země ohrožené po léta nesmyslným konfliktem, si nechaly již r. 1979 poradit papežem Wojtylou a přijaly s díky jeho nabídku, že bude zprostředkovatelem mezi nimi. Jeho smrt by přivedila onomu cennému zprostředkovávání konec. Proto jejich otřes a starost. Avšak nejen jejich. Vždyť papež poctil svou návštěvou i Mexiko a Brazílii.

* * *

Vím, že všichni Kanadčané sdílí hluboké zděšení a starost s nimiž jsem přijal zprávu o atentátu na život jeho svatosti Jana Pavla II.

Chtěli bychom všichni rádi vědět, proč se náš svět stal tak barbarským, že nemůže respektovat ani život vlastního mírového posla božího.

Modlím se za rychlé uzdravení Vaší Svatosti, abyste opět mohl věnovat své síly, vitalitu a autoritu boji za mír, bratrství a odstranění násilí.

PIERRE ELLIOT
TRUDEAU,
ministerský předseda
Kanady

Byl jsem udiven a zděšen zprávou o nesmyslném útoku na život Jeho svatosti papeže. Modlím se za jeho uzdravení, společně se všemi svými americkými spoluobčany. Jsme s Vámi v čase této krize

RONALD
REAGAN,
prezident USA

Obviňuji a odsuzuji atentát, který utrpěla Vaše svatost a vyjadřuji přání brzkého a šťastného uzdravení, ke zdaru věci spravedlnosti a míru, za kterou se tak silně zasazujete.

JOSE LEOPES
PORTILLO,
prezident Mexika

Hluboce pohnut zprávou o nešťastném atentátu na Váš život se připojuji k přáním a modlitbám celého brazilského národa za rychlé uzdravení Vaší svatosti.

JOAO FIGUEIREDO,
prezident spolkové republiky
Brazílie.

Západní Evropa

”Bůh žehnej této zemi a všem jejím obyvatelům! Bůh žehnej Evropě a její budoucnosti.” Těmito slovy, které pronesl na mnichovském letišti, ukončil papež Jan Pavel II dne

19.listopadu 1980 nejen svoji poslední padesátou promluvu, nýbrž také svou pětidenní pastorální návštěvu Německé Spolkové republiky. Za jakých podmínek tato návštěva proběhla, řekl papeži sám spolkový prezident Dr. Karl Carstens ve svém předcházejícím proslovu na rozloučenou: "Vzal jste na sebe během těchto pěti dnů žel část při velmi špatném počasí mimořádnou námahu: pronesl jste více než 50 řečí v němčině. Obdivovali jsme Vás a Vy jste získal naši náklonnost." Spolkový prezident poděkoval zejména za papežova slova k německému národu a za hluboký dojem, kterým host z Vatikánu zapůsobil svým soucitem a svou láskou: "Vaše návštěva v naší zemi zůstane ve vzpomínkách lidí živá. Ať dlouho září znamení, která jste vytýčil! Přejeme Vám dobrou cestu domů a bohaté požehnání pro Vaší činnost!"

Poslední stisk ruky s prof. Dr. Karlem Carstensem, potom s bavorským ministerským předsedou Franzem-Josefem Straussem a bílá postava se pomalu vzdaluje směrem k letadlu Lufthansy. Ještě jednou pokyne papež na pozdrav svým hostitelům malým okénkem letadla. Zřetelné pohnutí na tvářích téměř všech přítomných, jako při loučení dobrého, starého přítele, kterého bychom měli nejraději stále u sebe. Podobně to cítily miliony televizních diváků. Papež si během těchto pěti dnů získal pro sebe všechny Němce dobré vůle.

To byla jeho dosud poslední cesta v Evropě. Jan Pavel II. za tohoto dva a půl roku svého dosavadního pontifikátu navštívil nejen mnoho měst a míst své hostitelské země Itálie, nýbrž také svou vlast Polsko, rovněž tak Irsko již v roce 1979 a Francii i Německo následujícího roku. Tímto způsobem na svých zahraničních cestách potkal a poznal Jan Pavel II. osobně mnoho evropských státníků a politiků. Mnoho jiných přijal sám ve vlastním domě, ve Vatikáně, neboť patří k dobrému obyčeji, že zahraniční státníci a politici při své návštěvě Itálie, vykonají u papeže zdvořilostní návštěvu. Proto jimi též atentát co nejhluběji otrásl a z toho vyplývala jejich starost a ujišťování o modlitbách.

Vaše Svatosti, s hlubokým zděšením jsem se dozvěděl o hanebném atentátu na Vás. Doufám, že se s Boží pomocí brzo uzdravíte a předávám Vám z celého srdce nejlepší pozdravy své a celého německého národa.

KARL

CARSTENS,

president Spolkové republiky
Německo.

Co nejhluběji otřesen a pohnut nepochopitelným atentátem, prosím Vaši svatost jménem Rakouské republiky a rakouského národa, abyste přijal co nejupřímnější a nejhlubší přání k uzdravení. V těchto zvlášť těžkých hodinách a dnech nechť je s Vaší svatostí milost našeho Pána zvláštní měrou.

RUDOLF

KIRCHSCHLÄGER,

spolkový president Rakouské republiky.

Hluboce otřeseni zprávou o atentátu, jenž byl spáchán na Vaši svatost, myslíme zde v Lichtensteinsku na Vás v našich modlitbách. Přejeme ze srdce brzké uzdravení. Vaší Jasnosti věrný syn .

FRANZ

JOSEF,

kníže Liechtensteinský.

Svatý Otče, s ohromením jsem přijal zprávu o zbabělém atentátu, který byl spáchán na Vaši svatost. Jménem Spolkové rady Vám sděluji své skutečné rozrušení a vyslovuji Vám srdečné přání brzkého uzdravení.

KURT

FURGLER,

švýcarský
president.

Byla jsem zděšena a pohoršena, když jsem slyšela o atentátu na život Vaší svatosti. Princ Filip a já Vám předáváme modlitby za vaše uzdravení.

Královna

ALŽBĚTA

Obrázek: Spolkový prezident s papežem na začátku přijetí v zámku Augustusburg u Brühlu.

"Svatý Otče! Vzal jste na sebe během těchto pěti dnů při bohužel často velmi špatném počasí mimořádnou námahu: pronesl jste v němčině více než 50 proslovů. Obdivovali jsme Vás a získal jste si naši náklonnost. Vaše návštěva v naší zemi zůstane ve vzpomínkách našich lidí živá. Kéž znamení, která jste vytýčil, září dlouho! Přejeme Vám dobrou cestu domů a bohaté požehnání pro Vaší další činnost!"

Těmito srdečnými slovy se rozloučil tehdejší prezident Německé Spolkové republiky, profesor Dr. Karl Carstens, na mnichovském letišti se vznešeným hostem z Vatikánu. Pohostinnost a hluboká náklonnost spolkového presidenta vůči Svatému Otci byly pozoruhodné.

Královna i já jsme zděšeni atentátem na život Vaší Svatosti. Spojujeme s našimi modlitbami naše vroucí přání a přání celého belgického národa za rychlé a úplné uzdravení Svatého Otce.

BAUDOUIN,

belgický král.

Jsem hluboce zděšen, když slyším o hanebném útoku, který jste dnešního dne utrpěl a chtěl bych Vám vyjádřit pocity hlubokého zármutku a strachu celého irského národa nad tímto strašným činem. Doufáme všichni a modlíme se, abyste se dožil rychlého a úplného uzdravení.

PATRICK

J.HILLERY,

Irský

president.

Potom, co byla zveřejněna zpráva o atentátu na život Vaší svatosti, bych chtěl vyjádřit jménem vlády a portugalského národa jakož i jménem svým odpor nad takovýmto strašným činem. Spojujeme s ní naši srdečnou účast se zdravotním stavem vynikající a jedinečné osobnosti, jakou je papež Jan Pavel II. Atentát způsobuje zděšení v celém světě, zejména ve světě katolickém. Portugalský národ se dnes shromažďuje k významné pouti do Fatimské svatyně, na znamení své víry a svého zasvěcení a k poctě osoby Svatého otce. Vyjadřují svá nejhlubší přání brzkého uzdravení Vaší svatosti.

FRANCISCO PINTO BALSEMAO,

Portugalský ministerský

předseda.

V hlubokém pohnutí se dozvídám o atentátu, jehož obětí se stala Jeho svatost papež Jan Pavel II. Chtěl bych, abyste měl spoluúčast na odporu, který pociťuje francouzský lid z tohoto šíleného činu a horoucně se modlím za Svatého Otce a za pokračování poslání, jemuž jste se s takovou obrovskou velkomyslností a vyzařováním věnoval.

VALERY

GISCARD

D'ESTAING,

president

Francouzské

republiky.

Východní Evropa

V polovici října 1978 pobývala v Bratislavě delegace polských komunistů z Krakova. Mezi oběma městy je t.zv. partnerské spojení. Tři dny setkávání a projevů soudruhů už uběhly. Následujícího dne , 17. října, e mají polští hosté vrátit domů. Jako obvykle má být poslední večer společného pobytu stráven v uvolněné atmosféře, nad sklenkou dobrého slovenského vína, bez politického řečnění. Hostitelé chtějí být v 19.00 hodin v hotelu. V 17.hodin přicházejí do hotelové haly Poláci, aby se trochu podívali na vídeňskou televizi, kterou není možné přijímat v Polsku, zato však bezvadně v jen 60 km vzdálené Bratislavě. Polští soudruzi sedí mezi ostatními hotelovými hosty tiše a nenápadně. Najednou je po klidu. Mezi komunisty z Polska vypukne jásot. Tleskají a objímají se. Poté k překvapení přítomných zantují píseň. Co se stalo?

Televizní hlasatel z Vídně komentuje přímý přenos z Říma a nyní překládá slova kardinála Pericle Feliciho, který na lodžií basiliky sv. Petra oznamuje přítomným a milionům televizních diváků senzační zprávu: "Annuntio vobis gaudium magnum: Habemus Papam, pana Karola, kardinála Wojtylu svaté katolické církve."

Brzo přicházejí blahopřání zahraničních návštěvníků a šumivé víno k přípitku, stoupá radost a nadšení polských soudruhů. Když do hotelu Děvín dorazí v 19 hodin domácí komunisté zprvu se v nastalé situaci jen těžko orientují. Brzy však poznávají důvod veselí. Následuje rozmrzelost, rozladění a málo přátelské, rychlé rozloučení s Poláky, kteří potom ještě pozdě do noci v nejlepší náladě oslavují historickou událost volby svého krajana Karola Wojtyly za papeže společně se zahraničními turisty. Následujícího dne sice museli snést studenou sprchu pro nedostatek komunistického uvědomění

a nekomunistický postoj k volbě nové hlavy "reakční" katolické církve. Polští komunisté však tuto "sprchu" snesli lehce, jako husy, stršásající ze sebe studenou vodu. Není známo, zda byli tito polští straniční funkcionáři při zprávě o atentátu na svého krajana mezi plačícími, ale vyloučit to jistě nelze. "Papež z Polska je pro mnohé k zlosti, ba též překážkou. Ne všechna přání k uzdravení, která nyní přilétají do Říma, je možno hned považovat za upřímná ", napsala "Wiener Furche" dne 20. května.

* * *

Zpráva o vražedném útoku na život Vaší svatosti náš národ a vládnoucí v Polské lidové republice hluboce rozrušila. V této těžké hodině posíláme Vaší Svatosti přání k brzkému uzdravení, které potřebujete, abyste mohl splnit misi ve službě humanitních ideálů míru k dobru lidstva.

STANISLAV

KANIA, HENRYK

JABLONSKI,

WOJCIECH

JARUZELSKI.

Hluboce nás bolí zpráva o šíleném atentátu na život Vaší svatosti. Jménem Federativní socialistické republiky Jugoslávie i svým vlastním jménem zaosílám Vaší Svatosti svá nejlepší přání k rychlému a zdárnému uzdravení a návratu k Vaší misi za mír a porozumění mezi národy.

CVIJETIN

MIJATOVIC,

prezident Federativní socialistické republiky Jugoslavie.

Vaše Svatosti! S hlubokým odporem jsem slyšel zprávu o atentátu na Váš život. Rozhodně odsuzuji tento čin terorismu.

Prosím, přijměte moji účast a má nejlepší přání k rychlému uzdravení.

TODOR

ŽIVKOV,

president Státní rady Lidové republiky Bulharsko.

Jsem hluboce otřesen útokem na Váš život. Přeji Vám rychlé a úplné uzdravení.

LEONID

BREŽNĚV

Hluboce otřesen odsuzuji útok na Váš život. Vyjadřuji svá nejlepší přání za Vaše brzké a úplné uzdravení.

GUSTAV

HUSÁK

prezident

ČSSR

AFRIKA

"Jsem přesvědčen, že africké záležitosti mají být africkou věcí; nesmějí být vystavovány žádnému tlaku a žádnému vměšování jiných bloků nebo jakýchkoliv jiných zájmových skupin. Pozitivní řešení afrických záležitostí příznivě ovlivní i jiné části světa. Proto je nutné, aby se ostatní národy naučily od afrických národů také přijímat. Africké země nechtějí pouze dostávat materiální nebo technickou pomoc, chtějí též něco dávat: svoje srdce, svoji životní moudrost, svoji kulturu, svůj smysl pro Boha, který u mnohých jiných národů není tak živý".

Těmito povzbudivými, důvěryplnými slovy se obrátil Jan Pavel II. v první den své návštěvy Afriky m.j. k prezidentovi a jiným zástupcům vlády v Zaire. Avšak zde vyjádřené přesvědčení platilo všem zemím, respektive národům "černého kontinentu", jehož šest zemí navštívil od 2. do 12. května 1980. Přesně jeden rok a jeden den po ukončení této historické návštěvy se přihodil atentát.

* * *

Obrázek: Apoštolské cesty Jana Pavla II. až do atentátu.

Hluboce otřeseni jsme slyšeli o zbabělém atentátu na Váš život, právě když jsme slavili výročí Vaší nezapomenutelné návštěvy u nás na Pobřeží slonoviny.

Tlumočím Vaši Svatosti jménem našeho státu Pobřeží slonoviny, její vlády a mým jménem naše nejvroucnější přání Vašeho rychlého uzdravení, abyste se mohl tak rychle, jak jen to bude možné, znovu ujmout Vaší velké úlohy zvěstování ve službě spravedlnosti a míru.

Naše úpěnlivé modlitby Vás provázejí v této těžké zkoušce. Necht' Vás Všemohoucí zachová křesťanství a zabezpečí mír ve světě.

Prosím Vaši svatost, abyste přijal výraz mého nejhlubšího soucitu a mé nejhlubší úcty.

FELIX HOUPHOUET-
BOIHNÝ,
prezident republiky Pobřeží
slonoviny

Vláda a celý národ Ghany byl šokován a zarmoucen bezbožným útokem proti Vašemu životu v době, kdy si celá Ghana s radostí a zadostiučiněním připomíná návštěvu, kterou Vaše Svatost vykonala před rokem v Ghaně. Jménem jeho excelence, Dr.Hilla Limanna, prezidenta republiky, který je zaneprázdněn ve státním zájmu mimo zemi a ve jménu vlády i národa Ghany, jakož i

jménem mým vlastním bych Vám chtěl zprostředkovat upřímná přání k brzkému a úplnému uzdravení. Modlím se k všemocnému Bohu, aby Vám v této kritické době propůjčil útěchu a sílu.

Dr. J. W. S. de GRAFT
JOHNSON,
místopřezident republiky
Ghana.

Velice pohnut a rozhořčen, na naší oficiální cestě do Sovětského Svazu, po zprávě o sprostém a hanebném atentátu, jehož obětí se stala Vaše svatost, pokládám za svou povinnost vyjádřit Vám jménem konžského národa i svým vlastním jménem naše nejživější pocity úcty a soucitu. Vskutku, konžský národ i my sami jsme tímto násilným činem šokováni tím více, že k němu došlo týden po výročí Vaší historické a nezapomenutelné cesty do Konga, na niž si zachováváme živoucí vzpomínku.

Jsmo přesvědčeni o tom, že odvaha, kterou Vaše svatost až dosud prokázala a naděje milionů věřících z křesťanské pospolitosti celého světa rovněž pomohou Vám osobně překonat tuto těžkou zkoušku. Konžský národ, který má mnoho věřících a který rovněž tak jako i jeho vláda, sázel na důvěru v přátelství a spolupráci mezi Kongem a Vatikánem, se spojuje s námi, abychom Vám, Svatý Otče popřáli rychlé uzdravení, a zároveň bychom chtěli Vaši Svatost znovu ujistit naší nejhlubší úctou.

Colonel DENIS SASSOU-
NGUESSO,
prezident republiky Kongo

S největším zděšením a starostí jsem vyslechl zprávu o pohrdání zasluhujícím atentátu na Váš život během oficiální audience na Svatopetrském náměstí.

Jménem celého národa Nigerie a jménem svým, Vám přeji brzké zotavení a ustavičně trvající milost Boží a jeho ochranu.

Váš pontifikát, od října 1978, jakožto duchovní hlavy katolické

církve má velký význam a stal se pro požehnáním pro celé lidstvo.

Vaše neustálá volání po světě plném spravedlnosti a svobody, bez utlačování, násilí, rasizmu a chudob, rozněcují nadšení katolíků i nekatolíků na celém světě.

Vaše Svatosti, přijměte výraz naší hluboké úcty i ocenění.

ALHAHI SHEHU

SAGARI,

prezident republiky

Nigerie

Vaše Svatosti, se zděšením a smutkem jsem uslyšel o atentátu na Váš život. My, národ Keni a všichni lidé dobré vůle na světě se modlíme k Bohu za brzké zotavení, abyste mohl dále vést Vaši svatou misi.

DANIEL T. ARAP

MOI,

prezident republiky

Keňa.

Islámské země

Jeden z telegramů vyjadřujících nejvíce lidské teplo a náboženskou hloubku zraněnému Janu Pavlovi II., je bezpochyby telegram J.Anwara El-Sadata. Kritický pozorovatel politické scény v jeho zemi, zvláště vzhledem k těžké situaci tří milionů koptických křesťanů, nemohl potlačit otázku, jak je to vůbec slučitelné s pravostí Sadatových přání. Tak jednoduché to však také nebylo. Egypský prezident ukázal svou nejlepší vůli k míru se svým úhlavním nepřítelem Izraelem, nikoliv bez úspěchu. Šlo mu také hodně o mírové soužití křesťanů a muslimů. Avšak ani on nedokázal dostat horké hlavy fanatických šiitů pod kontrolu. Od 6. října 1981 však možná uvažují i kritici Sadata jinak. President, s odvahou a skutky pro mír, jaké prokázalo jen málo státníků, se stal sám obětí oněch fanatických citelů sil, jež ohrožují v Egyptě životy křesťanů.

”President Sadat si získal úctu jako člověk, který věří v Boha, a jako odvážný obhájce míru, jenž se svými přičiněními snažil

najít nové cesty k řešení dlouhého a krvavého konfliktu mezi Araby a Izraelci.” Těmito a jinými slovy vyjádřil Jan Pavel II. svůj otřes a bolest, které v něm vyvolala zpráva o tragické Sadatově smrti a při generální audienci 7. října 1981 vyzval k modlitbám za mrtvého.

Zaslal do Egypta dva telegramy, jeden ministerskému předsedovi Mubarakovi, druhý vdově po Sadatovi.

S jakým vnitřním pohnutím musel papež ještě jednou při sepisování svého telegramu Sadatově vdově pročítat onen telegram, který mu Sadat zaslal v květnu 1981!

Podobně jako Sadat upřímně vyjádřily i mnohé jiné hlavy států islámského světa svou solidaritu a nejlepší přání Janu Pavlovi II.

* * *

Byl jsem otřesen zprávou o útoku na život Vaší Svatosti a velice se mi ulevilo, když jsem slyšel, že jste mimo nebezpečí.

Takové kriminální činy provádějí nemocní, duševně choří lidé, jejichž duše jsou prosty víry a lásky k Bohu

Pevně věřím v poselství Vaší Svatosti o míru a o lásce, která vešla do srdcí a smyslů lidí všech vyznání víry všude na světě. Modlím se ke Všemohoucímu, aby Vám daroval sílu překonat tento tragický čin násilí, jenž odporuje všem zásadám, které hlásáte.

Modlím se za Vaše rychlé a úplné uzdravení, abyste nám nadále mohl dávat impulsy Vaším ušlechtilým voláním po míru a porozumění v tomto neklidném světě. Nechť Pán Vaší svatosti věnuje zdraví a dlouhý život, abyste svoje svaté pověření ve službě lidstva mohl nadále vést.

V oddanosti Váš

JEHAN ANWAR EL-SADAT.

Bůh budiž pochválen, Vaše Svatost je zachráněna, a ruka Boží leží na Vás. Ve světě v němž žijeme, jak se zdá, bláznovství nechce vymizet. Avšak síly dobra, jejichž jste účinným obráncem, utrpení, která v tomto okamžiku prožíváte a která jsou živě pocíťována oněmi, jež milujete a obdivujete, a konečně požehnání našeho Pánaboha, - to vše vyléčí Vaše rány a posílí Vaše kroky. Vroucně se za Vás modlíme. Bůh neopustí ty, kteří nesou své slovo a svoje učení světu. Boží hněv potrestá viníky.

Vy, Vy jste především láska a soucit.

Nechť Bůh pomáhá Vaší svatosti a nechť umožní, aby lidstvo mohlo ještě dlouhá léta profitovat ze ctností Kristova místodržitele.

HASSAN II.,

král Maroka

S velikým pohnutím se dovídám zprávu o zbabělém atentátu na Vaši osobu. Vyjadřuji svoje hluboké sympatie a přání za brzké uzdravení a prosím Boha, aby Vám stál po boku v této zkoušce.

HABIB

BOURGHIBA,

president republiky

Tunisu.

S hlubokým zděšením a smutkem jsem uslyšel o ošklivém útoku na váš život. Civilizovaný svět opět zažil hrůzy terorismu a potřebu mezinárodní spolupráce proti němu bojovat. Zatím co se modlím za Vaše úplné a rychlé uzdravení, s úlevou se dozvídám, že poté, co jste prodělal operaci, děláte s milostí Boží uspokojujivé pokroky. Lid Pákistánu se sjednocuje se mnou v přání, abyste mohl opět brzo převzít těžkou zodpovědnost ve smyslu světového míru a vzájemného porozumění mezi národy.

Generál MOHAMMED ZIA-

ULHAQ,

president Islámské republiky

Pákistan.

Jsme co nejlouběji zděšeni atentátem, který byl spáchán proti Její svatosti. Vaše svatost nikdy nepřestala pracovat pro dobro, lásku a mír a zasvětila celý svůj život boji za ušlechtilé cíle lidstva. Můžeme jenom prosit Všemohoucího o brzké uzdravení Vaší Svatosti a abyste si dopřál dlouhého života při plném zdraví. Vaše svatosti, přijměte ujištění mého nejvyššího a přátelského ocenění.

JABER AL.AHMAD AL

SABAH,

emirát

Kuwait

Asie

”Apoštol národů naší doby, Jan Pavel II., jak ho nazvaly jedny noviny, započal 16. února 1981 svou devátou a nejdelší pastorální cestu, která zcela zvláště vyjadřovala jeho touhu po míru a sociální spravedlnosti. Urazil v letadle 35.000 km, pouze s krátkou zastávkou v Pakistánu, navštívil Filipíny, ostrov Guam, Japonsko a Aljašku. Tím jako první papež v historii církve přeletěl severní pól. Cesta trvala do 27. února, v jejímž průběhu pronesl papež asi 100 proslovů a kázání. Jeho návštěva platila nejdříve jediné katolické zemi v Asii, Filipínám. V uprchlickém táboře Morongu, kde v němž se shromáždilo tisíce uprchlíků z Vietnamu, Kambodže a Laosu, vyzval Svatý Otec všechny národy k tomu, aby uvolnili více peněz pro tyto uprchlíky a vyhnance, kteří představují tragedii naší epochy”. Tato prosba mu mohla vynést v Asii jen přátele. V Hirošimě pronesl Jan Pavel II. zapřísáhlý apel za mír národům, aby se již nikdy neopakovala tragedie z 6. srpna 1946. Papež Wojtyla nebyl v Asii nikým neznámým.

* * *

Se zděšením a hluboce zarmoucen slyším strašnou zprávu o tomto nevyslovitelném činu, který zranil Vaši Svatost. Ještě

mám v živé paměti Vaši návštěvu před krátkým časem v Japonsku, kterou jste vykonal jako posel míru. Uchovávám si silný dojem, který na mně učinily naše volná rozmlouvání o věci míru ve světě.

Již nyní vyhledávám příznivou příležitost znovu se setkat s Vaší Svatostí, při příležitosti mé nastávající cesty v Evropě. Modlím se z celého srdce za brzké a úplné uzdravení Vaší Svatosti, již věnuji oddaná dobrá přání od celého japonského národa i moje vlastní.

ZENKO

SUZUKI,

ministerský předseda

Japonska

Vláda a národ Čínské republiky jsou nesmírně šokováni a zarmoucení zprávou o útoku fanatickou osobou na Vaší svatost. Spěchám, abych Vaší svatosti zprostředkoval naše zbožná a nejlepší přání za rychlé a úplné obnovení Vašeho zdraví tak, abyste mohl znásobit Vaše vzácná úsilí k úplnému a účinnému potírání terorismu a násilí jakýchkoliv jednotlivců nebo skupin individuů v celém světě.

CHIANG CHING-

KUO,

prezident Čínské

republiky

Jsme zděšeni podlým atentátem na život Vaší svatosti. Jménem vlády a indického národa vyjadřuji naši hlubokou starost a ubezpečuji Vás o našich modlitbách za úplné a rychlé uzdravení Vaší svatosti.

INDIRA

GANDHI

Zpráva o atentátu na Váš život byla v Austrálii přijata s úlekem a zděšením. Myšlenky a modlitby všech Australanů za rychlé a úplné uzdravení patří Vám.

STANLEY

BURBURY,

vládní administrátor

Austrálie

Byl jsem hluboce zděšen zprávou o zločinném atentátu na život Vaší Svatosti. Libanonský národ se bez výjimky připojuje k tvrdému odsouzení tohoto strašného zločinu. Z hloubky našeho soucitu snažně prosím Všemohoucího za Vaše rychlé uzdravení a prosím Vás, přijměte můj oddaný hold a moji úctu.

ELIAS

SARKIS,

president Libanonské

republiky

Mezinárodní organizace

Nezapomenutelným zůstávají proslovy a vystoupení Jana Pavla II. před OSN, dne 2. října 1979.

FAO, organizace Spojených národů pro výživu a zemědělství se sídlem v Římě, již měla rovněž tu čest přijmout jeho návštěvu, vyslechnout jeho proslov a uctit jej jako morální autoritu naléhavých problémů našeho světa.

Při příležitosti své plánované cesty do Švýcarska měl Jan Pavel II. promluvit v Ženevě, v sídle mezinárodní organizace práce, o pracovních problémech. Kdyby nedošlo k atentátu, mohl v Ženevě darovat svým hostitelům 3. encykliku o lidské práci, jejíž předtisk byl již hotov.

* * *

Vaše Svatosti! Byl jsem co nejhlouběji zděšen a vylekán atentátem na Váš život a ulevilo se mi po poslední zprávě o zlepšení Vašeho zdravotního stavu. Jménem celých Spojených národů, které si připomínají Vaší návštěvu s vysokým oceněním hodnot a úctou, sdílím náš pocit bolesti nad tímto zlovolným činem a naše nejsrdečnější přání za Vaše brzké a úplné uzdravení. Svět velice potřebuje měřítko duchovního vedení a zprostředkování míru, jak jste je tak bohatě zjednal mezinárodnímu společenství.

KURT

WALDHEIM,

generální tajemník OSN

Hluboce pohnut bych chtěl Vaší Svatosti vyjádřit své pocity věrné oddanosti a odporu z ohavnosti tohoto kriminálního činu. Necht' Bůh poskytne Nejvyššímu pastýři rychlé uzdravení. Prosím Vaši Svatost přijmout mou nejhlubší úctu.

JOSEPH

LUNS,

generální tajemník

NATO

S největším pohnutím se dozvěděla komise o odporném atentátu, jehož obětí se stala Vaše Svatost. Ve jménu Komise vyjadřuji Vaší Svatosti naše hluboké pohnutí a modlím se za Vaše brzké uzdravení.

GASTON DE

THORN,

prezident Evropské

komise

Jménem Organizace spojených národů pro výživu a zemědělství i svým vlastním jménem bych chtěl vyjádřit naši hlubokou bolest, kterou jsme pocítili při oznámení atentátu na osobu Vaší svatosti, papeže Jana Pavla II. Spojujeme naše přání a modlitby s těmi celého lidstva a přejeme Vaší svatosti rychlé uzdravení. Kéž Vaše Eminence přijme ubezpečení mé největší úcty.

EDOUARD

SAOUMA,

generální ředitel

OSN

Co nejhlouběji zděšen zprávou o atentátu, jehož obětí se stala Vaše svatost, vyjadřuji z nejhlubšího srdce ve jménu UNESCO a svým vlastním jménem nejlepší přání za rychlé a úplné uzdravení.

MAHTAR

M'BOW,

generální ředitel

UNESCO

VII.

”Nechte maličkých přijít ke mně...”

Dne 22. října 1978, v den uvedení Jana Pavla II. v úřad, monsiňor Virgilio Noe, dlouholetý ceremoniář Pavla VI., náhle na náměstí Sv.Petra zrudl tak, že měl v obličeji barvy víc, než jeho rudé cingulum. Překvapen, mohl pouze bezradně přihlížet, jak jeho nový ”šéf” po mši svaté a po konečném požehnání - proti protokolu - jde k čestným hostům v prvních řadách. Devíti- až desetiletý chlapec z pěti tisíc přítomných krajanů papeže se nato odvažuje jít dopředu, v ruce kytici květů, náhle se zastaví a nejistě se rozhlíží, poněvadž si netroufá dále. V tomto okamžiku spatří Jan Pavel rozpaky maličkého, běží mu zbytek cesty naproti, pravou rukou objímá dítě a líbá je na hlavu. Obrovský potlesk asi 300.000 přítomných kvituje toto papežovo otcovské gesto. To byl první oficiální kontakt papeže z ”daleké země” s dětským světem, který se dále den po dni stále více rozvíjel v pevné, živé přátelství. Monsiňor Noe musel v dalších dnech prožívat ještě další překvapení, při nichž se jeho nový pán nedržel pevně stanoveného protokolárního řádu, nýbrž dával přednost přátelskému osobnímu kontaktu, ať již to bylo s dětmi, nebo se staršími, jednoduše s lidmi. Tak se vysoce inteligentní, přívětivý papežský ceremoniář Virgilio Noe brzy s přátelským zadostiučiněním naučil nové ”ceremonii”, aniž by se v budoucnosti ještě něčemu divil, nebo byl bezradným.

V následujících dnech zažívají poutníci a návštěvníci při audiencích nejdříve úžasle, brzo potom ale nadšeně papežův přístup k dětem, nejen kvůli jeho spontánnosti, nýbrž též kvůli dynamickému a sportovnímu způsobu, s jakým se Sv. Otec s dětmi setkává. Když poprvé uchopil malého chlapce pod ramínky a potom ho rychlostí blesku, s perfektností akrobata, vyhodil nad hlavou do výšky, zastavil se pravděpodobně rodičům dech.

Obrázek: Děti se u společného otce cítí velmi dobře.

Když potom dostávají dítě nedotčené od papeže zpět, propuká audienční aula s desetitisíci poutníky v hlučné nadšení. Fotografie brzy nato oběhne celý svět.

Dne 8. listopadu, tři týdny po volbě, se koná audience s italskými školními dětmi. Papež prochází zvolna bazilikou, žehná malé žáčkům a potřásá jim rukama. Nadšení a hluk jsou úměrné. Když papež poprosí o trochu klidu a přitom si žertovně zakryje uši, přicházejí děti teprve do správné nálady. Konečně promluví od hlavního oltáře, nejdříve kvituje s radostí vitalitu svých malých návštěvníků. Nezamlčuje také ani svou velkou starost během audience. Velmi, velmi prosil sv. Petra, aby basiliku ochránil před zřícením, před nebezpečím, do kterého se dostala hlasitým křikem dětí. Nakonec jim papež dává na cestu tři myšlenky jako ukazatele cesty: "Vyhledávejte Ježíše, milujte Ježíše, buďte jeho svědky." Tato přátelská, často spektakulární setkání papeže s dětmi budou

od nynějška při každém vystoupení, při obyčejných střeďečníc audiencích, při farních návštěvách v Římě a též na jeho cestách patřit k běžnému obrazu. Kdekoliv se objeví papež, tam budou také děti.

Ostatně poslední obrázek zdravého papeže, snad vyfotografovaného ani ne celou vteřinu před atentátem, jej ukazuje s dvouletou Sandrou Bartolli, jak ji bere oběma rukama, zdvihá do výše a poté vrací otci. Tento obrázek oblétl celý svět a vešel do předhistorie oné tragické události. Vedle maličké Sandry s jejími rodiči čekali i jiní rodičové se svými dětmi přímo vedle dřevěného hrazení v radostné naději, že by mohli svého "caro papa", milovaného papeže oslovit a uchopit za ruce. Místo tohoto vytouženého okamžiku zažily tyto děti se svými rodiči z největší blízkosti strašlivé drama, jak ho hned nato uviděl na obrazovce celý svět, otřesen bezradností. Když se velcí tohoto světa zalekli atentátu, jak to naznačovali ve svých přáních brzkého uzdravení a požehnání, co potom musely ve svých srdcích prožít malé, nevinné děti! Pro ně to bylo jednoduše nepochopitelné, nepřijatelné. Kníže tohoto světa jim dal tímto vražedným útokem snad poprvé pocítit, jaké ovoce může přinášet zlo, jehož je schopen ďábel. Miliony dětí celého světa potom se slzami v očích a vroucími modlitbami útočily na Krista a jeho matku, aby jim zachovala milého papeže.

Mnohé z nich sepsaly dojmy svých malých srdcí, svůj strach, svoje zklamání a nechápavost zla, ale též svou naději a zaslaly je písemně Sv.Otci, s ujištěním o svých modlitbách a spolu se svými nejlepšími přáními.

* * *

Na následujících stranách je otištěno několik takových dopisů dětí z Polska, Chorvatska a Itálie.

Milý Svatý Otče,
modlíme se za Tebe, celé Polsko Ti přeje rychlé uzdravení
a nové převzetí Tvých dníh úkolů. Přeji si, abys opět
brzo navštívil Polsko.

Pozdravy z Tvé první vlasti a přání štěstí od

Tvého Martina,

8 let

Modlím se za Tebe, Jane Pavle II., abys opět brzo
ozdravěl a aby se již nenašel žádný jiný člověk, který by
Tě chtěl usmrtit.

Denně se modlím růženec za Tvé uzdravení a také za
kardinála Wyszyńského. Budeme na Tebe myslet i potom,
když už zase budeš zdrav. Stále se za Tebe modlíme.
Dnes, když máme my děti svůj svátek, (1.6. Den dětí)
myslíš určitě na všechny děti na světě a my myslíme na
Tebe.

Bůh buď s Tebou : Lucyna Riemel,

1.VI.1981.

Chodím do 3 třídy v Rybníkách /

Fischbachu.

Milý Svatý Otče,
přeji Ti mnoho štěstí, abys byl opět zdrav a přišel zase
brzo do své milé vlasti.

Můj Otče, přeji Ti mnoho slunce. Modlím se, aby byli
všichni lidé dobří. Všichni jsou dotčeni smrtí kardinála
Štěpána Wyszyńského a Ty jistě nejvíce, neboť on byl
Tvým nejlepším přítelem.

Bůh s Tebou: Oleg, 9

let.

Milé radio Vatikáne !

Tvým prostřednictvím přeji našemu nejmilejšímu Svatému
Otcí zdraví a to ne jednou, nýbrž tisíckrát. Máme velkou
radost, že se Svatému Otcí daří lépe. Slyšeli jsme jeho hlas
z Radia Vatikán. Odpustil atentátníkovi. Avšak já nechci
mít takového nedobrého bratra. Děkuji za zprostředkování
mých přání štěstí, které vycházejí z mého malého srdce.
Zdravím zvláště srdečně vatikánský rozhlas, který máme
velmi rádi. Nezahyneme zde hladem. Ale bez Svatého
Otce bychom zahynuli. Necht' se dožije 100 let, a přijede k
nám.

Michal Czorny,

Katovice

Malý desítiletý Michal popřál papeži uzdravení "tisíckrát" a skutečně to také vlastní rukou napsal do tisíce řádků, na dlouhých slepených arších papíru.

Wodzislav, 19. 5. 1981

Velevážená redakce se setrou Martou v Radiu Vatikán!

Včera, t.j. 18.5.1981, jsem poslala Sv. Otcí telegram s následujícím obsahem: Byla jsem včera u prvního svatého přijímání. Modlím se za zdraví pro Svatého Otce. Také pozvaní hosté se za to modlili. Dnes přináším svá blahopřání k narozeninám a prosím Boha, aby už nikdo nikdy víc nestřílel na Sv. Otce.

To si přeje malá Violetka Kwasná z Wodzislavy, která má také dnes se Sv. Otcem narozeniny.

Ctihodná sestro Marto, velmi srdečně Tě prosím, aby byl tento telegram otištěn ve vašem rozhlasovém programu, aby lidé věděli, že také malá Violetka (9 let) myslí na Sv. Otce.

Lituji ho. Přijímám sv. přijímání a modlím se za něj a také za toho nedobrého člověka, který na Sv. Otce střílel, taky za všechny, kteří by to chtěli jednou udělat.

Milá sestro Marto, velmi prosím, napiš mi, zda Sv. Otec dostal můj telegram.
Sbohem! Violetka.

* * *

Roku 1979, v neděli po velikonocích, přišlo přes 10.000 Chorvatů, převážně ze své vlasti, ale někteří též z celého světa, k národní pouti do Říma. Oslavovali své největší historické jubileum, třináctset let křesťanství, do kterého byli začleněni za časů papeže Jana IV. na počátku roku 640. Při slavné bohoslužbě v dómu sv. Petra spolu s chorvatskými biskupy měl papež Jan Pavel II. významné kázání ve velmi dobré chorvatštině. Obsahovalo nejen dík za stálou věrnost "bílých"

Chorvatů k Petrově stolici, k chorvatské církvi semper fidelis, nýbrž jim také dodalo odvalu k samostatnému národnímu, kulturnímu i politickému životu. Dlouhotrvající ovace byly jasným signálem, že stojí všichni za papežem. V přímém rozhlasovém přenosu mohly též miliony Chorvatů ve své vlasti a na celém světě slyšet tento projev.

Vzhledem k společnému původu - chorvatské kmeny sídlily do 6.století vlastně v dnešním Polsku, nedaleko Krakova - byl tento katolický národ volbou kardinála Wojtyly za papeže posílen ve svém vědomí víry a věrnosti římské církvi.

Proto se nikdo nediví, že zpráva o atentátu způsobila u katolických Chorvatů největší bolest, kterou se pokoušeli zmírnit modlitbami. To také ukazují následující dopisy chorvatských dětí. Ovšem tyto děti Svatému Otci netykají, jako děti italské či polské, nýbrž ho oslovují "Vy".

Náš milý Svatý Otče!

Slyšel jsem zlou zprávu o tom, že jste byl těžce zraněn, což mi velmi zabolelo v srdci. Přeji Vám rychlé uzdravení, abyste byl opět zcela zdrav. Svět Vás potřebuje. Celý svět ví, kdo jste a modlí se za Vás, zrovna tak, jako my zde v Chorvatsku. Mnoho srdečných pozdravů

Nedjelko

Rajkovic

(VI. třída základní

školy)

Rechnice

23.5.1981

Náš milý Svatý Otče!

Žáci a žákyně hlavní školy v Rechnicích za Vás prosí milého Boha, aby Vás uzdravil. Svět Vás potřebuje více než kdykoliv jindy, abyste jménem Ježíše Krista a s pomocí blahoslavené Pany Marie zvěstoval světu mír a lásku. Tato událost nás velmi šokovala. Pozdravujeme Vás a zůstáváme Vaše věrné děti... (Následuje 30 podpisů z jedné školní třídy.)

Milý Svatý Otče!

Slyšela jsem, že jste byl propuštěn z nemocnice, což mě velice těší. Když jsem slyšela z televize onu smutnou událost, že jste zraněn, velmi jsem se ulekla. Denně jsem naslouchala zprávám o zlepšení Vašeho zdravotního stavu. Nyní jsem opět ráda a šťastná, že jste opustil nemocnici. Přeji Vám, abyste se ještě více uzdravil a vrátil se zpět do našeho středu. My děti se každý den modlíme za Vaše rychlé uzdravení! Vraťte se k nám brzo!

S mnoha pozdravy od Katariny
Perušine.

Milý Svatý Otče!

Přeji Vám, abyste se rychle uzdravil, abyste se mohl starat o chudé lidi a o děti, které nemají matku ani otce, a abyste se zasadil o celý svět.

S Bohem
1.třída)

Klara Petrovic (7 let,

Milý Svatý Otče!

Chodím do třetí třídy. Přeji Vám brzké uzdravení, abyste opět mohl navštívit mnoho zemí a mohl objímat chudé a děti. Na svátek Svaté Trojice poprvé do svého těla přijmu tělo milého Ježíše Krista. Velmi se na tento den těším, který netrpělivě očekávám.

Modlím se za Vás, zdravím a miluji Vás.

Josip

(8 let)

* * *

Z pochopitelných důvodů měl Svatý Otec nejvíce kontaktů s italskými dětmi a naopak ony s ním. Ke generálním audiencím se shromažďovalo na tisíce dětí ze všech částí italského poloostrova a uzavíralo s papežem zvláštní přátelství. Také ty děti, které ještě nepřišly k audienci, dostávaly od papeže pozdravy a nejlepší přání: "Milé děti, když přijdete domů, řekněte svým přátelům to, co vám nyní papež říká, ve vzpomínce na krásnou audienci na nám. Sv.Petra. Řekněte všem, že je papež má rád, očekává jejich návštěvu a žehná jim."

Tato slova a doporučení pronesl Jan Pavel II. k dětem "Italské katolická akce" 26. května 1997. Tím chtěl obsáhnout všechny malé občánky Itálie. Většina všech italských dětí však papeže zažila osobně. Proto jejich dojetí po atentátu 13. května 1981. Ještě více byly dojaty ty děti, které samy ležely nemocné na klinice Gemelli, kam byl přijat v 17.55 hod. těžce raněný Jan Pavel II. Bylo to významné nejen pro dospělé, ale především pro malé pacienty, jak o tom svědčí následující řádky.

V klinice Gemelli, "v tomto velkoměstě nemocných" se od 13. května 1981 večer citelně a viditelně změnilo klima. Osudové drama těžce raněného papeže, o jehož život bojoval lékařský tým přes 5 hodin, neslo společně solidárně v modlitbách dva tisíce nemocných, mezi nimi stovky dětí, s velkou starostí a s hlubokou účastí.

Lékařské bulletiny se zprávami o stavu neobyčejného, vysoce ctěného pacienta byly denně očekávány se směsí nervozity a naděje. Zprávy o záchraně papeže a víra v pozdější plné uzdravení byly přijaty s velkou radostí, úlevou a s věčností Bohu i lékařům.

Potom přišla neděle 17. května.

Již před dvanáctou hodinou čekalo všech dva tisíce obyvatel kliniky, zejména však děti, s velkým napětím a s nadějí ve svých pokojích na nemocniční rozhlas.

Ve dvanáct hodin se to skutečně stalo: Nyní slyší na vlastní uši slabý hlas Jana Pavla II., jednoho z nich, nemocného mezi nemocnými. Svatý Otec hovoří s velkou námahou. Avšak jakou radost a nadšení to budí ve všech srdcích, dětí, starších i nejstarších v klinice Gemelli! V tomto okamžiku někteří pacienti cítí svou přítomnost na klinice jako privilegium. Všichni snášejí

svá utrpení a bolesti snadněji, "ve spojení s Kristem", avšak zároveň solidárně s jeho zástupcem, v této chvíli těžce zraněným pacientem v pokoji intenzivní péče, s papežem.

Odpoledne se shromáždily děti z pediatrického oddělení kliniky a horlivě se radí. Rozhodly se napsat příštího dne papeži, svému staršímu kolegovi i s pěknými obrázky a nejlepšími přáními k jeho 61. narozeninám.

Devítiletý Marco Capobianco napsal velmi nejistým rukopisem: "Caro papa - nejmilejší papeži -, vím, že jsi s námi v nemocnici. Mám zápal jako Ty a píši Ti levou rukou, rukou srdce. Ale chci Ti tím dokázat, že Tě mám o to raději.

Tvůj

Marco"

Sedmiletá Klára napsala : "Milý papeži - Caro papa, strašně mě mrzí, že také musíš ležet v nemocnici. Ze srdce Ti přeji, abys co nejdříve vstal a mohl na Svatopetrském náměstí požehnat ještě mnoha lidem.

Klara, pacientka kliniky

Gemelli".

Devítiletou Rossanu Russo právě vezou na vozíčku na operační sál. Na chodbě se od nadšených, křičících dětí dovídá, co právě pro papeže připravují. Prosí sestry, aby zastavily a než bude operována, může papeži napsat následující slova: "Když Tě život papeži tlačí ke zdi, nevěš hlavu. Ber svůj osud s úsměvem, Madona Ti pomůže."

V pondělí 18. května, kdy Karol Wojtyla dovršuje svůj 61.rok života, přicházejí od rána do večera na kliniku Gemelli nejen politici, známé osobnosti, nýbrž také dělníci, ženy z domácnosti a zástupy školáků, aby papeži předali svá přání a květiny a tímto způsobem mu projevili sympatii a lásku.

K nejpozoruhodnějším příběhům tohoto dne, patří ta, jejímž představitelem byla korejská chůva. Když děvče odevzdalo své květiny s lístečkem gratulace, poznamenalo: "Řekněte papeži, že jsem přišla dát mu tuto růži. Porozumí. Dejte mu ode mne polibek".

- 100 -

Obrázek: Přání štěstí malých pacientů z kliniky Gemelli.

V předu na obrázku devítiletý Marco Capobianco.

Následující dopis ze třídy 4 B z Nereto-Terramo má zvláštní pozadí.

Nejmilejší Svatý Otče!

Patříme do třídy 4 B z Nereta a posíláme Vám tento malý dopis. Tím bychom Vám chtěli ukázat, že na Vás hodně myslíme a v tomto smutném okamžiku se za Vás modlíme.

Také my jsme byli 13. května na Svatopetrském náměstí, abychom Vám potřásli rukama. Byli jsme velice nadšeni tím, že jsme Vás mohli vidět z blízka, když náhle došlo k atentátu. Nejdříve jsme si mysleli, že se jedná jen o prskavky, ale ukázalo se, že je tomu jinak. Nechtěli jsme tomu vůbec uvěřit, naše radost se proměnila v hluboký žal ihned jsme si pomysleli, jak je to jen možné chtít zabít tak dobrého člověka, který přináší světu mír. Během zpáteční cesty v autobusu jsme byli velice zamlklí, každý tiše sám pro sebe přemýšlel. Měli jsme strach z každé zprávy, která toho večera zazněla z rozhlasu.

V myšlenkách jsme byli často u Vás v nemocnici a teprve teď, kdy televize oznámila, že je nebezpečí zažehnáno, jsme opět trochu veselejší!

Doufáme, že se opět brzo vrátíte na náměstí svatého Petra, kde by Vás chtělo vidět hodně lidí. Doufáme, že se i nám naskytne nová příležitost, abychom Vás osobně potkali.

Z plného srdce Vám přejeme zlepšení zdraví byli bychom šťastni, kdybyste při čtení tohoto dopisu na nás trochu myslel.

Třída 4 B, Nereto-Terramo

* * *

Středeční audience v květnu 1979 se se svou první třídou zúčastnil také sedmiletý Francesco. Mohl papeže osobně oslovit a potřást mu rukama. Bylo to však z tragického důvodu. Maličký nikdy nepoznal svou matku a teď, před dvěma týdny přišel též jeho otec o život při nehodě. Tuto Jobovu zvěst sdělil papeži se slzami v očích a chvějícíma se rukama. Svatý Otec k sobě dítě něžně přivinul, chvíli zůstal v tichosti a pak Francescovi jednoduše říká:

”Od této chvíle jsem Tvým otcem já!”

Šťastný sirotek zvyšuje svou pozornost, jako by se bál, že je to jen pěkný sen, co tu slyší. A aby se přesvědčil o skutečnosti, ptá se klidně a zcela vážně: ”Chceš být opravdu mým otcem?” Přikývnutí hlavou se zřetelným ”ano” Svatého Otce, vyvedlo maličkého z jeho smutku. Utírá si slzy a jeho obličej září radostí i důvěrou, poprvé za dva týdny.

Nevím, zda malý Francesco napsal papeži několik řádků po atentátu. Možná. Ale mohu si dobře představit, jak se mezitím devítileté dítě modlilo po zprávě, která otřásla světem, za svého ”druhého”, životu nebezpečně zraněného otce k Bohu a nebeské Matce.

V neděli před Štědrým večerem r. 1978 se shromáždily desetitisíce římských dětí s papežem na Anděl Páně. On sám děti pozval. Každé mělo přinést malou figurku Ježíška. Děti měly tuto figurku Ježíška po požehnání položit do jesliček, aby měly pro sebe a celou rodinu vzpomínku na toto setkání se ”starým” papežem. Po projevu, během dialogů s nejmenšími Římany, je papež poprosil, aby se společně s ním pomodlily krátkou modlitbu za kněžská povolání. Řekl: Opakujte po mně: ”Ježíši, pošli dělníky na svou žeň.” A desetitisíce dětských hlasů tuto prosbu vyslovilo z celého srdce.

Potom pokračoval: ”Ježíš vyslyší papežovy modlitby, toho starého papeže, toho velmi starého papeže, uvidíte!” Tato slova nepatřila k modlitbě a tak děti tato slova nezopakovaly nýbrž mu hlasitě protiřečily: ”Ne, ne, papež není starý.” Krásná lekce toho, jak je možno vesele zakončit modlitbu. S jakým stísněným srdcem, ale s jakou důvěrou k Ježíši se obracely a obbracejí desetitisíce dětí na Boha, aby jim tohoto ”starého”, těžce zraněného papeže navrátil zpět jako mladého a zdravého!

Od jednoho známého římského kněze jsem se dozvěděl o jeho "malém tajemství". Šel dva dny po atentátu do basiliky sv.Petra, aby se pomodlil za těžce zraněného Jana Pavla II. Tak kráčel se svými obavami, svým žalem, ale ještě s větší nadějí kolem Piety, odtud ke svému milovanému Piusovi X. a pak kolem hrobu sv. Petra k hrobům některých jeho následovníků.

U hrobu papeže Jana XXIII. potkal početnou rodinu, pět malých dětí s rodiči, všichni tiše zabraní do modlitby. To jej osmělilo, aby je oslovil a se svolením rodičů prosil společně s dětmi lidumilného a dobrého Angela Roncalliho o pomoc nemocnému papeži. Italský kněz připomněl svým mladým krajanům, že papež Wojtyla ještě před několika dny, 3.května, navštívil Bergamo, rodiště Jana XXIII., pěkně o něm mluvil a prosil ho za pomoc pro Itálii a církve. "Nyní bychom měli poprosit papeže Jana XXIII. za pomoc pro papeže Jana Pavla II., který je mezi životem a smrtí." Děti to vzaly velmi vážně a rovněž tak vážně a plně důvěry se modlily za uzdravení Svatého Otce.

Kněz - přítel se mi svěřil, že se jeho naděje za uzdravení papeže od tohoto okamžiku stala jistotou. Bylo mi jasné, že Bůh nemůže nevyslyšet modlitby těchto a milionů ostatních dětí. Takové modlitby pronikají do nebe.

VIII.

**”Vy jste naděje církve,
Vy jste i mou nadějí...”**

Kdo měl to štěstí oné neděle 22.října 1978 osobně zažít uvedení Jana Pavla II. do úřadu, nikdy tuto historickou událost nezapomene. Podzim, zejména měsíc říjen, zpravidla Římu přinášejí velmi pěkné počasí. Dopoledne bylo trochu zamračené a nedal se vyloučit ani déšť. Ale pro asi 300.000 přítomných lidí by byl málo žádoucí. - Právě hodiny odbíjejí desátou. Liturgie začíná s ”Veni creator”. Za křížem jde dlouhé procesí s více jak 120-ti kardinály ve dvojicích políbit oltář. Potom zaujímají svá místa. Na konci se objevuje papež. Náhle projde davem pohnutí a vypuknou bouřlivé ovace. Jan Pavel II. žehná lidem a zaujme místo na trůnu. Na ramena mu položí pallium, symbol jeho univerzální duchovní moci. Po holdu kardinálů novému papeži začíná slavnostní mše s pohnutým kázáním, které začíná vyznáním Petra Kristu: ”Ty jsi Mesiáš, syn Boha živého” (Mat 16, 16), a současně vroucím vyznáním nového následovníka Petra Kristu. Obsahuje dále horoucí výzvu světu, přijmout Krista a končí prosbou ke každému člověku (a s jakou uctivostí umí vyslovit Kristův apoštol toto slovo ”člověk”!): ”Modlete se za mne. Pomozte mi, abych byl schopen vám sloužit!”

V poledne se ukazuje nebe z nejpřátelštějšího pohledu. Mračna ustupují slunci. Nebezpečí možné spršky pominulo. To vše stupňuje mimořádnou, slavnostní náladu. Dav lidí je prost spěchu a neklidu, ačkoliv již od začátku obřadu uběhly více než tři celé hodiny.

Po překvapivém ”útěku” nového papeže před vlastním ceremoniářem, Noemem, k lidem, a po svém posledním žehnání se Jan Pavel II. uchyluje zpět do basiliky. Na hodinách je 13.45.

Televizní a rozhlasoví reportéři začínají připravovat své "stroje" a přístroje k návratu. Zástupy lidí mají náměstí opustit také.

Mnozí by se raději ještě nechtěli rozloučit s jedinečnými dojmy, s nezapomenutelnou atmosférou. Obracejí se pomalu k odchodu, někteří zamyšlení, druzí diskutující, ale všichni ještě v údivu. Náhle se otevře jedno okno papežova bytu, odkud se v nedělních a svátečních dnech papežové modlí "Anděl Páně", kterému vždy předchází krátký proslov. Oči všech se rychlostí blesku uprou na toto okno. Reportéři opět sahají ke svým kamerám. Za neobyčejných ovací se papež ještě jednou ukáže v okně. Poznámá, že by chtěl pokračovat v obyčejí svých předchůdců, společně se pomodlit "Anděla Páně!" Poté se obrací na ty, kteří mají ještě budoucnost, svůj život před sebou: "Obracím se s velkým uznáním k mládeži, neboť jsou to oni..." Papež nemůže dále mluvit. Bouřlivý potlesk schvaluje jeho uznání a pozornost vůči mládeži. V tomto okamžiku se jeví bývalý krakovský arcibiskup jako jeden z těch, kteří mládeži vynikajícím způsobem rozumí, jsou s ní v bezprostředním osobním styku již desítky let a může s ní hovořit tak, jako jen málokdo. Využívá chvíle potlesku a mění poté tón řeči z nepřímého na osobní a přímý: "... neboť jste budoucnost světa. Vy jste naděje církve. Vy jste také moje naděje." Od desítek tisíc mladých se vzedne orkán nadšení, neboť rázem pochopili, že zde k nim promlouvá někdo, kdo to s nimi myslí dobře, kdo jim vyslovuje plnou důvěru a opírá o ně svou naději. To byl první oficiální kontakt papeže s těmi, kteří budou zítra utvářet osudy lidstva. Mládež to papežovi nezapomene. Bude s ním vyhledávat styk při každé příležitosti a uzavírat s ním pravá přátelství. To pro ně bude o to lehčí, že papež sám má tentýž cíl. Ukážou to následující týdny a měsíce, jeho zahraniční cesty v roce 1979 a rovněž cesty do jeho milované vlasti, především však Castell Gandolfo, letní papežova rezidence.

”Náhoda” tomu chtěla, že jsem jednoho slunečného zářijového dne roku 1979 asistoval papeži při mši svaté, ráno o sedmé hodině v krásném parku.

Asi 200 přítomných mladých lidí, krajanů papeže Wojtyly, byli to členové ”Hnutí oáza”, které je dnes již významným a ceněným hnutím i mimo hranice Polska. Zakladatelem je profesor pastorální teologie Franciszek Blachnicki, bývalý vězeň koncentračního tábora a později dlouholetý kolega profesora Karola Wojtyly na Katolické univerzitě v Lublinu. V celé komunistické oblasti je toto hnutí jediné svého druhu. Téměř všichni onoho rána přítomní již osobně poznali kardinála Wojtylu ve své vlasti.

Po mši krátké potřásání rukou a s každým zvlášť a přátelské: ”Na shledanou dnes večer a pěkný výlet na Monte Cassino”.

Večer V 19 hodin čekali titíž mladí lidé před vchodem do tichého parku papežské letní residence. Přesně v 19.30 hodin se vynořuje známá bílá postava jejich starého ”přítele” a proslulého krajana. Jana Pavla provázejí potlesk a zpěv celých 70 metrů, jež musí projít ke svému připravenému místu. V polokruhu stojí venku před audienční letní halou 12 jednoduchých židlí s jednou stoličkou uprostřed pro papeže. Krátký, srdečný proslov. Papež: ”Jaké to bylo v Monte Cassino?” A jako jedním hlasem odpověď: ”Prima!”

Potom se utáboří mladí lidé na louce do půlkruhu, před stoličkami. Uprostřed utvořeného půlkruhu o průměru asi desíti metrů je již narovnáno dříví na táborák. Následující dialog papeže s hosty připomněl rozmluvu dobrosrdečného otce s jeho četnými dětmi, které na něm všechny visí, zcela mu důvěřují.

Obrázek: První táborák v letní residenci Jana Pavla II.
začátkem
října 1979.

a prokazují vysoký respekt, jako výraz velké lásky a pevné důvěry, kterou spontánně projevují. Začíná oboustranné dotazování a odpovědi: "Jste tedy ubytováni u sester Uršulínek? A spí se Vám tam dobře. A stravujete se tam také?"

Rychle přicházejí odpovědi: "Spíme dobře, ale málo. Vaříme si čaj sami, chleba a marmeládu nám dávají sestry. Donesli jsme si též konzervy a tak také máme jednu denně maso! Chutná nám znamenitě!"

"A zdaleka zde prožijete opravdu dny rozvahy, anebo si děláte jen dovolenou?"

Hlasité výkřiky ano, resp. ne, zvučí Sv. Otcí zpět, přivádějí všechny do smíchu a vyvolávají radostnou a srdečnou atmosféru. Tucet italských a švýcarských gardistů přihlíželo s velkým zájmem tomuto rodinnému divadlu. Poohlíží se po tlumočnících, kteří jim mají vysvětlit přinejmenším to nejpodstatnější.

Krátce před 21. hodinou, při příchodu soumraku, má dobrácký patriarcha zapálit táborák. Přátelská prosba vychází z 200 hrdel.

"Hlavnímu režisérovi" se to nepodaří při prvním, ale také ne při druhém pokusu. Je cítit ohlas přítomných jako zklamání. Žertovná poznámka Sv. Otce vnese opět mezi hosty oživení, kteří jeho třetí úspěšný pokus honorují hlasitým "Hurá". Ti, kteří seděli v trávě vstávají a zazní krásná polská melodie, což vzbuzuje další podivení mezi papežovými tělesnými strážci a pomocníky. Nemohou sice rozumět obsahu písně, ale okouzlují je. Po dalších písních má Jan Pavel II. podepsat svým jménem, dvě stě exemplářů knihy, které o něm vycházejí v polštině. Podvolí se a začíná tuto práci, trvající asi hodinu. Pojednou ze zpěvu zjišťuje, že jsou jeho mladí hosté unaveni. Tak zdvihne hlavu s poznámkou: "Mám také přestat s prací?" To stačí. Hlasy se stávají opět svěžími a hlasitými, takže je možné slyšet až k obyvatelům Castel Gandolfa, přes zdi papežského parku.

Jan Pavel II. poznamená asi ve 23. hodin, že žel již nadešel čas k dnešnímu rozloučení. Všichni stojí ve velkém kruhu a drží se přepaženými rukama. Spoluúčastníci se také papežský personál, který je k tomu přátelsky vyzván, zanotuje se píseň "Je již noc, Bůh je zde..." a tiše zní papežskou letní residencí. Jaký to byl pro všechny zážitek? Jak těžce padne rozloučení? Srdce mladých lidí bijí silněji, jsou plna opravdového štěstí a živé naděje. Obličej nezáří jen odleskem táborového ohně, nýbrž více od
Necht' se takové táborové ohně zapálí v celém světě a ještě lépe, necht' by celé lidstvo bylo takovým táborákem! Jak by se náš svět nalézající se "na cestě k šílenství" změnil! To přijde k myslí tichému pozorovateli, jako zbožné přání, jako krátká, úpěnlivá modlitba.

* * *

Následující dopisy ze Slovenska, Polska a Itálie, nedokazují pouze náklonnost mládeže k papeži, nýbrž ukazují, jak je pro ně důležitým. Katolická mládež na Slovensku o sobě dala v posledních letech hodně vědět: Svou odvážnou vírou v Boha, svou věností Ježíšově církvi a svou láskou k jejímu zástupci, papežovi, navzdory velmi těžké situaci, v níž se křesťané stále ještě přes devadesát procent věřících národně nacházejí.

Nikoliv příliš politická oposice, nýbrž zejména náboženský život, aktivita křesťanské mládeže, činí ateistickému režimu velké starosti. Avšak ani nejbrutálnější pronásledování a potlačování víry v Boha a věrnosti Svatému Otci nepřineslo žádný konec.

"Dopis mladých slovenských katolíků" z léta roku 1979 našel živý ohlas na západě a vzbudil novou naději, tak jako hladová stávka seminaristů v Bratislavě v říjnu 1980. Představovala exemplární protest proti protiprávním zásahům komunistického státu do církevního života.

Pro slovenskou mládež není tak jednoduché, psát Sv. Otci, jako je tomu v případě polské nebo západní mládeže. Proto dopis od nich své adresáty dosáhnou teprve oklikou. Následující krátký dopis necht' je zde otištěn v zastoupení mnoha jiných. Ukazuje nám velmi dobře reakci mladých věřících Slováků na vražedný pokus na člověka, který pro ně dnes platí za jejich duchovního vůdce:

"Pochválen buď Ježíš Kristus!

Svatý Otče!

V těchto těžkých hodinách Vašeho života, myslíme my, mladí Slováci, ale nejen my, na Vás s ještě horoucnější láskou. Modlíme se za Vás společně privátně v našich kostelích a domech, aby náš Pán Ježíš, jehož jste zástupcem na zemi, Vám co možno nejdříve navrátil Vaše zdraví a sílu, aby jste dále úspěšně mohl vést svou lodičku, církev svatou.

Prosíme rovněž Matku Boží, kterou tak horoucně milujete:

"Bolestná Matko, vezmi na své ruce našeho Svatého Otce Jana Pavla, tak jak jsi jednou vzala na ruce Ježíše, aby s ním před Herodem uprchla do Egypta a ochraň jej před vším zlem světa!" V modlitbě jsme s Vámi a u Vás, Vaše věrné děti pod Tatrami."

* * *

Krakovská mládež, která se zúčastnila v neděli 17. května mírového pochodu, potom bohoslužby na Mariánském náměstí s kardinálem Macharskim, napsala papeži následující dopis:

"Náš milovaný Svátý Otče!

My krakovští studenti se dnes setkáváme před Mariánskou basilikou, sjednoceni v duchu pospolitosti a lásky. Byli jsme Ti vždy oddaní, když jsi byl zde v Krakově naším duchovním a morálním vůdcem. Poté později, když jsi byl povolán na Petrovu stolicí, byli jsme v duchu stále s Tebou. Ale teprve výstřely,

ktelé padly před zasvěceným oltářem křesťanství, basilikou Sv. Petra, nám ozřejmily, jak Tě my, Tvoji mladí přátelé, a celá polská společnost milujeme, jak mnoho nám na Tvém životě záleží. To nejsou jen pocity. Ovládáme se. Věříme pevně, že se Ty, Svatý Otče, navrátíš, abys splnil svou dějinnou úlohu, která tolik znamená pro svět. Chceme z našich celých, mladých, polských srdcí na tragickou událost odpovědět našim postojem. Krvavá oběť, kterou jsi přinesl na kameny náměstí Sv. Petra, je pro nás svědkem Tvého lidství. Utrpení jež jsi poznal, je pro nás znamením, které pochází od Boha.

Shromažďujeme se dnes na starém krakovském trhu, vyzváni Tvým bolem, přivoděným tím, který je lidského jména nehodný. Odpouštíme mu, neboť je to Tvým přáním, Svatý Otče, neboť nám to tak prikazuje křesťanské svědomí.

Dlouhá léta jsi zvěstoval - a my si přejeme, abys i nadále zvěstoval zářivou, hluboce křesťanskou pravdu o člověku, jeho důstojnosti, jeho hodnotě, jeho cílech, jež před ním stojí. Jsme připraveni uskutečnit toto učení v životě, do něhož teprve vstupujeme. Na "Skalce"* jsi nám řekl: "Měli by jste tuto celou obšírnou historickou zkušenost, která se jmenuje "Polsko" uvést do budoucnosti.

Poznámka pod čarou: * "Skalka" je kostel v Krakově, kde byl sv.biskup Stanislav zavražděn králem Boleslavem Swiałym. Místo setkání s mládeží papežovy poutní cesty do Polska.

Je to těžká zkušenost, snad jedna z nejtěžších ve světě, v Evropě, v církvi. Slyšíme Tvá slova a cítíme břemeno velké zodpovědnosti, kterou jsi na nás vložil ve své důvěře a víře. S Tvou odvahou, Svatý Otče a nejdražší příteli, převezmeme tento úkol, důvěřujíc ve Tvou stálou duchovní péči. Dnes jsme prošli ulicemi, na něž jsi před nedávnem vstoupil. Naše barva byla bílá, symbol míru, protest proti zlému, jehož je náš svět plný. Ze srdce křičíme proti zničení nejvyšších hodnot.

Náš nejdražší příteli! Tragedie, která se Tebe i nás dotkla, nás a naše životy ještě více spojila. My Ti to slibujeme, Svatý Otče. Buď o nás klidný. Naše povinnost k církvi a vlasti čestně splníme. Buď zdrav a přijed', do města, které je naše i Tvoje. Tvoji mladí přátelé, krakovští studenti”.

* * *

”Osmnáctiletý Piero z Říma píše sám, ale jeho dopis současně hovoří za mnoho jeho vrstevníků”, poznamenalo *Il Tempo* ze 7. září 1981.

Milý Svatý Otče!

Zklamán tím, co se okolo nás děje, Tě prosím, abys nám pomohl věřit, milovat a doufat. Kolik smutku je v srdcích nás mladých! O kolika zánicích jsme nuceni se dozvědět v naší kalné a dramatické epoše, v níž převažuje egoismus a je z života vytlačována, a odstraňována důstojnost lidské osoby tímž konvenvenčním systémem.

Kolik je na světě vykořisťování práce! Kolik nespravedlnosti se denně praktikuje pod charitativním pláštěm! Kolik falešných, zavádějících slov je nám mladým denně řečeno, které pomalu, pomaloučku ubíjejí naději a vymazávají přání po dobrém. Když poté vyjde na světlo podvod nebo klam, je pro mnohé z nás již pozdě, nebo již vkročila smrt.

Mnozí lidé se dnes shodují v tom, zničit a usmrtit svobodu a svědomí každého jednotlivce. Ale Ty, Svatý Otče, jsi stále s námi! Prosíme Tě, pomáhej nám, neboť mnoho falešných proroků ničí mladistvou svěžest a rozsévá smrt, teror a nenávisť. ”Zůstaň s námi, Pane, neboť se blíží večer - ke komu máme jít, když Ty sám máš slova věčného života?”

Opětovně nám opakuješ slova naděje, lásky slova Pána. Otče, příteli, bratře, pomoz nám, aby světlo neshaslo. Kdo ještě může slyšet naše slova, když ne Ty? Modlíme se za Tebe a to Tě utěšuje. Jsme utěšeni, vědouce, že v Tobě máme čestného učitele a přítele.

Ty, který jsi prošel mnohým utrpením a hořkostí, překonal jsi významné překážky, nás můžeš učit a můžeš nám být stěžejním bodem, Polárkou, v uspořádání světa, jež má být jednoduché a odnímá odvahu malým. Kristus nemůže žehnat všem, kteří se ho stále dovolávají a kteří ho hned poté v tísní urážejí. Dnes přišla hodina zřejmosti a pravdy, kterou, Svatý Otče, neúnavně hlásíš. Srdečné díky za to, že jsi byl připraven obětovat život na obranu svobody a pravdy. "Není větší lásky, nežli té, která dává život za své přátele" (Jan 15, 13). Ty nás neustále učíš, že dobro vítězí nad zlem, hříchem a zlobou, že pravda vítězí nad smrtí. Děkujeme Ti za to!

Tvůj mladý přítel Piero del Priore, Roma

* * *

Vedle mnohých dopisů, které napsaly malé nebo větší skupiny mládeže, vzniklo mnoho cenných písemných vyznání jednotlivých mladých lidí, privátního charakteru, které však rovněž srdečně vyjadřují vřelé vztahy k papeži a jejich reakce na atentát. Není přehnané se domnívat, že se za zraněného papeže nemodlí k Bohu jen věřící, nýbrž také mnozí ateisté. Taková modlitba je zde připojena v následující reflexi.

"Seděl jsem v kavárně, když rozhlas oznámil atentát na Jana Pavla II. Rychle jsem běžel domů, kde to rozhlasové zpravodajství potvrzovalo. Mou první myšlenkou bylo: To nemůže být pravda, že by někdo mohl být tak sprostý, aby napadl život tohoto člověka.

Ačkoliv jsem nevěřící, vzal jsem do ruky evangelium, které častěji čtu. První větu, kterou jsem si přečetl, byla od Matyáše (26, 31): "Zabij pastýře, potom se stáda ovcí rozptýlí". Poté jsem naslouchal dalším zprávám. Bylo v nich řečeno, že papež neztratil kontakt se světem, dokonce se modlil za svého pronásledovatele.

Obrázek

K nemocnému papeži se dostalo jen málo návštěvníků. Ale mnozí se denně shromažďovali před nemocnicí, nejprve aby doslechli, nejnovější zprávy o pacientově stavu, později v naději zahlédnout ho samotného stát alespoň u okna. Na to čekala také tato skupina polské mládeže.

Dlouho jsem stál u okna, a v jednu chvíli jsem se ocitl v rozhovoru s Bohem: Prosil jsem ho, aby papeži dovolil, žít dál.”

Janusz, student filosofie, Varšava.

"Máte zvláštní místo v mém srdci"

Od volby papežem uplynuly teprve dvacet čtyři hodiny a "novopečený" následovník Petra nejdříve udivuje úřady a policii malého vatikánského státu, poté i jeho italské kolegy. Všichni tomu ani nechtějí uvěřit. Nový papež opouští Vatikán a jede na kliniku Gemelli. Římané, kteří náhodně vidí papeže v ulicích Říma v otevřeném automobilu, ho spontánně, jásavě pozdravují, potom se ale ptají: Co to má být, co to vlastně znamená? Nemohou to pochopit. Teprve večerní zprávy rozhlasu a televize blíže ozřejmují papežův senzační "výlet": Jan Pavel II. navštívil jednoho ze svých nejlepších přátel, svého krajana, biskupa kurie Andrzeje Maria Deskura, který leží již pět dnů v bezvědomí na klinice Gemelli, následkem mozkové mrtvice. Jeho stav byl velmi kritický. Svatý Otec se modlil růženec s několika lidmi u lůžka svého přítele. Poté tiše sám, pro sebe rozjímal. Nato před nemocnicí pronesl před malým hloučkem lékařů, krátkou, improvizovanou řeč, kterou současně vysílal rozhlas kliniky Gemelli všem pacientům:

"Přišel jsem navštívit svého přítele jemuž jsem zavázán velikým díkem za mnoho dobrého a jenž se nalézá ve velmi kritickém stavu. Nechtěl jsem navštívit pouze jeho, nýbrž také všechny nemocné. Při mém dnešním proslovu k otcům kardinálům jsem řekl, že se na začátku své papežské služby opírám především o ty, kteří trpí, a jež spojuje modlitba v jejich utrpeních a bolestech. Milí bratři a sestry, chtěl bych se svěřit vašim modlitbám. Jste, řečeno lidsky, slabí, nemocní, avšak jste rovněž silní tak, jak je silný ukřižovaný Ježíš Kristus. Chtěl bych podě -

Obrázek : Miliony Němců zažily v listopadu 1980 s radostí a vděčností návštěvu Jana Pavla II., zejména nemocní, kteří mají v papežově srdci zvláštní místo.

kovat Bohu za tuto významnou příležitost, za cenné setkání, jak pro mne tak pro vás. Chtěl bych poděkovat též všem těm, kteří slouží nemocným v klinice Gemelli."

Po proslovu, mnohokrát přerušovaném srdečnými ovacemi a aplausem se papež s posluchači rozloučil a chtěl nasednout do auta bez požehnání. Jeho průvodce ho na to zdvořile upozorňuje a papež všechny rozesměje srdečným smíchem před tím, než jim požehná: "Ach tak, to ještě není vše. Monsiñor Caprio mně poučuje, jak se má papež chovat. "Musím vám ještě požehnat."

To byl poslední spontánní žert při návštěvě nového papeže, mimo Vatikán. Jeho přirozený humor se pro něj později stává samozřejmostí.

Myslím však, že je méně známé nebo asi během času upadlo v zapomenutí: jak dostal první spontánní žert Jana Pavla II. při jeho návštěvě kliniky Gemelli, onoho 13. května 1981 tragickou symboliku, o níž neměl tušení ani vypravěč ani, jeho posluchači, když na začátku své improvizované řeči poznamenal: "Poděkoval jsem Prozřetelnosti, že mi bylo umožněno opustit Vatikán sotva po 24 hodinách volby, abych ke všemu mohl projet ulicemi Říma...

Chtěl bych poděkovat všem, kteří mě včera večer a dnes dopoledne přijali. Chci také poděkovat všem, kteří mě doprovázeli a také trošku "zachránili", neboť při tomto velikém nadšení by to mohlo skončit tak, že by byl papež musel okamžitě zůstat v nemocničním ošetření."

Téměř o dva a půl roku později, když byl krvácející Jan Pavel II. bleskově dopraven troubícím ambulančním vozem do kliniky Gemelli, neměli ani lékaři, ani ošetřující personál čas k tomu, vzpomínat na nového papeže, plného humoru, jenž tehdy svým prvním vtipem učinil narážku, která se stala tragickou skutečností, arci z jiné příčiny.

Další papežův styk s nemocnými od oné návštěvy kliniky, jim určená slova, že jsou "sice řečeno lidsky slabí, ale současně silní, jako Ježíš Kristus se svým křížem" a především opakovaný apel, aby papeži pomohli, nemohl sotva někým z těchto trpících sester a bratrů nepohnout. Konkrétní zacházení s oněmi, "kteří mají v jeho srdci zvláštní místo" často hluboce dojalo i přítomné zdravé, zejména pak, když tichý a pozorně naslouchající Sv. Otec Jan Pavel II. nemohl nadále ovládnout své soucitné srdce a vstoupily mu do očí slzy.

Stejný obraz, jako při audienci s nemocnými se též naskytl při jeho návštěvách Říma nebo zahraničních cestách. Tomu všemu trpící lidé brzo porozuměli a ze své strany to i hodnotili. Mají v papežovi přítele, na kterého se mohou spolehnout a který denně při své rozmluvě s Bohem myslí na ně a uděluje jim požehnání.

K dobrému styku papeže s nemocnými přispívá velmi mnoho celá léta Vatikán, speciálními, pravidelnými, týdenními programy pro nemocné, tím také vynikl písemný styk s papežem, kterému jeho "aktivní pomocníci" v nemocničních pokojích, často píše.

Mnoho chorých píše papeži zvláště o svých jmeninách a narozeninách, někteří přímo, většina však prostřednictvím Radia Vatikán. Tak např. český program, poprosil ve svém pravidelném vysílání pro své nemocné a staré posluchače o duchovní "kytičku" pro Jana Pavla II. k jeho 61 narozeninám. Byli velmi velkorysí, jak o tom svědčí mnoho pohnutých dopisů, které byly napsány již tři až čtyři týdny před 18. květnem, takže bylo možné mu je včas předat k jeho svátečnímu dni. V důsledku tragické události ze 13.května na náměstí Sv. Petra a byly tentokrát dopisy předány adresátovi v nemocnici.

Ačkoliv v žádném z dopisů není z pochopitelných důvodů zmínka o atentátu, zdá se mi být vhodné, jich několik uvést, neboť svědčí o pravém vztahu nemocných k Janu Pavlovi II. Jak se tyto vztahy zesilovaly poté, kdy se Sv. Otec ocitnul v nemocnici mezi životem a smrtí, poznáváme z dopisů, které do kliniky Gemelli přicházely jako přání k uzdravení a štěstí ze Slovenska a Polska.

Česká republika

Asi před sedmi roky na mne seslal Bůh milost tělesného utrpení. Nevěděla jsem, co mě čeká. Ale okamžitě ze začátku jsem se pokoušela snášet trpělivě a odevzdat se do vůle Boží.

Byla jsem v té době pětkrát operována, třikrát ozařována a léčena radioizotopy. Bolesti však cítím po celém těle. Snáším to trpělivě. Obětuji nejen své modlitby, nýbrž celý život a vše, co je s ním spojeno církví a pro Vás. To je kytička, kterou si Vám, Sv. Otče dovoluji poslat k Vaším narozeninám. Současně Vám děkuji za všechna povzbudivá slova, kterými k nám promlouváte, ale také za to, že my nemocní máme ve Vašem srdci zvláštní místo, neboť je pro nás zárukou, že též máme zvláštní místo v nejsvětějším srdci Ježíšově. Pokud mohu doplnit ještě jednu prosbu, potom zejména tu, abyste mi vyprosili sílu, vytrvalost a odvahu, abych mohla s úsměvem unést svůj kříž až ke konci s pomocí Boží. Za všechnu vyprošenou milost zaplat' Pán Bůh.

Milada z

Litoměřic

Sv. Otče, ujišťuji Vás, že se za Vás denně modlím a obětuji pro Vás častěji má utrpení. Je mi 69 roků. Během času jsem přes veškerá ošetřování ztratila zrak a tak žiji v úplné slepotě. Děkuji Vám za Vaše slova a zejména za Vaše požehnání, která jste, nám nemocným, udělil.

Eva -

Maria

Vybral jsem ze své sbírky pohlednic starší, ale o to zajímavější pohled na Wadowice, která byla doručena poštou (Poštovní razítko prozrazuje: "Císařsko-královský úsek poštovního úřadu 3.IV.1915"). Neosměluji se doufat, že by tato pohlednice, stará přes 60 let mohla potěšit proslulého občana tohoto města, Sv. Otce Jana Pavla II.... Jakou bychom měli radost z toho, kdyby Svatý Otec mohl navštívit naši zemi...

Josef z Olomouce

V roce 1978 v týdnech, když zemřel papež Pavel VI. a po něm též nově zvolený Jan Pavel I. a během příprav k volbě nového následovníka Petrova, jsem ležela v nemocnici, kde mi amputovali nohu. V těžkých hodinách byla modlitba mou jedinou silou a útěchou. Ráda jsem snášela všechny bolesti z lásky k Pánubohu, aby nám mohl darovat nového svatého papeže. Vyprošovala jsem pro náš lid a národ milosrdenství Boží a jeho velkou pomoc pro všechny, kteří mají dovést plémě Boží k Pánovi.

V nocích beze spánku, kdy byla modlitba mou jedinou silou, útěchou a radostí, jsem cítila, že bolesti, ať tělesné, či duševní, nemusí pouze bolet, nýbrž mohou též očišťovat, a přibližovat k ukřižovanému Pánovi. Život je pěkný i v utrpení, ovšem tehdy, když trpělivě trpíme a víme zač.

Marie z Brna

Slovensko

Nevím přesně, kolik lidí poslouchá denně Radio Vatikán v Německu nebo v Rakousku, zda je to deset tisíc, nebo sto tisíc lidí. Také se mi stalo, že při zmínce o vysílání jsem narazil na úplný nezájem. "Radio neposlouchám." "Nemám dost času, abych ho poslouchal." Úplně jiná je v tomto bodě situace ve východních státech. Ať je to již v SSSR, kde, pokud je to jen možné, poslouchá denně mnoho ortodoxních křesťanů ruské či ukrajinské vysílání, nebo v Maďarsku či v Bulharsku nebo v Československu. V oněch zemích je často nejen nedostatek chleba a masa, ale jeho občané hladovějí a žízní i duševně, vlivem třicetiletého systematického plánovaného nedostatku informací v tomto smyslu. Kdyby nebylo zahraničního rozhlasu, byla by situace katastrofální. Zvečera vyplňuje tuto mezeru také vysílání vatikánského rozhlasu, i na Slovensku. Díky jeho vysílání došly papežovi mezi jinými i tyto dopisy:

Náš milý tatíčku!

Dá se těžko vyslovit, co jsem já a my všichni staří a nemocní lidé pocítili při zprávě o atentátu na Vás. Nemohli jsme to ani pochopit, ani tomu uvěřit. Mohli jsme jen plakat a modlit se.

"Kde je milý Pánbůh, když to dovolí?" Ale to byla jen prvá neuvědomělá myšlenka. Potom jsem se podívala na kříž. Ačkoliv jsem ho k vůli slzám a také slabým očím již neviděla

zřetelně - je mi již 77 let - pochopila jsem: Jestliže to nebeský otec neušetřil svého syna utrpení, mohlo se to stát také Vám, zástupci Ježíše Krista na zemi. Tak jsem Vás viděla ve Vašem zranění a Vaší krvi jako Pána Ježíše před vojáky, jak jej bijí, spoutávají a krvavě zraňují. Přitom jsem pochopila velkou hodnotu Vašeho utrpení.

Náš Sv.Otče, poněvadž jste již mimo smrtelné nebezpečí, jsme my, naše okolí i já velmi šťastni a vděčni Bohu a jeho nejsvětější matce. Mám již dva roky cukrovku. Lékaři říkají, že mi budou asi muset amputovat nohu. Prosím Boha, abych to vše mohla snášet trpělivě a s láskou, a obětovat to, kdyby to došlo tak daleko, za Vaše úplné uzdravení. Opakuji, co jsme my, starší lidé řekli po atentátu: "Panebože, vezmi si naše životy a nechej, prosíme Tě za to velice, žít našeho Sv.Otce, neboť ho svět potřebuje. Jak jen miluje lidi, povzbuzuje, ať již děti, mládež nebo nás. Nejsvětější Panno Marie, pros za našeho Sv.Otce. Nemohu mnoho číst. Tak se ze srdce modlím, především svatý růženec, několikrát denně, za Vás a za všechny trpící lidi, také za obrácení hříšníků a také za člověka, který Vás chtěl zabít. Srdečně Vás pozdravuji a uctivě prosím za Vaše požehnání.

S Pánembohem Anna S.

P.S. Svatý Otče, nechám svůj dopis, napsaný špatným rukopisem, přepsat na stroji.

Milý Sv.Otče!

Na začátku mých několika málo řádků Vás srdečně pozdravuji. Dovolte mi, abych se nejdříve představila. Jmenuji se Hanka Lapinová a je mi 16 roků. Také já mám jeden z křížů, které seslal Pán na lidi: Když mi bylo 6 roků, udělal se mi na nose nádorek, který mi museli vyoperovat. Během doby narostly jiné nádory, takže jsem musela být znovu operována. Když mi bylo 13 let zasáhla nemoc moje oči, takže dnes vůbec nevidím na pravé oko.

Nyní mám nejvíce postižena ústa a má levá tvář je zcela otevřená. Výživu mohu přijímat jen hadičkami a to jen tekutou. Teď již sedmý měsíc ležím v nemocnici a víc jak měsíc nemohu chodit. Tento dopis diktuji, Sv.Otče, své přítelkyni, neboť sama už nemohu nic psát.

Sílu v utrpení mi dává víra. Denně se modlím k Pánu a spojuji všechna svá utrpení s jeho, jak jste to také řekl ve své první dojemné řeči v nemocnici. To mě utěšuje.

Sv. Otče, všechny mé bolesti a kříže obětuji za Vás, aby Vám Pánbůh ve své milosti pomohl a zejména, aby Vám dal brzké uzdravení. Zdvůřile prosím, o Vaše apoštolské požehnání a pozdravuji Vás.

Hanka L.

Polsko

V kapitole III. jsme viděli, jak Poláci reagovali na atentát na svého krajana a papeže. Nejvíce z nich byli atentátem dotčeni starší a nemocní. Kde kromě telegramů, které přišly ihned do Vatikánu, dostalo rádio Vatikán v následujících dnech množství dopisů. Zde jen výtahy několika z nich:

Líbám Tvé zraněné ruce, neboť věřím, že jsou to ruce Kristovy, jak jsi nám řekl v kázání o "majestátu trpícího člověka". Spojuji své modlitby se všemi věřícími a trpícími pro Tebe, Svatý Otče, neboť modlitby takových lidí mají obzvláštní sílu.

Stephan (invalida s jednou amputovanou nohou)

My nemocní jsme sjednoceni a spojeni se Sv. Otcem a prosíme Boha vroucně o jeho uzdravení ve víře, že krev, která obarvila bílou sutanu, očistí svět od hříchů a církvi přinese růst. Přinášíme srdci Ježíšově a bolestné Matce smíření za zranění, která způsobil přítel ďábla v nevinné osobě Sv.Otce, člověkoví, který pozvedá ruce, aby i tam žehnal, dokonce i nepřítelům.

Obrázek: Američanka paní Anna Odre, narozená ve Wadowicích, rodném papežově městě, jedna z obou při atentátu rovněž zraněných žen, přichází k osobní audienci pouhý jeden den po prvním propuštění papeže z kliniky Gemelli.

Všichni jsme ucítili meč bolesti, který kdysi pocítila Svátá Matka na křížové cestě svého syna. Krev, kterou papež prolil, znamená pro nás milost...

(Skupina nemocných z nemocnice v Poznani)

To byla lekce udělená světu. Teď vezmou lidé dobré vůle jeho slova vážně. Morální obnova bude pokračovat. U nás vzniklo nové klima. Všichni se obrátili k Bohu, aby ho prosili za uzdravení Sv. Otce. Kostely jsou přeplněny. Kéž je to tak stále.

Stanislav ... (65 roků)

Prosím v modlitbě pána Ježíše, aby přenesl všechny rány, které Sv.Otec získal střelami, a jeho bolesti na mne, abych s radostí převzal jeho utrpení,

vyznává nemocný "Goral" (horal)

Nejkratší dopis pochází od nemocného, který napsal jen lakonickou větu: "Rád se obětuji za papeže!"

Jedna nemocniční sestra, matka tří dětí, prozradila, že svůj život nabídla Bohu za papeže Jana Pavla II. již před dvěma roky. V tom není sama:

"Kdyby Svatému Otci hrozila ztráta života, prosila bych Boha, aby si vzal můj život a zachránil tak Jana Pavla II. Mne potřebuje jen má rodina, jeho potřebuje všechno lidstvo!

* * *

Jako pisatelce následujícího dopisu*, tak mohlo jistě připadat mnohým pochybné, zda může zdravý a fyzicky silný papež skutečně rozumět a cítit s nemocnými a trpícími lidmi. Hodina po atentátu a dny Jana Pavla II. strávané v nemocnici o tom nenechávají na pochybách. Mnozí mohli a museli změnit svá mínění, jak o tom svědčí i následující dopis.

Milý nemocný Sv. Otče v klinice Gemelli, tak často jsi se obrátil k nemocným, abys je posilnil a vysvětlil jim smysl utrpení. Tak často mě napadlo, jaký je příkrý protiklad mezi Tvým zdravím, Tvou fyzickou silou, a bolestmi a slabostí lidí, k nimž jsi se obracel, často jsem přemýšlela o tom, zda zdravý, silný člověk může skutečně cítit s nemocným a trpícím? A nyní jsi se stal rázem jedním z nich. V té chvíli bylo zřejmé, že jsi již předem dovedl překonat bariéru mezi zdravím a nemocí, mezi silou a slabostí, mezi blahem a bezmezným utrpením, že jsi již předem byl jedním z nich. A jestliže měla modlitba lidí nějaký podíl na Tvé záchraně, potom musela mít modlitba nemocných největší sílu. Tichá modlitba lidí připoutaných k lůžku, kteří najednou ani chvíli nepomysleli na

* "Tygodnik Powszechny", čís. 22/1981

své vlastní utrpení, poněvadž si tak moc přejí, abys žil a abys se uzdravil, kteří snad poprvé skutečně akceptovali svou nemoc a zbytek svého života obětovali za Tebe. Provázeli Tě při operaci, v nejtěžších prvních dnech plných nejistoty. Ti, kdož tak dobře porozuměli řeči lékařských bulletinů, v nich nehledali pouze naději, nýbrž i skryté utrpení, Ti s Tebou nyní konají exercicie a přejí si, aby byly tak krátké, jak jen to je možné. Chtějí, abys k nim opět přicházel ze světa zdravých a nezůstal v jejich středu. Já jsem zdráva. Ale vím, že rovněž jednou budu muset překonat hranici mezi životem a smrtí a že to možná bude dlouhá a bolestná cesta.

Děkuji Ti, nemocný Sv. Otče, že jsi mi vysvětlil tajemství utrpení. Promiň, že jsem jako nevěřící Tomáš, nejdříve musela uvidět, abych uvěřila. Ale nikdy to nezapomenu.

Joanna N. z Krakova

X.

”Ti mě dnes mocně zmáčknu v kleštích”

”Vážené dámy a pánové!”

Bud’te srdečně vítání! A srdečný dík také za to, co jste udělali a děláte, abyste široké veřejnosti prostřednictvím tisku, rozhlasu a televize vyličili události v katolické církvi, které Vás během posledních dvou měsíců několikrát dovedly do Říma! S těmito slovy se papež ”ze vzdálené země” obrátil k asi 1 500 žurnalistům a reportérům, kteří přišli dne 21. října 1978 do Vatikánu do haly na požehnání na první schůzku s Janem Pavlem II. Jen pět dnů po volbě a dokonce jeden den před svým uvedením do úřadu nový papež poskytl audienci ”společensky mocné vrstvě”, jak ji nazývají znalci veřejného mínění!

”Velmi si přeji, aby zprostředkovatelé náboženských informací vždy našli pomoc, kterou potřebují, u kvalifikovaných církevních institucí, ,” zdůraznil papež dále ve své řeči, která nachází živý ohlas a bouřlivý potlesk.

”Jste velmi uvážliví a opatrní ve věci svobody informace, slova myšlení a máte pravdu. Radostně si važte toho, je mít. Využijte této svobody, abyste blíže poznali pravdu a ji vysledovali a uvedli své čtenáře, posluchače a televizní diváky k tomu, co je pravdivé, čestné, spravedlivé, čisté, láskyhodné a oslovující.”

Potom papež vyzval hosty k uzavření ”paktu loajality”, aby při svých reportážích o církvi ”ještě více chápali autentické motivace, hluboké a duchovní důvody, uvádějící v pohyb myšlení a konání církve”. - ”Jsem šťasten z tohoto prvního kontaktu s Vámi. Ubezpečuji Vás o mém pochopení a dovoluji si s Vámi počítat.”

S doporučením, "všechny starosti, vlastní či rodinné, které máte, svěřit Matce Boží, která stojí vždy po boku Kristově," žehná novinářům a reportérům ve jménu Krista a ukončuje tak svou řeč před mistry slova a pera.

Poté se papeži osobně představuje několik novinářů, s nimiž se krátce baví. Většina ostatních se baví mezi sebou a pomalu myslí na to, že opustí sál. Co se však stalo potom, ohromilo i samotné příslušníky povolání, při kterém není o překvapení nouze:

Jan Pavel II., se náhle vrací do audienčního sálu. Ale jak? Přichází k těm hostům audience, kteří stojí neblíže dřevěného hrazení a potřásá si s nimi rukama, vyptává se jich. A brzo musí ještě sám odpovídat: Odborníci se bleskurychle chápou této jedinečné příležitosti, klást papeži jednoduše neoficiální otázky, které každý z nich pokládá za ty pro sebe nejdůležitější. Papeže zavalí vlna otázek. Tyto otázky se dotýkají širokého okruhu témat. Tak Jan Pavel II. jde pomalu podél hrazení, obrací se od jedné strany "na druhou a jeho "návrat" z audience byl označen jako "putovní tisková konference". Potřeboval téměř hodinu, než konečně mohl opustit sál. Jedna z prvních otázek papeži zněla: "Navštívíte vůbec kdy Polsko?" Jeho odpověď: "Kdykoliv k tomu budu mít příležitost" - "Chtěl byste si někdy s námi zalyžovat?" "Nevím zda mi to dovolí" - "Budete ještě někdy mít s námi takovouto tiskovou konferenci?" "To záleží na tom, jak se ke mně zachováte."

Nálada je jedinečná, rodinná, přátelská. Setkání jako se starými, dobrými přáteli, vyznačující se radostí a veselostí.

Potom přichází otázka: "Pojedete do Libanonu?" Najednou je papež vážný. "Když to bude nutné a prospěšné. Ale důležitější je, aby se tam našlo rychle řešení." Před rozloučením papež ještě jednou všem požehná ve jménu Páně.

Premiéra před žurnalisty se stoprocentně podařila. Něco takového se dosud nekonalo se žádným papežem, shodují se nakonec všichni.

Nový papež se představil, jako "mladý, sportovní, intelektuální, tvrdý a bojovný," jak napsaly jedny noviny, a získal sympatie těch, kteří ho zítra zase a vždy v budoucnosti při všech jeho vystoupeních budou pozorně sledovat, naslouchat mu, aby upřesnily jeho "image" ve světě a pro veřejnost.

Jak to bude vypadat v budoucnosti? To, co napsal tisk a rozšířila masová media o novém papeži z Polska v pěti dnech od zvolení a jak ho představila světu, nebylo špatné. Dnešní schůzka s ním, především "putovní" tisková konference, slibují, že to bude ještě lepší.

Zprávy, reportáže a komentáře o této nedělní audienci a také historická událost slavnostního uvedení Jana Pavla II. do úřadu následujícího dne 22.10. optimistické naděje potvrdily.

Spontánní jednání papeže Wojtyly s novináři, jeho schopnost, pozorně naslouchat, přátelsky odpovídat na otázky (a jaké!) získalo brzo srdce pracovníků tisku, rozhlasu i televize. Kdo získá srdce, tomu se oddá rozum.

Uběhly sotva tři měsíce od první audience a "tiskové konference" a tu se koná druhá, podobná, avšak za mírně pozměněných okolností. Je přítomno méně lidí, asi jen 150 - 200. Místem konání není ani Vatikán ani jiné pevné místo na této zemi. Tato druhá "putovní", lépe však řečeno "letecká" tisková konference se koná ve výšce 9 000 až 10 000 metrů nad zemí, při rychlosti 900 až 1 000 km za hodinu. Při letu z Říma do Puebla, při příležitosti první zahraniční papežovy cesty do Mexika. Tyto přátelské, osobní rozhovory, "interviewy" se budou v budoucnu pravidelně konat vždy v letadle. Sympatie k papežovi a též jeho popularita u těch, kteří vytvářejí veřejné mínění, nezadržitelně vzrůstá, takže bylo při jeho návštěvě Německa v listopadu 1980 častokrát zdůrazněno, že neexistuje osobnost veřejného života, která by se měla takové sympatie a přátelství masových medií, jako Karol Wojtyla. A tak nikoho

nepřekvapilo, že po vražedném pokusu a životně nebezpečném zranění onoho slunečného středečního odpoledne to byli nejdříve zástupci tisku, rozhlasu a televize, kteří nejen že svou prací a svým nasazením dojatě vyličili světu detaily dramatu z náměstí Sv. Petra, nýbrž také přispěli k tomu, že miliony lidí dobré vůle stáli jako jeden muž za Janem Pavlem II. a prosili Boha za jeho záchranu.

* * *

Následující stránky podávají malý přehled o reakci mezinárodního tisku na atentát v následujících dnech, vně německé mluvící sféry.

Tisk země, v níž se drama odehrálo, věnoval několik dnů své stránky atentátu a ohlasu, který vražedný pokus na papeže vyvolal u politiků, státníků i ve veřejnosti

Katolický deník *L'Avenire* ve svém úvodníku s názvem "Ono náměstí jako kalich" m. j. říká: "Jak můžeme porozumět tomu, co se včera stalo na Svatopetrském náměstí? Jako dvě znamení, která si protiřečí a střetnou se, tak se setkala na Svatopetrském náměstí postava pastýře s otevřenou náručí, aby ve věřících na tomto velkém náměstí objal celý svět, a stín oné vražedné, nebezpečně zdvižené ruky - téměř výraz zla.

Znamení protiřečení se stalo na petrském náměstí zřejmým - znamení rozporu, znamení infernální nenávisti, ale také a především jiné znamení: znamení lásky.

Nyní splácí Jan Pavel II., jak se zdá, osobně svým tělem, svou krví, za svou neúnavnou, nepřetržitou aktivitu pro mír, spravedlnost a důstojný život všech."

Komunistické noviny *L'Unità* m.j. zdůrazňují: "Nalézáme jen jediné slovo: "Zděšení!"

Il *Giornale nuovo* v narážce na kampaň za umělé přerušení těhotenství v článku "Ovoce nenávisti" píše: "Ve skutečnosti dozrával tento zločin v atmosféře ideologických a emociálních

napětí, které ho umožnily. Má přežít! Znesvěcení, které na něm dnes bylo provedeno, vlastně ukazuje, jak velice ho potřebujeme.”

Sociálně demokratická *L'Umanita* m. j. píše ve svém úvodníku: ”Již asi 10 let jsme se učili žít s terorismem. Ze zkušenosti víme, že násilí hrozí stát se jedinou formou našeho civilizovaného světa, že každý den končí hlouběji v barbarství. Avšak atentát na papeže překonává každý možný pocit hrůzy, zděšení, nejistoty a ošklivosti.”

Římský *Tempo* začíná svůj článek s nadpisem ”Sakrileg” slovy: ”S palčícími srdci zaznamenáváme nepochopitelnou, ale skutečnou událost atentátu na papeže. Naše myšlenky mohou teď vyjádřit jen jediné přání: aby se biskup římský a vůdce křesťanstva brzo navrátil ke svému nejvyššímu učitelskému úřadu urbi et orbi.”

Il Giornno shrnuje v článku ”Zůstaň s námi, Wojtylo, neboť se připozdívá”: ”Ani v této hodině nemáme sílu, abychom tě milovali tak, jak potřebuješ: v Kristu. Jen onen výkřik můžeme opakovat celou noc až do rána, doufajíce, že jitro bude rozbřeskem osvobození a radostných zpráv. Zůstaň s námi, Pane, neboť večer se připozdívá. Tato noc bude mezi jiným dlouhou, stále se opakující němou střelnou modlitbou nás křesťanů: Neboť i Ty, jako poutník do Emaus, k němuž směřovala prosba, jsi Kristem. Ale jemu, již z mrtvých vstalému, bylo dáno, ukázat se lidem, dát jim odvahu a s nimi v noclehárně lámat chléb. Naproti tomu Ty, milý Wojtylo, jsi ještě člověkem z masa, a proto, že stále přibývá večera, je nutné, abys zůstal, protože jsi živoucí mučedník a ne duch, který v noci mizí”, tak to napsal šéfredaktor novin.

* * *

V Portugalsku, v zemi zjevení Matky Boží mezi 13. květnem a 13. říjnem 1917, noviny zcela zjevně poukazovaly na souvislost

Obrázek: světový tisk k atentátu

mezi 13. Květnem 1981 na náměstí sv.Petra a 13. květnem před 64 léty ve Fatimě, dnem prvního setkání dětí pastýře s "Krásnou paní".

Journal de Noticias, deník z Oporty, přitom zdůrazňuje, že se tentokrát téměř milion poutníků, kteří přišli do Fatimy, modlilo za nenásilí a při tom cituje větu z kázání kardinála Josefa Höffnera, arcibiskupa kolínského, jenž jen několik hodin před atentátem řekl: "Nikdy nebylo násilí tak silné, jako v tomto století."

Jiné, veliké portugalské noviny *O Dia* ve svém úvodníku pod titulem: "Nikdy teror ve světě nezašel tak daleko" konstatuje, že je lidstvo velmi nemocné a krize, která ohrožuje svět nabyla takových rozměrů, j následky není schopen nikdo předvídat.

Deníky tradičně katolického Španělska věnovaly atentátu na papeže Jana Pavla II. mnoho místa a při tom stavěly častou otázku: "Kdo vlastně chce papeže zabít?" Jeden z největších deníků *Ya* ze své strany komentuje: "Je ještě příliš brzo, abychom se dopátrali temných cílů atentátu. Ale jsme si jisti, že postava Jana Pavla II. se stala nepříjemnou, protože bezúnavně opakoval Kristova slova. A to je nepohodlné."

Madridské noviny *ABC* si kladou stejnou otázku a poznamenávají: "Papež dobře věděl, že ne všichni ho mají rádi, a jeho jasné "ne" k materializmu, hedonismu a morální korupci riziko neoblíbenosti nese sebou."

V pařížském *Figaru* shrnuje Jean d'Ormesson, člen Francouzské akademie: "Jan Pavel představuje vynikající terč především proto, že se střelám vystavuje dobrovolně; v podcenění jakékoliv účinné ochrany se přibližuje k masám nikoliv z touhy po popularitě, nýbrž z bratrskosti a lásky, staví se neozbrojen proti každé agresí a odmítá bezpečnostní opatření, která by mohla být učiněna.

Představuje jistý terč v našem od války a nenávisti zpustlém světě také proto, neboť Jan Pavel II. je jednou z mála osobností veřejného života, jejíž popularita je zakotvena v lásce k člověku a míru."

Londýnské *Times* ve svém úvodníku píše: "Pokus zabít papeže dokazuje ještě s větší zřejmostí než atentát na amerického prezidenta R. Reagana stav nemoci, která zachvátila svět."

V mnoha novinách se objevila otázka, co by bylo možné podniknout, abychom se v budoucnu takovým a podobným událostem vyhnuli. Odpověď není lehká.

Všichni zjišťují, že se Jan Pavel II. obětuje lidem jako bratr mezi bratry. "Tento postoj není možné doprovázet zbraněmi."

Daily Mirror podtrhl: "Pokus zavraždit Jana Pavla II. je ten nejneuvěřitelnější a nejstrašnější, ještě nikdy neprožitý čin v našem násilím nemocném světě. Tento papež pomohl bezpočtu lidí znovu najít víru. Když zemře, zemřou s ním naděje milionů."

"Nejdříve Reagan, nyní papež! Kolik z nás si při této zprávě pomyslilo: "Pomátl se svět?" Tak se ptá *Daily Mail*: "V Americe se dá očekávat, že šílení lidé se pokoušejí zabít proslulé lidi. Ale papeže... tohoto papeže, člověka, jehož prostá dobrota a duchovní síla si vydobyla respekt věřících i nevěřících! Co k tomu můžeme říci? V celém tom je cosi ďábelského. Boj mezi zlem a dobrem přesahuje staletí i technologické hračky naší epochy. V tomto boji nutně potřebujeme lidi jako je Jan Pavel II., abychom nesklesli do propasti pesimismu a odmítání rozumu."

Americký tisk pojednával o atentátu na papeže s mimořádnou zřejmostí a obsáhlostí. Tón komentářů prozrazoval odmítnutí násilného činu proti "leadrovi", "vůdci světa" a všeobecné odsouzení terorismu.

New York Times přináší slova poutníka z Petrova náměstí: "Jestliže je možný tento zločin, potom už není nic svaté. Důsledek je jasný: nikdo a nic si není jisté před nenávistí a šíleností."

Osservatore Romano, čís. 27 v německém vydání z 3. července 1981 přinesl krátký, ale zajímavý interview paní Elisabeth Peterové s biskupem Hubertem Frehen von Reykjavíku na Islandě. Zeptala se m. j. biskupa také: "Jaký image má papež v této zemi, v níž katolíci tvoří jen mizivou menšinu?" Biskup na to odpověděl m. j. následující:

”V den atentátu na něj a během prvních následujících dnů referovaly islandské noviny sotva o něčem jiném. Luteránský biskup veřejně řekl, že papeže potřebují všichni křesťané, ať již jsou katolíci nebo ne, potřebují ho kvůli jeho ekumenickému postoji, potřebují ho jako morální autoritu. Bezpočet katolíků i nekatolíků mi telefonovalo, poněvadž si mysleli, že jsem o papežově stavu blíže informován (což bohužel nebyla pravda). Krátce, celý Island měl po několik následujících dnů o papeže obavy a celý Island si s ulehčením oddechl, když se jeho stav zlepšil"... Protože kvůli malému počtu katolíků na Islandu neexistují ani katolické noviny, ani katolický rozhlas a televize, bylo toto velice pozitivní zpravodajství o papeži zvlášť pozoruhodné.

* * *

O polském tisku v prvních dnech a týdnech po atentátu bylo možné s údivem říci to samé, co řekl biskup Dabrowski o polské televizi: "To byla naše vlastní televize a proto jí patří náš dík!" /Ať Trybuna *Ludu*, orgán polských komunistů, nebo *Słowo Powszechne*, deník na státu závislém hnutí PAX jakož i všechny ostatní deníky a týdeníky přinášely zprávy se starostlivou láskou, se srdcem naplněným strachem, ale potom s neustále vzrůstající nadějí, nejen o papeži jako takovém, nýbrž jako o svém na světě nejznámějším krajanovi. Vedle těchto zpráv byly vydávány denně lékařské bulletiny o "Pater patriae", Otci Polska, tehdy již smrtelně nemocném, téměř osmdesátiletém kardinálu Wyszyńském a průběžně byly zveřejňovány zprávy o jeho denně se zhoršujícím stavu.

Místo většího počtu citátů z polských listů, zde jeden článek z vynikajícího krakovského týdeníku *Tygodnik Powszechny* * z pera jeho šéfredaktora Jerzy Turowicze.

* "T. P.", čís. 21, Jerzy Turowicz: "Láska a nenávist".

Tygodnik Powszechny přispěl, navzdory tříletému zastavení v létech 1953 - 1956, k poválečné historii Polska až k "polskému létu" 1980, dějinným svědectvím jako jen málo výrobků tisku. Znalcům polské scény je to zřejmé. Karol Wojtyła byl již jako mladý kněz, až do své volby za nástupce Petrova, spolupracovníkem těchto listů, po nějakou dobu i jejich spolutvůrcem. Zešedivělý profesor Turowicz, po třicet let jejich šéfredaktor, zná Karola Wojtylu dobře a je mu tak blízko, jako jen málo katolických laiků. Pod názvem "Láska a nenávist" píše: "Atentát na život Sv. Otce Jana Pavla II. otřásl svědomím všech lidí v Polsku a na celém světě. Prozřetelnost Boží, jíž svěřil Jan Pavel II. beze zbytku starost o svou bezpečnost, zachránila naštěstí jeho život. Nechal sice přechodně vyklouznout kormidlo lodě sv. Petra ze svých rukou. Ale můžeme doufat, že již brzo znovu získá sílu i zdraví a navrátí se do úřadu nejvyššího pastýře církve.

Nadále ale zůstává otázka: Jak bylo možné, že se stal ten, který zvěstuje celému světu poselství lásky, obětí nenávisti? Jan Pavel II., všeobecně uznávaný jako nejvyšší morální autorita, obdivován a milován všemi lidmi dobré vůle, nezávisle na jejich náboženství a přesvědčení, hlásá celému světu Krista, syna božího, který se stal člověkem a tím daroval lidem nejvyšší hodnotu, nejvyšší důstojnost. Proto je středem celého poselství Jana Pavla II. člověk, vykoupený Kristem, jeho důstojnost, jeho povolání, jeho práva. V jeho poselství se vyjadřuje neomezená pozornost lidskému životu, rozhodný opak použití moci a síly. Střely, namířené na Jana Pavla II. se označují jako namířené proti lidstvu.

Nevíme, jaké síly vedly ruku atentátníka. Nynější terorismus se často odvolává na nějaké ideologické důvody. Žádná ideologická motivace však nemůže nikdy a nikde ospravedlnit

teroristické činy, jejichž obětmi jsou téměř pravidelně nevinní lidé. Cíl nesvětí nikdy prostředky. Platí pravý opak. Špatné prostředky otrásají cílem. Ale je těžké, najít v atentátu na Sv. Otce jakoukoliv ideologickou motivaci. Byl to jednoduše útok zla, namířený proti dobru. Dobro se zdá bezbranné proti síle zla. Mělo by to znamenat, že "civilizace láskou", kterou Jan Pavel II. zvěstuje světu, je jen pocitem, utopií, výmyslem, zbaveným o jakoukoliv příležitost realizace ve skutečném životě?

Jestliže má svět vyjít z trýznivé společenské, politické a morální krize, musí stavět na úhelném kameni úcty k člověku, ke každému člověku. Celý společenský život, ústavní struktury, mezilidské vztahy by se měly přeměnit v duchu bratrství a spravedlnosti. Láska k bližnímu - není přes rozšířené mínění o ní pouhým citem, pocitem. Znamená především chtít pro druhého člověka dobro. Znamená pochopení a uznání jeho důstojnosti, jeho hodnoty, obranu jeho práv, je to boj o lidštější svět.

Jan Pavel II. hlásal toto poselství a vydával o něm svědectví. Toto svědectví zpečetil krví.

Ať otřes, způsobený atentátem na život papeže, otevře lidem oči, aby viděli, kde jsou kořeny zla, aby byli připraveni vybudovat pravé bratrství navzdory všemu egoismu jednotlivce nebo kolektivů a navzdory nenávisti zřídili civilizaci lásky. Potom nebude obětí krve prolité na náměstí sv. Petra marná."

V Maďarsku a Jugoslávii, dvou dalších zemích východního bloku, byli sice ne tak intenzivně jako v Polsku, přesto ale dostatečně, informováni lidé o atentátu na Jana Pavla II., i v rozhlasu a televizi. Zcela podrobně o tom psal katolický tisk, který v těchto zemích sice nevlastní žádný deník, ale zato řadu týdeníků a měsíčníků.

V SSSR a v ČSSR se omezili na krátkou zprávu o atentátu, o to více místa však věnovaly dramatu z náměstí sv. Petra exilové listy, ať ruské, ukrajinské, litevské, české nebo slovenské a projevíly tím raněnému papeži pravý hold, nikoliv pouze svým vlastním jménem, nýbrž i jménem svých čtenářů, tj. svobodných reprezentantů všech podrobených zemí a národů.

Ve Vatikánu vychází deník: *L'Osservatore Romano*. Letošní rok bude mít italské vydání své 121 jubileum. K tomu dnes přistupuje šest týdeníků stejného názvu v řeči německé, anglické, francouzské, italské, portugalské a španělské. Od r. 1980 se *L'Osservatore* vydává rovněž polsky, sice jako měsíčník, při tom však velikým nákladem.

Je přirozené, že italský papežův deník, *L'Osservatore Romano* referoval nepodrobněji o dramatu na náměstí svatého Petra a o jeho ohlasu ve světě. 14. května se objevila dokonce dvě vydání - ráno a večer. Totéž pak také v jednotlivých týdenících ve zmíněných jazycích a na konci května v polském vydání, z pochopitelných důvodů časově trochu opožděném. Bylo možné si přečíst velmi dobré články a zprávy ve všech sedmi jazycích.

Pozoruhodným byl článek šéfredaktora vlastně všech vydání, Itala Valeria Volpiniho, s názvem: "Temnota nenávisti", který uvádím ve zkrácené formě:

"Střílelo se na něj se zřejmým úmyslem ho zabít. Je nemožné uvěřit, že by se to opravdu bývalo mohlo stát.

Bolest a strach se mísí do modlitby, do tázavé modlitby: Proč, ó Pane? Obracíme se k Bohu, neboť jen on jediný může číst v srdci každého člověka, a chápeme: Je to věčná odpověď, odpověď odpuštění, ať už je hrůza jakkoliv veliká.

V tomto dramatickém okamžiku, v němž se opět jednou opakuje přípověď evangelia: "Budou bít pastýře a stáda se rozprchnou",

cítíme cenu naší víry živou více než kdykoliv jindy a sbíráme všechnu naši schopnost milovat. Ještě nikdy tak, jako v tomto okamžiku, netlouklo pozemské srdce církve v tak stejném rytmu, neboť to, co se stalo, to strašné, nepochopitelné a velmi zřetelné svědectví doby, je též svědectví, které musíme chápat duchovně, nadpřirozeně.

Víme, že i nenávist má své strašné tajemství, že v sobě nosí zárodek d'ábla a že sleduje svoji cestu královstvím Satana, knížete tohoto světa. Tímto atentátem udeřila vůle nenávisti tak vysoko, že je toto počínání vlastním rouháním vůči Bohu, z něhož číší zlomyslnost. To je to zlo, které manifestuje svoji nesmiřitelnou tvrdost: Postihnout toho, který je pro nás věřící zástupcem Kristovým. Krev, kterou prolil Jan Pavel II., která poskvřila jeho roucho, má barvu lásky, která dává vše, která se nabízí beze zbraní, aby objala všechny lidi.

Jako vždy, můžeme se jen ještě těsněji a vědoměji semknout kolem osoby papežovy, když vzýváme našeho Otce, který je v nebi.

Ty vidíš, ó Pane, že byl Petr těžce bit a jak velice je pohnuté a zdrcené stádo, které mu bylo svěřeno. My, ó Pane, my přijímáme tento strašný čin nenávisti a rouhání jako znamení, jež přichází ze světa, do něhož chceme nést Tvou lásku a smilování. Dopust', aby toto bolestné znamení nás učinilo Tebe hodnými.

Pomoz nám, abychom mohli vyslovit z volného srdce slova, která vyslovil Kristus, tvůj syn, na kříži: "Odpust' jim, neboť nevědí, co činí" Ty, který umíš proměnit zlo v dobro, který z utrpení a nevinné krve můžeš pro církev načerpat nový kvas, dej, aby tento čin v nás, v každém věřícím a ve všech lidech, našich bratřích, byl otevřením srdce a osvícením ducha, aby bylo možné roztrhnout pouta nenávisti a opovržení, a ať se dovrší obrácení k lásce.

Prosíme Tě, ó pane, za Jana Pavla II., který stojí v našem čele

z Tvé vůle, aby - po svědectví, k němuž byl povolán - velmi rychle stanul opět v našem středu. Ty víš, ó Pane, jak nutně potřebujeme jeho přítomnost.”

* * *

Na prvním oficiálním setkání s reprezentanty tisku a masových médií 21. října 1978 Jan Pavel II. tyto lidi ujistil o svém porozumění a přitom si dovolil ”s nimi počítat”.

”Dámy a pánové” se mohli během sotva uplynulých tří let častěji přesvědčit o tom, že papež svůj slib čestně dodržel.

Ihned po atentátu z 13. května 1981 a v následujících dnech svět poznal, - ostatně ne poprvé - že Jan Pavel II. může u žurnalistů a reportérů počítat s takovým jednáním a s takovým účastenstvím, jako žádný jiný člověk naší doby...

Před onou první ”Cestovní audiencí”, když Sv. Otec prošel zástupem v benediktinské aule, zahlédl starého přítele, dlouholetého šéfredaktora *Tygodniku Powszechnego*, kterému žertovně zašeptal do ucha: ”Ti mě dnes pořádně vezmou do kleští.” Kdyby po audienci pronesl některý ze žurnalistů stejnou větu v opačném směru na papežovu adresu, potom by se Jan Pavel II. proti tomu ohradil jako prvý.

Papež svým projevem, vyznačujícím se hlavně srdečným díkem, poctivým uznáním jejich těžké práce a plnou důvěrou, nejen že srdečně přijal tisíc pětset žurnalistů, ale též je symbolicky ”přátelsky objal” a dvakrát jim udělil požehnání!

To pěkné gesto nejen že mu ve svých článcích, zprávách a komentářích - až na několik nepodstatných vyjímek - od samého začátku bohatě oplatili, ale také je především po atentátu s ohledem na těžce zraněného, do rukou svého osobního sekretáře upadlého a krvácejícího Jana Pavla II. s velkým taktem, čestnou odevzdaností a velkým respektem jedinečným způsobem opětovali.

**Lože nemocného papeže,
Cathedra Petri a škola utrpení.**

V neděli, 17. května, čtyři dny po atentátu s následující pětihodinovou operací, když papež stále ještě ležel v nebezpečí života, se shromáždily desetitisíce na náměstí sv. Petra. "Je to vůbec možné, promluví Sv. Otec skutečně a bude se modlit "Regina coeli" jak to bylo dopoledne krátce oznámeno rozhlasem?" ptali se Římané i poutníci.

"Opravdu tak zpráva zněla? Nebyla tím myšlena příští neděle?" ptali se někteří. Nechyběli ani skeptici, i když jich bylo málo, kteří považovali papežovu promluvu za vyloučenou: "Tak krátce po pětihodinové operaci a ztrátou tří litrů krve!"

Ve dvanáct hodin se sice neotevřelo žádné okno papežského paláce, a nikdo se ani neukázal. Ale tlampačem zaznívá hlas, který se davu hluboce dotýká. Mnohým z posluchačů vstoupily do očí z radosti slzy. Všichni opětovali za ohromných ovací již známý pozdrav papeže: "Sia lodato Gesù Cristo", "Bud' pochválen Ježíš Kristus" se "sempre sia lodato" - tj. na věky. A papež hovoří dál. Je to jeho hlas? Neuvěřitelné! Hlas je sice slabý, velmi namáhaný. Ale je to on, Jan Pavel II. Radost je nepopsatelná. Nad hlavami nadšených přítomných, se pozdvihne tisíce bílých i barevných kapesníků, chtěli by říci: "Sv. Otče, jsme s Tebou od středečního večera, jako ještě nikdy předtím. Bůh a jeho Matka ať Tě udržují na živu."

Velké ovace trvají jen okamžik, neboť by jinak nebylo slyšet papežův slabý hlas. Přirozeně teď nemůže přerušit řeč, jak to zpravidla činí, když z okna své pracovny vidí a slyší reakci poutníků.

Následuje ještě několik krátkých, ale obsažných vět. Desetitisíce na náměstí sv.Petra slyší toto první poselství těžce raněného papeže a současně je slyší i další miliony, neboť je přenáší Radio Vatikán většině rozhlasových a televizních stanic na světě, a ty je také vysílají.

Lidé naslouchají tiše, pozorně, napjatě nemocnému papeži, jenž pojímá svůj učitelský úřad z lože nemocného řečí, která obsahuje 90 slov v sedmi větách. Sami se z prvních tří vět dozvídají, že Jan Pavel II. ví o jejich modlitbách, o jejich náklonnosti: Děkuje jim pohnutým hlasem, žehná jim a vyjadřuje se, že zvláště cítí s oběma poutníky, kteří byli zraněni společně s ním. Poté následují dvě věty, z nichž určité jedna mnohé ve světě šokuje. Obě obsahují nejpodstatnější z křesťanství Karola Wojtyly a dosvědčují jeho papežství: "Modlím se za bratra, jenž mě zranil a kterému upřímně odpouštím.

Zavázán Kristu, který je knězem a obětí současně, obětuji svá utrpení za církve a svět." Nakonec obnovuje svůj slib Marii, které se již před léty zcela oddal: Potom se modlí "Regina caeli" a žehná milionům ve světě z nemocničního lůžka.

Papežovo vyjádření, že od srdce odpouští atentátníkovi, "svému bratru" šokovalo mnoho posluchačů. Mysleli si, že ho v tom nebudou moci následovat! Sedmnáctiletá žačka jednoho katolického gymnázia v Grazu, se spontánně vzepřela tomuto papežovu gestu a nemohla je pochopit: "Vrahovi, který mě chce zabít nebo životu nebezpečně zranit, bych nikdy neodpustila."

Bohužel nebyla v tomto svém posuzování - i když prvním - sama. Dobrá babička Rossi, která při audienci ve středu večer stála se svým vnukem nedaleko strašné události, nebyla ještě v neděli zcela prosta úleku a hněvu. Řekla reportérovi Radio Vatikán po papežově řeči: "Papež je mimořádně veliký člověk, poněvadž onomu zločinci, říkám jednoduše a otevřeně zločinci, odpustil."

Můj holič o atentátníkovi Mohamedu Ali Agca krátce poznamenal: "Toho gaunera by měli ihned zabít!" Chvála Bohu, že italská policie ochránila tureckého teroristu před zlynčováním. Taková smrt atentátníka, vyvolaná rozzuřenými poutníky, by byla určitě papeže ranila bolestněji nežli kulka "ubohého mladíka". Jan Pavel II., jenž ve své encyklice zazpíval takový hymnus chvály na milosrdenství Boží, jako málokdo, se mohl za svého atentátníka jen modlit a odpustit mu. Tento jeho postoj a způsob jednání jsou vážnou výzvou praktikovat elementární, dnes často zapomenutou povinnost učedníků Ježíšových odpouštět. "...Odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim hříšníkům." Vedle tohoto burcujícího gesta lásky nám připomněl životu nebezpečně zraněný papež také jinou podstatnou dimensi křesťanství: Dosah obětí, cenu utrpení. "Zavázán Kristu, který je knězem a současně obětí, obětuji svá utrpení za církev a svět." Následující neděle, 24. května, věnoval Sv. Otec svůj projev zcela této hodnotě utrpení.

Z těchto důvodů chci nejméně tyto dva jeho první projevy reprodukovat v plném znění. Nikdy neztratí na aktuálnosti a budou vždy platit jako za svědectví oněch pohnutých, dramatických dnů. Je pozoruhodné, že sice těžce zraněný papež nemohl více než tři měsíce vykonávat audience, že se však vždy konaly nedělní projevy díky onomu velkému úsilí ze 17. května. Projev ze 17. května 1981 vejde pravděpodobně do moderní papežské historie jako vůbec nejkratší. Později, po pěti měsících při středeční audienci 21. října, ji Jan Pavel II., jenž mluvil o odpouštění, ještě jednou doslovně zopakoval:

"Také dnes, při dnešním vítaném setkání s vámi, milí bratři a sestry, bych se chtěl vrátit k události z 13. května. Vracím se k ní proto, abych připomněl, co jsem již vyslovil téhož dne před

Obrázek.

Ruce, jež zdvíhaly děti, podpíraly staré lidi, objímaly nemocné, žehnaly všem lidem, jsou zraněné, ovázané a odkázané na pomoc druhých.

Kristem, pánem a vykupitelem našich duší a hlasitě veřejně řekl při Regina Coeli o následující neděli 17. května. Dnes tato slova

pouze neopakují, nýbrž je též potvrzují, abych zdůraznil v nich obsaženou pravdu, která je dnes jako tehdy pravdou mé duše, mého srdce a mého svědomí:

Milí bratři a sestry! Vím že jste se mnou v těchto dnech a zejména v tuto hodinu Regina Caeli spojeni. Hluboce pohnut vám děkuji za vaše modlitby a všem žehnám. Zvláště blízko jsem těm poutníkům, kteří byli zraněni se mnou. Modlím se za bratra, jenž mě zranil a kterému upřímně odpouštím. Zavázán Kristu, který je knězem a současně obětí, obětuji má utrpení pro církev a svět. Tobě, Marie, opětně slibuji:

"Totus Tuus ego sum." "Jsem zcela Tvůj."

Stojí za povšimnutí: Z deseti německých nadregionálních deníků jich osm vynechalo poslední větu, Tobě Marie..." Šlo o omyl? Sotva. Spíše o vědomou cenzuru papežovy řeči s ohledem na jeho první vyznání Marii po atentátu.

* * *

V oněch dnech a týdnech po atentátu trpěl Jan Pavel II. nejen následky atentátu, jako byly např. velké bolesti po zranění a operaci, upoutání na lůžko, trvalé nebezpečí infekce a ještě všechno ostatní, co ze zranění vyplývalo. To vše pro něj bylo jen tím menším utrpením. "Jako pastýř je nutno být připraven i k oběti. Jsem připraven," řekl v červnu 1979 ve Varšavě při návštěvě své vlasti. A byl připraven k oběti také teď, dokonce k oběti svého života.

Ještě více ho tísnilo něco jiného: Již před atentátem hleděl papež z Polska s obavami na Varšavu, kde smrtelně nemocný kardinál Wyszinski rychle šel ke svému nezadržitelnému konci. V den dramatu v Římě byl primas polský již v tak špatném stavu, že mu tu neuvěřitelnou, otřesnou zprávu s počátku nechtěli ani sdělit. Později ji však klidně přijal, se zavřenýma očima, vnitřně se hluboce modlil a jistě i v srdci plakal. A to nejen za Sv. Otce,

”milovaného přítele v práci i v bojích za blaho církve v Polsku,” jak nazval nového papeže 23. října 1978 v přítomnosti 5.000 polských poutníků ve své pozdravné řeči při první audienci pro Poláky.

A jestli někdo z Poláků mohl odhadnout celou velikost umírajícího primase a její dosah v dějinách Polska a církve, tak to byl Karol Wojtyła. Ano, jestliže se někdy nově zvolený papež cítil podnícen k tomu, aby se zmínil o přínosu někoho jiného ke svému úřadu sv. Petra, potom to byl Jan Pavel II. vůči kardinálovi. ”Můj ctihodný a milovaný primasi, dovol mi, abych Ti jednoduše řekl, co si myslím. Dnes by na Petrově stolci nebyl tento polský papež, kdyby nebylo Tvé víry, která se nezalekla vězení a utrpení. Kdyby nebylo Tvé heroické víry, Tvé bezmezné důvěry v matku církve.” Těmito slovy vyjádřil tehdy nový papež Jan Pavel II. to, o čem byl přesvědčen každý z 5 000 polských poutníků, kteří toto vyznání také potvrdili bouřlivými ovacemi. Onoho nezapomenutelného pondělního odpoledne, 23. října 1978 v Římě.

Papež věděl, že v tak vysokém stáří již žádné léky proti smrti nepomohou a proto je rozloučení s milovaným primasem ”Paterem patrie” jen otázkou času. Jak potřebovalo právě teď Polsko svého velikého advokáta!

A tak se do nemocničního pokoje v Gemelli - klinice přidává k fyzickému utrpení papežově ještě navíc velká bolest v srdci, starost o kardinála ve Varšavě, jehož stav se ze dne na den zhoršuje.

Krátce potom, co lékaři na klinice Gemelli v Římě prohlásili svého ”polského pacienta” mimo nebezpečí smrti, udeřila poslední hodina kardinálu Wyszynského. Umírá časně ráno 28. května, ve svátek Nanebevstoupení Páně. Téhož dne posílá papež k primasově úmrtí celé církvi v Polsku poselství a telegram arcibiskupovi v Krakově. Zněl následovně:

Kardinálovi Franciszku Macharskému, místopředsedovi polské biskupské konference:

"Při zprávě o úmrtí mého milovaného bratra v biskupském úřadě, tohoto velkého syna církve a našeho národa, kardinála Štefana Wyszyńskiego, arcibiskupa a metropolity Gniezdna a Varšavy, primase Polska, jsem spojen v bolesti a modlitbě s celou církví mé vlasti a se všemi mými krajany. S tajemstvím Nanebevstoupení Páně před očima vyprošuji od Boha, našeho Otce, věčnou odměnu pro našeho neúnavného pastýře a neomylného svědka evangelia.

Věřím tomu, že naše milovaná Matka z Jasné Gory, matka církve, k níž vždy vyjadřoval neomezenou důvěru, ho zavede k synu Božímu.

Nesen vírou ve slavné vzkříšení, chtěl bych utěšit bolesti naplněná srdce všech mých milých bratrů a sester svým apoštolským požehnáním: Ve jménu Otce, Syna i Ducha svatého."

V městě Vatikánu, dne 28. května 1981

Jan Pavel II.

Utěšoval a dodával odvahy druhým, ačkoliv řečeno lidsky, sám obojí velmi, velmi potřeboval.

Ve svém delším poselství celé církvi v Polsku, "kterou tak miluji", oceňuje zemřelého kardinála jako "primase století" a prosí věřící, aby v souladu se starou liturgickou tradicí církve, zachovali třicetidenní smutek za zesnulého, setrvali tyto dny v modlitbách a připomněli si tak postavu nezapomenutelného kardinála - primase Štefana Wyszyńskiego, jeho učení, jeho úlohy v tak těžké době našich dějin:

"Vše to učiňte předmětem rozjímání a znovu započněte velkou a těžkou prací, dědictví tisíciletých dějin, které on, kardinál - primas Štefan Wyszyński z Polska, dobrý pastýř, vtiskl svou trvalou, nesmazatelnou pečeť..."

Jan Pavel II., prozrazuje svým krajanům něco, co neznámá jen pro ně silně dojemné překvapení: "Měli byste vědět, že by bylo mým přáním, v této hodině smutku, bolesti a soustrasti, ale též naděje a víry, být s vámi, abych osobně poskytl primasovi

poslední poctu. Bůh rozhodl jinak. Jeho Svaté jméno budiž velebeno. Sjednoci se s vámi v bolesti a modlitbách, v přijetí vůle Boží a v naději.”

Jak vroucí byly jeho modlitby a jak velká byla jeho bolest při smrti primase Wyszyńskiego, to ví jen sám Bůh. Ale mnoho lidí ví, že ani jeho bolesti po atentátu, ani kardinálova smrt nebyly největšími utrpeními, které zarmucovaly Jana Pavla II.

* * *

Ve stejné době, kdy začínala audience a krvácející papež byl dopravován do nemocnice, čekaly na dvou jiných místech v Římě stovky lidí, aby demonstrovali za umělé přerušování těhotenství: Sotva dva kilometry severovýchodně od Svatopetrského náměstí, na Piazza del Popolo byli připraveni šéf komunistické strany, Enrico Berlinguer a vůdce republikánů a socialistů na to, aby se ujali slova za zachování platnosti praxe umělého přerušování těhotenství podle §194. Následující neděle, dne 17. května, se mělo k této otázce konat lidové hlasování.

V podobné vzdálenosti, na východ od náměstí sv. Petra, na Piazza Navona se shromáždili italští radikálové, k nimž měl promluvit jejich vůdce Marco Panella ve prospěch ještě širší liberalizace přerušování těhotenství. Nedávno papeži vytkl, že se chová jako předseda nějaké politické strany. Berlinguer a ostatní laické síly papeži vytkly vměšování do vnitřních záležitostí Itálie. A to nikoliv poprvé v několika dnech, jako např. od neděle 10. května, když se papež před modlitbou Anděl Páně opětovně náruživě zasadil za ochranu nenarozených dětí a zapřísáhl, že jsou všechny životy posvátné, tedy také ještě nenarozené.

Již předtím byl papež z Polska mnohým trnem v oku, neboť hlásal pravdy, které jim byly nepříjemné. Tím Jan Pavel II. vzbuzoval vedle lásky a náklonnosti - nejen ze strany věřících - u jiných též temné síly hněvu. Tím je možné vysvětlit, že při

zprávě o střelbě na náměstí sv. Petra několik demonstrantů na jmenovaných náměstích dokonce reagovalo potleskem. Bylo jich jen málo, ale našli se.

Ono shromáždění na Lidovém náměstí bylo pro tentokrát po půlhodině ukončeno a vůdci těchto politických sil se vyjádřili, že odsuzují teroristický akt. Poté jeli spěšně do kliniky Gemelli, aby se tam informovali o papežově zdravotním stavu a aby vyjádřili svá nejlepší přání.

V následujících dnech až do soboty se konaly na dalších místech podobné akce. Na jedné z nich mluvil španělský kněz, který se hlásil k církvi, ale prohlásil ji za reakční a nelidskou, neboť se pevně drží stejných norem jako před dvěma tisíci roky a přitom nerespektuje historický vývoj zejména v dnešní době a ztěžuje manželům život svými předpisy, jak a kolik dětí by měli přivést na svět.

Přes třicet dívek ve věku od 17 do 18 roků, ze třídy jednoho gymnázia v Římě slavnostně odpřísáhlo pod vlivem takové hysterické kampaně, že nebudou mít a ani nechtějí mít ani jedno dítě. V případě nechtěného těhotenství by okamžitě šly do nemocnice, kde by již bylo vše zařízeno.

To vše a ještě mnohé jiné věci byly Janu Pavlovi II. v této souvislosti již dávno před atentátem známy a představovaly pro něj zdroj pravé bolesti.

Jestliže se k tomu ještě navíc uváží na jedné straně obrovská aktivita laických sil, které se zasazovaly za vykonání rozsudku smrti na bezbranném, nenarozeném životě a na druhé straně nedostatečná činnost ze strany oněch sil, které měly papeže podporovat, potom nahlédneme, že pro Svatého Otce byla celá lidová hlasování nejen svým výsledkem, nýbrž i celou předchozí historií dvojnásobný zdrojem největší bolesti.

A přece to vše nakonec ještě nebylo celým papežovým utrpením.

* * *

Připravovalo se setkání Jana Pavla II. dne 15. května - což nyní kvůli atentátu nebylo možné - s několika desetitisíci křesťanských dělníků z Evropy, že bude s nimi slavit eucharistii a přednese jim poselství k problematice práce. Popudem k tomu bylo jubileum prorocké encykliky papeže Lva XIII.: "Rerum novarum", která vyšla před 90 lety. Jak by se byl bývalý tovární dělník a dělník z kamenolomu Karol Wojtyla na toto již nyní blízké setkání s dělníky těšil! A jak by se stejným způsobem těšili dělníci při setkání se svým bývalým kolegou a jak by tleskali, kdyby je papež vědomě oslovil slovy: "Přátelé a bratři, kteří se dělíte o stejný kus chleba". Jak čistá slova by byli slyšeli od nynějšího zástupce Kristova, vyhlášena prorocky ve svatém hněvu: "Utopie pozemského mesiášství, jímž se nechávají mýlit bojovníci za dialektický a praktický materialismus, je nutno demaskovat. Církev se tohoto úkolu nemůže zříci."

O tři týdny později se měla uskutečnit pastorální cesta do Švýcarska. Na Boží hod svatodušní, dne 7. června, si Jan Pavel II. přál, aby bylo toho dne také uskutečněno jedinečné ekumenické setkání v Římě, na paměť 1. koncilu, konaného před 1600 léty v Kostnici, kdy došlo ke slavnostnímu zvěstování božství Svatého Ducha a v upomínku na koncil, který se konal v Efezu před 1 550 roky, jenž přiznal Marii titul "Theotókos", tj. "Rodičky Boží".

Při slavnostní svatodušní mši svaté v chrámu Sv. Petra bylo možné slyšet papežovo kázání jen v přenosu. Před "Ite, missa est" se Svatý Otec snažil, dvacet čtyři dny po atentátu, stále ještě v rekonvalescenci a pacient, objevit se osobně před více nežli dvěma sty biskupy, triapadesáti kardinály z celého světa a ctihodným zástupcům všech vyznání na vnitřní lodžii Petrovy basiliky. Krátce je pozdravil, požehnal jim a zdůraznil, že Kristova láska všechny spojuje.

Poté měl v červnu při příležitosti eucharistického kongresu navštívit Lurdy. Na podzim měla následovat pastorální cesta do

Obrázek: Jan Pavel II. slouží mši svatou v předsíni kliniky Gemelli

Španělska. To vše bylo najednou znemožněno.

Přes svá utrpení a bolesti mohl dobrý pastýř dvacátý den po atentátu dodat svým ovečkám odvahu:

”Nyní se z utrpení, které pro vás snáším, těším. Pro tělo Kristovo, církev, doplňuji si v mém pozemském životě to, co ještě chybí na utrpení Kristově” (Kol 1, 24).

* * *

Jan Pavel II. zažil v oněch dnech po atentátu a při pětihodinové operaci svoji Getsemanskou zahradu, prošel svou křížovou cestou až na Golgotu, takže by se dalo říci: ”Ecce homo!” Jenom poslední krok, a to smrt, mu byla odepřena, jak tehdy napsaly jedny noviny.

Jako již předtím svému synovi, tak byl nebeský Otec v těchto hodinách rovněž svému zástupci neobyčejně blízko a jeho andělé, jeho poslové, také v lidské podobě, projeví trpícímu potřebnou pomoc.

V důsledku toho zažil papež, obtěžkaný těžkým křížem, již od počátku nejen břímě utrpení, nýbrž také druhou stranu tohoto kříže, radosti, tj. sílu vykoupení, "nesrovnatelnou sílu k uskutečnění božského oslavného plánu."

Ještě před tím, než uvedu v plném znění druhou promluvu z nemocnice, chci se krátce zastavit u této, pro pacienta světlé a radostné strany jeho kříže.

První lidské pomoci se zraněnému Svatému Otci v nebezpečí života dostalo od jeho soukromého polského sekretáře Stanislava Dziwisze, tohoto skromného, věrného a schopného kněze. Ten zachytil svými rukama bolesti klesajícího papeže. Během "útěku" do nemocnice mu též poskytl cennou službu zpovědníka a později pacientovi udělil i poslední pomazání.

Od šoféra až po lékařský tým byli všichni v co nejrychlejším nasazení, aby zachránili život silně krvácejícího pacienta.

Při procitnutí po operaci zahlédl Jan Pavel II. prvního návštěvníka, Sandro Pertiniho. S ustaraným obličejem a s pohledem, který vyjadřoval všechna jeho dobrá přání pacientovi, italský prezident zlehka pohladil nezraněnou ruku Svatého Otce. Ten řekl slabě tři slova: "Signore presidente, grazia." "Děkuji, pane presidente."

To byl jen počátek obrovského proudu nejlepších přání nesčetných gratulantů, z nichž převážná většina nesměla překročit práh nemocničního pokoje, kteří však denně doslovně obléhali kliniku Gemelli.

Zvlášť silné bylo toto obléhání v pondělí 18. května, v den jednašedesátých narozenin Karola Wojtyly. Byly to děti, mládež,

dospělí, také starší lidé. Před nemocnicí zpívali a modlili se. Před rokem, když bylo papeži 60 let, slavil na Petrově náměstí eucharistii s padesáti tisíci mládežníky, zástupci mládežnických organizací z mnoha zemí, z nichž nejvíce přišlo z Itálie.

Po mši svaté a "Andělu Páně" mu s nadšením něco předebrali a předzpívali, zejména též "100 let bys měl žít (polsky "sto lat"). Poté jubilant svým gratulantům ze svého okna řekl: "Já vím, radujete se, poněvadž jste mladí a papež starý. Ale říkám vám, že jsem se dnes současně stal mladším o jeden rok." Došlo k nepochopitelnému mlčení posluchačů. Ptali se sami sebe, jak to mohl myslet. "Ano, stal jsem se dnes o rok mladším na cestě na věčnost, o jeden den blíže k vznešenosti našeho nebeského Otce," Tuto chytrou poznámku kvitoval orkán nadšení a srdečnosti "ještě mladšího" oslavence k jeho šedesátým narozeninám.

Když po pouhém roce došlo k dramatické události, kvůli níž papež Wojtyla zápasil mezi životem a smrtí, nebyl to jen jeho nástupce v Krakově a jeho osobní přítel, arcibiskup, kardinál Macharski, který v pohnutém kázání během mše svaté zapřísahal Pána o půlnoci za život a smrt výkřikem svého srdce: "Pane, ještě nepřišel čas. Dovol mu, dále pásti Tvé ovce." Miliony lidí světa směřovali svou stejnou prosbu na Boha, zcela určitě jistě též oněch padesát tisíc mladých gratulantů z 18. května 1980. Navečer, 18. května 1981, bylo slyšet z Radia Vatikán "in lingua italiana", tedy z italského vysílání Radia Vatikán, ve 21:45 hodin slova: "Redakce a spolupracovníci z Radia Vatikán mají jen jednu prosbu, aby se Ti stalo toto vysílání, Svatý Otče, dárkem zprostředkovaným velkou náklonností.

V těchto dnech jsi našel více než kdykoliv předtím vstup do našich srdcí. Svým tichým utrpením k nám voláš slova, která účinkují silněji než řeč. Svým jasným, jednoznačným a celým "ano" k této strašné zkoušce jsi přes celý svět nechal vytrysknout mocnou vlnu lásky, která nás sjednocuje více než kdykoliv předtím."

Dva redaktori šli také do města a na náměstí Svatého Petra, aby zprostředkovali dál hlasy, aby vyslechli mínění lidí na ulici a

jejich přání papežovi, jenž v tento den završil svůj jednašedesátý rok. Zde jen několik těchto přání a hlasů.

Politčka Angelika z náměstí Sv. Petra: "Měl by se brzo vrátit do Vatikánu! Přesto, že máme plno práce, chceme ho přece jen vidět. Je to dobrý člověk. Miluje všechny, bez rozdílu. Velice nám chybí. Naše nejsrdečnější blahopřání."

Muž z Toscany: "Díky Bohu. Je na cestě k zlepšení. Celý svět je na jeho straně bez ohledu na to, zda se jedná o katolíky nebo nekatolíky, neboť je člověkem obsahujícím všechny. Necht' je opět brzo mezi námi. Moje nejvřelejší přání blaha!"

Manželská dvojice z Bari: "Přišli jsme dnes úmyslně do Říma, abychom se na místě, kde se stal atentát a v bazilice pomodlili za papeže. Nyní jdeme do kliniky Gemelli, abychom tak byli blíže Sv. Otcí a abychom tak vyjádřili naše nejlepší a nesrdečnější přání."

Sedmiletý Claudio: "Strašně mě to bolí. Něco takového jsem si nepomyslel. A dnes má svoje narozeniny!"

Kočí Allesandro Manzone jménem všech svých kolegů: "Dnes mu do písmene přejeme všechno nejlepší! Vždy nás velmi potěší, když ho zde vidíme na náměstí."

Dvacetiletá dívka: "Mnoho se modlím za Sv. Otce. Co bych mu měla přát? Myslím to, co potřebuje nejvíce. Nejvíce mu děkuji za jeho větu odpuštění člověkově, který ho zasáhl. Považuji to za podivuhodné."

Jeden z Římanů: "Atentát v nás způsobil cosi neobyčejného. Rozmnožil naši víru. Kdopak ví, kolik lidí ona rozlitá krev přivede nazpět k církvi. Je mým přáním, aby byl brzo opět mezi námi."

Vatikánská telefonní centrála byla od okamžiku atentátu po několik dalších dnů obléhána telefonními hovory z Kanady, Německa, Austrálie, zkrátka z celého světa a telefonními výzvami všech vrstev obyvatelů a věkových hranic.

Manželský pár z Benátek: "Jsme jednoduchými dělníky. Posíláme Sv. Otcí obraz Ježíše s ujištěním naší modlitby za něj."

Obrázek : Jan Pavel II. opouští podruhé nemocnici, doprovázen lékaři. Po jeho levé straně lékař profesor Francesco Crucitti, který provedl pětihodinovou operaci 13. května.

Devítiletý chlapec z Luccy: “Chtěl bych vědět, zda všechny zprávy z rozhlasu souhlasí. Proto Vás volám přímo, kteří jste ve Vatikánu. Jak se daří papeži? Je mým přítelem, viděl jsem ho při audienci na náměstí Sv. Petra. Papež musí být zdrav, velmi brzo. Musí žít. Modlím se za něj, neboť je velkolepým člověkem.”

Jeden muž z Paříže vyjadřuje svá nejupřímnější přání za uzdravení, “neboť je papež velkolepý, odvážný člověk. Velký muž, jichž má toto století jen málo. Takové muže potřebujeme. Ve všech kostelech Francie se slouží bohoslužby a konají modlitby za jeho uzdravení.”

Manželský pár ze severní Ameriky: “Jsme venkované. Nejsme bohatí. Ale mysleli jsme si, že se vyplatí zavolat do Vatikánu, abychom se dozvěděli, jak se daří papeži. Posíláme naše nejvroucnější přání za uzdravení.”

Starší dáma řekla: "Je mi devadesát let a vím, že osobně nemohu přijít za papežem. Avšak chci, aby věděl, jak je pro nás důležitý a potřebný. Zasáhli jej, toho, který konal vždy jen dobro, jako Ježíš, kterého ukřižovali."

Tak se dozvěděl, Jan Pavel II. ve svém nemocničním pokoji vedle bolestí a různých utrpení také o neobyčejné lásce a sympatii, o solidaritě velkých tohoto světa, ale ještě více od milionů malých, neznámých lidí, jejichž prosbu však Bůh pozorně zaznamenal a jejichž solidaritu svým způsobem vedl do nemocničního pokoje svého věrného služebníka na klinice Gemelli. Tak mohl těžce raněný papež Jan Pavel II v oněch dnech spojen s Kristem pocítit také neobyčejnou sílu, povzbuzení a radost, o čemž také hovořil 24. května během své druhé nedělní promluvy ke světu. někteří posluchači měli zato, že byl jeho hlas dokonce tišší, než před týdnem. Pravděpodobně očekávali přespříliš od zlepšování pacientova stavu. Já jsem cítil hlas při této promluvě silněji a ona sama byla podstatně delší, jak se dá porovnat. Zde je její úplné znění:

"Pochválen buď Ježíš Kristus!

Chtěl bych se dnes zvlášť obrátit na všechny nemocné - nemocný, jako jste vy - a říci vám slovo útěchy a naděje.

Když jsem v den po volbě na Petrův stolec přišel na návštěvu na kliniku Gemelli, řekl jsem, že chci opřít svou papežskou službu především o ty, kteří trpí".

Prozřetelnost se k tomu připojila, že jsem se jako nemocný vrátil na kliniku Gemelli. Nyní potvrzuji moje tehdejší přesvědčení: utrpení, které bylo přijato ve spojení s utrpením Kristovým je neporovnatelnou silou k uskutečnění plánu boží spásy. Proto opakuji se svatým Pavlem: "Nyní se těším v utrpení, které pro nás snáším. Pro tělo Krista, za církev, doplňuji svůj pozemský život tím, co ještě chybí na utrpení Kristově (Kol. 1, 24).

*se mnou sjednoceni v modlitbě a na všechny, kteří jste mi v
Prosím všechny choré, aby společně se mnou obětovali svá
utrpení Kristu pro blaho církve a lidstvu. Necht' nám nejsvětější
panna Marie poskytne pomoc a útěchu.*

*Zatím co je můj srdečný pozdrav vztážen na všechny, kteří jste
těchto dnech poskytli svědectví vaší milující účasti, děkuji za
vaši duchovní blízkost a ujišťuji vás mou pamětí a vírou v
Boha."*

Při této druhé promluvě, která byla zcela věnována kříži a utrpení, nemohla chybět Matka Boží, která stále stojí před křížem. Je neoddělitelně spojena s Kristem. Jan Pavel II. ji také teď prosil o pomoc a útěchu, protože se jí zcela s důvěrou svěřil jako "Totus Tuus".

Jak se to mohlo stát?

Jen málo zpráv v tomto století tak svět překvapilo a vyděsilo, ba na chvíli i umlčelo, jako zpráva o atentátu na papeže Jana Pavla II.

Miliony rtů tiše nebo hlasitě formulovalo otázku: Jak se to mohlo stát?

Na předcházejících stranách byla tato otázka kladena častěji, ať už v prohlášeníh církevních činitelů, v přáníh státníků, aby se sv. Otec brzy uzdravil, v dopisech dětí i dospělých. Ale také čtenář, který si vzpomene na svou vlastní reakci na atentát, ví, že si sám také kladl tuto otázku a snažil se ji zodpovědět.

Že papežové v žádném případě nejsou odtrženi od světa a že nejsou nezranitelní, tomu nás učí historie církve. Avšak to, že se charismatický, k lidem tak otevřený a přívětivý papež, advokát chudých a utlačovaných, stane terčem nenávisti a násilí, je zarážející. Jak se to mohlo stát? Tuto otázku si dramatickým způsobem položil pětkrát také kardinál František König ve výrazné promluvě ve vídeňském dómě sv. Štěpána, při bohoslužbě za papeže den po atentátu. Kardinál sice nedal na tuto otázku žádnou odpověď, poskytl však svým posluchačům důležitou odpověď na jinou otázku, s vražedným útokem souvisí: "Co my, lidé, můžeme proti tomu dělat? Nenávist můžeme rozdrtit, lhostejnost prorazit pouze láskou. To je ve skutečnosti jediné řešení. Zachránit nás může pouze láska."

Kardinál děkan Carlo Confalonieri položil při bohoslužbě 18. května ve Sv. Petru při příležitosti výročí 61. narozenin papeže Jana Pavla II. rovněž otázku: "Jak a proč se to mohlo stát? Proč se vrhli na papeže, neozbrojeného zvěstovatele Radostné zvěsti, obhájce lidí, neúnavného posla radosti a lásky na ulicích světa?"

Proč se zdvihá ruka ozbrojená násilím a nenávistí proti tomu, který zvedal své ruce jen k tomu, aby do své náruče sevřel děti, dodal odvahy chudým, aby všechny, kteří k němu přijdou, utěšoval a žehnal? Proč?

Na tuto otázku není, jak víme, žádná racionální odpověď, neboť čin se ztrácí v temnotě absurdnosti. Tajemství zla zůstává vůči pokusům rozumu neproniknutelné. Útěcha může do našich vystrašených a pohnutých srdcí přijít pouze ze slova Kristova, které ještě i dnes pro nás platí: "Dobrý pastýř dává svůj život za své ovce!" A právě proto, že je dobrý, pastýř se nevyhýbá, neboť by to poznamenalo, že opouští svá vlastní stáda.

Tak jako tito mužové církve, tak i světový tisk si veřejně položil otázku: Jak se to mohlo stát? Byl pachatel duševně chorý? Jednal pouze sám? Nebo je pouze posledním článkem řetězu jinými plánované akce?

Podle prvních vyšetřování italské policie v těsné spolupráci s tureckými a německými vyšetřovateli - specialisty bylo brzo zřejmé: Atentátník nejednal sám od sebe a pokus o vraždu nebyl dílem nějakého blázna. Noviny k tomu denně přinášely široké komentáře: "Existují důvodné podezření, že je Mehmet Ali Agca pouze viditelným vykonavatelem úkolu, zadaného mu neviditelnými silami, které si ho vybraly za nástroj, vedly ho a protěžovaly," napsal "Paris Match" 29. května 1981. V obšírném článku autorka Suzanne Labin podrobuje analýze věcným, fundovaným způsobem levý i pravý mezinárodní terorismus. Při tom podtrhává známou skutečnost, že jsou místa výcviku nejen pro levý, nýbrž i pro pravý terorismus ve státech východního bloku, zejména v SSSR, Bulharsku, Československu, NDR a též na Kubě a v Libyi. A KGB (Komunistická tajná služba), která to vše spravuje, využívá obou směrů podle potřeby. A tak pisatelka článku klade tuto odůvodněnou otázku: "Co, když byl tento terorista agentem KGB?"

Tato možnost byla vyjádřena již 19. května ve zprávě západní tajné služby s následujícími argumenty: Je známo, že byla Moskva zaražena událostmi v Gdaňsku v létě a nechtěla se a nemohla smířit s dalším vývojem situace v Polsku.

”Vinu” za toto celé hnutí a vznik nezávislé odborové organizace ”Solidarnosc”, jakož i na novém vzkříšení národního sebevědomí byl připsán církvi, s kardinálem Wyszyńskim v čele, ale zejména polskému papeži, který je označován od návštěvy své vlasti v r.1979 jako duchovní otec událostí v Polsku. Navíc představuje svými slovy i činy silnou morální podporu pro polské hnutí. Jsou tím míněny jeho, i když krátké, příležitostné promluvy obsahující povzbudivé výzvy jeho krajanům, jakož i přijetí reprezentantů nezávislých odborů v Římě, v čele s jejich vůdcem Lechem Walesou uprostřed ledna 1981.

V dotyčné zprávě dále stojí: Na podzim předchozího roku se Kreml také dozvěděl, že nemoc kardinála Wyszyńského definitivně dospěla do posledního stádia a že nemocnému zůstává jen několik měsíců života. Proto chtěli využít příležitosti, kterou jim nabízí sama příroda, a spojit smrt starého, nemocného kardinála s činem ”pomatence”, který měl vyřadit také papeže v Římě.

Odpovídající návrh byl prý přednesen ministrem obrany generálem Ustinovem (SSSR) na tajném zasedání s kolegy Varšavského paktu na konci listopadu 1980. Poněvadž s tím všichni přítomní nesouhlasili, především ne Rumuni, byl návrh zmírněn do takové podoby, že by měl být papež zraněn tak, aby nemohl vykonávat svůj úřad.

Operací bylo pověřeno GRU (Hlavní správa zpravodajské služby, oddělení sovětského generálního štábu). Proto také ministr obrany Ustinov převzal plnou odpovědnost za akci. GRU si vyžádalo od KGB jednoho z nejlepších pravicových teroristů. Volba padla na Mahmeta Ali Agcu, který stál od jisté doby na seznamu KGB mezi prvními pravicovými teroristy. GRU zorganizovalo útěk již k smrti odsouzeného teroristy z

Obrázek:

Řím, Náměstí sv. Petra 13. května 1981

17, 16 hodin : Jan Pavel II. předává maličkou dvouletou Sandru Bartoli zpět jejímu otci.

O vteřinu později padají výstřely
Svatý Otec je životu nebezpečně zraněn.

Tak v 17,17 hod. začíná drama, které vyrazí dech celému světu.

vězení s pomocí několika tureckých důstojníků již na konci roku 1979. Tito turečtí pravicoví důstojníci, přitom komplici sovětů, si velmi pravděpodobně věřili tomu, že Ali Agca vyřadí několik mužů turecké levice v zahraničí. Mahmet Ali Agca po umožněném útěku strávil nějaký čas ve výcvikovém táboře v blízkosti Simferopolu na Krymu, kde dostal další instrukce. Cvičil se ve střelbě na pomalu se pohybující terč. Rozhodně mu bylo vysvětleno, že jestliže nesplní svůj úkol, bude předán Turecku a smrt mu hrozila i v tom případě, kdyby prozradil svůj

úkól západní policii. Podle pramenů ho měli velmi pravděpodobně odstranit jeho "kontrolori", dva muži a dvě ženy, kdyby nenašel odvahu, střílet na papeže. Přibližně tak zní informace tajné služby. Početné cesty Aliho Agcy do různých zemí jsou označovány jako taktika, aby se zahladily atentátníkovy stopy.

* * *

Jsem si vědom toho, že ani zpráva tajné služby vždycky stoprocentně neodpovídá pravdě. Ale vedle této zprávy a onoho článku se mimo to ve světovém tisku nakupilo mnoho takových hlasů, které se všechny shodují v tom - a ještě dnes jich stále přibývá - že turecký terorista nejednal ze své vůle. Jeho zmatené a popletené výpovědi po atentátu: "Střílel jsem na papeže na protest proti imperialismu Sovětského svazu a Spojených států a tím způsobené vraždění národů v Afganistanu a v El Salvadoru", potom jeho mlčení před soudním procesem a jeho požadavek, že chce být vydán Vatikánu, dokazuje, že svou roli výborně hraje, i když režisér není stoprocentně prokazatelný. Zde ani nepomáhá citovat samotného V.I. Lenina, otce komunistické světové revoluce, podle nějž "se má praxe střílení rozšiřovat". *

Snad by si čtenář mohl učinit správné mínění po četbě vynikající knihy od sovětského Johna Barrona o KGB.**

Jestliže uvážíme, že dnešní KGB i GRU pracují podle Leninových revolučních teorií, k tomu nesmírně obohacených

* Lenin, Sebrané spisy, 5. vydání, sv. 45, str.189.

** John Barron: "KGB, Arbeit und Organisation des Sowjetischen Geheimdienstes in Ost und West", Scherz-Verlag, Bern und München, 1976. (KGB, práce a organizace Sovětské tajné služby, vydán také jako Knaurova kapesní příručka)

dlouholetou praxí, potom je vražedný pokus v Římě jen dětskou hrou na scéně krvavého dramatu, jak se domnívají mnozí lidé na východě a z východu vyhnaní bývalí vězňové, jako např. také ruský spisovatel Maximov v Paříži.

Chci se zdržet jakéhokoliv soudu, ale přece jen uvést několik skutečností, které jsou v úzké spojitosti s tragickou událostí v Římě, mnohem užší, než se chce věřit. Neexistují totiž pouze výstřely jednoho nebo více teroristů. Je přece jasné, že se dá "střílet" také jinými zbraněmi, které stejně tak zraňují, dokonce mohou toho nebo onoho umlčet. Je např. známá propagační výzva spisovatele Heinricha Bölla: "Mlčme o panu Wojtylovi!" Tak chtěl Böll papeže "trefit!" Nebo vzpomeňme nenávistné kampaně proti návštěvě Jana Pavla II. v Německu, v listopadu 1980: Několik málo lidí nechťelo papeže v této zemi a tak ho chtěli umlčet pokryteckým argumentem, že by se "peníze na papežovu cestu měly rozdat chudým!" Slova Sv. Otce po políbení německé půdy na konci jeho prvního proslovu: "Nechť Bůh žehná všem Němcům na světě. Nechť Bůh ochrání Spolkovou republiku Německo" a jeho poslední slova před odletem do Říma: "Nechť Bůh požehná této zemi a všem jejím obyvatelům", patřila také těm, kteří se svou "upřímnou láskou k chudým" postavili proti návštěvě pravého posla míru, lásky a radosti a chtěli se za každou cenu sami profitovat, ať již šlo o Norberta Greinachera, katolického pastorálního teologa, Utu Ranke - Heinemannovou, Heinricha Albertze, bývalého starostu Berlína, nebo další, ať již se jmenují jakkoliv. Je legitimní se otázat, za jaký mír demonstrují, když si dali takovou práci, aby zabránili papeži Wojtylovi promluvit v Německu za světový mír a jednotu Němců. Smíme k tomu poznamenat, že se tím chtě-nechtě zařazují do tábora oněch druhých střelců slova, kteří se již nemanifestují jako křesťané a otevřeně a přímo napadají Jana Pavla II.?

Je zajímavé a nikoliv bezvýznamné, v souvislosti s těmito "metodami odstřelů" připomenout skutečnost: Bezprostředně po volbě Karola Wojtyly hlavou katolické církve bylo několik žurnalistů a reportérů, potom také několik malých stranických funkcionářů v ČSSR a v SSSR tak horlivých v propagandistické propagandě, že si onu překvapivou událost z 16. října 1978 chtěli připsat jako plus pro své vlastní společenské uspořádání, pro svůj systém, z něhož přichází nový papež.

Tato horlivá, předčasná propaganda trvala sotva jediný týden a byla spíše výrazem bezradnosti, nežli pravým, upřímným posouzením nového papeže, který pochází ze sousedního, oficiálně komunistického Polska.

Jestliže porovnáme blahopřejné telegramy Gustava Husáka a Leonida Brežněva k volbě kardinála Wojtyly papežem, jejich srdečná slova a titulování "Vaše svatosti" se soucitnými telegramy stejných odesílatelů při příležitosti atentátu, zjistíme podstatný obrat. K tomuto obratu došlo již 22. října, v den uvedení Jana Pavla II. do úřadu, po jeho řeči, v níž řekl následující: "Bratři a sestry! Neobávejte se přijmout Krista a uznat jeho panovnickou moc!... Otevřete, ba vyvráťte široce brány Kristu! Otevřete hranice států, hospodářské a politické systémy, široké oblasti kultury, civilizace a pokroku jeho ochranné moci! Nebojte se! Kristus ví, co je uvnitř každého člověka. On jediný ví vše!"

Tato "v pokoře úpěnlivá prosba" postačila k tomu, aby si v Praze a Moskvě utvořili jiné mínění o nové hlavě světové církve: Toto svolání může být přece chápáno jen jako "jasné vměšování do vnitřních záležitostí, když se panovnická moc Kristova staví proti panství moci strany! "To přece byla politická řeč a výzva k boji", tak to slyšeli straničtí funkcionáři na důvěrných schůzích od svých politických vůdců, aby to šířili dál mezi lidmi. Každopádně byl najednou papež označován za "poslední naději a oporu zmírajícího kapitalismu."

Tato pomlouvačná kampaň od té doby ještě bohužel nepřestala zejména v ČSSR a po atentátu se útoky dokonce ještě zesílily. Jak můžeme slyšet z ústředí v Kremlu, mělo by být chování jednotlivých zamí východního bloku vůči papeži různé. Zatím co z papežovy vlasti neslyšet ani jedno špatné slovo na jeho adresu, chovají se DDR, Maďarsko a Rumunsko neutrálně. SSSR a zejména ČSSR chtějí činnost papeže Wojtyly posuzovat "kriticky". Jak to vypadá v praxi, o tom příklad z nejnovější doby. Ideologický týdeník české komunistické strany, *Tribuna*, č.38 z 23.září 1981 přinesl na titulní straně článek "Ve službě kontrarevoluce". Redaktor Karel Horák se v něm zabývá sjezdem svobodných odborů "Solidarnosc". Vedle svých ostrých útoků proti polským dělnickým vůdcům a pozvaným zahraničním hostům také neobyčejně krutě a lživě napadá Jana Pavla II.: "Papež podporuje a podněcuje ony síly v Polsku, které usilují o likvidaci výsledků protifašistického boje a demagogicky porovnává kontrarevoluční aktivitu "Solidarność" s bojem národa proti německým hrdlořezům. Aby popletl dělníky a pomohl je udržet pod vlivem této protisocialistické organizace, nestydí se pošpinit a pošlapat památku šesti milionů mrtvých."

"Takový slovník, jak ho používá soudruh Horák obsahem i formou, a jak vědomě komolí papežova slova, diskvalifikuje samotného autora", komentoval tento článek jistý západní český vysílač.

Římský deník *Il Tempo* z 24. září k tomuto slovnímu útoku poznamenal: "Není to poprvé, co československý režim takto napadá papeže. Ale tentokrát má útok tak brutální rysy, že nemůže skrýt svůj výhružný tón. Jde tu skutečně o hrozbu."

Co bylo vlastním důvodem onoho útoku?

V neděli, 6. září 1981 pozdravil Jan Pavel II. v Castel Gandolfu

po své modlitbě Anděl Páně polské odboráře z Wroclavi a Krakova a řekl jim:

"Protože jste zde, nemůžeme v naší dnešní modlitbě zapomenout na významné události, které se před rokem odehrály v Gdaňsku, Štětíně a jiných částech Polska. Nemůžeme také zapomenout na kongres, který začal v těchto dnech, totiž kongres "Solidarnosci", který se koná v souvislosti s prvním výročím uvedených událostí... Myslím, že by měly být události z minulého roku velmi těsně spojeny - zejména nyní na začátku září - s událostmi, k nimž došlo před dvaadvaceti lety a o nichž jsem mluvil minulou neděli. Je to vzpomínka na začátek války, která vypukla právě na naší hranici. S pohnutím jsem přijal zprávu, že byl na Westernplatte, na jednom z bodů, kde byla nejdříve překročena polská hranice, postaven kříž, tam, kde stával předtím.

Minulou neděli jsme vzpomněli též četných obětí, kterých si válka v našem národě vyžádala: šest milionů lidí zemřelo na frontách a ve věznicích nebo jinde a my jsme vzpomínali na tuto velikou žeh smrti. Jsme přesvědčení, že tyto nesmírné oběti byly i příspěvkem, který náš národ přinesl své vůli žít, svému právu žít, právu na vlastní život národa, jenž má svou kulturu, své vlastní jedinečné rysy, své představy o sociálních otázkách a problémech lidské práce. To vše tvoří dědictví, potvrzené oběťmi druhé světové války. Z těchto obětí přirozeně vyvěrá právo na nezávislost, na státní suverenitu. Musíme si to opět objasnit - mluvil jsem o tom před rokem a opakuji to rovněž dnes - a je nutné si to připomínat právě v souvislosti s událostmi z 1. září 1939. A mělo by se k tomu vždy dodat, že je respektování těchto práv našeho a též každého jiného národa předběžnou podmínkou mezinárodní svornosti a světového míru. Proto se nyní společně modlíme za tyto vznešené cíle, a to nejen pro nás, nýbrž pro všechny národy."

Tato slova Jana Pavla II. byla důvodem výhružného útoku v týdeníku českých komunistů. Čtenář necht' sám posoudí nebezpečnost takových "výstřelů", které by mohly přivést do nebezpečné blízkosti papežovi nejen ještě jednoho Ali Agcu, nýbrž i tucet Agců.

Svatý Otec učinil při onom uvítání svých polských krajanů též následující poznámku, kterou jsem záměrně vynechal z textu, abych ji reprodukoval teprve nyní: "Když mluvím polsky, myslím na všechny naše slovanské bratry, kteří hovoří poněkud jinou řečí než my, ale s nimiž se lehce dorozumíme. Vítám také vás Slováky, Čechy, všechny". Tak papež zdraví rovněž autora článku Tribuny a nakonec jej žehná tak, jako jeho kolegy, kteří ve svých časopisech rovněž vysílali takové "střely" na Jana Pavla II., což asi nebylo ani poprvé, ani naposledy. A jeho požehnání i modlitba patří všem podobným novinářům a neomezuje se pouze na stranický orgán Tribuna a na ČSSR.

Pozdrav a požehnání Karola Wojtyly platily také onomu důstojníkovi státní bezpečnosti v Praze, který jistě nejraději chtěl s "tímto Polskem" rychle skoncovat.

Tricetiletý katolický kněz Malý byl na začátku roku 1981 policejně vyslýchán, ostatně nikoliv poprvé. Důvodem bylo toto: Odvážný mladý duchovní si nechtěl nechat od služebníka neznabožského státu předepisovat, kdy, kde a komu by měl zvěstovávat Kristovo poselství. Během onoho výsledku policejní úředník ztratil trpělivost i nervy a nakonec srazil svého "hosta", používaje rukou i nohou, k zemi. Ten se odvážil v této kritické situaci dovolávat, mluvě jen obtížně, Jana Pavla II. a citovat jeho větu, že "náboženská svoboda je nejbezpečnějším základem a nejlepší zárukou každé svobody". Vzteklý policista se ještě více rozzuřil a volal: "Ano, s vaším papežem, vaším "Svatým Otcem" bych jednal ještě jinak než s tebou a také bych s ním byl ještě rychleji hotov!" -

Aby u západních čtenářů nedošlo k nedorozumění, jsou zde nutné následující poznámky: Zaprvé, ani tento policejní

důstojník, ani redaktor stranického tisku nejednali samostatně, na vlastní pěst. Chovali se přesně podle rámcového plánu, který byl vypracován a schválen nejvyšším grémiem komunistické strany. Za druhé, jestliže uvádím tyto lidsky málo přijatelné způsoby jednání, potom nikoliv proto, abych u čtenářů šířil antipatii nebo nenávist proti takovým aktérům. Právě naopak. Modlím se denně za tyto své "slovanské bratry", abych jim od Boha vyprosil milost obrácení a nalezení Krista. Ale o tom více v poslední kapitole.

Za prvé nesdílím laciný optimismus, který vzbuzují na Západě někteří pozorovatelé událostí v komunistických východních zemích, zejména co se týče motivů, optimismus, jemuž se mohou autoři oněch pamfletů, ať již v Moskvě, Praze nebo východním Berlíně, jen pořádně vysmát.

Zadruhé nemohu mlčet, nejen jako křesťan, nýbrž jednoduše jako člověk, o tomto nebo jiných propagandistických člancích, které hrubě překrucují pravdu a pomlouvají papeže a rovněž nemohu mlčet o těch činech, které člověka brutálně zraňují, zraňují jeho základní lidská práva a připravují mu pravé peklo namísto po desetiletí slibovaného ráje.

Po tom, co je uvedeno shora, je otázka hodnocení vražedného pokusu na papeže a jeho osnovatele pro toho, jenž jde po nejhlubších kořenech těchto skutečností, vlastně věc druhořadá, totiž zda organizovalo atentát KGB, využívaje pravicových tureckých extremistů, jak to naznačil *Paris Match*, a po něm zpráva jedné tajné služby a mnoho jiných autorů, nebo zda nejprve byla na tahu turecká tajná služba - ať již z jakéhokoliv důvodu - a realizace byla provedena s pomocí KGB, jak o tom referuje jako o "sensačním odhalení" italský magazín *Il Borghese* z 13. září 1981.

* * *

Během rychlé cesty z nám. Sv. Petra ke klinice Gemelli, za silného krvácení a neobyčejných bolestí, které bylo možné vyčíst

Obr.: Neobyčejný obrázek náměstí Sv. Petra: Místo z něhož byly na papeže vypáleny střely. Leží tu ještě několik nábojnic .

z papežova obličejce a které byly později potvrzeny lékaři, opakoval Sv. Otec polsky slova: "Jesus, Marija. Jesu milosierdzie, Marija ufam Tobie", tj. "Ježíši, Maria. Ježíši, milosrdenství. Maria, v Tebe důvěřuji." A potom ještě jednou nebo dvakrát: Ten chudák mladík, čímž byl myšlen atentátník.

Později, po čtyřech dnech uslyšel svět, částečně šokován slabý hlas z kliniky Gemelli v Římě: "Modlím se za bratra, jenž mě zranil a jemuž upřímně odpouštím." Podle toho to pro Sv. Otce nehrálo žádnou důležitou roli, zda pachatel jednal z vlastní vůle, nebo spáchal atentát jako nástroj jiných. Papež odpouští zrovna tak mužům stojícím v pozadí a modlí se také za ně, ať již se jmenují jakkoliv nebo sedí kdekoliv.

O exerciciích před velikonočními 1976, které sloužil tehdejší kardinál Karol Wojtyła pro papeže Pavla VI. a jeho spolupracovníky, v prvních úvahách představil starce Simeona, jak zahlédne u vchodu do chrámu Ježíška na rukou Mariiných a při tom vyřkne slova: "Hleďte, ten je určen k tomu, že mnozí

v Izraeli přijdou skrze něj k pádu, a mnozí budou vztyčeni: On bude znamením, kterému budou odporovat" (Luk. 2, 34).

To byl prakticky hlavní motiv všech úvah tehdejších exercicií*) Karol Wojtyła častěji ve svých promluvách naznačil, že papež je jako zástupce Kristův nejvíce na mušce oněch sil "Knížete tohoto světa". Tehdy arcibiskup krakovský netušil, že se jen o několik roků později, jakožto následník Petrův, sám stane cílem krvavého útoku tohoto Kristova odpůrce.

Tak na otázku, jak mohlo vůbec dojít k atentátu, lze podle mínění mnohých nalézt jedinou uspokojivou odpověď ve slovech starce Simeona: "Stane se znamením, jemuž se bude odporovat." Tak jako pro Krista, platí to i dnes pro jeho zástupce Jana Pavla II. On sám neměl nikdy o této skutečnosti žádných pochyb. Později to jako papež také zcela konkrétně předvedl: Několik týdnů po své volbě překvapil svými početnými neočekávanými návštěvami ve své diecézi nejen Římány, nýbrž zneklidnil a uvedl do rozpaků. i policii Věčného Města. Brzo přišli také žurnalisté na otázku riskování života, když se tak volně pohybuje v davu: Co tu může policie dělat! "Vím, že je policejní ochrana nutná a dobrá. Ale je mi také jasné, že kdyby se mě chtěli zbavit, mohou tak učinit. Ale jsem v rukou Božích. Mám splnit úkol, tak daleko, jak jen On to chce," bylo jeho odpovědí. Tedy vražedný pokus na Jana Pavla II. nebyl pro něho samotného překvapením. Svatému Otci byly známy dokonce jméno i úmysl atentátníka již více než jeden a půl roku dopředu. Během jeho ekumenické cesty do Turecka nechal o sobě terorista slyšet. Napsal do novin, že uprchne z vězení, aby zabil největšího nepřítele Islámu, Jana Pavla II. Mnoho redaktorů a papežův doprovod nemohli tehdy potlačit svou starost. Polský žurnalista, starý známý kardinála Wojtyły, mu oznámil smrtelný

* Karol Wojtyła: Znamení rozporu, Benziger/Herder 1979

plán Turka a rovněž i jeho jméno. Jan Pavel II. byl nato velmi zamyšlen a poznamenal: "Jmenuje se tedy Ali Agca."

Mnozí poukazují také na slova, která pronesl začátkem května 1981 k švýcarským gardistům: "Necht' Bůh ochrání Vatikán před terorem!" A po modlitbě "Anděl Páně" 10. května, jen tři dny před atentátem, dodal papež po obvyklých zdavicích proti všem svým zvyklostem ještě něco tiše pro sebe, ale bylo to přece jenom slyšet z mikrofonu: "Pane, zůstaň s námi, neboť přijde večer..." Tušil snad něco o přicházejícím zlu?

Svatý otec mluvil dne 21. října, při třetí audienci na nám. Sv. Petra po svém uzdravení, o odpuštění, jak nás tomu učil Kristus. Zmínil se o atentátu a atentátníkovi a o motivech vraždy. V krátkém shrnutí pro německé poutníky svou promluvu shrnul následovně:

"Milí bratři a milé sestry!

Srdečně vás všechny vítám u této audience: Naše myšlenky se dnes ještě jednou vracejí k tragické události 13. května. Již v den atentátu a při následující nedělní modlitbě Anděl Páně jsem atentátníkovi v křesťanské lásce odpustil. Kristus sám nás k tomu důtklivě nabádal a dal nám k tomu ve své smrtelné hodině zářivý příklad, když se na kříži modlil za své katy: "Otče odpusť jim, neboť nevědí, co činí" (Lk 23, 34). Od doby Kainova krvavého činu je každá vražda bratrovraždou, jejíž krev hlasitě volá ze země k Bohu. Modleme se za všechny, kteří si ještě dnes poskvřňují ruce a svědomí: "Odpusť nám naši vinu, jakož i my odpouštíme našim viníkům".

XIII.

Totus Tuus

Když přišel Jan Pavel II. 15. května 1980 do Německa a odebral se v Kolíně n. Rýnem na letišti Butzweiler k první bohoslužbě, uviděl mezi jinými rovněž své volební heslo "Totus Tuus", které mladí nesli na transparentu a které jedna skupina hlasitě skandovala. Navzdory deštivému počasí a studenému listopadovému větru se papež pousmál a zeptal se: "Snad znáte víc z latiny, než tato dvě slova?"

Když se o čtyři dny později v Altöttingu po mši svaté zeptal jeden z novinářů asi třicetiletého kněze na jeho dojmy, zejména co si myslí o úctě Jana Pavla II. k Marii, odpověděl tázaný nadšeně: "Za prvé jsou dojmy a zážitek uchvacující. Za druhé, ačkoliv jsem byl trochu skeptický, pokud se týká postoje papeže z Polska k Matce Boží, považuji teď toto zbožňování za báječné. Je totiž kristocentrické a biblicky správné."

Ukázalo se, že mladý kněz je "pravý Israelita". Byl hotov změnit své nepodložené mínění potom, kdy si sám mohl na základě jediné modlitební přímluvy Jana Pavla II. před zázračným obrazem v Altöttingu 18. listopadu 1980 utvořit trochu jiný obraz o papežově úctě k Panně Marii. Kdyby se byl tento kněz zabýval okamžitě po volbě kardinála Wojtyly papežem, dlouho před návštěvou Alöttingu, jeho mariánskými promluvami nebo příslušnými modlitbami, nebyl by býval pro něj "Altötting" takovým překvapením ani objevem, zrovna tak, jak nepřekvapilo nikoho, kdo znal toto zbožňování ještě mladičkého kněze Karola Wotyly před třiceti lety, nebo během tří let v jeho papežské funkci. Každopádně nevyjádřil mladý duchovní v Altöttingu svým potěšitelným zjištěním nic jiného než smysl erbu, který si navrhl osmatřicetiletý biskup Karol Wojtyla, tj. velký kříž s "M"

pod levým příčným trámem ("M" pro Marii), a co znamená volební heslo: "Totus Tuus" pro svého vlastníka a jak je chápal již před léty.

Modlitební přímluva Jana Pavla II. u zázračného obrazu v Altöttingu obsahuje , podle mého názoru, v několika málo větách podstatné rysy mariánské úcty Karola Wojtyly.

Z několika důvodů se mi zdá na místě zopakovat zde papežovu promluvu v Altöttingu ve zcela lehké, zkrácené formě, za prvé abych ukázal, jak odpovídá erb onomu biskupovi Wojtylovi a jak tento zůstává věrný svému volebnímu sloganu "Totus Tuus", a za druhé, aby ji čtenář sám kriticky posoudil. Jan Pavel II. začíná svou řeč pohnutým projevem. "Bud' pozdravena Matko milosrdenství v Altöttingu." Potom krátce připomíná, že prochází v několika dnech jako poutník zemí, které přinesl křesťanství svatý Bonifác, mučedník.

V Altöttingu se mu, jakožto nástupci Petrovu, znovu objasňuje: "Když zvěstuji Krista, syna živého Boha, Boha z Boha a světla ze světla, jedné podstaty s Otcem, potom vyznávám současně s celou církví, že se stal člověkem skrze Svatého Ducha a narodil se z Panny Marie. Tvé jméno, Marie, je neodlučně spojeno s jeho jménem. Tvoje povolání a tvoje ano patří nadále neodlučitelně k tajemství stát se člověkem. Společně s celou církví vyznávám a prohlašuji, že je Ježíš Kristus v tomto tajemství jediným prostředníkem mezi Bohem a lidmi; neboť to, že se stal člověkem, přineslo dětem Adama, které jsou podrobeny moci hříchu a smrti, vykoupení a ospravedlnění. Současně jsem však nejnějněji přesvědčen o tom, že ještě nikdo nepronikl do tohoto mocného a uchvacujícího božího tajemství, tak hluboko, jako Ty, Matko vykupitele, a nikdo není lépe nás, kteří toto tajemství hlásáme a sami se ho účastníme, do něho uvést snadněji a jasněji, než Ty sama, Maria.

V tomto přesvědčení víry žiji již dlouho."

Obr.: Jan Pavel II. při bohoslužbě v Altöttingu dne 18.11.1980 při příležitosti své návštěvy Německa.

Se "stejným přesvědčením" přichází dnes i on k vašemu místu milosti, do Altöttingu, kde je ona, Milostná matka, obklopena úctou a láskou: "Dovol mi, abych toto přesvědčení znovu potvrdil a přednesl ti je v této modlitbě.

Také zde bych chtěl Tobě, naší Matce, svěřit církev, poněvadž jsi byla přítomna ve večeradle, když se církev otevřeně projevila sestoupením Svatého Ducha na apoštoly. Svěřuji Ti dnes především církev, která v této zemi již po mnoho staletí trvá a tvoří velkou společnost víry uprostřed národů, kteří mluví stejnou řečí.

Tobě Matko, svěřuji celé dějiny této církve a její úkoly v dnešním světě: její mnohotvárné iniciativy a její neúnavnou službu všem krajanům v jejich vlasti, i tolika společenstvím a církvím na celém světě, jimž němečtí křesťané tak velkodušně a ochotně poskytují pomoc. Marie, která jsi svatá, protože jsi uvěřila (srov. Lk1, 45), Tobě svěřuji, co se zdá být nejdůležitějším ve službě církve v této zemi: její silné svědectví víry vůči

dnešní generaci mužů a žen tohoto národa se zřetelem k přibývajícimu zesvětštění a náboženské lhostejnosti. Toto svědectví ať stále hovoří jenom řečí evangelia a ať tak nachází přístup především k srdcím mladé generace. Ať přitahuje mládež a budí v ní nadšení pro život podle obrazu "nového člověka" a k různým službám na vinici Páně. Matko Krista, který se před svým utrpením modlil: "Otče,... všichni ať jedno jsou " (Jan. 17,11-12) - jak velice je má cesta německými zeměmi právě v tomto roce spojena s naléhavou a neúnavnou touhou po jednotě mezi křesťany, kteří jsou rozděleni od 16. století! Může si někdo vroucněji přát nežli Ty, aby se splnila Kristova modlitba ve večeradle? A když my sami se musíme přiznat ke spoluvíně za rozkol a dnes se modlíme za novou jednotu v lásce a pravdě, nesmíme snad doufat, že Ty, Matko Kristova se modlíš společně s námi? Nesmíme snad doufat, že bude plod této modlitby jednou darem onoho "společenství Svatého Ducha" (2Kor. 13,13), které je nezbytné k tomu, aby svět věřil (Jan 17,21) ?

Tobě, Matko, svěřuji budoucnost víry v této staré křesťanské zemi a pamětliv útrap poslední světové války, která způsobila zejména evropským národům tak hluboké rány, Ti svěřuji mír na světě. Ať mezi těmito národy vznikne nový řád, založený na plné úctě k právům každého jednotlivého národa a každého člověka v jeho národě, opravdový mravní řád, v němž budou moci národy společně žít jako v rodině v náležité vyrovnanosti spravedlnosti a svobody. Tuto modlitbu směřuji k Tobě, královno míru a zrcadlo spravedlnosti, já, Jan Pavel II., biskup římský a nástupce svatého Petra a zanechávám ji na místě Tvé milosti v Altöttingu k trvalé paměti. Amen."

Kromě modlitby před milostným obrazem mluvil Jan Pavel II. také ve svém kázání o Matce Boží a představil ji jako příklad víry.

Možná že si opravili, tak jako mladý kněz v Altöttingu, také jiní kněží a laici své mínění o polském papeži a jeho úctě k Panně Marii po jeho cestě do Německa. Mnozí Trpěli nesprávnými, nepodloženými předsudky a tázali se: "Jak může vystoupit zde na západě se svou polskou zbožností, se svou cituplnou úctou k Panně Marii? Co nám může dát? Jsme přece docela jiní!" Dokonce si kladli otázku, prozrazující jen málo pochopení: "Kdo je vlastně Karol Wojtyła?"

"Kdo je vlastně Karol Wojtyła?" tuto otázku položil také jeden italský reportér z Radia Vatikán svým posluchačům krátce po papežově volbě. Po výčtu papežových osobních údajů se ptal dále: "Je to filosof, spisovatel, sportovec?" Toto vše je možné o novém papeži říci těm, kteří ho neznají, nebylo to však zapotřebí říkat kardinálům, kteří ho volili, kteří ho dobře znali a vysoce si ho vážili." Dobře ho znali již dlouho před konkláve také německy hovořící kardinálové, jak je známo, a i ti přispěli pod vedením Svatého Ducha k tomu, že se Karol Wojtyła stal papežem.

Jestliže někdo velmi dobře znal nově zvoleného papeže již před volbou a mohl o něm něco říci, potom to byl jistě kardinál Wyszyński. V den po papežově volbě tuto událost komentoval svým krajanům v Radiu Vatikán m.j.následujícími slovy: "Hledali jsme mezi kardinály člověka živé víry, vroucí modlitby a s pastorální horlivostí, nadto člověka s dobrým srdcem, s dobrotou a laskavostí vůči národu, člověka, jehož oči vyzařují Boží lásku k jeho světu..."

...

Od toho okamžiku před dvaceti lety, kdy jsem poznal kněze Wojtylu, abych mu oznámil vůli Sv. Otce, který ho ustanovil světícím biskupem, spatřuji v jeho usměvavé tváři zvláštní duchovní formát. Je to člověk, pro nějž představuje modlitba nepostradatelný prvek života, který čerpá na kolenou a plnými rukama, to vše ještě z dětské víry. Tato bohatá osobnost filozofa

a morálního teologa vyzařovala vždy, v každém okamžiku, bez ohledu na to, co dělal, ducha modlitby...

Gaude, Mater Polonia, těš se, matko Polska! Dala jsi přece svého nejlepšího syna, jenž byl vychován v zápasech a utrpeních národa, církvi a její matce!”

Že je Jan Pavel II. člověkem ”živoucí víry, vroucí modlitby, pastorální horlivosti a současně dobrotivého srdce” to vědí dnes již miliony lidí. Kolik lidí však si klade vůči polskému papeži předsudky kvůli uctívání Panny Marie, to nevíme. Ví se však, že mnozí ještě nevědí, na jaké půdě tato Mariánská úcta vznikla a vyrůstala, až se stala zřejmou věřícím, kteří mu byli svěřeni a nadto, jak tomuto postoji k Matce Boží zůstal vždy věrný jako biskup a kardinál až i papež a jak se k němu i veřejně doznal.

* * *

Jistě je Karol Wojtyla jako Polák synem své vlasti, svého národa i po této stránce. Oprávněně. Jeho církev doma ho ovlivňovala již jako na dítě. Ale nejdříve to byla ta nejmenší církev, rodina, jeho hluboce věřící a bohabojní rodiče. Lásky a zbožnosti k Panně Marii byly zasety do jeho srdce dřív, než chodil do školy. Obraz ”Matky ustavičné pomoci”, který je uctíván ve farním kostele v jeho rodišti ve Wadowicích, velmi pravděpodobně ovlivnil malého Karola a v životě Karola Wojtyly sehrál jistě nemalou úlohu, jak se domnívá jeden znalec Wojtylova života. Ale zajisté nejen to. Je to však intimní sféra jeho života, kterou zná jen Bůh a on. Rozhodující školu víry dostal jistě ve vlastní rodině. Jeho první katechetkou byla jeho matka. Ona mu první vyprávěla o milém Pánu Bohu a uvedla tak maličkého do největšího a nejdůležitějšího tajemství. Ona jej, nejdříve ho držíc v náručí, později za ruku, vodila do kostela, vzdáleného jen

několik kroků, a také k onomu obrazu, . takže sem později sám přicházel a účastnil se se svými spolužáky před vyučováním bohoslužeb.

K tomu přistupuje ještě další důležitá okolnost: Asi ve vzdálenosti dvanácti kilometrů od Wadowic se nalézá Kalwaria Zebrzydowska, mariánské poutní místo. Krásná krajina, kopečky s jednotlivými zastaveními Křížové cesty, celá atmosféra navozovala, ba dokonce nutila k uctívání Pána, který vytvořil tak mistrovské dílo. A tak tu ze srdcí poutníků tryská modlitba jako zcela přirozený výraz díky, tak sem chodil i malý Karol, který byl velmi horlivým poutníkem. Přicházel sem se svými radostmi i starostmi. Již jako devítiletého jej zasáhl těžký úder, vlastně nejtěžší úder, který může dítě zažít - ztráta milované matky.

Tuto bolestnou událost vyjádřil v básni "Nad tvým bílým hrobem". Popisuje v ní "květy života", které vyrážejí z hrobu matky, zatím co on , syn, se sklání před zesnulou a vzpomíná na ni v modlitbě. Z těchto veršů promlouvá hoře ze ztráty pozemské matky. Jakou neocenitelnou službu mu prokázala, když ho naučila milovat matku nebeskou, mít k ní úplnou důvěru a spoléhat se na ni! Bylo zcela přirozené, že po smrti maminky vzrostly láska a důvěra k matce nebeské. Ta se stala jeho duchovní matkou. A mladý Karol se snažil všemi svými silami, aby se stal jejím důstojným synem! Jako student gymnázia byl vedoucím Mariánské kongregace. Poprvé, v roce 1936, putoval se svým otcem a celou farností do Čenstochové, kde vložil do rukou "Černé Madony" na Jasné Goře svůj celý další život.

Za války v r. 1943 přišel znovu s jinými studenty do národního svatostánku v Čenstochové, aby zde tajně obnovil sliby, které

dal před sedmi lety Černé Madoně. V jiné básni z mládí, v "Magnificatu" velebí Boha za krásu světa, za své mládí, za poesii a za utrpení.

* * *

Můžeme předpokládat, že Matka Boží hrála v jeho kněžském povolání významnou roli. Po vysvěcení na kněze doznalo jeho uctívání Matky Boží nové impulsy. Doporučoval ji svým věřícím.

Hodně a důkladně přemýšlel a rozjímal o dokonalé zbožnosti a o uctívání Matky Boží. Příkladem mu byl L.M. Grignion z Montfortu. Jeho kniha* "Pojednání o opravdové a pravé zbožnosti k uctívání Panny Marie se stala nejoblíbenější knihou mladého kněze, Karola Wojtyly. Rozjímal o jejím obsahu, modlil se z ní a vyprávěl svým studentům o Ludvíkovi M. Grignionovi z Montfortu.

Když ustanovil papež Pius XII. Karola Wojtylu 4. července 1958 světícím biskupem krakovským, rozhodl se tento pro christocentrický erb, velký kříž, v němž zůstává nezanedbatelné místo pro Marii, vyjádřené poněkud malým písmenem M.

* Ludwig Maria Grignion z Montfort, "Das goldene Buch" (Zlatá kniha), 1. kap. 14: "Vyznávám s celou církví, že Maria jako pouhé stvoření, které vzešlo z rukou Nejvyššího, je ve srovnání ke svému nekonečnému majestátu menší, než nejmenší stébélko, nebo spíše, že není ničím, neboť Bůh sám je ten, který je zde". Proto nepotřeboval tento velký Pán, který je vždy nezávislý a postačuje sám sobě, nejsvětější Pannu Marii, ani ji nepotřebuje nyní k uskutečnění svých úmyslů a k vyjevení své velkoleposti. Potřebuje jen chtít, aby vykonal vše. Avšak v předpokladu věcí tak jak jsou, říkám: Protože chtěl Bůh od stvoření nejsvětější Panny Marie začít a dokončit svá největší díla, skrze ni, dá se předpokládat, že způsob svého konání nezmění ani ve věčnosti, nechť on je Bohem a nemění se ani ve svých smýšleních, ani ve svém konání.

Tento odstavec představuje vyznání víry v jednoho jediného Boha a je jasným uznáním podmínky Mariiny existence, jakožto stvořitelova stvoření.

Její místo v dějinách spásy nepramení z nutnosti, nýbrž z božího zalíbení (II. Vatik.koncil, LG 60).

Obrázek :

Biskupský erb z r.1958 si Karol Wojtyła ponechal i jako papež.

Zvolil si k tomu mariánský volební slogan s oběma latinskými slovy: "Totus Tuus". Tato slova sice pocházejí od svatého Bonaventury, vešla však do křesťanské zbožnosti teprve zásluhou spisů sv. Ludvíka Marii Grignioniho z Montfortu, odkud je také převzal a s nimi svůj úřad svěřil zrovna tak, jako sebe sama, Matce Boží.

Slova ukřižovaného Pána: "Ženo, hle tvůj syn" a k učedníkovi: "Hle, matka tvá" se stala motivem erbu a volebního sloganu biskupa Karola Wojtyły.

Jak se Ježíš krátce před smrtí obrátil k matce a svěřil ji Janovi, tak dal "milovanému učedníkovi" svou vlastní matku.

A Karol Wojtyła využil tohoto práva, mít k Matce Boží úplnou důvěru, protože se stala v tomto okamžiku Matkou všech učedníků Kristových a každý pokřtěný má ve jménu Kristově právo, skládat svou důvěru v matku ukřižovaného Ježíše Krista.

Od svého vysvěcení biskupem r. 1958 se snažil vysvětlovat svým kněžím Mariin význam a prohlubovat poznatky o ní.

Tak řekl ve své přednášce před kněžími v Čenstochově: Kněžství Kristovo, kterého se účastní každý z nás, nás vede k hlubšímu poznání Panny Marie.”

Ponechal si svůj erb a svůj volební slogan také po svém ustanovení arcibiskupem krakovským (8. května 1964). Tehdy řekl: ”Chtěl bych být ve svém kněžském úřadě a v duchovní správě skrze jeho Matku Marii spojen s Kristem. Její místo v dějinách světců je málo známé. Chceme mu stále více rozumět a včlenit ho do naší práce, neboť Marie hraje jedinečnou roli ve vykupitelském díle Ježíše Krista. Jsem již dlouhou dobu přesvědčen o tom, že je nesmírně těžké pochopit Kristovo tajemství bez jeho Matky Marie. Proto si nejdříve přeji, sám se v tom prohloubit a potom i vás skrze Marii uvést do tajemství vykoupění, abychom splnili všichni společně odpovědným způsobem Boží úkol, vystavět mystické tělo, církve, a stát se pravými učedníky Ježíšovými.”

Když došlo v r. 1966 k tisícileté oslavě pokřtění Polska, zvolal po vyznání víry před všemi biskupy Polska a před 500.000 věřícími: ”Ty jsi Kristus, syn živého Boha, syn Mariin!”

* * *

Rovněž po události z 16. října 1978, která překvapila svět, když byl Karol Wojtyła zvolen papežem, zůstal věren svému erbu i volebnímu sloganu. Bezprostředně po volbě, když se představil zástupům lidí čekajících na náměstí Sv. Petra jako Petrův nástupce a když je pozdravil, zmínil se o své počáteční bázni,

převzít jeho úřad. Potom ho ale převzal v duchu poslušnosti vůči našemu Pánu a v "plné důvěře v jeho matku, nejsvětější Pannu Marii. Tak se dnes stavím před vás všechny, abych vyznal naši společnou víru, naši naději a důvěru v Matku Kristovu a církev." Zrána následujícího dne, ve svém prvním poselství papež tento vztah k Matce Boží doplnil a posílil: "V této hodině plné obtíží a obav se mohu obrátit jen k Panně Marii, která vždy žije a spolupůsobí v tajemství Kristově vždy jako matka. Obracím se na ni s dětskou zbožností a opakuji slova: "Totus Tuus" "Zcela Tvůj", která jsem si napsal před dvaceti léty v den svého biskupského posvěcení do srdce i do svého erbu. "

Na konci své první encykliky "Redemptor Hominis" svěřuje Matce Boží a Matce církve celé lidstvo, které se blíží třetímu tisíciletí své křesťanské historie: "Především prosím Marii, nebeskou matku církve, aby zůstala během této modlitby v novém adventu lidstva u nás, kteří tvoříme církev, mystické tělo jejího prvorozeného syna. Doufám, že díky takovéto modlitbě můžeme přijmout z výšin Ducha Svatého a staneme se tak svědky Kristovými "až ke koncům země" , jako oni, kteří vyšli v svatodušní den z večeřadla v Jeruzalémě ven do širého světa.

Když Karol Wojtyła navštívil už jako papež svou vlast v červnu r. 1979, přiznal veřejně v Zebrzydowské kalvárii při ohlédnutí za svým životem: "Stále častěji jsem sem chodíval sám a zatím, co jsem krácel po úzkých cestách Ježíšových a jeho matky Marie, jsem mohl meditovat o tajemstvích spásy s nimi spojených a doporučit Kristovi prostřednictvím Marie zvláště těžké problémy a zvláštní odpovědnosti mého úřadu. Mohu říci, že téměř všechny tyto problémy zde dozrály, zatím co jsem byl pohroužen do vroucí modlitby tváří v tvář onomu velkému tajemství víry, které v sobě toto poutnické místo, Kalvárie, skrývá."

V národní svatyni v Čenstochové papež z Polska mimo jiné řekl: "Tobě, čenstochovská Matko církve, se odevzdávám sám do zajetí Tvé mateřské lásky, podle slov mého volebního sloganu: "Totus Tuus." Tobě svěřuji celou církev všude, až k nejvzdálenějším koncům země. Tobě svěřuji všechny lidi, své bratry, všechny národy a všechny národnosti. Tobě doporučuji Evropu a všechny světadíly. Tobě svěřuji Řím a Polsko, sjednocené prostřednictvím Tvého služebníka novým poutem lásky.

Obrázek: TOTUS TUUS

Volební slogan bývalého biskupa krakovského a dnešního biskupa římského.

Matko, přijmi nás, neopouštěj nás a veď nás!"

Vyznal se tam veřejně: "Jsem mužem velké důvěry, tomu jsem se zde naučil." Tuto velkou důvěru Jana Pavla II. nemohla otřást ani tak obrovsky tvrdá zkouška, jakou byl pokus o jeho zavraždění, životně nebezpečné zranění ze 13. května. Naopak! Při rychlé jízdě z náměstí Svatého Petra ke klinice Gemelli, za silného krvácení a neobyčejných bolestí, opakoval Svatý Otec polsky slova: "Jesus, Maria, Jesu miłosierdzie, Maria ufam Tobie", což znamená: "Ježíši, Maria. Ježíši miłosrdenství, Maria, v Tebe doufám". O čtyři dny později, ze svého nemocničního lůžka, vyznal se před celým světem ze své důvěry: "Tobě, Maria, opakuji, Totus Tuus ego sum!"

To, co bylo řečeno v této kapitole, představuje jen krátký přehled o vzniku a dozrávání úcty Karola Wojtyly k Panně Marii. Od 16. října 1987 hovoří Jan Pavel II. často o svém postoji k Matce Boží, každý koho to zajímá, si může o tom utvořit z jeho slov a spisů jasný obraz.

Kdyby mnozí nestavěli svou kritiku na předsudcích, ale více se zabývali papežovými výklady, jistě by přišli ke stejnému závěru, jako mladý kněz v Altöttingu.

Na tomto místě se vnucuje, reprodukovat alespoň po částech kázání Jana Pavla II. ve sváteční svatodušní liturgii v S.Maria Maggiore 7. června 1981. Tento proslov byl určen účastníkům imposantního ekumenického svatodušního setkání, biskupům z celého světa a zástupcům jiných církevních společenství. Bohužel se papež, tehdy stále ještě rekonvalescent, nemohl setkání zúčastnit, takže jeho proslov musel být přenášen..

Tento proslov se člení do tří částí: V první části je uctíván především Svatý duch v Kristu. Ve druhé části děkuje Jan Pavel II. Duchu Svatému za "svatodušní událost,... za zrod církve, za Mariino mateřství, která se sdělila církvi a nadále se jí sděluje. Děkujme za Matku, která je ve svatodušním večeradle vždy přítomná! Děkujme za to, že ji můžeme také nazývat Matkou církve.... Matka Boží je, jak již učil svatý Ambrož, vzorem církve s ohledem na víru, lásku a dokonalou jednotu v Kristu."

Třetí část může být nazvána chválou Matky Boží, Matky církve, které Jan Pavel II. v této slavnostní hodině, před tímto vynikajícím shromážděním svěřuje církvi a lidstvu. Následuje alespoň několik málo výňatků:

"Ó Maria, která jsi více, než kterýkoliv jiný člověk byla svěřena Duchu Svatému, pomoz církvi svého syna vytrvat ve stejném odevzdání, aby mohla předávat dále všem lidem nevyslovitelné dary vykoupení spasení a zasvěcení - k osvobození všeho stvoření (Řím 8, 21)!

O Maria, která jsi byla s církví v prapočátku jejího vyslání, zasaď se o ni, aby vyšla do celého světa a učinila bez ustání všechny národy učedníky a zvěstovala evangelium každému stvoření!

Necht' slovo Boží pravdy a duch lásky naleznou přístup k srdcím lidí, kteří bez této pravdy a bez této lásky vpravdě nemohou žít v opravdové plnosti.

Ó Matko lidí a národů, Ty znáš všechna jejich utrpení a naděje. Ty cítíš s mateřským účastenstvím všechny boje mezi dobrem a zlem, mezi světlem a temnotou, kterými je svět zachvácen. - Vyslyš naše volání, které ve Svatém duchu vysíláme přímo k Tvému srdci. Obejmi svojí láskou matky a dívky Páně ty, kteří po tvé milující náklonnosti co nejvíce touží a zároveň také ty, na jejichž důvěru zvláště čekáš! Vezmi celou rodinu lidstva, kterou svěřujeme s láskyplnou oddaností, Tobě, ó matko, pod svou mateřskou ochranu. Necht' jsou všem lidem souzeny časy míru a svobody, časy pravdy, spravedlnosti a naděje”

Dne 7. června 1981 nesvěřil papež Wojtyla lidi a národy Matce Boží poprvé. On sám se jí před více než dvaceti lety veřejně odevzdal. Kdy to učinil vroucně v tichosti poprvé, je těžko říci: V každém případě dnes víme, že to neudělal marně.

Ona dokázala svou věrnost tomuto synovi zvláště zřetelně dne 13. května 1981 a demonstrovala svou od Boha jí danou moc tím, že zachránila Jana Pavla II. ”Zcela jejího” před silami zla a před násilnou smrtí.

XIV.
**Události v údolí Cova da Iria
v roce 1917**

Jen několik hodin před dramatem na náměstí Sv. Petra dne 13. května 1981 sloužil kolínský arcibiskup, Josef kardinál Höffer, se stovkami kněží ve Fatimě před téměř než milionem poutníků mši svatou na slavnosti k uctění Matky Boží z Fatimy. Její slavnost se slaví každého 13. května, v den jejího prvního zjevení v Tal Cova da Iria. Ve svém kázání, v němž vyzval věřící ještě k většímu nasazení za mír ve světě, kardinál mezi jiným poznamenal: "Ještě nikdy nebyl terorismus tak rozsáhlý, nikdy nedosáhl takových rozměrů, jako v dnešní době, v našich dnech."

Ačkoliv kardinál tak výstižně charakterizoval útrapy našeho dnešního světa, nemohl tušit ani on sám, ani jeho devětsettisíc posluchačů, jakým strašným způsobem se mohou kazatelova slova ještě ve stejný den, snad jen o pět hodin později, v 17.17 h potvrdit..

Ačkoliv v této době již většina poutníků, několik set tisíc, opustila Fatimu, stále ještě mnoho tisíc zůstávalo na obrovském náměstí i v bazilice, v modlitbách a rozjímání. Rozumem nepostižitelná zpráva z Říma udeřila jako blesk z čistého nebe. Poutníci byli zrovna tak zaleknuti a slova neschopni, jako očití svědci atentátu na náměstí sv.Petra, možná i víc. Tito poutníci do Fatimy, hlavně Portugalci, ale i cizinci, jsou opravdoví ctitelé Matky našeho Pána, s níž mají svou osobní zkušenost, zcela jí důvěřující, neboť nezůstává nikdo oslyšen, kdo Marii požádal o pomoc a vyprosil si její přímluvu. A nyní, právě v tento její den, 13. května, by snad měl protivník vyřadit z rozhodného boje jejího syna, jehož zástupcem je papež Jan Pavel II.? K tomu navíc onoho člověka, který se jí již před léty zcela odevzdal jako "Totus Tuus" a který několikrát v posledních letech svěřil celé lidstvo Matce Ježíšově?

K čemu pak jsou naše dlouholeté snažné prosby, naše modlitby a oběti? Má to všechno přijít najednou nazmar? Po těchto prvních zoufalých otázkách některých poutníků vytryskla vroucí modlitba ustrašených dětí k dobrotivé, mocné Matce. Do Fatimy se vrací naprostá důvěra, stejně jako na náměstí sv. Petra v Římě. Ale nejen ve Fatimě a v Římě, všude po celém světě si mnoho katolických věřících vzpomnělo na události v Tal Cova da Iria, které začaly právě před 64 léty, 13. května 1917. Znovu se začalo mluvit o malé portugalské obci - o městečku Fatimě. Je zajímavé a možná ne náhodou, že se několik dnů před atentátem v tisku, rozhlasu a televizi často objevovalo jméno Fatima. Důvod: bývalý trapistický mnich se stal únoscem letadla, neboť chtěl tímto způsobem vynutit zveřejnění "třetího fatimského tajemství". Tento únos letadla na začátku května 1981 a krvavý atentát na papeže Jana Pavla II. způsobily, že se s událostmi roku 1917 v Cova da Iria u vesnice Fatimy seznámili poprvé mnozí, zejména mladí lidé. Avšak ne vždy byly uváděny v pravém světle. Mluvilo a psalo se částečně i o mnohém nepodstatném a senzačním.

Co se vlastně stalo v Cova da Iria, v údolí Iria, které patřilo k malé vesnici Fatima, v době mezi 13. květnem a 13. říjnem 1917 ?

Mnohým katolíkům, zvláště těm starším, se takové otázky zdají být zbytečné. Jiní však o tom vědí jen málo a mnozí z mladší generace křesťanů patrně vůbec nic. Naštěstí máme k těmto událostem již dostatečné množství literatury v hlavních evropských jazycích i v němčině. Každý, kdo se o to upřímně zajímá a chce být o těchto událostech objektivně a kriticky informován, si může udělat vlastní nezávislý úsudek.

Standartním dílem zůstává kniha prof. Dr. L. Gonzaga da Fonseca S.J., dnes již přeložená do všech světových jazyků, která informuje o událostech ve Fatimě s největší možnou vědeckou spolehlivostí*. Pramenem jsou výpovědi tří dětí, které viděly zjevení v roce 1917, a pozdější výpovědi sestry Lucie, které shrnula ve čtyřech "vzpomínkách" a jiných spisech. Začala je psát 31. října 1941 z pověření biskupa z Leirie, v jehož diecézi se Fatima nachází.

Kniha profesora L.G. da Fonseca o Fatimě "je úplná, autentická, novými, důkladnými dokumentárními doklady opatřená kniha o událostech ve Fatimě, přeložená do všech světových jazyků. Kdo se do ní pohrouží, pozná, že od počátku svého vzniku dosáhly tyto události historického významu nejen v Portugalsku, ale na celém světě", napsal v posledním vydání francouzský časopis *L'Echo littéraire*, Ribeauville.

Čtvrtletník praktické teologie z Linze se při recenzi této knihy v 17., německém, rozšířeném vydání z r.1977 vrátil ke kritice vlámského jesuity otce E. Dhanise a při tom zjišťuje: "Pochybnosti vyjádřené svého času zejména Löwenským profesorem teologie E. Dhanisem S.J.** o důvěryhodnosti dětí, zejména Lucie, byly dobré k tomu, že se prameny znovu přezkoumaly a Lucie byla znovu vyslechnuta. Toto známé dílo informuje s největší možnou vědeckou spolehlivostí o událostech ve Fatimě a vysvětluje světově historické poslání tohoto milostivého místa."

* Prof.Dr.L. Gonzaga da Fonseca S.J. "Fatimský zázrak ", 26. italské vydání 1981, německý název,: "Maria mluví k světu". Fatimské tajemství a jeho světové dějinné poslání. Sedmnácté, rozšířené vydání 1977, Nakladatelství Paulus, Freiburg, Švýcarsko.

** Ke kritickému spisu P. Dhanise se již obsírně vyjádřil .1951 P. Fonseca. P. Dahnis mu pak v odpovědi na to zdůraznil svůj kladný postoj k Fatimě a distancoval se od úvah, které byly vyjádřeny v různých časopisech s neoprávněným odvoláním na jeho kritiku. Vysvětluje ony body, které nebyly pochopeny a byly nesprávně vyloženy (A propos de "Fatima et la critique", Nouvelle Revue Théologique 84M 1952, 580-606).

Na tomto místě jsou v originálu zařazeny ukázky z Luciiných rukopisů

Mohučský církevní časopis, *Víra a život*, zdůraznil nejdůležitější místo fatimských událostí a poukázal na historické dilema, v němž se nachází dnešní lidstvo, dilema války a míru, dilema znepokojující celý svět, k němuž právě tato kniha říká to nejdůležitější: "Skutečnost, že tato kniha vychází již v 17.vydání, je i výmluvnou výpovědí. Zde se nabízí to hlavní . Rozhodné slovo k naší době je vyslovováno Marií, matkou Páně.

Text pod obrázky na str.189:

Prof. Antonio Maria Martins SJ Luciiny zápisky kriticky přezkoumal a zveřejnil ve svém 530 stránkovém svazku: "Documentos. Fatima" (Porto 1976). Levé strany knihy ukazují ruční zápis Lucie. Právě strany knihy podávají text ve třech sloupcích: V bezchybné portugalštině, italštině a španělštině (Lucie vychodila jen tři třídy základní školy).

Skutečně, Marie mluví ke světu. Kdo začne tuto knihu číst, nemůže přestat. Je možné, že na této knize, resp. na našem chování ke knize a jejímu poselství závisejí válka a mír. Budoucnost lidstva je tak skutečně vložena do našich rukou."

Bücherei-Nachrichten (Knihovnické zprávy) ze Salzburgu zdůraznily podobně politické a technické hledisko naší současné situace: "...Toto 17. vydání bylo svědomitě obohaceno výpověďmi prozřelé dívky a jinými důležitými dokumenty, a proto má tato kniha větší sílu, aby otevřela oči všem, kteří chtějí vidět. Věřící čtenář, - nezaměňujme ho s lehkověrným - by mohl najít z naléhavosti a z tajemství Fatimy lepší přístup k světovým dějinným událostem, které se právě v této době odehrávají v oblasti politiky a techniky. Kéž tato kniha napomůže k tomu, aby stále více dětí slzavého údolí uslyšelo hlas Matky Boží.

* * *

Po odkazu na odpovídající literaturu* se vlastně mohu omezit na krátký, historický přehled v souvislosti se šesti zjeveními Matky Boží. Předpovědi a proroctví mají dosah světově politický, resp. vojenský, a každý člověk, nezávisle na své víře, si je může ověřit v kritické konfrontaci a jednoznačně potvrdit. To je zřejmé i z následujících kapitoly.

Ještě dříve, než se Matka Boží poprvé zjevila Jacintě, Francescovi a Lucii, byly tyto tři děti na setkání s Bohorodičkou připravovány "božskou pedagogikou" - andělem míru - patronem Portugalska. ** Bylo to poprvé na jaře roku 1916 na hoře Cabeco: "Nemějte strach! Jsem anděl míru" oslovil děti 14-15-tiletý chlapec při náhlém zavanutí větru. "Modlete se mnou: *"Ó můj Bože, věřím v Tebe, klaním se Ti, doufám v tebe, miluji Tě. Prosím Tě za odpuštění za ty, kteří v Tebe nevěří, kteří se Ti neklaní, kteří Tě nemilují."*

* Na konci této kapitoly nalezne čtenář ještě několik titulů na toto téma.

** S ohledem na dlouholetou kritiku zjevení andělů a jejího vysvětlení srov. G.da Fonseca, S.J., *"Maria hovoří k světu"* str.125 a následující. Všechny předsudky jsou již dnes definitivně vysvětleny.

Potom anděl pravil dětem: "Takto se modlete! Nejsvětější srdce Ježíšovo a Mariino vyslyší vaše prosby." O několik měsíců později se anděl dětem opět zjevil a prosil je o modlitby a oběti. Děti viděly anděla v zahradě za domem Luciiných rodičů. Potřetí a naposledy přišel nebeský posel na podzim stejného roku 1916 a naučil je modlitbu k Nejsvětější Trojici. Náhle je ozářilo světlo a objevil se anděl. Držel v ruce kalich a nad kalichem hostii, z níž kapaly kapky krve. Potom nechal kalich a hostii vznášet se volně ve vzduchu, klekl si vedle dětí a třikrát se pomodlil: *"Nejsvětější Trojice, Otče, Synu a sv.Duchu, klaníme se Ti v nejhlubší úctě a obětuji Ti drahocenné tělo, krev, duši a božství našeho Pána Ježíše Krista, který je přítomný ve všech svatostáncích světa. Obětujeme se Ti na usmíření za potupy a zneuctění a za lhostejnost, kterými je Ježíš urážen. Pro nekonečné zásluhy jeho Nejsvětějšího srdce a na přímlovu Neposkvrněného srdce Mariina Tě prosím za obrácení nebohých hříšníků."*

Potom anděl vstal a uchopil opět kalich i hostii. Hostii podal Lucii a pohár dal Jacintě a Francescovi, aby se z něj napili. Při tom vyslovil slova: *"Přijměte tělo a krev Ježíše Krista, kterého nevděční lidé tak strašně urážejí. Čiňte pokání za jejich hříchy a potěšte svého Boha."*

"Nemějte strach!"

Teprve po této přípravě došlo v neděli, 13. května 1917 v Cova da Iria. k prvnímu setkání dětí s "překrásnou paní", která k polekaným dětem dobrotivě pravila: "Nemějte žádný strach. Nic zlého vám neudělám." -Konečně Lucia nabrala odvahy a zeptala se: "Odkud jste?" "Jsem z nebe." "A co od nás chcete?" "Přišla jsem, abych vás poprosila, abyste sem přišli šestkrát po sobě ve stejnou hodinu jako dnes, každého třináctého v měsíci, až do října. V říjnu vám

řeknu, kdo jsem a co po vás chci. Poté ještě přijdu posedmé.”

Potom se děti zeptala: ”Chcete se odevzdat Bohu a být připraveni přinést každou oběť a každé utrpení, seslané Bohem, jako smíření za mnohé hříchy, kterými je uražen jeho božský majestát, aby se dosáhlo obrácení hříšníků a jako zadostiučinění za zlořečení a všechny urážky, které jsou způsobovány Neposkvrněnému srdci Marie?” ”Ano, chceme to”, pravila v radostném nadšení Lucie jménem všech tří dětí.

”Dobře, budete muset mnoho vytrpět, avšak Boží milost Vám pomůže a vždycky vás posílí.”

Při těchto slovech rozevřela ”překrásná paní” ruce. Ve světelné záři, která vycházela ze zjevení, viděly děti samy sebe v Bohu, který je světlem. Potom padly na kolena a modlily se: ”Ó, nejsvětější Trojice, miluji Tě. Můj Bože miluji Tě v Nejsvětější svátosti!” Po několika okamžicích řekla ”zářící paní”: ”Denně se modlete růženec, abyste dosáhly míru a konce války pro celý svět.” Poté zjevení zmizelo.

”Neztrácejte odvalu!”

Dne 13. června čekalo asi šedesát zvědavých lidí. Když překrásná paní přišla, Lucie se jí zeptala, co si přeje. Odpověděla: ”Přijďte opět 13. příští měsíc. Nepřestávejte se modlit každý den růženec. Chci, abyste se naučily číst, potom vám řeknu, co bych si přála.”

Dále odhalilo zjevení Lucii, že Jacinta a Francesco brzo zemřou a ona, Lucie, jediná zůstane na živu déle. Když se toho zalekla, uslyšela tato utěšující slova:

”Neztrácej odvalu! Nikdy tě neopustím. Moje neposkvrněné srdce bude Tvým útočištěm a cestou, která tě přivede k Bohu.”

”Co ode mne chcete?”

13. července se již hrnulo do Cova da Iria 5.000 lidí, aby společně zažili zjevení, které však sami nemohli vidět.

Většina z nich už uvěřila v pravost zjevení, ale někteří stále ještě nedůvěřovali. Odvážnější Lucie se paní opět zeptala:

”Co ode mne chcete?” Paní opakovala prosbu, aby děti každého 13. v měsíci přišly znovu sem, aby se po všechny dny modlily růženec, aby bylo dosaženo světového míru a konce války. Neboť jedině jejich prostřednictvím může přijít pomoc.

”V říjnu vám řeknu, kdo jsem a způsobím velký zázrak, aby všichni uvěřili. Obětujte se za hříšníky a často říkejte: ”Ježíši, z lásky k Tobě a za obrácení hříšníků, jako zadostiučinění za urážky, které budou způsobeny Neposkvrněnému srdci Panny Marie.”

”Při těchto slovech”, jak později referuje Lucie, ”jsme viděly něco strašného, utrpení zatracených v pekle. Vize pekla byla první částí tajemství. Druhý díl se týkal úcty k Neposkvrněnému srdci Panny Marie. Lucie vypravuje: ”Vzhlíželi jsme vzhůru k nejsvětější Panně, jako bychom u ní hledaly pomoc, a ona nám plna dobroty a smutku řekla: ”Viděly jste peklo*, do něhož se dostanou duše ubohých hříšníků. Aby byli zachráněni, chce Pán založit na celém světě pobožnost k mému ”Neposkvrněnému srdci”. Když uděláte, co vám říkám, bude zachráněno mnoho duší a bude mír. Válka se blíží ke konci. Když však nepřestanou urážky Boha, potom začne za pontifikátu papeže Pia XI. druhá a strašnější válka - když uvidíte noc, rozjasněnou neznámým světlem**, potom vězte, že to je znamení, které vám dává Bůh, že bude trestat svět za zlé skutky válkou, hladomorem, pronásledováním církve a Svatého Otce. Aby se tomu zabránilo, přijdu, abych

* P. Luigi Facenda S.J. ve své knize zdůrazňuje: ”Sono stato a Fatima” (Byl jsem ve Fatimě), že Panna Maria představuje třem pastýřovým dětem peklo ve velmi materiálním pojetí, aby se přizpůsobila jejich mentalitě. Peklo je věčné utrpení ze ztráty Boha, našeho štěstí.”

** Lucie věří, že severní polární záře, která byla viditelná, viditelná v noci 25. ledna 1938 v celé Evropě, byla ”Božím znamením” k druhé světové válce.

dosáhla zasvěcení Ruska mému neposkvrněnému srdci a smírná svatá přijímání, vždy o prvních sobotách v měsíci. Jestliže bude uposlechnuto mých proseb, Rusko se obrátí k víře a bude mír. Jestliže ne, potom Rusko rozšíří svá bludná učení po celém světě a vyvolá války a pronásledování církví. Dobří budou mučení, Sv.Otec bude muset mnoho vytrpět, některé národy budou zničeny. Ale nakonec moje neposkvrněné srdce zvítězí. Sv.Otec mi zasvětil Rusko, které se obrátí k víře a světu bude darován mír.”

Po několika okamžicích mlčení řeklo zjevení: ”Když se budete modlit růženec, po každém desátku řekněte: *”Ó, Ježíši, odpusť nám naše hříchy, chraň nás pekelného ohně, přiveď všechny duše do nebe a zvláště ty, kteří Tvého milosrdenství nejvíce potřebují.”*

”Chcete přinášet oběti?”

Dosavadní tři zjevení způsobila, že u lidí vzrostl zájem o události ve Fatimě. K tomu přispěl také - i když nepřímo a nechtěně - tisk, nikoliv však katolický, který zaujal vůči těmto událostem velmi zdrženlivé a vyčkávací stanovisko. Byl to tisk, církvi ne příliš přátelsky nakloněný, který viděl v událostech v Cova da Iria ”podvod”, děti označil za lháře a všechno dění chtěl přezíravým způsobem zesměšnit.

Avšak právě tímto zpravodajstvím se dostalo v celém Portugalsku i v cizině zjevení Matky Boží na veřejnost. 13. října se v Cova da Iria shromáždilo na 20.000 až 25.000 poutníků. Modlili se růženec, zpívali mariánské písně a očekávali děti. Ty však nepřišly. Co se stalo? Okresní komisař Artur d’Oliveira Santos z okresního městečka Guremu, známý zednář, podvodem vlákal tyto tři děti lstí do svého domu. Pod záminkou, že je odveze k místu zjevení, je vlákal do svého vozu.

Obrázek :

„Velebím Tě, Otče, Pane nebe a země, neboť jsi ukryl tyto věci před moudrými a rozumnými a zjevil je maličkým...“
(Mat. 11. 25)

Tímto způsobem se Bůh skrze Pannu Marii r.1917 obrátil k dětem ve Fatimě a pověřil je velkým posláním pro 20. století. Francesco a Jacinta zemřeli brzo. Jejich hroby se staly místem modliteb. Proces prohlášení jejich blahoslavenství se těší velkému zájmu Jana Pavla II., protože je mu svatý život těchto dětí důvěrně známý. Lucie, jediná, která přežila, se stala karmelitánkou.

Nyní se sliby, naléháním až smrtelnými vyhrůzkami snažil přivést děti k přiznání, že to vše byl jenom podvod. Dva dny byly děti vězněny, ale nic nemohlo změnit jejich pevný postoj. Ani výhrůžka, že je spálí za živa ve vařícím oleji, když neuposlechnou, ani tento obrovský psychický nátlak, okamžiky ve vězení plné soužení, trýzně a především lživý způsob namluvit dětem, že jedno po druhém bude usmrceno, spáleno, nic děti nezlomilo, ani zdánlivě začínající exekuce: Předseda okresu požadoval nejprve, aby byla od ostatních oddělena malá Jacinta a ji první vydali k upálení, jestliže neprozradí "údajné tajemství". Děti se však vůči tomu chovaly klidně. Byly rozhodnuty spíše zemřít, jak to vyjádřil Francesco: "Když nás zabijete, jak říkáte, budeme brzo v nebi. Jak je to pěkné! Nic si z toho nedělám, že mám zemřít."

To vše dokazovalo nadpřirozenou sílu, mimořádnou pomoc, které přicházely odtud, odkud byla také "čarokrásná paní", - z nebe. Pro děti odbíjela hodina zkoušky. Přitom dokázaly, že vzaly vážně svůj slib z 13. května, obětovat se Bohu a přinést jakoukoliv oběť.

15. srpna, ve svátek Nanebevstoupení Pany Marie, byly konečně propuštěny. 19. srpna provedli zednáři ve Fatimě protestní shromáždění proti "komedii zjevení". Téhož dne však děti měly velkou radost, mohly znovu uvidět paní a mluvit s ní.

Tentokrát znovu nabádala malé vizionáře, aby se denně modlili růženec, a aby v následujících měsících dodrželi den i hodinu setkání. K záchraně hříšníků znovu požadovala horlivou modlitbu a drobná odříkání: "Hodně se modlete a přinášejte mnoho obětí za hříšníky, neboť mnozí přijdou do pekla, protože se za ně nikdo nemodlí a neobětuje."

"Aby všichni uvěřili"

Po únosu a dvoudenním věznění dětí a po jejich hrdinném chování navzdory nátlaku již lidé neměli pochybnosti o pravdivosti zjevení v Cova da Iria. 13. září se na místě shromáždilo opět více než 20.000 lidí. V poledne přišly také děti. Modlily se růženec. Náhle Lucie přerušila modlitbu a zvolala, plna radosti: "Je tady. Vidím ji." Při tomto zjevení - jako při předcházejících - vyzývala Maria děti, aby se horlivě modlily růženec. Tentokrát k tomu ještě dodala: "abyste vyprosili konec války." Poté slíbila: "V říjnu přijde také Spasitel a naše milá Paní Sedmibolestná a Karmelská, i sv. Josef s Ježíškem, aby žehnali světu. Potom dodala: "Bůh je spokojen s vašimi obětmi, ale nechce, abyste spali s kajícím provazem; noste jej jen ve dne." Jejím posledním slovem bylo: "V říjnu učiním zázrak, aby všichni uvěřili."

Sluneční zázrak 13. října

S napětím očekávalo celé Portugalsko 13. říjen, den, kdy se měl stát slíbený zázrak. Děti byly klidné a plné důvěry. Byly přesvědčeny, že je nebeská paní nezlame.

Do Cova da Iria přišlo asi 60 až 70.000 lidí. Podle toho, co Lucie řekla, došlo při tomto posledním setkání k následujícímu dialogu:

Lucia: "Kdo jste a co ode mne chcete?"

"Jsem královna růžence. Chci, aby se na tomto místě postavila na mou počest kaplička. Pokračujte v každodenní modlitbě růžence, ve všech dnech. Jestliže se vyplní tato moje prosba, tak se válka nachýlí ke konci a vojáci se brzo vrátí domů. Lidé by se měli polepšit a prosit za prominutí svých hříchů."

Při těchto posledních slovech se rozestřel stín hlubokého smutku po tváři Svaté Paní a vyslovila prosebným hlasem

slova, hluboko se zařezávající do srdce, která měla být posledním a současně podstatným bodem poselství z Fatimy: "Ať již více neuráží Pána, který je i tak příliš urážen."

Ještě jednou otevřela nebeská paní své dlaně. Světelné paprsky, vycházející z jejích dlaní se prodíraly vzhůru k nebi, směrem ke slunci.

Potom bylo 60.000 lidí svědky nádherného divadla, "slunečního zázraku."

"Sluneční zázrak" podle zkrácené výpovědi jednoho ze svědků, Dr. José Maria Proenca de Almeida Garreta, universitního profesora v Coimbre:

"...Byly téměř dvě hodiny odpoledne. Proudý deště se valily na hlavy čekajících. Slunce prorazilo vrstvu mračen svými paprsky. Všechny oči k němu vzhledly, jakoby přitahovány magickou silou. Vypadalo jako kotouč s jasnými obrysy, zářivé, nikoliv však oslnivé. Mělo jasnou, třpytivou světlost, připomínající lesk perly. Vypadalo jako zářivé kolo, které se zdálo být vyjmuto ze stříbrného obalu mušle. Nebylo ani trochu podobné slunci, jak vypadá, když prosvěcuje vrstvu mlhy či mlžný opar. Sluneční kotouč nebyl ani nezřetelný ani zastřený, ale jasně se odrážel od svého pozadí a okolí. Tento pestrý a svítící kotouč se zdál být v prudkém pohybu. Točil se obrovskou rychlostí kolem vlastní osy, zároveň se však odpoutal z oblohy a krvavě červený se blížil k zemi, hrozící rozdrtit vše svou ohnivou silou. Byly to hrozné okamžiky..."

Jiní svědkové pokračovali: "Rozlehl se mnohohlasý výkřik leknutí. Potom znělo ze všech stran: "Zázrak, zázrak!" - "Věřím v Boha!" "Ave Maria!" - "Můj Bože, milosrdenství!" - lidé se vrhali na kolena do bláta a hlasitě se modlili.

Toto představení trvalo dobrých deset minut. Vidělo ho asi 60.000 lidí, věřící, nevěřící, prostí sedláci a vzdělaní měšťané, vědci, žurnalisté. A prožili tento zázrak bez jaké-

koliv přípravy, neovlivnění ničím jiným, než zvoláním děvčátka: "Podívejte se na slunce!"*

Děti, pak, podle toho, co řekly, viděly také Svatou rodinu, jak jim to slíbila Matka Boží.

Církevní místa byla nadále velmi zdrženlivá. Zatím se k událostem nevyjadřovala. Teprve po dlouhém a důkladném zkoumání, provedeném nejdříve místním farářem z Fatimy, potom komisí, složenou z učených a zbožných kněží, později samotným biskupem z Leirie, Msgr. José Alvesem Correia da Silvou byl vyřčen soud nad úkazy ve Fatimě.

Dne 13. října 1930, přesně 13 let po posledním zjevení, prohlásil diecézní biskup z Leirie, úředně a slavnostně o Fatimě v Cova da Iria v přítomnosti více než 100.000 lidí, že je věrohodné, že se Panna Maria zjevila třem pasáčkům a církevní vrchností bylo schváleno uctívání "Naší milé paní z Fatimy."

* * *

"Zjevení Matky Boží ve Fatimě je jednou z největších událostí 20.století. Právě v té době, kdy v Rusku probíhal velký odklon církve od Boha, Matka Boží přinesla poselství o možnosti pokání a znovuzrození Ruska. Při tom vyzvala Matka Boží všechny křesťany na světě k modlitbám za Rusko." Tato slova nepocházejí ani od nějakého člena Modré armády nebo fatimského apoštolátu, ani od biskupa příslušného Fatimě, ale pocházejí od ruských ortodoxních křesťanů, laiků a kněží, kteří se 1. října 1978, t.j. po smrti papeže Lucianiho obrátili na ještě nezvoleného papeže pozoruhodným dopisem,* v němž vyjádřili svou bídu a své naděje, kterou chovají k nástupci

* Porovnej s Gonzaga da Fonseca S.J.: "*Marie promlouvá k světu*," str. 93 a autor k tomu poznamenává: "Děvče nemělo v úmyslu, obrátit pozornost lidí na slunce, neboť si nebylo vědomo jeho přítomnosti. Vykřiklo, neboť je k tomu přiměl vnitřní podnět."

Obrázek :

Od doby, kdy se církev v roce 1930 oficiálně vyjádřila, že události z Fatimy v roce 1917 mají nadpřirozený charakter, putují tam každým rokem miliony věřících. Zejména v době od 13. května do 13. října je toto milostivé místo střediskem modliteb a pokání.

sv. Petra a v jedné části dopisu se dotkli události z Fatimy. (Celý list byl uveřejněn v časopise „Pro fratribus“ č.4/79)

Dále pokračovali: ” Výzva Matky Boží křesťanům, aby se zvláště modlili za Rusko, se nám zdá významná; svědčí především o tom, že pro Matku Boží neexistuje žádné rozdělení církví, ale že ortodoxní i katolíci, děti jednoho otce, jsou údy Kristova těla, a že tato jednota stojí nad všemi názory.

V dobách pronásledování se musí křesťanská láska projevovat především ve společenství s pronásledovanými.”

Je pozoruhodné, že poselství z Fatimy našlo v srdcích ortodoxních křesťanů vroucí a pevné místo, přes velké překážky stojící v cestě informacím a rizika s nimi spojená. Jestliže je totiž někdo v SSSR přistižen, že ví o událostech z Fatimy a rozšiřuje o tom informace, hrozí mu těžký trest a vězení.

* * *

Bojí se Fatima někoho nebo kdo se bojí Fatimy?

”Neboj se, Maria: neboť Ty jsi našla milost před Bohem” (Luk 1, 30), pozdravil archanděl Gabriel zaleknuté děvče Miriam v Nazaretu, když jí sděloval vůli Páně.

”Nebojte se, neboť vám zvěstuji velikou radost, která se má rozšířit v celém národě” zvěstoval anděl Páně pastýřům na betlémské pláni. A nebeské sbory zpívají a ohlašují všem: ”Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle! ” (Luk 2, 10 a 14).

”Nebojte se. Jsem anděl míru”, tak oslovil boží posel tři děti, Lucii, Jacintu a Francesca, dříve, než je pozdravila Matka Boží.

* Úplné znění dopisu, viz informační sešit: Pro fratribus čís. 30/79.

”Nebojte se! Neublížím vám. Přicházím z nebe”, byla první slova ”krásné paní” třem pasáčkům.

Kdykoliv přichází k lidem poselství z nebe, nikdy nevzbuzuje strach ani leknutí, ale pokoj, mír, radost a spásu. A i když obsahuje napomenutí nebo varování, jako tomu bylo u proroků, i v tomto případě je hodnotíme kladně. Varuje a napomíná nás, abychom opustili špatnou cestu a unikli nebezpečí, proto skrývá v sobě mír a spásu.

A tak je třeba chápat taky zjevení a poselství Panny Marie, Královny proroků. Poselství z Fatimy v tomto ohledu nepřipouští žádné pochybnosti. Říká více než zřetelně: ”Modlete se a přinášejte oběti, více již neurážíte mého syna, který je tak velice urážen.” Matka Boží sice vyslovila napomenutí a varování, ale když je vezmeme vážně, přinesou nám mír a záchranu. Tak se poselství z Fatimy neobává nikoho, ani žádné kritiky. Od počátku však byli a dosud jsou lidé, kteří z poselství z Fatimy měli, resp. mají strach - abychom se tak lidově vyjádřili - jako čert ze svěcené vody. Snažili se a snaží se i dnes odporovat pravdě za každou cenu a jakýmikoliv prostředky. Ale zbytečně a marně. Naopak: Bůh často používá tohoto odporu, jehož pravým původcem je otec lži, k rozšíření svého poselství.

Když se měli Lucia, Jacinta a Francesco setkat s ”Krásnou paní” po čtvrté dne 13. července 1917 a protivníci boží pocítili strach ze zásahu z nebe, unesl okresní komisař z Vila Nova de Ourém, Arturo d’Oliveira Santos, známý svobodný zednář, lstivým způsobem pasáčky do svého domu, bez ohledu na rodiče dětí a na patnáct až dvacet tisíc poutníků, kteří se shromáždili a marně na ně čekali na místě zjevení. Okresní komisař se všemi prostředky snažil, nejdříve lichotkami, potom vydíráním, je odvrátit od jejich ”klamu a podvodu”. Marně! Děti projevily odvahu, která nepocházela z jejich přirozenosti.

To vše mělo pouze ten následek, že stále více lidí uvěřilo upřímnosti dětí, a došlo k přesvědčení, že se tu opravdu jedná o nadpřirozené události.

Po zjeveních v roce 1917 nikdo nemyslel na to, aby dělal Fatimě reklamu. Lidé přicházeli sami od sebe v naději, že budou mít podíl na milostech, které královna růžence v tak štědré míře rozdávala. Ve všední dny s počátku přicházeli jednotliví poutníci, nebo tu a tam malé skupiny. O nedělích a svátcích však, a každého 13. dne v měsíci, především 13. května a 13. října, hrnuly se společně do Cova da Iria tisíce a desetitisíce lidí.

V roce 1919 postavili lidé na místě zjevení chudobnou kapličku. Fatima začala být považována za nové Lurdy. Přicházeli sem poutníci, aby si vyprošovali pomoc, nebo aby poděkovali za milosti, které obdrželi, přicházeli sem s růžencem a nábožnými písněmi, aby vzdali hold Madoně. A čím více poutníků přicházelo, tím úpornější byl boj, který vedli svobodní zednáři proti kléru a proti "vzrůstající pověře z Fatimy". Nespokojovali se jen výsměchem, potupami a pomluvami, jimiž bezbožný tisk od července 1917 po celé roky nešetřil, ale dali se strhnout k násilným činům a nacházeli přitom podporu úřadů, které tehdy byly plně pod vlivem zednářské lóže.

Začátkem násilných činů bylo zatčení dětí. Potom útoky svobodných zednářů pokračovaly:

- propagandou a protestním shromážděním "proti klerikálním pletichám", které zorganizovaly lóže svobodných zednářů za podpory úřadů v neděli 19. srpna 1917,

- znesvěcením a svatokrádežným pleněním bohoslužebných předmětů v Cova da Iria, k němuž došlo v noci z 22. na 23. října a následující parodii nočního procesí, při němž se zpívaly neslušné písně a proslovovaly řeči, které překypovaly rouháním vůči Bohu, čímž dobrých sto členů tajných spolků zneuctilo místo Santarene.

- zlomyslným a násilným pronásledováním kléru z Fatimy a okolí, které bylo zvláště prudké v letech 1918 až 1920,
- opatřeními, které přijala provedla v letech 1920 do 1924 přímo vláda, aby měly zástupy poutníků v květnu a říjnu potíže.

Neúspěch všech těchto opatření uvedl svobodné zednáře do takové zlosti, že v noci na 6. března 1922 vyhodili malou milostnou kapličku dynamitem do povětří. Za znamení nebes se považovalo, že z pěti položených náloží pouze jedna nevybuchla: pouze ta pod dubem-kameňákem, nad nímž se zjevila nebeská královna.

Zpráva o této svatokrádeži se díky tisku rozšířila po celém Portugalsku a vzbudila všeobecné pohoršení. Ze všech stran byly vzneseny protesty proti takovému postupu, dokonce i v parlamentě, ačkoliv ministr hrozil, že opatření proti Fatimě ještě ztří.

Byly uspořádány poutě na usmířenou. Již osm dnů po této události, 13. května, se konalo na výzvu faráře z Fatimy procesí k zřícenině kapličky, kterého se zúčastnilo asi na deset tisíc osob, které chtěly svou úctou a dětskou láskou projevit Matce Boží zadostiučinění. Na 13. květen 1923 byla organizovaná velká národní pout' jako smír za tento zločin. Počet účastníků tohoto procesí, poutníků, se uvádí na 60.000. Byly zastoupeny všechny provincie, všechny společenské třídy a všechna povolání.

Není pochyb o tom, že všechny nenávistné projevy a násilné činy jen rozmnožily věhlas Fatimy*.

Tak jako tehdy na počátku únosu dětí dne 13. srpna 1917 a v následujících letech, se ani dnes kníže tohoto světa, otec lži, nemůže smířit se zjeveními a s poselstvím z Fatimy. Proto jeho výpady nepřestaly ani dnes.

* Prof. Dr. L. Gonzaga da Fonseca SJ.: *"Tajemství a světově dějinné poslání Fatimy"*, str. 207 a další, 17. vydání 1977.

Není sice možné zabránit milionům poutníků jejich účast na pouti. Ale stále se pokouší dosáhnout svůj cíl, pomluvit a popřít místo milosti a jeho dějiny a tím ho zpochybnit. V roce 1977 vyšla ve Francii kniha: "Fatima - vyšetřování podvodu" Gérarda de Sédy, vydaná francouzským svazem aktivistů. Představuje sbírku pomluv, sprostot a falsifikací, jimiž se snaží "vypořádat s Fatimou". Zesměšňuje hodnotu a sílu poselství z Fatimy a popírá jeho věrohodnost, i když se jí nedaří vytrhnout ze srdcí víru v Mariinu moc, kterou miliony lidí okoušejí denně ve svém každodenním životě.*

Vůbec mě nepřekvapují činy francouzských ateistů, ba právě naopak, jsou zcela pochopitelné. Peklo nemůže zůstat a ani v budoucnosti nezůstane klidné při "Explosi nadpřirozeného", jak pojmenoval zjevení a poselství z Fatimy jiný Francouz, a to nikdo menší, než Paul Claudel. A kardinál Suenens poznamenal: "Kdo říká Bohu ne, ten vstupuje na bojiště s tou, která vyslovila Bohu své absolutní ano." "Každá nedůvěřivost vůči poselství z Fatimy je urážkou pravdy, kterou Marie zjevila, té, která ukázala svou mateřskou, láskyplnou a zářivou tvář dětem a chudým, pro záchranu našeho moderního světa" prohlásil Pavel VI., který jako první papež putoval do Fatimy v květnu r.1967.

Kdybych se zde zabýval podrobněji protivníky fatimského poselství, přesáhlo by to rámec této knihy i můj záměr. Nelze však vyloučit, že se tak stane při jiné příležitosti a na jiném místě. Nechci se však vzdát následující úvahy, ačkoliv sama vyplyne každému, kdo uznává roli Marie v božím plánu spásy.

Je pravda, že Písmo svaté vypovídá o Matce Boží jen zřídka. Evangelia uvádějí Ježíšův dějinný život a

* Luigi Bianchi: "Vangelo secondo Maria", Gera Lario, listopad 1981

vypovídají jen ojediněle o Ježíšově matce. Tyto výpovědi evangelií však vypovídají zřetelně o její tak nutně potřebné, nenahraditelné úloze Marie v dějinách spásy, od Nazareta, kde vyslovila svoje "Fiat, staň se", až ke Kalvárii, kde stála pod křížem, i když v souvislosti s posláním jejího syna. Zkrátka, během Ježíšova života jí byla připsána role "ponížené služebnice" sloužící svému Pánu. (Luk. 1, 48).

Někteří kritici mariánské úcty a vůbec všichni ti, kteří Matku Boží částečně či zcela odmítají a chtějí ji od Krista zcela oddělit, by asi byli překvapeni a udiveni, pokud by se dokonce nerozhněvali, že můžeme mít klidně "páté evangelium" a to evangelium podle Marie. Kdo by mohl úplněji a podrobněji vyprávět o Ježíši než jeho vlastní matka? Kdo ho mohl znát lépe a kdo by k tomu byl díky jejímu zvláštnímu nadání, schopnější? (Luk 1, 28). Neboť: "Jeho matka uchovávala všechno, co se stalo, ve svém srdci" (Luk. 2, 51). Zatím co evangelia Marii staví do pozadí, posouvá ji Jan v apokalypse zcela zřetelně do popředí a popisuje její budoucí slávu, jaká odpovídá její historické úloze, jako "ženu sluncem oděnou", jako "velké znamení" na nebi (Zjev. 12, 1). Představuje "ženu" také v "boji s drakem". O tom všem bude podrobněji pojednáno v příští kapitole.

V každém případě vyplývá z dějin křesťanského lidu a víry, že v nich Panna Maria zaujímala vždy důležité postavení. Vzpomeňme jen na mariánské pobožnosti, zvláště na mariánských poutních místech, a povšimněme si zde lidové zbožnosti. Pobožnosti a modlitby k Matce Boží, jedním slovem mariánská úcta, nejsou výsledkem mnoha písemných projevů nebo teologických reflexí, ale jsou to spíše plody osobního zážitku, náboženské zkušenosti lidu s pomáhající, osvobozující Mariinou mocí v průběhu sta-letí. Miliony lidí byly prostými analfabety, tak jako jimi byla většina Ježíšových posluchačů, boží chudí, takže se nemohli vzdělávat z teologických spisů.

Ale každý z nich jednotlivě i všichni společně měli svou vlastní zkušenost s touto milující mocí, s "ženou oděnou sluncem."

Nejen masy křesťanských národů, ale i velcí konvertité a konvertitky, kteří přestoupili na víru (např. Siegrid Undsetová, Paul Claudel) udělali s Marií podobné zkušenosti. Také nesčetné množství svatých, když náhle jednoho dne objevili ve svém životě moc a sílu Kristovy matky, ji zařadili do svého osobního duchovního života i do své činnosti, ať již se jedná o sv. Františka, sv. Dominika*, sv. Ignáce z Loyoly** nebo Ludvika Maria Grignona z Montfortu, Jana Dona Bosca, nebo zesnulého Maxmiliána Kolbeho a jeho nasazení za Immakulatu, abych uvedl jen některé. Co vše vytvořil P. Kolbe, tento "patron našeho století", jak ho nazval Jan Pavel II., ve službě pro Neposkvrněnou a s její pomocí, ve své vlasti či v Japonsku, ať již to bylo rozšiřování radostného poselství jejího syna, nebo na poli moderního tiskového apoštolátu! Největšího vítězství však Maxmilián Kolbe nedosáhl za živa, nýbrž svou smrtí: Jeho velkodušná nabídka, obětovat svůj život za jiného člověka, znamenal v pekle, které představoval koncentrační tábor v Osvětimi, vítězství lásky nad nenávisť, nebe nad peklem, silné ženy nad drakem. Tento dobrovolný mučedník byl odsouzen k smrti hladem, ale byl pak předčasně zabit kyanidovou injekcí, a to právě 14. srpna, vigilií svátku Nanebevzetí Panny Marie. Ve své úplné důvěře k Marii byl vždy připraven ke službě Neposkvrněné a jednou jí doslova nabídl, že se nechá pro ni rozdrtit na prach. Maria vzala jeho nabídku vážně: Páter Maxmilián Kolbe byl v koncentračním táboře stráven během několika minut v kremační peci a doslovně proměněn v prach.

* Známého jako náruživého šířitele růžence.

**Ignác začal své trojnásobné kolokvium - Dialog - jako vrchol všech svých duchovních cvičení vždy prosbou k "Naší milé paní", aby získal od jejího syna milost k rozjímání. Teprve potom se obrací s matkou na syna, aby mu tento vyprosil též tuto milost u otce. Tento bývalý baskický důstojník označoval matku našeho Pána svou vládkyní a jmenoval ji Královnou společnosti, kterou pojmenoval po Ježíšovi. Jednal jistě ze zkušenosti.

Velkým ctitelem P. Marie byl též zakladatel mezinárodního Schönstattského hnutí, páter Josef Kentenich, který toto dílo zcela zasvětil Matce Boží. Odešel dobrovolně do koncentračního tábora v Dachau. Oběma, jemu a páteru Maxmiliánu Kolbemu, se říkalo rovněž "bratři v duchu". Proces blahorečení pátera Kentenicha již byl zahájen.

Kromě zkušeností svatých a blahoslavených můžeme uvést ještě další příklady: Kardinál Wyszyński, který byl na konci svého života a po smrti nazván Poláky "pater patriae" t.j. Otec vlasti, s ohledem na své životní dílo k blahu církve a své milované vlasti, se již před léty úplně zasvětil P. Marii a ani po svém nuceném odchodu v září 1953 nikdy nepochyboval o tom, že ho opět jednoho dne uvede zpět do úřadu v jeho rezidenci. Jeho naděje se vyplnila o tři roky později. Kardinálova odvaha, vděčnost a důvěra v silnou ženu tím byly potvrzeny.

Biskupský erb a volební heslo i celá apoštolská aktivita Karola Wojtyły ukazují, co pro něj Matka našeho Pána znamená, jak se jí zastává, jak jí důvěřuje. "Marie, Tobě důvěřuji", opakoval několikrát krvácející papež po atentátu. Zasvětil Marii nejdříve sám sebe a později celou církev a celý svět.

Tyto zkušenosti a zážitky nejsou omezeny pouze na svaté, ani na katolické věřící. Tatjana Goritševa, známá ruská disidentka, ortodoxní křesťanka, referovala o své zkušenosti s Matkou Boží. Narodila se r.1947 v ateistické rodině. Již od dětství se o náboženství dozvíдалa jen to špatné, např. že je náboženství opium národa a záležitost starých lidí. Studovala germanistiku a filosofii a byla jistou dobu učitelkou marxismu-leninismu. V roce 1972 našla Boha, stala se věřící. Později vydávala časopis "Maria". Ve svých "Dopisech o modlitbách k Matce Boží"* , mezi jiným píše:

* Z "Žena a Rusko", kapitola "Žena a církev", str. 179 - 184, nakladatelství Frauenoffensive, Mnüchov.

”Byli jsme již ztraceni, ale byli jsme zachráněni. Matku Boží u nás nazýváme ”Zachránkyní ztracených”, připomínám: nikoliv na zatracených, ale již ztracených, beznadějných. Mohl nás zachránit jen zázrak a ten zázrak se stal. Matka Boží je přímělkyní za lidské pokolení před Bohem, krotí jeho hněv. Její milosrdenství je bezměrné, neboť pouze milosrdenství a láska mohou překonat to, co jsme na sebe naložili na Golgotě našeho ateismu: strašlivou prázdnotu a nemilosrdnost bytí...

V ortodoxní tradici sestupuje Matka Boží do pekla. Ne nadarmo jsem tak často slyšela vyprávění prostých ruských žen o jejich setkání s Marií. Je neuvěřitelně blízko úsilí lidské existence. Slyší každý vzlyk, osuší každou slzu. ”Nemáme žádnou jinou pomoc, nemáme žádnou jinou naději,” zpívá se o ní u nás v kostele.

K tomu je možno poznamenat: Mariina moc se nedá zcela teologicky vysvětlit. Ale s touto její mocí je možno mít vlastní zkušenost a ta je tak velká, že je nevyčerpatelná. Z toho tedy můžeme usuzovat, že pravý důvod, pravý pramen této Mariiny moci, s níž mají zkušenosti miliony křesťanů v průběhu celých staletí, je až do našich dnů skryt v Božském srdci (je Matkou Boží !).

Charakteristiky této Mariiny moci nejsou pasivní, jak by to rádi vysvětlovali někteří teologové, kteří se omezují pouze na diskuze o některých vlastnostech Matky Boží. Mariina moc zakoušená křesťany je aktivní mocí a silou, a působí nejen u jednotlivců, ale ovlivňuje dějiny církve a národů. Uvažme jen roli Černé madony z Čenstochové pro Poláky po šest set let, nebo na vítězství nad Turky u Lepanta roku 1571, k němuž došlo s pomocí Růžencové královny. V Lurdech se Marie ukazuje jako počatá bez dědičného hříchu. Ve Fatimě prokazuje účinnou pomoc proti moderní nevěře a ještě více, pomoc v boji proti snahám, které si zvolily za cíl člověka bez Boha.

Mariina moc představuje Bohem naplánovaný a Boha zastupující zásah. Když sledujeme jednotlivé kroky tohoto zasahování a budeme zkoumat slova, vyslovená v poslední staletí k vizionářům, (např. v la Salettě, v Lurdech, ve Fatimě) můžeme zjistit, že Panna Maria, zažívající zkušenosti kříže svého syna, se naučila poznávat lstivou zkaženost a ničemnost protivníka, ďábla. "Virgo cognovit potestatem Satanae" - Panna poznala moc ďábla.

Není bez zajímavosti, když poznamenejme, že se tyto Mariiny zásahy do dějin neuskutečnily ani prostřednictvím teologů, ani církevní hierarchie, ale většinou prostřednictvím prostých věřících. Hierarchie se o tom dozvídala jen zprostředkovaně a jen to nepotřebnější. Tak tomu bylo všude, i ve Fatimě. Na základě toho bychom si mohli položit otázku, zda Matka Boží v tomto boji rozpoutaném proti jejímu synovi a její církvi již nyní se svou mocí a láskou neshromažďuje opuštěné, ubohé, trpící a malé, kteří se zítra stanou rozhodující silou bojující církve, jak to naznačuje apokalypsa. Poselství z Fatimy, zejména to, že se Maria obrací k dětem - pasáčkům a její důrazná prosba o modlitby, oběti a smír, které může splnit každý člověk, ukazují tímto směrem. Každopádně se Maria ve Fatimě ukázala misionářkou víry a správcem věci svého syna. Miliony lidí následovaly a stále následují její volání, hlavně prostí věřící, ale též reprezentanti duchovní elity. Všichni však na základě své osobní zkušenosti se zachraňující a milující Mariinou mocí. Jakou sílu při tom mohou mít teoretické diskuse nebo sprosté pomluvy, jako ty, které vyslovili francouzští ateisté nebo jim podobní?

Na "svobodném Západě" jsou to dnes mnozí známí ateisté, kteří nechtějí akceptovat nadpřirozeno a pokoušejí se stejnými metodami jako portugalští svobodní zednáři po r. 1917 představovat Fatimu jako podvod. Ani dnešní členové lóží nezměnili své názory na Fatimu.

Naproti tomu na Východě ukazují komunisté zjevný strach z poselství z Fatimy a trestají jeho rozšiřování, jak o tom

svědčí výsledky křesťanů před tajnou státní policií (NKVD). Potvrzují tím jenom nepřímo a nechtěně Mariinu moc, kterou sice neuznávají, které se však sami nemohou zbavit. Proto jejich zloba a jejich útoky, jejichž pravým původcem je Kristův protivník, ďábel.

A to je i odpověď na otázku, jak je možné, že poselství z Fatimy po šedesáti letech osobních, pozitivních zkušeností milionů lidí a po všech detailních kritických studiích a pečlivých zkoumáních ještě nebylo uznáno a přijato.

Tu platí moudrá slova Gemalielova: "Pochází-li toto dílo od lidí, rozpadne se a bude zničeno. Jestliže však pochází od Boha, potom je nebudete moci zničit, ba stali byste se božími protivníky" (Sk. 5, 38-39). Každoročně přichází do Fatimy miliony poutníků, prosebníků a kajících a jejich počet stále vzrůstá. Úcta k fatimské Matce Boží je rozšířena po celém světě, protože nespočetné množství věřících má své vlastní nepopiratelné zkušenosti s milující moci Mariinou ve velkých i malých záležitostech.

A ještě jedna zvláště radostná a téměř překvapující skutečnost: Děti a věřící mládež má pro poselství z Fatimy pozorné a otevřené uši, přijímají je s otevřeným srdcem. Vlastně by nás to nemělo překvapovat. Děti se spontánně otevírají vůči pravdě a mládež je jako první připravena k oběti.

Následující kapitola pojednává kriticky o Mariiných předpovědích z 13. července 1917 a jejich historickém naplnění během od té doby již uplynulých 65 let. Poselství z Fatimy nemá strach z žádné kritiky, ale právě jeho protivníci se bojí Fatimy.

* * *

Evangeličtí křesťané a Fatima

Pod heslem "Pravda především" uveřejnila skupina evang. křesťanů z Drážďan, i teologů, v padesátých letech

memorandum o uctívání Marie v evangelické církvi*.

Zde následuje přepis části, jež se týká zjevení Matky Boží v Lurdech a ve Fatimě:

”Úcta k Panně Marii, která sahá zpět do prvních křesťanských staletí a která v katolických církvích nepřestala do dnešního dne, dostalo nový obrovský podnět zjevením Pany Marie, ať již to bylo v Lurdech 1858** nebo ve Fatimě 1917***. Tento podnět vrcholí vyhlášením ”Mariánského roku” papežem Piem XII. Objektivní a nepředpojatá kritika stojí v Lurdech, Fatimě a jiných mariánských místech před nadpřirozenými skutečnostmi působení Boží milosti, které jsou v nejužším spojení s Pannou Marií - neboť to jsou její zjevení nebo následující její podivuhodné vyslyšení modliteb na její přímluvy - a pro něž jednoduše neexistují žádná přirozená vysvětlení. Víme, jak přísně vědecky bylo zkoumáno v Lurdech a ve Fatimě uzdravení nemocných, také nekatolickými lékaři a jak dlouho trvá, než katolická církev přistoupí k prohlášení uzdravení z nemoci za zázrak. V Lurdech bylo mezitím lékaři uznáno 1.200 uzdravení jako ”lékařsky nevysvětlitelných”. Z nich katolická církev uznala jen celkem 44 za ”záračné”, které zcela zřejmě leží za hranicí k níž může dospět lékařská věda.

Ve Fatimě se rovněž za skutečně záračné uznává zlomek uzdravení. Hlavními podmínkami je absolutní náhlost a úplnost vyléčení, kterému předcházela vědecky podložená nevyléčitelnost, která musí být všeobecně potvrzena rentgenovými snímky. Přitom mají všichni lékaři přístup k prošetřování, bez ohledu na svou víru nebo světový názor. Jaký význam mají tato nebeská znamení v Božím plánu spásy?

* Memorandum bylo zveřejněno v ”Una-Sancta” - sešit čís.2/1956

** Porovnej s: Franz Werfel: *Píseň o Bernadettě*.

*** Porovnej s: L.G. da Foncesa: *Maria mluví k světu*

Nepůsobí zde Bůh otřesným způsobem proti moderní nevěře? Jak se bude moci vůbec kdy ospravedlnit nevěřící, který o těchto skutečnostech ví, a přesto nadále setrvává ve své nevěře? Anebo nepřecházíme okolo bez povšimnutí- příliš k naší škodě - aniž bychom neprovedli alespoň jednu vážnou, nezaujatou zkoušku bez předsudků? Jsou to skutečnosti, které může křesťan ignorovat jen proto, že se dějí v katolické a nikoliv v evangelické církvi? Anebo to nejsou spíše skutečnosti, které nás jednoduše nabádají k tomu, abychom Matku Boží znovu přizvali domů do evangelické církve?

Když Maria při svých zjeveních mluví k celému světu, může se to dít jen z vůle Boží. Nemůže tu jít o nejnešťastnější omyl, jestliže před tím zavíráme oči? Můžeme ponechat německé evangelíky vůči těmto skutečnostem v jejich odmítání či lhostejnosti? Mají propadnout všechny současné události stále více silám temnoty, aniž bychom se k naší záchraně chopili této Bohem dané moci světla?

Nevyplyvá nepopíratelně z toho všeho, že má Maria nesmírně důležitou úlohu v našem současném dění? Vyplatí se tuto otázku přezkoumat a neodmítat ji pouze ze zvyku a pohodlného odporu vůči všem, co souvisí s katolickou církví - k naší škodě a ke škodě celého světa! Zodpovědnost leží na nás, kteří máme skutečnosti zkoumat a ne je přehlížet a umlčovat.

Dnes, kdy se jedná o bytí a nebytí křesťanství v této či kterékoliv jiné zemi, by bylo vrcholnou nezodpovědností neslyšet hlas Boha, který mluví ke světu skrz Marii - jen proto, že tento hlas k nám proniká skrze katolickou církev.

Rozhodně u nás nesmějí být tyto věci nadále umlčovány! Musíme je zkoumat: bez předsudků, zásadně a bez průtahů, neboť záhuba už hrozí na našich hranicích a možná, že když ignorujeme a nechceme následovat a neuznáváme hlas Božího poselství skrz Marii, odmítáme záchranou ruku, kterou nám nebesa ještě jednou podávají.

Obrázek :

Tři děti - pasácci viděly "překrásnou paní", kterou nemůže znázornit žádný obraz, jak zdůrazňuje zejména Lucie.

Jestliže není možné popřít tato zjevení, tak je nutné z toho vyvodit všechny důsledky".

Nakonec autoři memoranda konstatují: "Tedy ne Luther a reformace, ale teprve evangeličtí teologové naplnění fanatickým hněvem a nenávistí proti všemu katolickému po třicetileté válce a víru ničící osvícenství kolem roku 1750 vyhnalo Nejsvětější Matku Boží z evangelické Církve a oloupilo tím evangelickou víru o její vroucnost a upřímnost.

Historické potvrzení předpovědi z Cova da Iria z roku 1917

Kdo mluví o událostech ve Fatimě v roce 1917, kdo hledá jejich dějinné potvrzení a současně se ptá na jejich trvalou, ještě stále stoupající aktuálnost a kdo toto všechno kriticky zkoumá, musí svůj pohled bezpodmínečně obrátit na jinou historickou příhodu, která měla a stále ještě má nepředstavitelné společenské důsledky pro celý svět: na "ruskou říjnovou revoluci" k níž došlo jen tři týdny po posledním zjevení ve Fatimě a to v Petrohradě. Matka Boží ji třem pasáčkům velmi jasně oznámila již 13. července: "Budou-li mé prosby vyslyšeny, bude mír. Když ne, potom Rusko rozšíří své omyly do celého světa". Po konci I. světové války následovalo sice 20 mírových let (mimo Ruska), ale to neznamená, že jsme my, lidé, již tehdy vzali odpovídajícím způsobem vážně prosby Matky našeho Pána, abychom jejího syny více neuráželi. Naopak. Důkaz: geopolitické expanze Ruska se všemi jeho omyly a bludy.

"Komunizmus je nejnelidštější systém, který lidstvo poznalo ve své dosavadní historii." Touto větou vyslovenou úplně klidně a s přesvědčivou silou výpovědi šokoval Andrej Amalrik* miliony Italů a rozčílil rovněž mezi nimi mnoho komunistů Apeninského poloostrova na jaře 1977, během dvouhodinového televizního interview. Amalrik doložil svůj soud otřesnými fakty z SSSR.

"Velká socialistická říjnová revoluce" je dosud ještě stále opěvována v mateřských školkách ať již v Leningradě,

* Andrej Amalrik je ruský disident, autor rozruch budící knihy:

"Přežije SSSR rok 1984?" Byl dlouhá léta vězněn v sovětských koncentračních táborech: V roce 1976 byl vypovězen na Západ. Usadil se v Holandsku. V prosinci r. 1980 zemřel Amalrik ve Španělsku po autonehodě. Byl na cestě k následné helsinko-madridské konferenci.

Budapešti, v Moskvě nebo v Praze, jako nový "východ slunce" a - způsobem hodným povšimnutí v souvislosti s posledním zjevením ve Fatimě 13.října - opěvovaná jako Leninem způsobený "sluneční zázrak", která zavedla novou epochu. Tato stála v samotném prvním socialistickém státě na světě, v SSSR podle posledních pramenů, životy asi šedesáti milionů nevinných lidí.

Kdo zná události z Cova da Iria a konfrontuje je s dosavadní historií světového komunismu, bude donucen přemýšlet o tom, jakým šokujícím způsobem se splnily předpovědi Matky Boží.

Ruští ortodoxní křesťané nazývají události ve Fatimě, ve které vkládají svou naději, jednou z největších událostí našeho století. A zdalipak Vladimír Iljič Uljanov - nazývaný Lenin - hlavní postava říjnové revoluce - nepotvrdil Fatimu nejstrašnějším způsobem? V předvečer revoluce, dvanáct dnů po posledním zjevení ve Fatimě, prohlásil Lenin v kruhu svých nejbližších spolupracovníků: „Při revoluci se mi v žádném případě nejedná jen o Rusko. Na Rusko kašlu. Rusko je jen přechodným stadiem k uchopení světové revoluce, k panství na celém světě... Mně je milejší jeden milionář nebo kapitalista, který neuznává Boha, než jeden sedlák nebo dělník, který v Boha věří... Od nynějška budeme se všemi zacházet bez slitování a zničíme všechno existující, abychom na těchto ruinách vystavěli náš chrám”*.

K tomuto Leninovu výroku je nutné poznamenat následující. "Ruská říjnová revoluce" nebyla ani ruská, a v běžném slova smyslu nebyla ani revolucí. Leninem inspirované "Revoluce" z 25.října se uskutečnila teprve sedm měsíců po odstoupení cara Mikuláše II. v březnu 1917.

* A. Signoretti, "Morire a Mosca", Mailand 1967 ("Umírání v Moskvě"). str. 54.

G. Solomon, "Lenin et sa famille" ("Lenin a jeho rodina"), Paříž 1931, str.33.

Porovnej s Wolfe Betram, "I tre artefici della Rivoluzione d'Ottobre", ("Tři původci říjnové revoluce") Paříž - Benátky 1983, str. 112.)

Vláda zrušila všechna šlechtická a stavovská privilegia. Poslední sociálně - demokratická vláda pod Kerenským byla nahrazena tzv. vojenským výkonným komitétem (výborem). Svoboda a rovnost všech, včetně práva na užívání všech materiálních statků byly zaručeny a garantovány známým prohlášením lidu "Zemlia i volja" (Půda a svoboda). Lenin tudíž svým povstáním nezničil carský absolutismus, nýbrž již ve svých počátcích existující demokratický systém, aby ho nahradil diktaturou. Podstatným aspektem své "revoluce" a jejího vůdce není nadále dobro utlačovaných a vykořisťovaných lidí, nýbrž vůle jednat se všemi bez slitování, vše existující zničit a na těchto ruinách vystavět náš chrám".

Pozoruhodné je, jak diktátor popsal, co chce vystavět: "náš Chrám", jako protizávaží k Božímu chrámu a všem těm nábožným a morálním hodnotám, které jsou lidmi uznávány a ochraňovány a které mají v Bohu svého nejvyššího garanta.

"Toto je nové evangelium, které nabízí bolševický a atheistický komunismus jako poselství spásy a vykoupení lidstva! Je to systém omylů a nesprávných závěrů (s úmyslem oklamat), který odporuje jak zdravému rozumu, tak i Božím zjevením. Znamená zhroucení každého společenského řádu, poněvadž je zničení jeho nejhlubších základů! Je to zneuznání pravého původu, povahy a cíle státu! Je to zničení práv, zničení hodnot, zneuctění, ponížení a zotročení lidské osobnosti", jak popsal dvanáct let později Pius XI. v "Divini Redemptoris."*

Stavba onoho "Leninova chrámu", Leninovy příkazy změnily Rusko v atheistický stát, první na světě, a uvedly ruský národ věřící ve svobodu, v jařmo tyranie, kterou dosud svět ještě nepoznal.

Zatím, co dřívější formy ateismu byly převážně teoretické povahy, nabyt Leninem vyslovený ateismus

* Pius XI. Divini Redemptoris, Řím 1937, čís. 77.

okamžitě všechny aspekty subversní praxe, především teoretické a praktické popření Boha. Lenin sám sebe popsal jako "osobního božího nepřítele".*

Neméně jasná byla veřejná a soukromá vyhlášení jeho nejužších spolupracovníků a spoluzakladatelů onoho "chrámu" pro lidi bez Boha: Např. Bucharin požadoval "zničení křesťanské lásky k bližnímu" jakožto nejnebezpečnějšího nepřítele komunismu a "prostředku k ovládnutí světa", Lunačarskij definoval nenávist jako "náboženství ruského komunismu": pro Jaroslavského konečně spočíval první cíl komunismu "v zapálení světového požáru, který by zničil všechny kostely na světě"**.

Ve světle těchto prohlášení, a při událostech, které potom po nich následovaly, nejeví se v říjnu 1917 započatý převrat v Rusku se všemi svými následky jako žádná revoluce v běžném slova smyslu, nýbrž představuje to, čím ve skutečnosti je: neslýchaná rebelie člověka proti Bohu, která připomíná biblickou vzpouru Luciferovu.

Společný historický pohled na Fatimu a revoluci v Rusku nám samovolně připomíná dvě "velká znamení" v Apokalypse: Žena sluncem oděná, - symbol nebeské nevěsty a společenství svatých a draka, symbol zla.

"Tehdy se na nebi objevilo veliké znamení: Žena oděná sluncem, s měsícem pod jejíma nohama a na hlavě měla korunu s dvanácti hvězdami. Byla těhotná a křičela v porodních bolestech a mukách." (Zjev. 12, 1-2).

* M. Piovanelli: Un vincitore all'est (Vítěz z Východu), str.87

** Bucharin, významný ruský teoretik komunismu a rádce Leninův, v "Pravdě", Moskva 30.3.1930

Lunačarskij, lidový komisař pro práci s veřejností, v: Revue de Deux Mondes, Paříž, 1.1.1934,

Jaroslavský, člen ústředního výboru komunistické strany SSSR v Pravdě, Moskva, 30.3.1937.

Obrázek s textem:

”Jednoho dne uvidíte sochu Neposkvrněné v centru Moskvy, na nejvyšším cimbuří Kremlu!” (P. Maxmilian Kolbe) ”V dobách pronásledování se musí křesťanská láska ukázat především ve společnosti s pronásledovanými” napsali ortodoxní křesťané z Moskvy papeži. Vyplňme tuto prosbu a mějme rovněž i my důvěru otce Kolbeho v Neposkvrněnou, potom můžeme vidět začátkem osmdesátých let sochu Matky Boží na Kremlu! U Boha není nic nemožného .

”Velká znamení”, která viděl apoštol na nebi, ženu oděnou sluncem, vztahuje katolická liturgie na nejsvětější Pannu Marii, která je matkou všech lidí, na základě milosti Kristovy, našeho vykupitele”.

Těmito slovy z apokalypsy: "Veliké znamení - Signum magnum" začal psát papež Pavel VI. svůj apoštolský dopis k padesátiletému výročí zjevení ve Fatimě a s ohledem na svou vlastní pout' do Fatimy 13. května 1967. Tímto dopisem dal Svatý Otec událostem a poselství z Fatimy biblický význam.

"Na nebi se objevilo jiné znamení: Veliký ohnivě červený drak, se sedmi hlavami a desíti rohy a se sedmi čelenkami na hlavách. Jeho ocas smetl třetinu hvězd z nebe a shodil je na zem.

Drak stál před ženou, která měla rodit, chtěl spolknout její dítě, jakmile se narodí. A ona porodila dítě, syna, chlapce, který bude vládnout všem národům železnou berlou. Ale její dítě bylo odneseno k Bohu a k jeho trůnu. Žena však utekla do pouště, kde ji Bůh připravil útočiště... Potom se drak na tu ženu rozhněval a odešel vést válku s ostatními z jejího rodu, kteří poslouchají přikázání Boží a drží se svědectví Ježíšova." (Zjev. 12, 3-6, 17)

Tak zjevení pouze blíže rozvádí to, co již Bůh při pádu ze smrtelného hříchu prvních lidí oznámil v "proto-evangelium" Nepřátelství položím mezi tebe a ženu, mezi potomky tvé a potomky její. Ono ti rozdrtí hlavu a ty mu rozdrtíš patu." (Genesis 3, 15).

Na tomto pozadí protoevangelia a Zjevení sv. Jana můžeme pohlížet na události ve Fatimě a na zjevení a slova Matky Boží jako na projev zvláštního milosrdenství Božího, který nás varuje skrze Panu Marii a ukazuje, jak úspěšně můžeme ve 20. století odolávat stavbě "babylonské věže". Slova Matky Boží, její předpovědi rozložíme trochu volně do tří skupin:

- 1) Války, hladomory, zničení národů a mučení dobrých,
- 2) Pronásledování církve, utrpení papežů
- 3) Mariino vítězství: zasvěcení Ruska a jeho obrácení.

Přitom mohu poukázat na jejich historické potvrzení jen heslovitě.

* * *

"Vypuknou války"

Pod tím je nutno rozumět také občanské války, revoluce, partyzánské války a terorismus, jak jsme to vše od Říjnové revoluce až po naše dny zažili.

Krvavá předehra onoho převratu z 25. října 1917 zasáhla nejdříve Rusko a jím zotročené národy a potom se přeměnila na občanskou válku, která skončila teprve po letech a stála miliony mrtvých obětí, raněných, hladovějících a lidí bez přístřeší. To byl počátek oné "stavby chrámu".

Začátek "ruské říjnové revoluce" byl uveden střelbou z křižníku "Aurora", která kotvila v ruském válečném přístavu 50 km západně od Petrohradu. Výstřely byly signálem k útoku na Zimní palác. Ti příkladní námořníci jsou jím stále ještě chváleni v lekcích marxismu-leninismu za svůj boj jako zvláštní hrdinové", ale ani slovo se neříká o tom, že to byli hrdinové, kteří nejdříve pomohli Leninovi přijít k moci, kteří mu pomohli uskutečnit jeho program "zničit vše existující", aby pak, po několika měsících, když bránili nové Leninově diktatuře, na jeho vlastní rozkaz byli nemilosrdně popraveni.

Občanská válka ve Španělsku a její oběti v druhé polovině třicátých let byla pokusem rozpoutat komunistickou revoluci také mimo SSSR.

Válečné tažení proti Polsku v září r. 1939 také nebylo jen věcí samotného Hitlerova Německa. Po diplomatické dohodě mezi SSSR a Německem přepadla Stalinova armáda Polsko 17. září.

Vraždy více než šesti tisíc polských důstojníků v Katynském lese a v ruských táborech usvědčují z cynické lži pozdější prohlášení Moskvy z poválečné doby, že SSSR prý chtěl vstupem do války částečně zachránit Polsko.

Hitlerovo tažení na Východ, jakožto výraz šílené ideologie pak vedl v červnu 1941 k "překvapivému" útoku na SSSR a poté k 2. světové válce. Konec této veliké tragedie však nedal právo komunistům z Moskvy anektovat sousední země východní Evropy. Vůle těchto národů po sociální spravedlnosti a svobodě, která se nejdříve ukázala ve východním Berlíně, Maďarsku, Polsku, potom v ČSSR a znovu v Polsku byla potlačena sovětskými tanky. Válka v Koreji v padesátých letech jakož i dlouholeté tragédie ve Vietnamu a Kambodži, by se bývaly neuskutečnily, kdyby byli Leninovi nástupci v Moskvě respektovali svobodu a suverenitu národů a nechtěli za každou cenu uskutečnit své vlastní plány, zničit vše existující a "vystavět svůj chrám".

Přepadení Afganistanu na Vánoce 1979 imperialistickým SSSR a polské drama z 13. prosince 1981 jsou toho nejnovějšími důkazy. Ale i plíživá sovětizace Nicaragui prostřednictvím Kuby a řízené ovlivňování vývoje v Guatemale i krvavá občanská válka v El Salvadoru.

"Mnohé národy budou zničeny"

Tato další předpověď Matky Boží na jedné straně úzce souvisí s první předpovědí, týkající se válek. Současně poukazuje na t.zv. "proletářský internacionalismus", komunistickou iluzi, odporující povaze národa, jež není ničím jiným než sovětským pláštěm k ovládnutí jednotlivých národů, nebo k jejich zničení.

Dnes je jasné, že je první "komunistický" mnohonárodní stát SSSR, je jen umělým, násilím udržovaný státní útvar a čistě ideologický pojem. Právě tak, jako staré carské Rusko bylo žalářem národů, lépe řečeno obrovský koncentrační tábor* s úmyslem oloupit jednotlivé, zejména malé národy o jejich kulturu, dějiny, tradice a jazyk. Některé národy měly být úplně zničeny. Tak byly v letech 1944-45 vyhnány ze své domoviny národnostní skupiny jako např. Krymští Tataři, Kalmykové (220.000 obyvatel), Kobardiové, Karačajnové (150.000 obyvatel), Inušové (asi 92.000 lidí), kteří obývali severovýchodní Kavkaz a jiní. Při tom jich více než polovina zahynula. V mapách, tisknutých v r. 1947 ve Státním Moskevském geografickém institutu se tyto národnostní skupiny nevyskytují, ani jako autonomní republiky, ani jako autonomní provincie, jak tomu bylo dosud. Byly tehdy z geografických map vymazány. Povolžské Němce postihl podobný osud. Malé pobaltské státy Litva, Lotyšsko a Estonsko dosud z map nevymizely, díky obrovským obětem, své nebojácné neústupnosti a vytrvalosti a silné vůli nepodrobit se a vzdorovat sovětizaci. Přece však bylo mnoho příslušníků těchto národů, např. asi čtvrtina Litevců byla deportována na Sibiř, nebo zahynula terorem ve vlasti. To co bylo od roku 1917 do 1945 strašlivým osudem několika národů v SSSR a po válce též mnoha jiných východních zemí, se v posledních dvaceti letech, zejména v letech sedmdesátých, se dnes rozšiřuje po mnohých zemích Asie, Afriky a Latinské Ameriky. To se vše v rámci komunistické světové revoluce děje cílevědomě.

* Kromě Solženicynova díla o "Gulagu" je nyní k dispozici průvodce po táborech a žalářích: Avraham Shifrin: "Průvodce po žalářích a koncentračních táborech SSSR, seřazený podle měst, oblastí a okresů", nakladatelství Stephanus 1980, Uhldingen.

Obrázek:

21. srpen 1968

(mapa)

České země a Slovensko se svými hlavními městy Prahou a Bratislavou. Nad nimi SSSR jako okovaná bota s kladivem a srpem. Tak viděl mladý slovenský karikaturista oba národy po "bratrské pomoci" ve smyslu proletářského internacionalismu ze srpna 1968. SSSR - umělý státní útvar držený pospolu mocí.

Jen v Kambodži přišlo o život na tři miliony lidí a konec této genocidy dosud není v dohledu.

"Nastane hlad"

Po skončení války r.1918 propukl hlad v mnohých oblastech Evropy jako logický důsledek války. V SSSR však trval hlad důsledkem revoluce a občanské války podstatně déle.

Mnoho roků po válce, roku 1929 postihl Rusko strašný hladomor znovu. Obzvláště jim byly postiženy jižní části a Ukrajina, zrovna ona Ukrajina, která byla ještě před několika lety "obilnicí Evropy". Hlad postihl všechna místa, města i vesnice. Důvod této katastrofální situace nelze hledat v mimořádném suchu nebo ve vše ničících bouřích, nýbrž v nucené kolektivizaci zemědělství, která stála včetně teroru deset až dvanáct milionů lidských životů.

A když dnes potřebují Poláci pomoc svobodného světa, aby se vyhnuly hladomoru, je to také následkem 36-leté závislosti na pánech Kremlu.

” Budou mučení mnozí nevinní ...”

Nikita S. Chruščov na XX. sjezdu strany v r.1956 oznámil, že sám Stalin dal příkaz k likvidaci 6-ti milionů kulaků (středních rolníků), kteří byli na jeho povel postříleni, nebo jinak zabiti a 10 milionů jich bylo během masového vraždění ”vyřazeno”, což bylo podle jeho mínění ”nutné, aby se úplně uskutečnil a realizoval marxismus-leninismus v továrnách a v celé zemi.*” Počet, který diktátor sám přiznal, byla vlastně jen čtvrtina všech obětí Leninovy a Stalinovy epochy. Kolik bylo mezi nimi dobrých, i v řadách komunistů, se dá zjistit těžko. Mnozí sice souhlasili s tímto systémem v přesvědčení, že krásná hesla o sociální spravedlnosti, osobní svobodě, národním sebeurčení a samostatnosti i všechny sliby také odpovídají skutečnosti. Když potom jednoho dne zjistili, že platí pravý opak, dostali se s marxismem do konfliktu, přestali věřit a často tak ztratili smysl svého života.

”V mém životě považuji za nejzoufalejší tu dobu, v níž jsem přišel s marxismem do konfliktu, přestal jsem mu věřit a tím jsem ztratil veškerý svůj tehdejší svět”**, svěřil se jeden s nich - jako mnozí před ním a po něm .

* N.S. Chruščov: Zpráva z XX. sjezdu strany SSSR v únoru 1956

** Prof. Eugen Loeb, "Trýzeň svědomí", Toronto 1978. E. Loeb byl jeden z proslulých slovenských marxistů třicátých a čtyřicátých let. Jedním z jeho žáků byl také G. Husák, dnešní prezident ČSSR a první tajemník strany. Od srpna 1968 žije Loeb v USA.

V létě 1949 dostal Loebel za své zásluhy v ministerstvu zahraničních věcí vysoké státní vyznamenání. Několik měsíců poté, 24. listopadu byl překvapivě zatčen. V knize "Trýzeň svědomí" líčí Loebel svoji tříletou vyšetřovací vazbu až do 24. listopadu 1952, proces a osm roků vězení, až do svého omilostnění r.1960. Rozsudek smrti mu byl přeměněn na doživotní vězení. Ve vězení se ve svém zoufalství snažil vzít si život přerезáním tepny a špínou na stěně si chtěl otrávit krev.

Ve své knize, kterou je možno také nazvat zpovědí, se dřívější prominentní marxista a komunistický politik upřímně doznává ze svého omylu. Současně ukazuje hlubokou, přesvědčivou analýzou, že se hlavní základy komunistické ideologie skládají ze lži a falešných slibů, které se opírají o nelidskost a teror. Trýzni svého svědomí a po utrpení v stalinských vězeních dospívá Loebel k osobnímu vyrovnání a vnitřnímu míru.

Mnoho jiných komunistů muselo zaplatit svou "dobrou víru" životem nebo deportací do gulagů, a to se nehovoří o milionech, kteří zahynuli z náboženských či mravních důvodů. O těch bude ještě zmínka*.

* * *

"Pronásledování církví"

Ti čtenáři, kteří čtou a podporují již téměř deset let náš informační časopis "Pro fratribus", kterým tuto knihu připisují jako dárek, vědí, jakých rozměrů dosáhlo toto pronásledování v ČSSR nebo SSSR a jak se historicky potvrdila i proroctví Matky Boží z Fatimy .

* Metodami mučení v SSSR se zabýval první Sacharov hearing v Kodani po dobu tří dnů: od 17. do 19. října 1975. Celý materiál vydalo nakladatelství Naumann ve Würzburgu: Hardmann - Wippermann, "24 svědků, dominanty teroru, Sacharov - Hearing Kopenhagen".

O tomto tématu již dnes existují celé knihovny, ať již katolické, nebo jiné křesťanské víry. Chci se zde omezit pouze na několik poznámek.

V létech 1917 až 1939 bylo v průběhu pronásledování církve v SSSR pronásledováno a zavražděno asi čtyřicet tisíc ortodoxních kněží a řádových příslušníků, mezi nimi dva metropolitě a tři sta biskupů a prelátů.

Ve stejném období bylo zničeno nebo zneužito pro profánní účely pětáctýřicet tisíc kostelů a jednadvacet tisíc kaplí.*

Podobnému pronásledování byla na počátku roku 1945 vystavena také ukrajinská katolická církev, jak vyplývá ze zprávy kardinála Josepha Slipyjse **. Bylo zatčeno dvanáct biskupů, čtrnáct set kněží, osm set řádových sester a tisíc laiků a mnozí z nich v žalářích přišli o život.

Na Slovensku, v mé vlasti, se stala "historickým pojmem" s ohledem na brutální pronásledování církve noc z 13. na 14. dubna 1950. Tehdy vyhnali ozbrojení milicionáři o půlnoci z jejich lůžek v celé ČSSR dva tisíce řeholníků. Mohli si s sebou vzít tašku s nejn nutnějšími věcmi a pod hrozbou zbraněmi byli odvedeni jako nejnebezpečnější zločinci k nákladním automobilům a potom odvezeni po několikahodinové jízdě do internačních táborů na neznámých místech. V následujících dvou letech bylo stejným způsobem odvedeno a internováno z jejich škol, mateřských školek, nemocnic a domovů pro staré občany přes deset tisíc řádových sester. Z dvanácti kněžských seminářů zůstaly od léta 1950 otevřeny jen dva. Potom bylo najednou zatčeno všech osmnáct biskupů v zemi, z nichž tři zůstali v domácím vězení. Ostatní byli většinou v nejružnějších procesech odsouzeni k doživotnímu trestu. Vůči starému sedmdesátiletému biskupovi ze Spiše, Jánu Vojtašákovi, byli dokonce milosrdní, nedali mu doživotní vězení, ale pouze 24 roků. Následovaly zákazy tisku a jakékoliv organizované činnosti.

* Statistické údaje zveřejnil N. Strune a protopresbyter polský v "Novyje Mucenniki Rossijskije" (noví ruští mučedníci). Jordanville, USA, 1949 - 1957.

** "Církev v nouzi", červenec 1980, Königstein.

Brzy přišli na řadu i katoličtí laikové, kteří byli činní ve svazech, v tisku nebo Katolické akci.

Následoval zákaz katolického tisku a organizací. Tak to začalo a tak to šlo i dále. A dnes máme v ČSSR pravý máboženský apartheid, v němž se s katolíky jedná jako s občany třetí třídy, počínaje dětmi a konče starými lidmi.

Malé děti z křesťanských rodin často pocítují nesnesitelný chlad a temnou moc komunistického ateismu již v mateřské školce. Posmívají se jim kvůli víře v Boha, nemohou se bránit proti vlastní vychovatelce a ani se nedovedou vyrovnat se svým ponížením. Jejich jedinou možnou reakcí jsou bezbrannost a velké slzy v očích. Vedle tohoto církevního apartheidu nechybějí v posledních letech jak v SSSR (např. v Litvě) i v ČSSR drastické případy týrání a násilné smrtelné případy. Tak byl v lednu 1981 v Bratislavě státní bezpečností zavražděn tajně vysvěcený kněz Ing. Přemysl Coufal.

Koncem října 1981 vtrhlo opět asi stopadesát ozbrojených milicionářů a policistů do kněžského domova důchodců na Moravci na Moravě. Vylámali zámky, vykopali dveře a vnikli se psy do domu. Prohledali také stále ležící pacienty a prohrabali naskrz postele. Akce trvala od půl jedné v poledne do rána následujícího dne, při čemž staří kněží museli být stále vzhůru. Vetřelci "zabavili" nábožnou literaturu, modlitební knížky, peníze, hodinky, magnetofonové pásky, psací stroje, čokoládu, kávu a nákupní (tuzexové) poukázky.

Tak v praxi vypadá náboženská svoboda na konci roku 1981, garantovaná v ČSSR ústavou.

"Svatý Otec bude muset velmi trpět"

Dotknu se jen krátce dvou historických skutečností, které se prokázaly být zvláštními prameny bolesti a utrpení Kristových náměstků a které byly ve Fatimě velmi zřetelně předpovězeny:

Válka nebo válečné nebezpečí a dosud neznámé pronásledování katolíků. Snadno poznáme, jaký kříž papežové nesou a pravděpodobně ponesou i dále.

Benedikt XV., jehož pontifikát začal 3. 9. 1914, téměř na začátku první světové války, již 1. listopadu téhož roku zveřejnil svou nástupní encykliku: "Ad beatissimi Apostolorum principis..." kde poukazuje na kořeny a příčiny této tragedie, přičemž označil za základní zlo a příčinu války nedostatek lásky, pohrdání autoritou, třídní boj a chamtivost lidí. Papež se snažil - navzdory mnohému osočování a nevraživostem- nestranným způsobem zmírnit utrpení a zasazovat se o mír bez ohledu na národnost nebo konfesi.

1. srpna 1917 učinil Benedikt XV. všem stranám vedoucím válku mírový návrh. Kristův hlas však nebyl vyslyšen.

Po válce patřila jeho starost hladovějícímu Rakousku, Německu a rovněž i Rusku, navzdory tomu, že tam již začalo pronásledování křesťanů. Teprve smrt v lednu 1922 ukončila velké utrpení papeže Benedikta XV.

6. února 1922 vyšel z konkláve kardinál Achilles Ratti, jako papež Pius XI. Již jeho volební heslo, "Pax Christi in regno Christi", ("Mír Kristův v království Kristově") naznačovalo nejdůležitější úlohu, kterou před sebou nový nástupce Krista viděl a které chtěl ze všech svých sil sloužit. Tak dal Pius XI. v encyklice z 14. 3. 1937 "Mit brennender Sorge" (S palčivou starostí) odpověď na nekřesťanskou a nelidskou rasistickou ideologii národního socializmu.

O pět dnů později, encyklikou "Divini Redemptoris" odsoudil nejen komunismus, nýbrž poukázal také na prostředky proti falešné vykupitelské ideologii a vše zničující revoluční ideologii.

Pius XI., jenž se vyznačoval velkou učeností a politickým rozhledem, velmi dobře věděl, jak nestálý je současný světový mír. Zatím se neustále pokoušel o mír a ve velké starosti, že by mohl znovu vzplanout světový požár, zemřel v předvečer druhé světové války. Tato pak vypukla několik měsíců po volbě Eugenia Maria Pacellise papežem, jako Pia XII.

"Opus iustitiae - pax", "Mír, dílo spravedlnosti" to bylo jeho volebním heslem, které znamenalo program v době, kdy začala dosud nejstrašnější válka. Pius XII. se pokoušel v prvních měsících svého pontifikátu zastavit zřetelné válečné nebezpečí, avšak nemohl zabránit vypuknutí tragédie, i když válečné štváče zapřisahal slovy proroka: "Běda národům, které rozpoutají válku!" a přes jeho napomínání: "Mír může být zachráněn pouze jednáním, válkou se všechno zničí." Po vypuknutí války zavedl papež Pius XII. přes Papežský výbor a papežskou zpravodajskou službou rozsáhlá pomocná opatření pro válečné zajatce, uprchlíky a deportované. Papež ve velkém měřítku poskytl pomoc židům, finančně je podporoval a vymohl jim jakoukoliv možnou ochranu*.

Toužebně očekávaný mír nenastal ani po skončení války. Východoevropské země padly za oběť sovětskému imperialismu. Nastala nová diktatura. Tam vlastně válka pokračovala, i když v jiné formě: V boji proti Bohu a jeho učedníkům, jaký probíhal v Sovětském svazu již od r. 1917.

Pronásledování křesťanů v nových komunistických zemích donutilo papeže Pia XII. k neoblíbenému kroku - k exkomunikaci. Použil ji proti všem těm, kteří aktivně propagovali komunismus. Stalo se to 1.7.1949 a bylo to nutné, chtěl-li se vzepřít masivnímu tlaku a lstivému pokusu komunistů, církev v těchto zemích rozpoltit a oddělit od Říma. Až do smrti Pia XII. v říjnu 1958 nezískal svět jistotu míru, ani se nezmírnilo pronásledování křesťanů. Naopak! Jaké hoře z toho všeho papeži vznikalo, to ví jen Bůh.

* Paul Rassimnier: "Die Operation "Stellvertreter", (operace zástupce), nakladatelství Damm, Mnichov 1966. Pozoruhodná kniha ve dvojím smyslu: Francouzský autor, vyložený ateista, současně publicista, si kladl za povinnost, vyvrátit na základě historických dokumentů obvinění vznesená proti papeži Piu XII., že prý mlčel k pronásledování židů.

Nástupcem Pia XII byl patriarcha z Benátek, kardinál Giovanni Battista Roncalli jako Jan XXIII. Sotva tři měsíce po své volbě oznámil koncem ledna 1959 ze starosti o církve svolání druhého vatikánského koncilu na podzim r.1962. Také v oné době to s mírem nebylo zvlášť dobré. Krátce před svou smrtí mohl lidstvu věnovat svoji encykliku, jež byla všude přijata s velkým ohlasem "Pacem in terris", "Mír ve světě", - svou pravděpodobně největší starost - současně jako svůj testament. Boj proti křesťanům, jejich diskriminace však v nezmenšené míře pokračovaly.

V posledních dnech a hodinách svých velkých tělesných bolestí odmítl užívání léků tlumících bolest, aby přinesl svou "malou oběť" za zdar koncilu, za pronásledované křesťany a jejich pronásledovatele a zejména za spravedlivý a trvalý mír.

Jeho nástupcem se stal koncem června 1963 milánský kardinál Giovanni Montini, jako Pavel VI. Koncil pokračoval. Jaká to byla pro nového papeže velká zodpovědnost a starost!

Kromě toho doprovázelo také tohoto papeže během jeho celého pontifikátu starostlivost o světový mír, jakož i přání, pomáhat v mnoha zemích ohroženým křesťanům pastorálně, což pro něj byly stále prameny žalu. Roku 1967 vyhlásil první leden za den světového míru, který měl pobídnout všechny lidi, zejména velké tohoto světa, aby se čestně zamyslili nad zachováním spravedlivého míru a aby se za něj odpovědně se všemi svými silami zasadili.

"Intergrální pokrok je novým jménem míru", opakoval papež po zveřejnění své encykliky "Populorum progressio" - "Pokrok národů" s níž apeloval Pavel VI. na svědomí světa, zejména na privilegované a mocné, aby se snažili o

Gřešení sociálních problémů, především málo vyvinutých zemí a aby tím zajistili spravedlivý mír.

Jeho pastorální snahy ve východoevropských zemích mu přinesly více kritiky nežli úspěchu, což Pavla VI. zvláště bolelo.

Tak bylo patnáct let jeho pontifikátu nekrvavým mučednictvím a to od onoho 30. června do 6. srpna 1978, slavnosti "Proměny Páně", při čemž byla velmi zřetelně vyjádřena symbolika: "per crucem ad lucem" - "Křížem ke světlu."

Následníkem Pavla VI. se stal kardinál Albino Luciani z Benátek, jako Jan Pavel I. Jeho pontifikát byl jedním z nejkratších v papežské historii, ale také v žádném případě bez hoře, bolesti a kříže. Tento "usmívající se papež" měl jen jedinou výhodu proti svým předchůdcům: Jeho křížová cesta, jeho starosti jakožto zástupce Kristova trvaly jen třiatřicet dnů.

Jeho nástupcem se stal Jan Pavel II. O bolestech a strastech tohoto papeže po atentátu si mohl čtenář udělat obrázek celou XI. kapitolou této knihy. Vedle vlastní hlavní úlohy tohoto papeže, starosti o církve, zůstaly nadále pro nástupce Petrova starost o světový mír, varování před hrozbou atomové války s apokalyptickými následky. Jan Pavel II. to mnohokrát před světem vyjádřil velmi důrazným způsobem, avšak bez toho, že by šířil paniku. Velmi dramatickým způsobem tak učinil v únoru 1981 během své návštěvy Japonska, v Hirošimě a Nagasaki. A koncem r.1981 napsal ve věci míru hlavám států světových mocností! Od počátku svého pontifikátu nenechal nevyužitou jedinou možnost, požadovat proti moci ničivé síly míru, dobra.

"Jeho první encyklika "Redemptor hominis", "Vykupitel člověka" (1979) je magnou chartou Kristem vykoupeného člověka. Kdyby byli mocní a odpovědní tohoto světa tak zhodnotili jednotlivce i společnost, vypadal by přece svět jinak! Tak Janu Pavlovi II. starosti o mír, o člověka a jeho důstojnost zůstávají příčinou jeho velkého hoře.

Obrázek přes celou stránku:

Uvedení Jana Pavla I. do úřadu 3. září 1978 na nám. Sv. Petra.
Kdo by tehdy tušil, že se sotva o dva měsíce později stane
arcibiskupem krakovským a nástupcem papeže Lucianiho?

Atentát na papeže provedený krvavým způsobem a za známých okolností před jeho domem vyděsil svět a představuje vrchol utrpení, která Matka Boží roku 1917 ve Fatimě papežům předpověděla. Copak není ani toto drama z náměstí sv.Petra, odehrávající se přesně na den a hodinu 64 let po prvním zjevení Panny Marie v Cova da Iria dostatečným, abychom konečně začali brát poselství z Fatimy vážně? Svatý Otec bude muset hodně trpět...! Jaké jiné znamení ještě z nebe očekáváme?

* * *

**”Nakonec bude mé Neposkvrněné srdce triumfovat,
Svatý Otec mi zasvětil Rusko!”**

”Nakonec bude mé Neposkvrněné srdce triumfovat, Svatý Otec mi zasvětil Rusko, které se obrátí a světu bude darován čas míru!” tak to slyšely tři děti - pasáčky dne 13. června 1917 od Matky Boží po předcházejících Jobových zvěstech o válkách, pronásledování a hladu.

Podle nového liturgického kalendáře se následujícího dne po svátku Nejsvětějšího Srdce Ježíšova slaví svátek Neposkvrněného Srdce Marie. Tím se církev vrací k historickému původu této pobožnosti, která byla ve středověku velmi rozšířena zejména ve Francii. Svatý Jan Eudes (XVII. stol.) ve svých liturgických spisech nikdy srdce Ježíšovo a Mariino od sebe neodděloval. Život Ježíše, syna Božího, který se stal tělem, pulzoval devět měsíců pod srdcem matky Marie, ve stejném rytmu se životem matky. Toto spojení se nikdy nepřerušilo, bylo spíše upevněno Nanebevzetím Panny Marie s tělem i duší. Marie, matka Páně, byla plna milosti, to znamená plna Ducha svatého a byla úplně chráněna před hříchem. Ona je ”immaculata”, t.j. Neposkvrněná. Takto se sama představila 11. února 1958 v Lurdech Bernadette Soubirousově.

Rozšíření úcty k Neposkvrněnému Srdci Panny Marie a zasvěcení se tomuto Srdci zvláště podnítila fatimská zjevení.

Dne 31. října 1942 zaslal Pius XII. katolíkům Portugalska radiové poselství. Toho dne byly ve Fatimě ukončeny oslavy k 25. výročí prvního zjevení Panny Marie třem dětem - pasáčkům v Cova da Iria. Den této zázračné události z 13. května 1917 byl též dnem biskupského svěcení Eugenia Maria Pacelliho. Proto nás nepřekvapuje, že si papež osobně přál pozdravit Portugalsko a Fatimu při příležitosti tohoto dvojnásobného jubilea. Asi o měsíc později - 8. prosince 1942 zasvětil Pius XII. slavnostním obřadem v chrámu Sv. Petra celý svět Neposkvrněnému srdci Marie. Při obou těchto příležitostech učinil papež v rámci Chvalozpěvu na Pannu Marii krátkou, ale jednoznačnou narážku na Rusko: "Dej mír národům, které rozděluje blud a nesvornost, zvláště těm, které Tě zvláště uctívají a kde nebylo domu, v němž by nebyla uchovávána Tvoje ctihodná ikona (která tam je možná ještě i dnes ukryta pro lepší časy) v úctě a pokoře a přiveď je do jediného ovčince Kristova pod jednoho pravého pastýře."

Obřadem v chrámu Sv. Petra nezasvětil tehdy Rusko Matce Boží. To se stalo teprve po válce, 7.července 1952, v encyklice "Sacro vergente Anno"*.

Zdá se mi vhodné, uvést na tomto místě alespoň několik výňatků z encykliky, která začíná otcovským pozdravem: "Milovaným národům Ruska spásu a mír v Pánu od papeže Pia XII.!" Papež potom pokračuje: "Po slavnostním vyhlášení dogmatu o Nanebevzetí Panny Marie do nebe s tělem i duší, nás prosilo mnoho lidí ze všech částí světa, abychom zasvětili Rusko Neposkvrněnému Srdci Panny Marie. Rádi vyhovujeme této prosbě. Jak to vyžaduje odpovědnost našeho úřadu, odsoudili jsme omyly komunistické ideologie a odmítli jsme je.

* P.Robert A Graham SJ.: "Proroctví z Fatimy a Rusko ve válečné propagandě 1942-45", "L'Osservatore Romano" z 5.2.1982, německé vydání.

Bloudící však neodmítáme, ale chceme, aby se navrátili k pravdě a k dobru... Víme, že je mezi vámi mnoho takových, kteří se v nitru svých duší přidržují křesťanské víry, v žádném případě nesouhlasí s nepřáteli víry, nýbrž toužebně žádáte vyznávat křesťanské učení, které je jediným jistým základem života státu, a to nejen soukromě a tajně, nýbrž také veřejně, jak se sluší na svobodného člověka. A víme také, že uctíváte Pannu Marii. Dokonce v moskevském Kremlu je kostel, který je zasvěcen Matce Boží, v němž se však dnes bohužel nekonají žádné bohoslužby, ale on přesto svědčí o lásce vašich předků k Marii.***

Víme, že kde je nejsvětější Bohorodička uctívána opravdu upřímnou a čínorodou láskou, nechybí nikdy naděje na spásu.

Kéž by se nejmilostivější Matce zalíbilo a obrátila své milosrdné oči také k těm, kteří vedou a podněcují zástupy těch, kteří Boha popírají a nenávidí. Ať osvítlí jejich ducha nebeským světlem poznání a jejich srdce Boží milostí a přivede je tak ke spáse. My však chceme, aby byly naše i vaše modlitby a prosby snáze vyslyšeny a abychom podali jedinečný důkaz o tom, jak velice Vám přejeme dobro, tak, jak jsme před několika lety zasvětili celé lidské pokolení Neposkvrněnému Srdci panenské Matky Boží, tak nyní svěřit zvláštním způsobem všechny národy Ruska stejnému Neposkvrněnému Srdci v naději, že to, co si přejeme my, co si přejete i vy, co si přejí všichni dobří lidé - opravdový mír, bratrskou úctu a svobodu, které chybí všem, ale především církvi, se stane díky mocné přímlově Panny Marie co nejdříve šťastnou skutečností, že království Ježíše Krista, přinášející spásu, které je "královstvím spásy a života, královstvím svatosti a milosti, královstvím spravedlnosti, lásky a míru" bude pevně nastoleno na celé zemi.

Dáno v Římě u Svatého Petra, 7. července, na svátek svatého Cyrila a Metoděje, roku 1952, ve 14. roce našeho pontifikátu."

Pius PP. XII.

Tyto výňatky, i celá encyklika dávají vycítit drama pronásledování křesťanů v Rusku a svědčí o lásce a péči Pia XII., jak k pronásledovaným, tak i k pronásledovatelům. Současně svědčí i o velké důvěře papeže v Matku Boží a její konečné vítězství. Dosavadní vývoj ukázal, že jeho důvěra a naděje byly oprávněné a že s pomocí Matky Boží budou poraženy a překonány všechny bludy i bezbožnost.

”Rusko se obrátí”

Tak zní nadějeplná předpověď Matky Boží. Po 65 letech bezbožného Leninova ”budování chrámu” se sice obrácení Ruska ještě nestalo úplnou skutečností, ale proces obrácení probíhá již několik roků a je stále výraznější a zřetelnější. ”Strážci hrobu v Moskvě, v Praze, ve Varšavě a jinde jsou znepokojeni voláním po Bohu a po svobodě, které k nim doléhá stále hlasitěji,” napsal v této souvislosti v roce 1977 Werenfried van Straaten, světoznámý apoštol chudých a trpících nouzí a dobrý znalec komunismu.

”Rusko stojí na prahu nového tisíciletí, které uplynulo od jeho křtu. Které dary přináší Pánu pro toto tisíciletí? V Rusku bylo nemálo velkých světců, nemálo opravdových služebníků Božích. Před duchovním zrakem velkých ruských světců se zjevily budoucí zkoušky a nadcházející znovuzrození Ruska. Nám je dopřáno štěstí vidět, že toto znovuzrození již nastalo.

Nicméně však je před námi ještě dlouhá a těžká cesta. Zda po ní budeme kráčet úspěšně, velmi závisí na duchovní a účinné podpoře našich křesťanských bratří na Západě.”

To napsali mezi jiným pravoslavní křesťané papeži ve zmíněném dopise v říjnu 1978*.

* Viz informační sešit pro fratibus 30/79

Dnes již existuje množství literatury*, která jasně a nadevší pochybnost dokazuje, že Lenin a jeho soudruzi nedosáhli svého cíle - odstranit víru v Boha, církev a všechna náboženství. Opak je pravdou, i když se to zdá mnohým v prvním okamžiku sotva uvěřitelné. Pravá síla církve spočívá v hluboké víře, v ochotě obětovat se až do krajnosti, třeba za viru i obětovat vlastní život. Dodnes o tom přinášejí nesčetné důkazy křesťané v ruských zemích a od r.1945 i v jiných zemích řízených komunisty. A tak se stále ověřuje pravda Tertullianových slov, že "krev mučedníků je semenem nových křesťanů." Moderní otroctví, které přináší komunismus jako konečný důsledek marxisticko-leninské ideologie, nepochybně přispívá k tomu, že mnozí našli cestu k Bohu, k Ježíši Kristu, v němž každý může najít svou pravou, t.zn. vnitřní svobodu a lidskou důstojnost.

V zemi vzniku ruské revoluce nežije víra jen u starých lidí, jak se často myslí, nýbrž žije rovněž ve střední generaci, jak nám to potvrzují mnohé zprávy o procesech s věřícími této věkové skupiny pravoslavných, katolíků, baptistů a letničních.

Odmítání marxismu, hledání smyslu života a příklon k Bohu jsou zvláště nápadné u mnohých mladých lidí, kteří často představují již třetí nebo čtvrtou generaci po říjnové revoluci. Mezi mládeží jsou to zejména studenti a jiní intelektuálové, kteří - zklamáni oficiální marxistickou ideologií - pociťují hlad a žízeň po absolutní hodnotě, po Bohu, který je hledá.

Od semdesátých let je tento převrat mezi mládeží v SSSR zvlášť zřetelný. Mohu se zde omezit jen na několik odkazů a příkladů.

Intelektuálové a studenti se shromažďují tajně, zejména v t.zv. seminářích mládeže, v nichž se diskutuje o Bohu a náboženství.

* Jednu takovou knihu dostali naši čtenáři jako dar v roce 1978: *Semizdat - Kronika nového života v SSSR*. Vydal pro fratribus 1977.

První z těchto seminářů vznikl roku 1974 v Moskvě. Jeho zakladatel, Alexandr Ogorodnikov, byl stále šikanován úřady, poté zatčen a v roce 1980 odsouzen k odnětí svobody na jedenáct let.

V Leningradě vznikl r. 1975 takový seminář pod vedením Tatjany Goričevy, která v něm působila až do července 1980, kdy byla vykázána z SSSR.

Již v SSSR, a po svém vyhnání se vyjádřila o mnohém při svém obrácení k víře a postavení věřících v SSSR. Možná, že bude dobré nechat ji samotnou:

”U nás marxismus a státní ideologie vůbec už odhalily svou tvář. Marxismus je zabíjející a vražednou silou, která ničí vše, nejen křesťanství a nejen protisovětské ideje a světonázory, ale všechno živoucí. Vidíme, že tato totalitní ideologie vede boj proti životu... Těšíme se z toho, že nás životní podmínky nutí k absolutním hodnotám, neboť relativní hodnoty jsou zde hrozné. My všichni, (intelektuálové, kteří se stali křesťany) jsme dětmi z ateistických rodin, v nichž snahy po duchovním životě úplně zanikly. Naši rodičové jsou ztracenou generací, nešťastnými lidmi. Musíme se za ně mnoho modlit. Moji rodičové mi nadávají kvůli mému náboženství. Zdá se mi, jako by byli mými dětmi a já jejich matkou. Musím je učit s nekonečnou trpělivostí a mlčením... Stala jsem se křesťanem po návštěvě kláštera Pečory/Pskov. V tomto klášteře se žije intenzivním duchovním životem. Pskovský klášter je nádherné místo uzdravování, také tělesného uzdravování a duchovní péče. Potřebujeme ticho. Dnešní život je plný hluku. Evangelium je ticho...

Bůh může stvořit z kamenů Abrahámovy děti. I z nás Bůh udělal své děti, ačkoliv jsme byli zkamenělí strachem a bezbožstí. Mnozí nás se zcela nečekaně stali křesťany a dostali z nebe zcela zvláštní znamení. Po celá léta jsme nehledali žádného Boha, protože jsme ho neznali. Bůh hledá nás a nalézá nás. To je velká pravda našeho obrácení.

To je největší pravda našeho obrácení k víře... Totální zlo můžeme překonat jen modlitbou. Modlitba jako stálý dialog s Bohem je pro nás teď přirozenější než vzduch. Je to naše záchrana. Církevní spisovatelé, církevní otcové se opět stali našimi učiteli. Philokalie - sbírka modliteb velkých mnichů - se stala naší každodenní četbou. Zkušenost našeho obrácení je důkazem toho, že dějinami nehýbou silou člověka, ale Ducha svatého a že je církev Boží silnější, než všechny lidské ústavy, a že je nepřemohou brány pekelné.*

Tak jako Tat'ana Goričeva za svou ruskou vlast a pravoslavnou církev, tak i metropolita kardinál Josef Slipy ve vzpomenuté zprávě** o postavení ukrajinské katolické církve, za ukrajinskou katolickou církev, jejímž je představeným, podávají důkaz toho, že se bezpečně vyplňují předpovědi Matky Boží ve Fatimě o chrámu Ruska a o jejím vítězství nad omyly.

„Navzdory pronásledování, které již trvá 53 roků, můžeme s vděčností konstatovat, že naše církev odsouzená k zániku nejen že žije, nýbrž dokonce roste v západní a východní Ukrajině a všude v Sovětském svazu, kde žijí naši deportovaní, především na Sibiři. Naše církev čítá v Sovětském svazu nejméně čtyři miliony věřících, kteří zůstali Římu věni. Jejich víra je tak pevná, že nese bohatou úrodu: máme kněze, mnichy, řádové sestry, velký počet duchovních povolání a tajnou hierarchii. Atheistickému systému se nepodařilo zničit víru.”

Věřící Litvy, jediné téměř výhradně katolické zemi v SSSR, na sebe už častěji strhli pozornost světové veřejnosti od násilné sovětské okupace v roce 1945 za svůj odpor, jehož základ je nutno hledat v hluboké víře tohoto národa.

* Výňatky z "Rozmluvy s Goričevou", P.J. Förg, Linec.

** Kongres "Církev v nouzi", červenec 1980, Königstein

V sedmdesátých letech došlo k mnoha procesům, jednak kvůli odvážným vystoupením jednotlivých kněží i laiků, jednak v souvislosti s již dobře známým časopisem podzemí "Kronika katolické církve Litvy." Nijole Sadunaite, spolupracovnice tohoto časopisu, byla za svou činnost zatčena 24. září 1974. V červnu 1975 začalo proti ní líčení před Nejvyšším litevským soudem. Od této chvíle šlo její jméno světovým tiskem, následkem jejího statečného chování a jak dokázala bránit své pozice.

Nijola Sadunaite se zdráhala odpovídat na otázky soudu s odůvodněním, že není vinna. Zřekla se právního obhájce, při čemž mimo jiné prohlásila:

"Protože jsem podle vašeho mínění pro stát zvlášť nebezpečným zločincem a protože nemám v úmyslu přenášet strach na ty, kteří by mi museli sehnat obhájce, zříkám se ho. To je jedna strana mince. Druhá je, že pravda nepotřebuje obhájce, protože je všemocná a nepřemožitelná! Pouze podvod a lež potřebují - poněvadž jsou proti pravdě bezmocné - zbraně, vojáky a žaláře, aby tak prodloužily své hanebné panství a to ještě jen na chvíli. Znamená to - správně - že stranická diktatura si vlastníma rukama kope hrob. Jsem v právu a za pravdu jsem také připravena ztratit svobodu, pro ni bych s radostí obětovala také život. Není většího štěstí, než trpět pro pravdu a pro člověka. Proto nepotřebuji žádného obhájce.

Dnes, protože se přibližuji věčné pravdě - Ježíši Kristovi - mě napadá jeho čtvrté blahoslavenství: "Blahoslavení, kteří hledají spravedlnost, neboť oni ji najdou!" Jak bychom se neměli radovat, jestliže všemocný Bůh slíbil, že světlo zvítězí nad temnotou a pravda nad omylem a lží! A aby se to mohlo co nejrychleji uskutečnit, jsem ochotna jít nejen do vězení, ale i na smrt."

Tím, že se po Říjnové revoluci 1917 komunismus neomezil jen na Rusko, nýbrž se rozšířil po světě, začalo

všude, kam přišel, také pronásledování křesťanů a náboženství.

"Obrácení Ruska" a Mariino vítězství nezůstanou omezeny jen na tuto zemi, Rusko, nýbrž k němu dojde ve všech zemích, v nichž se rozšířil největší "ruský omyl", totiž komunistická bezbožnost. To platí také pro Slovensko.

Po útocích na církve v ČSSR v roce 1950 (viz str. 227) pyšně prohlásil tehdejší ministr kultury A. Čepička, do jehož resortu spadala likvidace církve:

"Církev je sražena na kolena, je smrtelně zasažená a její konec přijde brzy, to je jen otázka času". Posuzováno z lidského hlediska, bylo možné tento závěr vyvodit, neboť režim byl přesvědčen o tom, že církev je definitivně poražena, jestliže se zničí její struktura, odstraní se její vůdčí, nejlepší lidé, nebo se umlčí. Komunisté věřili, že síla církve spočívá pouze a výlučně v její organizaci, podle Leninova hesla: "Organizace je vše". A odtud pramenil jejich předčasný a zavádějící triumf.

Slovenský biskup z Nitry, Dr. Edward Necsey, jeden z tří biskupů, kteří nebyli odsouzeni v inscenovaných procesech, nýbrž byl dán do domácího vězení, roku 1952 po zhodnocení všech těchto událostí poznamenal: "Nepřátelé Boží započítali podle lidských hledisek všechny prvky, aby zničili církve: Většina biskupů, tisíce kněží a řeholníků i aktivních laiků skončilo ve vězeních. Byly rozpuštěny naše školy, svazy a zrušen a zakázán náš tisk. Byl zabaven náš majetek, církve jakožto organizace je prakticky ochromena. Ale na jeden faktor nepřátelé boží i naši zapomněli: na Ducha svatého. A proto tento boj ztratí! Jsem si jist tím, že náš křesťanský národ zvítězí, zůstane věrný Pánu Bohu a církvi, neboť tak ryze a hluboce ctí Srdce Ježíšovo a jeho matky..."

Pronásledování křesťanů, které v mé vlasti - na Slovensku - trvá již přes třicet let, se vší zřetelností dokazuje, že

neměl pravdu ministr kultury se svým pyšným zjištěním, nýbrž pokorný biskup, jenž vsadil svou důvěru na Boha a Marii.

Koncem šedesátých let a v letech sedmdesátých, nebyli na západě známi pouze jednotliví odvážní křesťané, jako např. pracovní biskup Jan Korec, nýbrž mnozí jiní, především z řad mládeže, kteří se bez strachu doznávali k víře v Boha a k církvi. V létě 1979 byl napsán následující dopis bratřím svobodného světa:

”Naši milí bratři!

My věřící z východního Slovenska Vás velmi srdečně zdravíme. Využíváme příležitosti svobodně se vyslovit a proto chceme napsat něco o našem životě.

Obracíme se k Vám jako na naše bratry, kteří mají lepší podmínky a rovněž i prostředky k duchovnímu životu. My z tohoto máme málo. Ale zázraky, které se dějí v naší vlasti, jsou evidentní!. Slovensko povstává!

- ačkoliv vůbec nesmíme používat masových sdělovacích prostředků,
- ačkoliv nemáme žádnou vlastní dobrou náboženskou literaturu,
- ačkoliv jsou ti z našich kněží, jimž stát ještě dovoluje sloužit bohoslužby, stále více a více omezováni při své činnosti a odsouváni do izolace,
- ačkoliv se s námi věřícími zachází formami brutálního rasizmu,
- ačkoliv bylo propuštěno mnoho věřících, kteří zastávali lepší místa, kvůli víře v Krista, kterou veřejně přiznali,
- ačkoliv nejsou mladí křesťané přijímáni na vysokou školu a univerzitu,
- ačkoliv jsou mládež a dospělí, kteří se snaží zodpovědně prožívat své křesťanství, policejně často vyslýcháni a jsou pronásledováni státní bezpečnostní policií a jejich špehy,
- ačkoliv se proti nám křesťanům používá psychického nátlaku, přesto žijeme a chceme žít s naším ideálem, Kristem!

Na str. 244 obrázek papeže a pod ním text:

8. listopadu 1981 navštívil Jan Pavel II. Slovenský institut svatého Cyrila a Metoděje v Římě. Ve svém kázání v bezvadné slovenštině poděkoval Slovákům za jejich věrnost k duchovnímu dědictví jejich apoštolů a prosil je, aby si udrželi poklad víry i pro budoucí generace. Sv. Otcí byli za tuto návštěvu vděční Slováci na celém světě, ale zvláště ti doma ony čtyři miliony, které ve své vlasti již 35 roků kráčí křížovou cestou své víry. Kříž s dvěma příčnými trámy ve slovenském státním znaku byl v padesátých letech nahrazen červeným plápolajícím plamenem (vatrou). Křesťanský symbol nemá v "Leninově chrámě" místa. Kříž se může odstranit ze stěny, nebo z emblému, ale žádný systém není sto z lidských srdcí vyrvat víru, kterou symbolizuje kříž.

Bratři, prosíme Vás: Pokud máte možnost informovat ostatní o naší situaci, využijte jí.

Pomozte nám Vašimi modlitbami.

Chceme žít tak, jak mají žít křesťané.

Nechť se stane vůle Boží.

Vy nám však pomozte, abychom vydrželi."

V létě r.1980 se dostal na západ vícestránkový "Dopis mladých slovenských katolíků křesťanům ve svobodném světě". Vyvolal nemenší ohlas.

Mladí autoři tohoto nadějného dokumentu popisují v první části nároky ateistického totalitního státu po moci nad církví, které křesťany uvádějí do úplné nesvobody a vystavuje je zákonitě zvlí.

V druhé části dopisu se mladí křesťanští věřící odvážně přiznávají k vlastní vině a k nedostatkům starší generace vydávat svědectví víry v Krista. Chtějí to napravit autentickým křesťanským životem jako prvotní křesťané a budou se snažit proniknout i do veřejného života.

V třetí a poslední části dokumentu vyjadřuje slovenská mládež své konkrétní naděje.

Největší nadějí je živý Kristus, který má velkou šanci ve společnosti, týrané po léta státně vynuceným atheismem a zklamaná marxismem.

Dopis je ukončen krátkou modlitbou. Alespoň tu bych zde chtěl unést doslovně:

”Pane, problémy, před nimiž stojí církev na Slovensku, jsou velké. Naši protivníci již nad námi vynesli rozsudek. Náš osud leží v Tvých rukou, Pane. Ty jsi naše veliká naděje. Ty dáváš našemu bytí sílu i smysl. Děkujeme Ti za vše dobré v minulosti i budoucnosti. Bolí nás, když nás naši spoluobčané, naši krajané, považují za své nepřátele. To přece nechceme! Ale nemůžeme a nechceme také opustit Tebe! Pane, pomoz tento rozpor překonat k blahu církve v naší vlasti.

Buď s Vámi všemi milost a duševní klid našeho Pána Ježíše Krista!”

Hladovka bratislavských seminaristů na podzim r.1980, jejich odvážné vystoupení proti protizákonným zásahům státní moci do života v semináři a do jejich teologické výchovy i výuky, zkrátka jejich protest proti podmanění církve státem, nešokovala jen komunisty v Bratislavě, nýbrž překvapila také mnohé lidi na západě.

Bylo sotva možné si představit, že v atmosféře, která byla formována dlouholetými šikanami, terorem a hrozbami, by byl možný takový krok. Mohou se však uvést ještě další, podobné příklady z každodenního života křesťanů na Slovensku, od dětí až ke starým lidem, jak odvážně osvědčili svou vírou v Boha a věrnost k církvi. Nynější vývoj bezpochybně ukazuje, že selhal pokus vyrvat Boha ze srdcí lidí a života národa a života jednotlivce. Způsobil sice mnoho škod a kvantitativně církvi přinesl ztráty. Kvalitativně však církev následkem onoho zápasu jako očištným procesem získala. Odhlédneme-li od onoho nezadržitelného vývoje, který je zvláště u mladé generace charakterizován odvrácením od marxismu a jeho ledově chladným, vynuceným ateizmem a příklonem k duchovním, absolutním hodnotám, tedy k Bohu. Je mnoho jednotlivých událostí, které dojemným způsobem potvrzují zjevení Matky Boží z Fatimy. Zde jen jedna z těchto "událostí":

Koncem sedmdesátých let ležel profesor Jaroslav Dubnický na smrtelném loži. Bývalý děkan filosofické fakulty v Bratislavě, marxistický publicista a historik, stranický funkcionář. Intenzivně bojoval proti církvi a ve svých člancích a knihách ji dlouhá léta představoval jako "reakční a protilidovou". Nyní, jako těžce nemocný hovoří s jedním známým o Bohu a církvi, ale v docela jiném tónu, než u něho bylo zvykem. Jeho společník je zcela překvapen. Přemýšlí o tom a zpravuje o tom tajného kněze. Ten u Dubnického na začátku padesátých let studoval dva semestry dějepis a nyní se rozhodl, svého bývalého profesora navštívit. "Pane profesore, asi se již nepamatujete na svého bývalého studenta, slyšel jsem, že jste nemocen a tak jsem Vás chtěl rád navštívit..."

Pacient měl z návštěvy radost. Přátelská rozmluva pokračovala dále v srdečné atmosféře. Najednou řekl host zdvořile, avšak zřetelně: "Pane profesore, nejprve jsem přišel, abych Vás navštívil jako nemocného. Ale přišel jsem také z jiného důvodu. Jsem tajný kněz. Mohu Vám v této hodině pomoci? Víím, že..." Tu přerušil profesor svého bývalého studenta. Nemohl déle čekat. Z jeho neobyčejně velkých očí se řinuly první slzy. Mluvil pomalu, namáhavě. Návštěvník je vnitřně pohnut tím, co slyší:

"Doufal jsem, že mě navštíví nějaký kněz. Prosil jsem Boha o odpuštění za vše, co jsem veřejně proti němu a jeho církvi řekl. Bůh se ukázal být větší, nežli moje vzpoura. Přišel jste v pravou chvíli." Po těchto slovech následovalo životní doznání za posledních čtyřicet let. Po svatém přijímání zůstal profesor dlouhou dobu v tichosti sám s Ježíšem Kristem, proti jehož církvi bojoval téměř celý život. Než svému bývalému žákovi srdečně poděkoval a rozloučil přátelským objetím, přiznal, že k jeho důvěře v Boha mu velmi pomohla myšlenka na vlastní matku a její lásku k Panně Marii. Zde se opět jednou ukázala matka Ježíšova jako "refugium peccatorum" - útočiště hříšníků. Nepochybuji o tom, že by byli stejně překvapeni, tak jako já, bývalí soudruzi profesora Dubnického, ať již ze Slovenské univerzity nebo z Ústředního výboru komunistické strany, jehož byl delší dobu profesor Dubnický členem, nebo Slovenské akademie věd.

Bůh má vždy čas. Je vždy jiný a jeho milosrdnost je vždy větší než naše nevěra a hřích. Za měsíc profesor Dubnický zemřel a na nebesích se z něho jistě radovali více, než ze stovky spravedlivých.

"Nakonec moje neposkvrněné srdce zvítězí. Rusko se obrátí..."

Obrácení tohoto druhu jsou méně známá než ta, o kterých referují veřejně zejména mladí lidé. Nejsou však proto méně důležitá a rovněž potvrzují Mariino vítězství, jež konec konců představuje vítězství jejího syna.

* * *

Kdybych kapitolu uzavřel teď, mohli by čtenářům obeznámeným s poselstvím z Fatimy postrádat mezi zjeveními některá Mariina proroctví a příslibení. Proto chci ještě poznamenat, že o slunečním zázraku - prvním splnění slibu Matky Boží - byla již řeč v předcházející kapitole. Zrovna tak, jako byla učiněna zmínka o "světelném znamení" z ledna r. 1938 jako předpovědi nové světové války. Pokud se týče dalšího slibu, "Portugalsko si uchová pravou víru", chci se omezit na konstatování, jež sdílají mnozí jiní*, že se při všem bouřlivém politickém vývoji a změně situace v letech 1974-75 v zemi Fatimy komunismus nemohl etablovat jako vládnoucí síla a moc, ačkoliv byla šance komunistické strany a její podpora z venčí tak veliká, jako dosud v žádné jiné zemi, kde dosud vládou Leninovi dědicové.

A tak zbývá jako poslední předpověď a současně slib: "Když budete dělat, co vám říkám, bude zachráněno mnoho duší a nastane mír.

- Když však nepřestanou urážky Boha, potom..."

* Srovnej s P.Dr. Otto Bohr: Řím, Moskva, Fatima. Nakladatelství Wort und Werk.

XVI.

Jediná naděje v největším nebezpečí, k čemu nás vyzývá ?

Po všem, co se čtenář až dosud z této knihy dozvěděl, zejména kritickým rozmýšlením od událostí ve Fatimě v roce 1917 a o jejich doslovném potvrzení, až k tragickému odpoledni 13. května 1981 na Piazza San Pietro, se možná bude ptát, co může, resp., co vlastně společně můžeme udělat nejen pro urychlené obrácení Ruska, nýbrž navíc a především za pravý, spravedlivý mír ve světě, na němž závisejí - při dnešním technickém pokroku a současném morálním úpadku - nejen existence státu nebo kontinentu, nýbrž dokonce bytí či nebytí celé naší planety.

Již vzpomenutým únosem letadla jen několik dnů před atentátem, na Jana Pavla II. chtěl únosce vynutit zveřejnění "třetího tajemství" z Fatimy. Přitom opět vyvstalo několik příliš horlivých pověstí, senzací a předpovědí o neštěstí. A několik přehorlivých dokonce tvrdilo, že se papež Jan Pavel II. v tomto smyslu o "třetím tajemství" vyjádřil během své návštěvy v Německu na Fuldě 17. listopadu 1981, což však není pravda. Mírně řečeno, ti, kteří věří v události ve Fatimě a ještě navíc ve smyslu poselství pracují, modlí se a přinášejí smírné oběti, by se měli v zájmu tohoto poselství od těchto škodlivých pověstí distancovat a přemýšlet o podstatném z oněch událostí, t.j. o "výzvě k obrácení".

Aby se všem falešným pověstem udělal konec, pozval kardinál König na návštěvu do Vídně biskupa z Leiria (Fatima), Alberta Cosme do Annivala, který při kázání ve vídeňské městské hale při oslavě svátku Jména Marie 12. září 1981 před asi 25.000 až 30.000 věřícími k tomu podal toto vysvětlující slovo:

”V poslední době se často zneužívá třetí části tajemství z Fatimy k poplašným zprávám. Také já, jako biskup z Fatimy jsem se stěmíto texty seznámil a musel jsem k nim zaujmout stanovisko. Použil jsem všechny prostředky, které byly k dispozici, abych texty přezkoumal. Mohl jsem sám tyto texty předložit sestře Lucii a ta mi řekla: ”To vše je výmysl, není to pravda, to vše nemá s poselstvím z Fatimy co dělat. Bratři a sestry nevěřte proto těm, kteří chtějí dnes tímto způsobem poselství z Fatimy prohlásit za prorocství neštěstí! Všechny tyto texty jsou falešné!”

Je známo, že Matka Boží 13. července 1917 zvěstovala dětem tajemství, které sestává ze tří částí různého obsahu. Fracisco a Jacinta si tajemství vzali do hrobu. Lucia je chránila ve svém srdci až do příhodného okamžiku, - bylo to 31. srpna 1941 - aby je z náboženské poslušnosti sepsala tehdejšímu vrchnímu pastýři diecéze Leire (Fatima), biskupovi José Correia da Silva.

Biskup Correia da Silva prvé dva díly zveřejnil* již v roce 1942. Text třetího dílu nechal sepsat teprve v r.1943 a uschoval ho v zapečetěné obálce. Jeho nástupce, biskup Joao Pereira Venancio, zapečetěný dopis v r. 1957 poslal do Říma po apoštolském nunciovi v Lisabonu, aby bylo lépe uchránil jeho tajný charakter.

Kardinál Alfrédo Ottaviani, jako prefekt svatého oficia v Římě, podal zprávu 17. února 1967 při slavnostním zasedání Pontificia Academia Mariana Internacionalis (*L'Osservatore Romano* z 13-14. II.1967), že byl Luciiin dopis otevřen papežem Janem XXIII. v roce 1958. Text mohl číst také kardinál Ottaviani. Současně prohlásil, že jen Svatý Otec může rozhodnout o tom, kdy a jak bude zveřejněn obsah dopisu. Dosud tak Svatý Otec neučinil.

Již desetiletí pod dohledem církve se studuje poselství z Fatimy odborníky, na základě dokumentů a s pomocí

* Jacinta, Dr. José Galamba des Oliveira, 1942.

sestry Lucie, která ještě žije. Já, jako biskup místa milosti vám říkám, že je poselství z Fatimy v plném souhlasu s evangeliem a církevním učitelským úřadem a že je pojato církví jako mateřská upomínka Neposkvrněného srdce Mariina, Kristovy matky a matky všech lidí a že se tak i církví vykládá.

Nám nyní náleží vážná povinnost, dále předávat toto "evangelijní poselství modlitby a pokání (papež Pavel VI.) lidem. My všichni, biskupové a kněží i věřící, bychom měli tyto mateřské připomínky P. Marie poslouchat a uskutečňovat je, aby toto století našlo pravou cestu k míru a k Bohu, jenž jediný může zaplnit prázdnotu našeho lidského srdce a učinit náš svět šťastným, neboť, jak říká sv. Augustin: "Neklidné je naše srdce a nebude klidné, dokud v Tobě nebude spočívat, o můj Bože"*.

Za zřetelné vysvětlující slovo můžeme být biskupovi z ***Leiria jen vděční. Ačkoliv není poselství z Fatimy žádné neblahé proroctví, žádné hroživé poselství, zůstává přece jen vážnou vzpomínkou pro celé lidstvo a naléhavým apelem všem křesťanům, aby neuráželi Pána Boha.

"Když se však nepřestane s urážkami Boha, začne ještě za pontifikátu papeže Pia XI. jiná a horší válka".

Kdyby byla bývala varování neposkvrněného, mateřského srdce Mariina a prosba, jež byla vyjádřena Matkou Boží 13. července 1917 brána vážně, potom by s největší pravděpodobností, nebo lépe řečeno s jistotou bylo lidstvo uchráněno hrůz druhé světové války a rovněž i omylů Ruska. Mariina řeč byla velmi zřetelná a budoucí události byly vázány na podmínky, totiž: "Jestliže se však nepřestane urážet Bůh, potom..."

Zde se musí rozlišovat a nesmí se zaměňovat upomínání a varování s výhružkou.

Kdyby se slova Matky Boží před 64 léty vzala vážně a zachránila lidstvo před velkými nebezpečími, tak dokonce

* Posel z Fatimy , č. 10/1981

ještě dnes mají naléhavější aktuálnost a dávají nám cítit, kterým katastrofám dnešní lidská rodina jde vstříc v případě, že křesťané výzvu z Fatimy k obrácení na víru a k životu z víry neberou vážně a každý jednotlivec jakož i celé skupiny společnosti se neočistí a neoprostí od "ohavného zločinu, jímž se může člověk poskvřnit, totiž nenávisti vůči Bohu" (Pius XII).

Z tohoto pohledu se ukazuje být poselství z Fatimy jako nabídka, milosti Boží, přednesená Marií, která nám ukazuje cesty, jak zamezit oněm katastrofám. Toto tvrzení nemá nic společného s panikařením nebo předpověďmi neštěstí, které mi jsou zrovna tak cizí, jako laciný optimismus některých lidí, kteří si myslí, že je náš svět zdravý a dobrý a že bude naše budoucnost ještě lepší. Jsem jako křesťan v každé situaci optimistou, arci nejdříve za svou osobu. Jestliže však přemýšlím jen o kousek dál, např. o svých známých rodinách s malými nevinnými dětmi, kterým patří svět, potom se táži starostlivě sebe sama..

* * *

Svět obchází strašidlo. Nikoliv jen strašidlo "pouhé omezené" války, nýbrž strašidlo zničení celého lidstva. Pomyslíme-li na to, že na Východě i Západě je více než 50.000 použitelných atomových bomb, potom je možné si představit rozměr rozsáhlé katastrofy jako pravou apokalypsu. Jak se často zdůrazňuje, sedíme na sudu se střelným prachem, který může zapálit každý blázen nebo zločinec.

Na podzim r. 1981 členové papežské vědecké akademie vypracovali zprávu o nebezpečí a následcích možné atomové války. Svatý otec se poté s touto zprávou a s vlastním dopisem obrátil ke všem hlavám států atomových mocností a prosil je, aby udělali vše k nastolení spravedlivého míru a aby učinili konec nesmyslnému vyzbrojování. Z uvedené zprávy světově známých vědců vyplývá, že by v případě atomové války totálně selhalo zásobování potravinami.

Obrázek :

Ruina v Hirošimě, připomínka atomového útoku ze srpna 1945 a památník míru. Před tím modlí se papež v únoru 1981. Bude se svět opět modlit za mír a přežije ?

Několik těch, co by přežili byli by postiženi nevyléčitelnými chorobami. Mohu si představit, že ti, co přežijí, záviděli by mrtvým. Navzdory tomuto ničujícímu nebezpečí se stále vedou lokální války, povstání a revoluční boje se svými krvavými stopami v mnoha částech světa. V nich zračí zájmy supervelmocí, kteří jsou zodpovědní za akutní nebezpečí střetu s oněmi apokalyptickými následky.

Vedle těchto rozmíšek již desetiletí existuje v celém světě zvláštní "válka", nejnespravedlivější ze všech.

Je vedena často s masivní podporou vlád a opozičních stran, dokonce proti vlastnímu národu, proti vlastním lidem: válka proti nejbezbrannějším stvořením, které existují. Ještě víc, nezabíjí se jen lidský život, nýbrž zabíjí se též vědomí lidí, vůbec nehovoříc o zbabělém a barbarském způsobu, jakým je tato válka vedena proti nezrozenému životu. Chce se nastolit mír na zemi, jak to prohlašují politici a státníci všech odstínů a vede se válka proti nebi, proti Bohu, který je jediným pánem nad smrtí a životem, který On vyhlásil za nedotknutelný.

V dnešní společnosti ještě zuří jiná válka, která sice není vedena materiálními zbraněmi, nýbrž pomocí idejí, vyslovenými, psanými nebo obrazem znázorňující slovo.

Jestliže si uvědomíme, že je pravda zbraní míru, avšak lež a pomluva jsou zbraněmi války, potom si můžeme sami učinit denně jasný obraz o této "válce". Při tom se nestřílí bezohledně jen na jednotlivého člověka a jeho důstojnost, na společenské skupiny, lidské a boží instituce, nýbrž v konečném důsledku na Boha, který je pravdou. Že jsou při tom Boží národ, církev a jeho viditelná hlava obzvlášť cílem této války již léta, stejně na západě jako na východě, je známo. Že se na této "válce" nepodílejí pouze lidé, kteří stojí vzdáleni Bohu a církvi, nýbrž též ti, kteří se cítí být jejími příslušníky, není žel, vzácný případ, jak to dostatečně potvrzují některá vyjádření krátce po atentátu. Jedno vyjádření, které mne přinutilo se nad tím zamyslet, je dvojjazyčný polsko-anglický měsíčník z Chicaga* : "Jan Pavel II. platí v očích některých katolíků za nepřítele lidí 20. století, protože nebere ohled na jejich požadavky a nároky. Tito katolíci se sice nechápou kamenů, ale jejich

*"Przegland Powszechny - Sodalís Marianus", Polish Catholic Monthly, červenec 1981/čís.6

slova o "zavírání dveří před obnovou a před "nejistotou" v církvi mohou bolet právě tak, jako hozený kámen. Taková slova nebyla vzácná, zejména ne v případě Küngově. Ani sám Küng, ani jeho obhájci se neštíteli za pokus nutit Jana Pavla II. k relativizaci dogmatických pravd a základních morálních principů. Dovolávali se přitom svobody svědomí a nutnosti přizpůsobit křesťanskou etiku měnícím se tendencím dnešní civilizace. Poté co narazili na jednoznačné odmítnutí, oznámili, že papež již nechápe situaci, v níž lidé v současnosti žijí. Žijí a trpí opustivše "Nemilosrdnou církev, která by jim přece mohla sloužit". Nechtějí slyšet nic o tom, že těžká situace není dílem církve nebo papeže, nýbrž těch, kteří se rozešli s učitelským úřadem a autoritou církve. Svědčí to o jisté intelektuální a morální zvrácenosti, když se církev činí zodpovědnou za zlo a neštěstí, které byly způsobeny nedodržením Božích přikázání, které přece všem lidem ukazují cestu ke skutečnému štěstí". Potud časopis.

"Odpor vůči Kristu, i ze strany těch, kteří se nazývají jeho učedníci, a současně se na něho odvolávají, je zvláštní znak doby, v níž žijeme", řekl krakovský arcibiskup během posledního rozjímání při exerciciích za Pavla VI. v roce 1976*.

A co by se zde mělo říci o dlouholetém veřejném odporu proti Kristu a jeho církvi, o každodenním popírání pravd o Bohu, lidech a světu, tedy o otevřeném odmítnutí evangelia, o nichž si mohl čtenář učinit obrázek již na předchozích stránkách. Jak může mít člověk klid a mír, jestliže vyhlásí válku svému stvořiteli?

Dalším druhem války lépe řečeno, hluboká studnice neustálých nepokojů, které vedou k válce, je egoismus některých bohatých a mocných tohoto světa, pro něž znamená bližní jen prostředek nebo objekt zisku.

* Karol Wojtyła: Znaky rozporu, Benziger - Herder.

Honba za ziskem místo zájmu o člověka způsobuje sociální bídu a připravuje zrovna tak, jako hladomory a uprchlictví, nejlepší živnou půdu pro komunistické ideje.

Takto se ukazuje na jedné straně ateistický liberalismus ve formě kapitalismu, jenž přináší nezměrnou bídu bezpočtu lidí a vykořisťuje chudé. Na druhé straně je to ateistický socialismus ve své konečné fázi, v komunismu, jež využívá bídy milionů chudých, k tomu, aby jim falešnými sliby skýtala výhlídku na pozemský materiální ráj na zemi a současně je otevřeně vyzývá k revoltě vůči Bohu, ke zničení jeho říše. Ale může člověk vůbec dojít klidu a míru, když vede boj proti Bohu a rozšiřuje ho?

Když navštívil bývalý německý kancléř Willy Brandt na podzim r. 1981 Moskvu, prý se mimo jiného dozvěděl, že se šéf Kremlu strašně bojí o mír. Host nemohl pochopit, že mnoho lidí na západě pro to nemá pochopení. Jeden z komentátorů k tomu poznamenal: "Brežněv se zaprvé třese před svým zatíženým svědomím, je zapotřebí jen pomyslet na síť koncentračních táborů v jeho říši, nebo na Afganistan nebo Polsko, aby to vyšlo najevo. A celé národy se třesou obavou "z míru", který zakládají Brežněv se svými lidmi ve světě a který chtějí rozšířit". Zásadně: není třeba se trást o mír, kdo se třese, nemá žádný vnitřní klid a svým strachem znásobuje strach ostatních.

K uvedeným druhům války a nebezpečím války počítám také po celém světě rozšířený terorismus. Lenin ho propagoval jako zcela podstatný a "legitimní" prostředek boje a stavby svého chrámu.

Vražedný útok teroristy na papeže, drama ze náměstí sv. Petra ukázalo před celým světem, kam vede tento druh války a že se nezastaví ani před zástupcem Kristovým.

Shoumaster Hans Rosenthal, oblíbený televizní herec, poznamenal po atentátu vážně: "Bojím se o tento svět, jestliže se něco takového může stát."

Protivník Ježíšův sice mohl životu nebezpečně zasáhnout zástupce Krista, ale v tom okamžiku vystoupila proti drakovi "žena oděná sluncem", Ježíšova matka, věrna

svému poslání : "Paní, hle, tvůj syn." A ona to byla, která vrahem vystřelené a přesně cílené střely "trochu vychýlila", aby toho, který jí zcela patřil, v tomto vysoce dramatickém okamžiku zachránila. Bylo to 13. května, v jejím dnu z Fatimy. Poznala Satanův plán již tehdy r. 1917 v Cova da Iria a oznámila to skrze děti světa: "Svatý Otec bude muset mnoho trpět."

Jeden starší farář, vždycky klidný a trpělivý, vedený hlubokou vírou a neochvějným optimismem v den po atentátu poznamenal: "Dábel chtěl nejsvětější Panu představit jako lhářku, přičemž být zavražděn jeden z jejich nejlepších synů při vykonávání mírové misie. Tak se pokusil o jejím svátku, 13. května, 64 roků po dnu jejího prvního zjevení ve Fatimě dokázat nejen před tisíci poutníky na náměstí sv. Petra, nýbrž před celým světem, že její předpovědi a sliby jsou jen podvodem. Otec lže se však jako vždy přepočítal, když proti ní vystoupil."

Jestliže se rozpomeneme na komplex těchto souvislostí a současně na konečný cíl komunismu, na ovládnutí světa, potom nebudeme překvapeni, že to s mírem ve světě dnes nevypadá nejlépe.

"Když se splní moje prosba, Rusko se obrátí k víře a bude mír. Jestliže ne, potom omo své omyly rozšíří po světě, přijdou války, pronásledování" předpověděla Matka Boží 13. července 1917. Co tehdy bylo aktuální, je dnes největší nutností. Dnes se ukazuje výzva z Fatimy dramatickým způsobem jako záchranný pás, nabídnutý nám všemocným, milosrdným Bohem skrze Marii.

Mariiny prosby vyslovené k dětem a skrze ně nám, se mohou krátce převést na tři společné jmenovatele:

- bez přestání se modlit,
- činit pokání a vyvarovat se těžkých hříchů
- kát se za druhé.

Bez ustání se modlit

Těž ti, co se přiznávají ke "kristocentrizmu" a usilují pouze o následování Ježíše, musí připustit, že se Pán modlil, činil pokání a přinášel zadostiučinění za nás, za celý svět. Nic neukazuje, tak zřetelně evangelijní charakter fatimského poselství jako tato trojnásobná výzva. Volání po neustálém modlení se evangeliem táhne jako červená nit a je současně voláním, kterým se fatimská madona obrátila ke třem dětem, společně s výzvou činit pokání a obětovat se za hříchy druhých. Co se týče modliteb, zjevila překrásná paní při svých zjeveních dětem naléhavou prosbu o modlitbu růžence, nakonec sebe sama označila za Královnu růžence. Všechny tři děti tyto závazky vzaly velmi vážně a začaly se modlit růženec denně a to velice zbožně. Všichni, kteří se modlí tuto jednoduchou a překrásnou modlitbu a to, co se nazývá "nejkratším evangeliem", znají jeho cenu a jeho účinnou sílu. Největší apoštol mládeže, sv. Don Bosco vyhlásil z těchto uvedených důvodů, že je ochotný, vzdát se pro přemíru práce všech ostatních denních pobožností, nikoliv však růžence, který označil za "modlitbu", které se ďábel nejvíce bojí.

Královna růžence projevila již často svou moc, kterou dostala od Boha, nejen v malých a nebeských záležitostech a prosbách jednotlivců, ale i v dějinách církve a světa.

Nejnovějším příkladem v tomto ohledu podává Rakousko svou znovu získanou suverenitou 15. května 1945. 500.000 Rakušanů, jež vyzval františkán, řádový kněz* ke smírčí křížové výpravě za svou vlast.

* V roce 1947 založil františkánský páter Petr Pavlíček ve Vídni modlitební společenství RSK (Rosenkranz-Sühne-Kreuzzug) za mír na světě, které bylo uznáno biskupskou konferencí. Jeho výzvu vyslyšeli v 107 zemích světa a dodnes se přihlásilo 1,950.000 lidí ke splnění proseb naší milé paní z Fatimy. "Musí být dva miliony (členů)" řekl Jan Pavel II. 6.května 1981, přesně týden před atentátem páteru Pavlíčkovi (+ 1982).

Tehdejší spolkový kancléř Raab komentoval výsledek poté, co zemi opustily všechny okupační armády, také sovětská takto: "Matka Boží nám pomohla, že jsme dostali státní smlouvu."

Ještě mnoho let potom se komunističtí vůdci v Moskvě divili, jak vlastně tehdy k takovému politicky a strategicky chybnému kroku mohlo dojít - k takovému "nemarxistickému rozhodnutí" ze strany SSSR. Při pádu Chruščova (1964) mu také ono rozhodnutí vytkli. Kremelští páni nemohli pochopit, že při tom rozhodl Bůh a Matka Boží, kteří nemohli nechat nevyslyšeny modlitby a pokání asi jednoho milionu svých rakouských dětí, jejichž hlubokou důvěru nemohli zklamat. Přesvědčivý příklad takové hluboké důvěry v Matku Boží a v Boha, kteří často vykonávají svůj vliv na světové problémy, podal nedávno Jan Pavel II., když se 13. května 1982 ve Fatimě po kázání a aktu zasvěcení obrátil se s důvěryplnou modlitbou k madoně.

"S důvěryplnou modlitbou se obracím k Tobě, Matko, která úzkosti a starosti svých dětí znáš. Prosím Tě a žádám pln bolesti: Zasad' se o mír ve světě, o mír mezi národy, které se dostaly v různých částech světa vlivem různých národnostních a neoprávněných mocenských činů do krvavých rozmíšek. Zejména Tě prosím o to, aby přestalo nepřátelství, které vzniklo před několika měsíci v jižním Atlantiku, rozdělilo dvě země a způsobilo bolestné ztráty na životech.

Učiň, prosím, aby se konečně našlo spravedlivé a čestné řešení mezi oběma stranami, nejen kvůli sporné otázce, jež rozděluje obě strany a hrozí jim nepředstavitelnými následky, nýbrž zejména také proto, aby se mezi nimi nastolil mír, jenž odpovídá jejich dějinám, civilizaci a jejich křesťanské tradici.

Postarej se o to, aby byla vážná a tísnivá otázka sporu brzo překonána a skončena tak, aby se mohla šťastně uskutečnit má pastorální cesta do Velké Británie, nejen proto, aby se

splnilo mé přání, nýbrž na přání těch, kteří toužebně očekávají mou návštěvu a kteří ji s velkým nasazením a s celým srdcem připravili.”

Na tomto místě si poprvé dovoluji svou zcela osobní poznámku: Když ve Fatimě papež 13. května 1982 vyslovil svou vroucí modlitbu, nalézal jsem se od něho vzdálen asi 20 metrů, a mně, člověku malomyslné víry a malé důvěry se zdálo být splnění onoho přání putovat do Velké Británie za tehdejších podmínek nemožné. V duchu jsem řekl papeži: ”Svatý Otče, požaduješ, řečeno lidsky, něco zcela nemožného. Válka zuří s plnou tvrdostí. Tvoje cesta by se mohla uskutečnit pouze zázrakem. A kyby se to neuskutečnilo, zkompromitoval bys matku Boží!”

S touto úvahou jsem nebyl sám. Indiskrecí několika žurnalistů v Římě se proneslo, že vlastně ještě málo dnů před začátkem první cesty kromě papeže považovali ve Vatikánu dokonce i jeho nejbližší spolupracovníci onu pastorální návštěvu ve Velké Británii za oportunní a realizovatelnou, ”z pochopitelných důvodů.” Co poté následovalo, je známo. Papež cestoval do Velké Británie a uskutečnil dokonce bleskovou návštěvu Argentiny.

Válka byla skončena brzo. Kdo by to chtěl připsat pouze na vrub vojenské převahy jedné strany, měl by pomyslet na nebezpečný průběh oné vojenské konfrontace a na akutní nebezpečí, že by se býval mohl onen lokální požár nezadržitelně rozhořet po celém světě. Jsem přesvědčen o tom, že byla odměněna modlitba rychlým ukončením této války, modlitba moudrého poutníka z Říma a milionů lidí ve světě, kteří následovali jeho výzvy a příkladu.

Modlitby spojené s modlitbou růžence jsou zbraně, které stoupají k nebi rychleji než rakety a odtud nepřinášejí ničení a smrt, nýbrž požehnání a pravý mír.

Činit pokání a vyvarovat se těžkého hříchu

”Obraťte se a věřte v evangeliu” (Mk.1,15). Naše století vejde do dějin jako epocha největší technické revoluce, kvůli objevům na zemi, v moři a ve vesmíru, současně však též jako století největších hrůz a barbarství. Stačí si vzpomenout na obě světové války, kterých jsme se krátce dotkli na předešlých stránkách, spolu s tak mnohými nelidskými ohavnostmi. Existují někteří lidé, kteří naše století nazývají ”Stoletím hříchu proti Duchu svatému”, kvůli otevřenému boji proti Bohu, který je v konečném důsledku také bojem proti člověku.

”Kdyby vaše hříchy byly tak rudé jako šarlat, zbělí jako sníh”, povzbuzuje nás Písmo Svaté. Ovšem pod jedinou podmínkou: že budeme činit pokání. Milosrdenství Boží je ve skutečnosti vždy větší, než každý hřích a každá lidská podlost. ”Lidé by měli přestat urážet mého syna, který je již tak velice urážen”, opakovala několikrát Matka Boží ve Fatimě. Není to jako ozvěna výzev Jana Křtitele, nebo proroků?

”Obraťte se ke mně celým srdcem, neboť já jsem milostivý a milosrdný!” (Joel 2,12-13). Obraz milosrdného Otce, který nás očekává navzdory našeho selhání v láskyplné věrnosti s otevřenou náručí a vše pomíjí, nám dává odvahu obrátit se k víře, na které máme osobní právo ve svátosti smíření.

V roce 1949 se v Karlových Varech sešlo několik vysoce postavených komunistů z tehdy již Moskvou podrobených zemí, aby vypracovali společnou strategii pro boj proti Bohu a jeho církvi. Schůzce předsedal tehdejší známý ministr Valerian Zorin. Jeden z těchto ”soudruhů” v polovině sedmdesátých let stále ještě ve vysokých funkcích, který bojoval proti Bohu a církvi, se vyjádřil v úzkém kruhu s určitou dávkou škodolibosti a současně s podivem: ”Všemi prostředky potíráme katolickou církev. Jedno se nám dosud nepodařilo, totiž zdržet lidi od zpovědi. Dobře víme, že někteří z našich malých funkcionářů, dokonce příslušníci bezpečnosti čas od času

Obrázek:

”Společně se mnou však zjistíte s bolestnou starostí, že osobní svatá zpověď ve vašich vesnicích v posledních létech velmi silně ubylo. Srdečně vás prosím, ba upomínám: udělejte vše pro to, aby se stalo přijímání po osobní zpovědi samozřejmostí pro všechny pokřtěné. K tomu by měly vést bohoslužby, které zaujímají velmi důležité místo v praxi pokání církve, ale nemohou za normálních okolností nahradit zpověď. Snažte se však také sami o pravidelné kající svaté vyzpovídání, řekl Jan Pavel II. Ke kněžím a seminaristům ve Fuldě 17. listopadu 1980.

Z vyličení týdenního průběhu programu Jana Pavla II. šéfredaktorem polské Osservatore Romano, P. Bonieckého z listopadu 1981 vyplývá, že se Svatý Otec zpovídá jednou týdně.

Obrázek : Papež jako zpovědník v basilice Sv. Petra).

čas od času tajně navštíví známého kněze a u něj se vyzpovídají. Kde se to stane, tam naši služebníci nejsou docela ”našimi”. A na západě si církev tuto svou nejsilnější zbraň nechala vyrazit z rukou. To je těžko pochopitelné”

Na základě svých osobních poznatků z let 1948 až 1963 a jakož i ze zpráv z mé vlasti, Slovenska, (které platí rovněž

i pro Polsko, Litvu atd.) musím dát onomu ateistickému "soudruhovi" z jeho komunisticko-ideologického stanoviska stoprocentně za pravdu.

Je nepopíratelnou skutečností, že přes stále se zostřující proticírkevní boj. V těch farnostech, v nichž jsou věřící nadšenými duchovními vyzýváni pěstovat starou tradici a chodit každý měsíc o prvních pátcích, resp. sobotách ke svaté zpovědi, roste náboženský život v těchto zemích i přes tvrdší boj proti církvi a diskriminaci katolických věřících. V této souvislosti by bylo možné uvést mnoho příkladů.

Vedle svátosti smíření, zpovědi, která je základní formou pokání, která nastoluje smír s Bohem a bližním, existuje ještě řada jiných forem pokání. Postačí vzpomenout si na trpělivě nesený každodenní kříž, ať je to nemoc, ať je to stáří, osamělost nebo něco podobného. Jaké a kolik příběhů by mohli duchovní vyprávět o svých nemocných!

V poslední době pomalu opět ožívá stará, klasická forma pokání: půst. V naší bohaté společnosti upadal v zapomnění. Ale nyní se stává opět moderním. Zde se nemyslí půst kvůli zhubnutí, nýbrž půst jako prostředek stát se připravenějším pro přijetí síly a světla Ducha svatého. Tento druh pokání činí ve východních zemích mnoho lidí, aby zůstali pevní vůči pronásledování a mnoho jiných lidí, zejména samotní pronásledovatelé, aby si modlitbami a postem vyprosili milost obrácení k víře.

Na 87.Německém katolickém dni v Düsseldorfu, jenž se konal začátkem září 1982, si získal nadmíru živý ohlas jeden dokument ze Slovenska: Dopis mladých slovenských katolíků.*

Byl napsán začátkem července téhož roku v souvislosti s národní poutí do Levoče ve východním Slovensku a byl adresován německé katolické mládeži v Düsseldorfu. Mezi asi 100.000 poutníky bylo asi 70.000 příslušníků mládeže, kteří tuto pouť do Levoči nazývali svým "katolickým dnem" a obrátili se s vroucí prosbou na mladé katolíky v

* Viz: pro fratribus čís. 40/82.

Düsseldorfu: "Nezapomeňte na nás, modlete se za nás a pošlete se za nás!" Následující odstavec dopisu ukazuje nejen aktualitu postu, nýbrž rovněž potvrzuje onen hřích našeho století proti Duchu Svatému.

"Žijeme v době nejistoty, stálého rizika, ba dokonce otevřeného pronásledování křesťanů ze strany politického systému, jenž u nás stejně jako všude jinde, kde se mu podařilo přijít k moci, jednou krvavě, jindy nekrvavě, ale vždy a všude potlačuje škodlivým, rafinovaným a soustavným způsobem všechny, kteří stojí odhodlaně na straně Boha, Ježíše Krista, církve a svobody svědomí. Ještě nikdy ve své historii nebylo lidstvo konfrontováno s tak radikálním nepřítelem všeho, co připomíná Boha, věčnost a duchovní hodnoty, nepřítelem, jakého představuje tento systém.

To nutilo a stále ještě nutí pokřtěné věřit, nebo přestat věřit, opustit církev, nebo s církví dále držet se všemi důsledky s tím spojenými. Každé taktizování - jak ho provádějí např. naši kněží, věrni režimu z hnutí "Pacem in terris" - je sprátelení se s nepřáteli Boha, je spolupachatelstvím na zničení církve.

Tím jsme se dotkli u nás velmi bolestného bodu církve. Abychom těmto kněžím pomohli osvobodit se z nepřátelského objetí nepřátel, rozhodli jsme se uchopit tento rok zvláště účinných prostředků milosti: Jako přípravu k svatodušním svátkům jsme zorganizovali 24. - hodinovou akci modlení a přísného postu, abychom tím našim kněžím z hnutí "Pacem in terris" vyprosili světlo Svatého Ducha a sílu, vzít na sebe všechny požadavky duchovního stavu".

Toto není ojedinělý případ, nýbrž výraz dalšího rozšíření praxe. Tak se na př. po atentátu na papeže utvořilo mnoho skupin mládeže, kteří se za jeho uzdravení intenzivně modlili a přísně se postili. Poté tito mladí lidé uvedli v život akci s cílem, aby se nadále někteří účastníci těchto

těchto skupin každý den postili a modlili, aby byl v budoucnosti Svatý Otec uchráněn před výpady tohoto nebo podobného druhu.

”Obraťte se a číňte pokání!” Toto napomenutí platí především nám, kteří se pokládáme za děti Boží a Kristovy učedníky. Podstatná podmínka pro ”Metanoia”, t.j. změnu smýšlení spočívá v tom, že uznáme, že jsme hříšní lidé. Moderní materialistická otrocká mentalita požitkářství a morální permisivity zkouší tuto skutečnost jednoduše popřít a konsekventnějším způsobem popírá i zlo a hřích, anebo se o to aspoň snaží. Ale zatím, co se její existence popírá, rozšiřuje se stále více, rovněž mezi křesťany, při čemž mnozí z nás, se rychle umí sami ospravedlnit. Nestává se zřídka případ, když kněží při pozvání ke zpovědi dostávají odpověď: ”Zpověď? Z čeho se vlastně mám zpovídat?”

”Největším hříchem naší doby je snaha popírat hříchy,” řekl Pius XII. ”Když tvrdíme, že nemáme žádné hříchy, podvádíme sami sebe a pravda není v nás” (1 Jan 1.8).

Polský minorita, P. Flavius, který byl více než 25 let zpovědníkem v basilice Sv. Petra, řekl v interview v Radio Vatikán k atentátu toto: ”Bůh je ve svých činech obdivuhodný. Dopustil to, aby potom v církvi a ve světě vítězil. Jako zpovědník, jenž slyší zpovědi v mnoha jazycích, jsem zjistil, že ve dnech po atentátu došlo k mnoha obrácením, jako ještě dosud nikdy. Lidé se probudili. Boží dopuštění bylo nutné k tomu, aby se lidé vyburcovali a mohli rozeznat pravdu od lži, kde je spravedlnost a kde bezpráví, kde je láska a kde nenávisť. Svou krví a svými bolestmi Sv. Otec otřásl světem a tím vyvolal tolik obrácení, že jsme byli ve zpovědnících úplně přetížení. Dej Bůh, aby se tato úroda projevila na celém světě!”

Kát se za jiné

Od tří dětí víme, a jejich sestra Lucie, která jediná ještě žije, to mnohokrát potvrdila, že první slova, která uslyšely od "překrásné paní" zněla: "Chcete svůj každodenní kříž, který vám Pán pošle, obětovat k záchraně hříšníků?" A dále: "Hodně se modlete a přinášejte oběti, konejte pokání za hříšníky. Mnozí přijdou do pekla, poněvadž se za ně nikdo nemodlí a nepřináší za ně oběti!"

Před několika lety jsem měl v jednom ženském klášteře přednášku o pronásledování křesťanů, jak bylo předpovězeno již r.1917 ve Fatimě. K mému překvapení mě po přednášce oslovila matka představená takto: "Otče, my bychom se měli modlit a přinášet oběti za ty, kteří již po celá desetiletí dělají křesťanům všechno zlé, pronásledují je a zavírají do věznic jako kriminálníky? To přece nejde! Ujišťuji Vás, že jsem to nikdy neudělala a ani neudělám."

"Sestro, to má být vtip?"

"Ne, říkám to úplně vážně. Jak je možné modlit se za ty, kteří Boha nenávidí, církev pronásledují a našim věřícím bratrům a sestrám dělají takové bezpráví a schválnosti?"

Tu jsem zvažoval také já: "Sestro, cožpak jste nikdy nečetla evangelium, které od nás vyžaduje: "Milujte své nepřátele a modlete se za ty, kteří vás pronásledují?" (Mt. 5,44). Kdo se má za ně modlit, když ne my? Kristus zemřel za všechny. Modlil se za své vrahy, "Otče odpusť jim, neboť nevědí, co činí" A již na kříži přineslo jeho nekonečné milosrdenství a jeho láska své první ovoce: Obrácení jednoho z lotrů, který byl s nim ukřižován. A copak se sv. Štěpán, první mučedník, nemodlil rovněž za své nepřátele a vrahy, zatímco mladý Pavel, který hlídal jeho šaty, se později obrátil a stal se největším apoštolem? Z kolika ztracených se stali a ještě stanou horliví učedníci Kristovi, díky takovému přístupu k odpouštění a k prosebné modlitbě.

Matka představená ztichla a zamyslela se. Nakonec se málem omluvila a řekla mi tiše: "Otče, budu se snažit se

v tomto světle se modlit za boží nepřátele, jak jste nám to ve své přednášce kladl na srdce. Snad moje modlitby také přispějí k obrácení Ruska.”

Sestra Lucie z Fatimy několikrát mluvila a psala o Rusku a přitom ubezpečovala, že se za tuto zemi denně modlí. V jednom svém dopisu z roku 1950 adresovaným Rusům v exilu na západě napsala: ”Naše nebeská Matka ruský národ miluje, a já ho miluji také. Ve spojení s vroucími přáními jejího Neposkvrněného srdce si také úpěnlivě přeji obrácení Ruska. Víím, že je ruský národ velkomyslný a šlechetný. Má bohatou kulturu a tradici a já víím, že je schopen kráčet po cestě spravedlnosti, pravdy a dobra. Když jsem viděla šlechetnost Matky Boží vůči tomuto národu, považovala jsem ho opět za svého bratra a nepřejí si nic nijého, než jeho spásu. Víím, že pravá víra, víra v Krista, je mezi vámi živá. Víím, že mnoho mezi vámi vyvolených duší je v rukou Božích nástrojem spásy pro ty, kteří se od něho vzdálili. Toto významné povolání nemůže splnit nikdo lépe než vy. Nejde o úkol na jeden den, nýbrž o mnoho let modliteb a apoštolátu.” Nakonec zvítězí moje neposkvrněné srdce a my budeme šťastni ve vědomí, že jsme pro toto veliké vítězství pracovali a obětovali se. Nepřestávejte činit vše, co můžete, pro blaho vašeho národa a vlasti.”

14. května 1982, druhý den po návštěvě Jana Pavla II. ve Fatimě, jsem měl - díky zprostředkování pátera Pavla Hnilici SJ - neobyčejnou příležitost mluvit jednu hodinu se sestrou Lucií. Dojala mě její duchovní čistota, její radostná otevřenost a hlavně její optimismus, když se zmiňovala o Rusku a jeho budoucnosti. To však neznamená, že by byla bez starostí a obav o přítomnost a budoucnost našeho světa. Při vši její zdrženlivosti během rozhovoru, nemohla přece jen skrýt svoji bolest a smutek z toho, že mnozí

křesťané a jejich pastýři nepřijali v potřebné míře a v plném rozsahu výzvu Panny Marie z r. 1917 k obrácení a pokání. Převáděno na společný jmenovatel se tu jedná o známou podmínku: "Když se splní moje prosba, Rusko se obrátí a bude mír. Když ne, potom..."

Hamisch Fraser, bývalý významný skotský komunista se přiznal: "Víru jsem nehledal. Spíše jsem ji prudce popíral, kdekoli jsem se s ní setkal. Nic mi nebylo vzdálenější, než přání stát se katolíkem. Když mi tedy nyní byl věnován dar víry i proti mému odporu, je mi dnes jasné, že za to děkuji výlučně modlitbám jiných."

Je zajímavé, že Fraser našel víru vlastně ve Fatimě a potom se zahloubal do poselství z Fatimy. Jako bývalý komunista věnoval zvláštní pozornost těm proroctvím, která se týkají současnosti a budoucnosti Ruska. Mezi jiným napsal: "Vím, že modlitby mohou Rusko obrátit. Ale zda se Rusko obrátí či neobrátní, zda dojde k třetí světové válce nebo ne, to vše závisí na naší odpovědi na Mariiny prosby. Jsme ochotni udělat to, co po nás žádá? Zločiny komunismu také vznikají i z naší lenosti, lhostejnosti, zbabělosti - jinými slovy: naším málo věrohodným svědectvím. Když vezmeme vážně naši zodpovědnost, když oživíme naše křesťanství, pak bude komunismus neúčinný."

Hamisch Fraser není jediný, kdo za své obrácení děkuje modlitbám jiných. Dnes je mnoho bývalých komunistů a bojovných ateistů, kteří našli Boha prostřednictvím modliteb druhých. Ti všichni si myslí totéž, co Fraser. Bez modliteb jiných lidí by také nevznikla tato kniha. Vlastně je to povinnost nás všech, současně naše přednostní právo, které však znamená velikou zodpovědnost: modlit se za ostatní lidi, činit pokání a přinášet oběti! Tři malé děti, Lucie, Jacinta a Francesco tuto povinnost a současně privilegium radostně přijaly a naplnily je s vážností, zahanbující mnohé dospělé.

Když čteme, jak velkoryse přijaly svá utrpení a bolesti a jak přinášely malé i velké oběti, užasneme nad neobyčejným hrdinstvím těchto malých dětí! Tak jako tyto děti může jednat také každý křesťan. To je vlastně velkolepé na poselství z Fatimy, že může spolupracovat každý člověk, ať malý nebo dospělý, mladý nebo starý, zdravý nebo nemocný. Nemocní, opuštění, trpící, pronásledováni i přehlíženi jsou vlastně v tomto ozdravném programu našeho pohnutého století privilegovanými. I zde se ukázala spravedlnost Boží, když si Matka Boží zvolila ty nejmenší. Ale vyloučen není nikdo.

Tři prosby "překrásné paní" z Fatimy - bez ustání se modlit, činit pokání a přinášet oběti za druhé, mají historický význam. Myslím si, že nejdůležitější je poslední prosba, protože si Bůh skrze matku svého syna zcela zřetelně přeje naši spolupráci. Na splnění této prosby záleží, zda dnešní nepřátelé (ať jde o militantní ateisty marxistického ražení z východu nebo západu, nebo některé jiné, rovněž nesmířitelné nepřátele Boha nebo církve, i svobodní zednáři) naleznou cestu k Bohu, nebo zda vsadí na kartu svého hanebného boje proti Bohu a učedníkům Ježíšovým, aby tak určitým způsobem dále otravovali lidi a zahrávali si se světovým mírem.

V žádném případě se jako křesťané nemůžeme zbavit historické zodpovědnosti.

* * *

Hamisch Fraser, bývalý militantní ateista, a později po milostivém obrácení angažovaný katolík a dobrý znalec poselství z Fatimy, ví o čem mluví, když otázku obrácení Ruska a světového míru spojuje s prosbou Matky Boží ve Fatimě a řešení této otázky činí závislým na splnění této prosby.

"Komunistická lež je lží bezbožnosti. Zde leží pramen zla

a všeho neštěstí", napsal jednou Nikolaj Berd'ajev*, který měl pro vyslovené sociální sliby s počátku jisté sympatie ke komunistické revoluci, potom se však stal jejím nejostřejším kritikem.

Obrovský a nesmyslný arzenál zbraní na západě i na východě je pro lidi zahanbující skutečnost a opravdová ostuda. Ale bez lidského zásahu zůstávají tyto "drahé a světu nebezpečné hračky" bezpečné a neúčinné.

Myslíme-li však kriticky a historicky a uvědomíme-li si, že od revoluce v roce 1917 přišlo na celém světě kvůli komunismu o život (podle časopisu "Figaro") už 143 milionů lidí, protože Rusko pod novým názvem Svaz sovětských socialistických republik rozšířilo, násilím** své omyly do celého světa a dále je šíří a chce rozšiřovat až k definitivnímu vítězství, potom se bojíme právem.

Obáváme se nejen ze zásob zbraní, ale také proto, že o velké části těchto zbraní rozhodují lidé, kteří již za Říjnové revoluce vypověděli válku samotnému Bohu a v tažení proti všemu, co je svaté nemíní přestat. V tom vidím největší nebezpečí, poněvadž jak praví Písmo: "Impii non habent pacem - bezbožníci nemají pokoje",. Tito lidé, odhlédneme-li od jejich přímé nebo nepřímé viny jako přívrženců této Bohu nepřátelské ideologie a systému, který podle Leninových slov "na rozvalinách vybuduje nové chrámy", se mohou stát v rukou protivníka Božího nástrojem, který by měl eminentní zájem na tom, zničit dílo Stvořitele a přitom také předčasně ukončit dílo vykoupení..

* Nikolai Berdjajev: Pravda a lež komunismu, edice Neue Mitte, Vídeň.

** 143 milionů mrtvých je více, než lidí, kteří zahynuli ve dvou světových válkách. Ve skutečnosti je to již třetí světová válka, kterou komunismus vede proti celému lidstvu (C.P. Clausen).

Ale o tom může rozhodnout jen všemocný a milosrdný Bůh. *"Neboť ty jsi povolal svět se všemi jeho silami k bytí a podrobil je změnám času. Člověka jsi však stvořil k obrazu svému, a předal mu dílo své všemohoucnosti. Určil jsi ho k tomu, aby vládl nad zemí, aby tobě, svému Pánu a Stvořiteli sloužil a rozhlašoval slávu o tvých velkých činech, skrze našeho Pána Ježíše Krista... Ty jsi nám přinesl skrze tvého syna, jenž se stal člověkem, záchranu a spásu z naší lidské smrtelnosti"*, jak to církev slavnostně světu vyhlašuje ve svých nedělních prefacích bohoslužbách. Tato suverenita a Boží láska však automaticky nevylučuje mnohé hoře, utrpení, katastrofy a války, které si lidé způsobují.

Když však připustíme, že na světový komunismus je nutno pohlížet jako na metlu boží, zejména na křesťany pro naše selhání, potom je rozšíření komunismu dalším důkazem naší lenosti, zbabělosti (Fraser) a zejména lhostejnosti vůči výzvě Matky Boží ve Fatimě. Zde je vlastně pro nás křesťany klíč k problémům světového míru, k problému přežití. Biskup Dr. Rudolf Graber z Řezna již před léty vyjádřil s úžasnou jasnožřivostí tuto naši nedbalost k jediné šanci ve svém kázání takto: "Když víme, že může být tato země zničena nebo že bude zničeno mnoho národů a to je dnes se zbraněmi ABC (= atomovými, biologickými a chemickými) velmi dobře možné, když na druhé straně zrovna tak vím, že se to může odvrátit modlitbou, pokorou, obětí, posvěcením Srdci Ježíšovu a Neposkvřněnému srdci Panny Marie spojeným s každodenní modlitbou růžence, jak to požadovala Marie r. 1917 ve Fatimě, potom je mojí nejsvětější povinností, použít tyto prostředky. A když to opomenu, učiním se zodpovědným za zničení těchto národů. Opomenutí modlitby, obětí a pokory - říkám to se svatou vážností - je zločinem proti lidstvu!" Naproti tomu platí: každý, kdo se dnes modlí, koná pokání a přináší oběti za spravedlivý mír ve světě a především za opravdový pokoj a mír v srdcích lidí a za obrácení Božích nepřátel, ten patří k největším dobrodincům lidstva.

Chvála Bohu, je již mnoho těch, kteří se po leta pilně modlí, kají a obětují se denně soukromě nebo veřejně na poutních místech a při různých příležitostech ve smyslu poselství z Fatimy, a jejich počet vzrůstá. To nám dává naději a jistotu. Současně je to požadavek a výzva, zvláště pro mnohé duchovní, jejich farnosti, biskupy a diecéze. Kéž by si křesťanstvo vzalo k srdci Mariina slova z třetího zjevení ve Fatimě 13. července 1917: "Když se má prosba splní, pak se Rusko obrátí a bude mír", jinak zůstává v platnosti ono mateřské, ale vážné napomenutí: "...když ne, potom Rusko rozšíří své omyly po světě a vyvolá války a pronásledování církve..." Jak výhrůžně aktuální!

Budoucí válka mezi dvěma mocenskými bloky by přinesla milionům lidí smrt a těm, kteří by přežili, nepředstavitelné zpuštění, takže by "záviděli mrtvým". Neměli bychom však podléhat ani fatalizmu, ani panice. Měli bychom se raději čestně zasadit za naplnění onoho volání po obrácení k víře, a tím za světový mír, nikoliv jen kvůli strachu o svůj život, nýbrž v obavách o věčnou spásu, říši boží a o její pokračování.

Tři malé děti, Lucie, Jacinta a Francesco byli k takové oběti připraveny, ne proto, aby se samy zachránily, nýbrž za ubohé hříšníky, aby navždy neztratili věčné štěstí, totiž Boha, a aby ušli peklu, zdroji věčného utrpení. Když už nám chyběla nevinnost těchto dětí, tak buďme aspoň ochotni přinášet oběti za ty, co nenávidí Boha, za ty nejúbožejší z úbohých. Tak by se co nejbezpečněji splnila prosba Matky našeho Vykupitele, který prolil svou krev za všechny lidi. Důsledkem by byl světový mír.

XVII.

Jan Pavel II. ve Fatimě

Svou návštěvou Fatimy Jan Pavel II. nejen potvrdil souvislost mezi atentátem a zjeveními v Cova da Iria, nýbrž demonstroval také před celým světem význam a aktualitu tohoto poselství. Když udělal radost všem těm, kteří znají poselství a kteří je berou vážně, můžeme si snadno představit, jaká to musela být radost pro autora této knihy.

Sotva papež 12. května 1982 vstoupil na portugalskou země v Lisabonu a políbil ji, řekl: "Jsem v Portugalsku, abych uskutečnil svůj velmi milý sen, jako muž církve, který si přeje osobně poznat Fatimu". Při svém příchodu do Fatimy odůvodnil papež vztah tohoto místa k atentátu následujícími slovy: *"Již delší dobu si přeji přijít do Fatimy, jak jsem se již vyjádřil při příjezdu do Lisabonu. Když jsem před rokem znovu nabyl vědomí, po známém atentátu na náměstí svatého Petra, obrátila se má první myšlenka ihned k tomuto svatému místu a přál jsem si přijít sem, abych poděkoval Matce Boží, protože mne zachránila z onoho nebezpečí. Při všem, co s mi přihodilo, jsem viděl, a nikdy nebudu znaven to opakovat - zvláštní ochranu madony. A v náhodě, že se to stalo právě v ten den - avšak v plánech boží prozřetelnosti neexistují náhody - jsem viděl také apel, snad zvolání, věnovat více pozornosti oněm známým poselstvím, která odtud vzešla před 65 lety prostřednictvím tří malých dětí, dětí skromného venkovského lidu, pasáček z Fatimy .*

Při slavení Eucharistie dne 13. května ve Fatimě teprve rozvedl papež své myšlenky podrobněji: "Dnes jsem přišel sem, protože právě v tento den minulého roku byl na nám.

Obrázek: Papež s biskupem z Leiria, Albertem Cosme do Amaral, při příjezdu do Fatimy.

na náměstí svatého Petra v Římě proveden atentát na papeže, událost, která tajemným způsobem splynula s výročním dnem prvního zjevení ve Fatimě, dne 13. května 1917. Tato dvě data se setkala takovým způsobem, že se domnívám spatřovat v tom zvláštní výzvu k této návštěvě tady a dnes. A tak jsem tedy zde. Přišel jsem, abych na tomto místě poděkoval boží předvídavosti, kterou Matka boží se zdála zvolit tak nápadným způsobem.”

Jan Pavel II. mluvil pod vlivem svého osobního hlubokého pocitu díků, ale též jako univerzální pastýř, který nám všem ukazuje, jak zahrnout Fatimu do plánu spásy. Rozvíjí podrobně učení o ”Mateřství Madony”, vycházející ze slov, kterými Kristus na kříži zasvětil svoji matku učedníku Janovi a tohoto svěřil jí. Papež zde vidí ”divuplnou závěť”, již se stala Matka boží rovněž matkou všech lidí, a k tomu dodává: ”Pokoušíme se ve světě duchovního tajemství mateřství Marie porozumět zvláštnímu poselství, které začalo dnes v této větě zaznívat z Fatimy dnem 13. květnem 1917 a po pět měsíců do

13. října téhož roku stále znělo.

Budiž zde zřetelně zdůrazněno, že "zvěstování našlo i své dovršení, naplnění v Ježíši Kristu"... Církev hodnotí a posuzuje osobní zjevení - a Fatima je jedním z nich - podle měřítka jejího souladu s oním veřejným zjevením.

Když uznala církev poselství z Fatimy, pak především proto, že obsahuje pravdu a výzvu, které jsou ve své podstatě pravdou a výzvou samotného evangelia. "Obrátte se, činite pokání a věřte Evangelium!" (Mk 1,15). To jsou slova Mesiášova, kterými promlouvá k lidstvu. Poselství z Fatimy je v podstatě výzvou k obrácení a pokání, stejně jako v evangeliu.

Na druhé straně není tato výzva pouhým opakováním známého poselství evangelia: Tato výzva vzešla na počátku 20. století, proto se týká zvláštním způsobem tohoto století. Vznešená paní, která předává toto poselství, čte současně "znamení doby" se zvláštní naléhavostí, znamení naší doby ! Výzva k pokání se spojuje jako vždy s výzvou k modlitbě. V souladu s tradicí mnoha století Paní z poselství z Fatimy se modlí růženec, který právem můžeme nazývat "Mariinou modlitbou": modlitbou, která se znamenitým způsobem cítí být s námi spojena. Ona sama se modlí s námi. Tato modlitba zahrnuje problémy celého světa.

Slova poselství se tenkrát obracela k dětem ve věku sedmi až devíti let. Děti, jako i Bernadetta z Lurdu, jsou při těchto zjeveních Matky Boží zvláště upřednostňovány. Tím se také vysvětluje, že je její řeč jednoduchá, podle možnosti chápání těchto dětí. Děti z Fatimy se staly v rozhovoru s Paní partnery poselství a dokonce jejími pomocníky.

Se slovy na kříži: "Ženo, hleď, syn tvůj!" (Jan 19,26) otevřel Ježíš novým způsobem Neposkvrněné srdce své matky a zjevil jí novou dimenzi i dosah lásky, k níž byla

povolána v Duchu svatém skrze sílu oběti na kříži. Slova z Fatimy znějí jako ozvěna této dimenze mateřské lásky, jež obepíná svou září celou cestu člověka k Bohu... Starost spasitelovy matky je starostí o dílo spásy, o dílo jejího syna, je to starost o věčnou spásu všech lidí.

65 roků po onom 13. květnu 1917, se dá těžko přehlédnout, že tato láska spásy Matky patří zvláštním způsobem našemu století. Celému poselství rozumíme ve světle mateřské lásky Paní z Fatimy. Co se přímo staví na cestu člověka k Bohu, je hřích, trvání ve hříchu a nakonec popírání Boha: plánované vyškrtnutí Boha ze světa myšlenek člověka, oddělení veškeré pozemské činnosti od něj, zamítnutí Boha ze strany člověka. Může mlčet matka, jež toužebně očekává spásu každého jednotlivce, s celou svou silou živenou láskou Svatým Duchem k tomu, co spásu od základu ohrožuje? Ne! Nemůže mlčet. Proto je mateřské poselství paní z Fatimy současně tak plné síly a rozhodnosti. Účinkuje tak silně, jako kázání Jana Křtitele u Jordánu. Volá šetrně a upomíná: k pokání, k modlitbě, k růženci. Poselství se obrací ke každému člověku. Láska Matky země sahá tak daleko, jako spásné dílo. Usiluje o všechny lidi naší doby a současně o společnost, národy, o společnost ohroženou odpadlictvím od víry a úpadku mravů. Mravní zkáza vede k zániku společnosti.”

Před tím, než papež po mši svaté modlitbou zasvětil svět Neposkvrněnému srdci Mariinu a žehnal, pokusil se vysvětlit smysl tohoto světicího aktu:

”Zasvětit svět Neposkvrněnému srdci Mariinu znamená, že se sami blížíme přímluvou této matky zdroji života, jenž vytryskl na Golgotě. Z tohoto pramene nepřetržitě tryská vykoupení a milost. V něm neustále dochází k porozumění hříchů světa. Neustále je původem nového života a nové svatosti.

Svěřit svět Neposkvrněnému srdci Mariinu znamená, postavit se opět pod kříž jejího syna, ba svěřit tento svět probodenému srdci Spasitele, přivést ho opět k prameni vykoupení! Vykoupení je vždy větší nežli lidský hřích a "hříchy světa". Moc vykoupení převyšuje nekonečně všechny formy zlého v člověku a ve světě.

Srdce Matky ví o tom lépe než kterékoliv v celém kosmu - viditelném a neviditelném. A proto volá, proto vyzývá, a to nejen k obrácení, ona volá, abychom si od ní, Matky, nechali pomoci k návratu k pramenům vykoupení."

Jan Pavel II. potom podtrhl kontinuitu této praxe v tradici církve, přičemž zdůraznil souvislost zjevení ve Fatimě s Ruskem:

"Výkřik z Fatimy je tak hluboko obsahově zakořeněn v evangeliu a celé tradici, že se církev cítí zavázána vůči tomuto poselství. Boží služebník, Pius XII. (jehož vysvěcení biskupem se uskutečnilo právě 13. května 1917) dal na ně odpověď, když zasvětil lidstvo a zejména národy Ruska Neposkvrněnému srdci Mariinu. Nedal tím správnou odpověď na zvolání z Fatimy podložené evangeliem...?"

Jak přistupuje Jan Pavel II., následovník Petrův, který pokračuje v díle Pia, Jana a Pavla a je zvláštním dědicem II. vatikánského koncilu, dnes před Matku syna Božího v její svatyni ve Fatimě? Předstupuje před ni s tím, že ještě jednou s úzkostí předčítá mateřskou výzvu k pokání a obrácení k víře: ono důtklivé provolání Mariina srdce, zaznělo ve Fatimě před 65 léty. Ve skutečnosti je čte s bojácným srdcem, neboť vidí, kolik lidí a společenských skupin, kolik křesťanů šlo protichůdnou cestou než tou, která jim byla dána z Fatimy. Ve světě našel hřích tak silné občanské právo a tak dalece se v ideologiích, náhledech a programech lidí rozšířilo popírání Boha!

Ale právě proto je stále aktuální pozvání k pokání a obrácení v duchu evangelia, které nám bylo určeno slovy Mariinými. Dnes ještě aktuálnější než před 65 léty a ještě k tomu naléhavější...

Následovník Petrův zde vystupuje také jako svědek nesmírného utrpení lidí, jako svědek téměř apokalyptických hrozeb, které zatěžují národy i lidstvo. Tato utrpení se snaží obejmout svým slabým, lidským srdcem, zatím co předstupuje před tajemství Neposkvrněného srdce Panny Marie:

”Ve jménu těchto utrpení a pamětliv zla, které se rozšiřuje po světě a ohrožuje člověka, národy a lidstvo, přichází sem nástupce Petrův s tím větší vírou ve vykoupení světa, v lásku vykupitelovu, která je vždycky silnější a mocnější, než všechno zlé ...”

Kolik je dnes lidí mezi křesťany, kteří se pokládají za povolane vykladače ”znamení doby”. Papež zde rozhodně vykládá ”znamení doby” ve světle Fatimy, přičemž si všímá napomenutí, výzev, nadějí a slibů z poselství Fatimy pro celé lidstvo.

Zasvěcení světa Matce Boží

Po mši svaté zasvětil Jan Pavel II. svět Matce Boží a matce lidí modlitebním aktem, který začal následujícími slovy:

”Pod Tvou ochranu se utíkáme, SAVatá Boží Rodičko ! Se slovy této modlitby, s níž se Kristova církev na Tebe obrací již po staletí, klečím dnes na místě, které jsi Ty, Matko, zvolila a zvláštním způsobem miluješ. Při tom se cítím být spojen zvláštním poutem se všemi biskupy , pastýři církve, tím zvláštním poutem, kterým tvoříme jeden sbor a jedno kolegium, takové, jaké chtěl Kristus, apoštoly sjednocené s Petrem. Sjednocení v takové jednotě, vyslovuji slova tohoto zasvěcujícího aktu, do nějž bych chtěl ještě jednou zahrnout naděje a bázně církve dnešního světa.

Před čtyřiceti roky a pak deset let potom Tvůj služebník, papež Pius XII., s ohledem na bolestné zkušenosti lidské rodiny, světil a zasvětil Tvému Neposkvrněnému srdci celý svět a především ty národy, které u Tebe požívaly zvláštní lásku a péči.

Dnes mám před očima tento svět lidí a národů, poněvadž bych chtěl obnovit odevzdání a zasvěcení, které bylo provedeno mým předchůdcem na stoliči Petrově: Svět druhého tisíciletí, jež se blíží svému konci, svět naší doby, náš dnešní svět!”

Také při tomto zasvěcení vzpomínáme na ty národy, které se staly obětmi komunistické zvěle, jak to předpověděla Madona ve Fatimě:

”Především Ti odevzdáváme a zasvěcujeme ty lidi a národy, kteří odevzdání a zasvěcení zvlášť potřebují... Jak nás bolí vše, co se v církvi a v každém z nás stává proti svatosti a posvěcení. Jak velmi nás bolí, že výzvy k svatosti, obrácení a modlitbě nenašly takového ohlasu, jaký si zasluhují! Jak nás bolí, že mnozí spolupracují na vykupitelském díle Kristově jen s polovičním srdcem! Ó Neposkvrněné srdce, pomoz nám překonat nebezpečí zla, které se tak lehce zahníždí v srdcích dnešních lidí a kterého nedozírné následky zatěžují naši současnost a hrozií cestu do budoucnosti!”

Papež nechává ve své zaníceně přednesené zásvětné modlitbě zaznívat jako v ozvěně předpovědi madony z Fatimy. Mluví s nebeskou Matkou o problémech našeho světa s hluboce znepokojeným srdcem. Na ni sází všechnu naději a završuje tuto zasvěcující modlitbu celou řadou prosebných výzev:

”Zbav nás hladu a války, atomové války, od nekontrolovaného sebezničení a od každého druhu války. Vysvobod’ nás od hříchu proti životu dosud nenarozených,, od nenávisti a znevažování důstojnosti tvých synů a dcer. Vysvobod’ nás od každé nespravedlnosti v sociálním, národním i mezinárodním životě, od lehkomyšlného překračování božích příkázání, od pokušení zadusit v srdcích lidí pravdu boží, od hříchu proti Duchu svatému - vysvobod’ nás!”

Obr: Jan Pavel II. během kázání ve Fatimě. Bude následovat svět, alespoň křesťanstvo, jeho náruživým výzvám ke smíření s Bohem a tím k světovému míru ?

Jako v dramatické scéně, která se blíží svému finále, sílí papežův hlas stále více, až ovládá celé veliké náměstí, na němž pohnutě a tiše naslouchá milion poutníků. Poslední slova Jana Pavla II. znějí jako výkřik jednoho z dávných proroků: "Vyslyš, Matko Kristova, toto volání o pomoc, v němž k Tobě volá bída všech lidí, bída celých národů! Ať se ještě jednou v historii lidstva ukáže nekonečná moc milosrdné lásky, aby zabránila zlu! Aby obrátila svědomí! Ať se v tvém Neposkvrněném srdci všem zjeví světlo naděje !"

Tak odhaluje Jan Pavel II. v historických událostech cestu, kterou nám před 66 lety ukázala Matka boží : Od říjnové revoluce 1917 až k atentátu na náměstí sv. Petra. Papež předkládá lidstvu výzvu naší nebeské Matky a dává nám příklad, že pouze modlitby a důvěra v Boha a Matku Boží mohou zachránit svět před konečnou katastrofou.

Opakované zasvěcení světa Matce Boží v Římě.

V plném souladu s prosebnými výzvami papeže ve Fatimě, které vyslovil v smyslu poselství Vznešené Paní, byly rovněž následující prosby, které Jan Pavel II. směřoval Ježíši Kristu 25. března 1983 při zahájení neočekávaného, ale jistě ne bezdůvodně vyhlášeného Jubilejního roku spásy v domě svatého Petra: "Ježíši Kriste, Synu živého Boha, dej, aby se všichni obrátili k lásce, v které skrze Tebe, Syna věčné lásky, poznali Otce, který je plný milosrdenství. (Ef. 2,4). Kéž celá církev opět znovu pocítí v průběhu tohoto roku bohatství Tvého spasení, které se projevuje v odpuštění hříchu a v zahlazování jejich následků, které tíží duše, jež jsou přece povolány k nesmrtelnému životu. Pomoz nám překonat lhostejnost a zahálku! Dej nám vědomí hříchu a viny. Stvoř nám nové srdce, Pane, a dej nám nového, stálého ducha! (Ž 51,12). Pane, pomoz nám odvrátit vzrůstající ohrožení a nebezpečí dnešního světa! Pozdvihni znovu člověka! Ochraň národy a lidi! Nedopusť dílo zkázy, které ohrožuje dnešní lidstvo!

Pane Ježíši Kriste, ať se dílo tvého spasení projeví jako silnější! ... O to vše tě prosí církev v tomto roce, prostřednictvím přímly Tvé matky, kterou jsi Ty sám dal za matku všem lidem."

8. prosince roku 1983, ve svátek Neposkvrněného početí, oslovil Jan Pavel II. všechny biskupy církve s prosbou, aby s ním společně 25. března 1984 zasvětili svět neposkvrněnému Mariinu srdci. Papež odůvodnil tento akt následujícími slovy: "Dnes, ve svátek Neposkvrněného početí si církev připomíná zachraňující moc Kristova vykoupení skrze početí Panny, která se stala matkou Vykupitele. To je jeden z podnětů v tomto jubilejním roce vykoupení, abychom se k ní obrátili o pomoc proti hrozbám, před kterými stojí dnešní lidstvo a jejichž příčinou je hřích.

Vede-li cesta k překonání hříchu pouze přes obrácení, potom se začátek této cesty, i celý její další průběh může uskutečnit pouze osobním přijetím nekonečné zachraňující moci spásy.

Během tohoto Milostivého léta spasení bych chtěl společně s vámi a s celou církví vyznávat tuto moc: Chtěl bych ji vyznávat skrze Neposkvrněné srdce Bohorodičky, která tuto vykupitelskou moc zažila mimořádnou měrou.”

I když se Svatý Otec nikde v tomto dopise přímo neodvolává na požadavek naší Milé Paní z Fatimy (z 13. července 1917), přece jen chtěl poukázat velmi zřetelným způsobem na souvislost s tímto poselstvím, když nechal přinést milostnou sochu z kaple Zjevení ve Fatimě do Říma i přes odpor svého nejbližšího okolí, a před ní provedl akt zasvěcení.

Ten, kdo měl jedinečnou příležitost vidět a slyšet Jana Pavla II. dne 13.května 1982 ve Fatimě při modlitbě a zásvětném aktu a měl stejnou možnost 25. března 1984 v Římě, ten už nemůže zůstat lhostejným k palčivým papežovým výzvám. Vzpomene si vezme vážně opětované výzvy k obrácení a k životu podle evangelia. Přitom přispěje podle svých možností svým vlastním důležitým přínosem k tomu, aby svět zítřka zůstal ušetřen oněch hrozeb a katastrof apokalyptické vize, kterou před nás nestaví papež jako první, ale kterou před naše oči téměř denně stavějí masová media. O tomto apokalyptickém obrazu dnes hovoří téměř všichni: bohužel ale nemyslí na to, že záchrana z tohoto začarovaného kruhu přichází jen a jen od Boha, od něhož přichází jen vše dobré a především pravý a spravedlivý mír.

Zde málo pomůže, jak to ten či onen netrpělivě a téměř panicky požaduje, aby svatý Otec při zasvěcování světa Matce Boží výslovně jmenoval Rusko, a myslí, že by byl svět už potom definitivně uchráněn od zla. K tomu je nutno říci, že v třicátých letech bylo mylné učení Ruska a

s

ním spojený boj proti Bohu a věřícím omezeno jen na nový státní útvar, území Sovětského Svazu, držený pohromadě násilím, jehož srdcem bylo Rusko. Dnešní světová situace skýtá zcela jiný obraz. Tímto omylem se všemi jeho důsledky jsou postiženy miliony lidí a mnohé národy. Jen tak je možno porozumět zvláštní prosbě sv. Otce: "...zvláštním způsobem Ti svěřuji a zasvěcuji ty lidi a ty národy, které toto odevzdání a zasvěcení obzvláště potřebují."

Dále je třeba poznamenat, že zasvěcení není jen krátkým, jednorázovým, téměř "magickým" prostředkem, ale je jen začátkem namáhavého procesu, trvalou výzvou k denní modlitbě, k pokání, jednoduše ke každodennímu obrácení se k pokání. Polský papež nasbíral na tomto poli takové zkušenosti, jako málokterý církevní vůdce. Polská církev a její věřící drželi vzhledem k tisíciletému křesťanství Novenu k Matce Boží, která trvala plných devět let a byla skončena roku 1966. Během této doby putoval obraz černé Madony celým Polskem, všemi městy a vesnicemi. Ne proto, aby vzbuzoval vášně ze senzací, spíše se měl každý před tímto obrazem vroucně modlit, zkoumat vlastní svědomí a znovu získávat nebo posilovat s hlubokou lítostí ztracenou milost Boží osobní zpovědí. Ke kolika konverzím a obrácením došlo v oné době! A kdo by chtěl jako znalec duchovní a duševní scény Polska popřít, že dnešní obnova má původ mezi jiným také v této novéně, navzdory všemu odporu nepřátel víry, z jejichž strany není možno vyloučit ani zabití nepohodlných jednotlivců? Totéž platí i pro historickou skutečnost, že na stolec sv. Petra zasedl od října 1978 syn tohoto národa.

Ona náboženská obnova během novény se zasvěcením Matce Boží dovedla polský národ blíže k jeho synovi Ježíši Kristu, a to je vlastně smysl zasvěcení jeho matce. "Per Mariam ad Jesum" - "Skrze Marii k Ježíšovi" platí

dnes, jako včera a bude platit i zítra, navzdory "ledové době mariánské" v dnešních dnech, která pomalu mizí před oblevou. Na druhé straně je politováníhodné, jestliže někteří zodpovědní církevní představitelé prosbu papeže neberou vážně nebo jí vůbec nevyhoví. Potom se ani nesmíme divit, že náboženský život v některých obcích neroste, jak se to přece očekávalo, v což přece koncil doufal, ale že tu a tam došlo dokonce k opaku. Když se Jan Pavel II. rozhodl po zasvěcení ve Fatimě v roce 1982 toto opakovat je ještě jednou po dvou letech v Římě - ve spojení se všemi biskupy církve - potom k tomu měl jistě velmi vážné důvody, i když je veřejně neuvádí. Můžeme jen doufat, že všichni biskupové jeho prosbě vyhověli a k zasvěcení se připojili, a tak se ve svých diecézích stále zasazovali za náboženskou obrodu a za život z evangelia, ve smyslu oné naléhavé výzvy Matky Boží, kterou jsme slyšeli roku 1917 ve Fatimě a byla tak zvláštním způsobem určena tomuto století. Ohlas věřících se pak určitě dostaví.

* * *

Je vhodné, zmínit se tu o jisté, skoro neznámé události, která úzce souvisí se zasvěcením světa Panně Marii, zvláště s prosbou: "Zvláštním způsobem ti svěřujeme a zasvěcujeme ty lidi a národy, kteří toto odevzdání a zasvěcení nejvíce potřebují.". Ke konci února 1984 byl jeden katolický biskup ze západní Evropy skoro čtyři týdny v Indii, kde se Kalkatě, seznamoval s dílem matky Terezy. 21. března letěl zpátky přes SSSR, kde se zdržel čtyři dny v Moskvě. Během těchto dnů navštívil starobylá duchovní centra pravoslavné církve, t.j. bývalé hlavní katedrály: Uspenskou "Mariino usnutí (dormitio)", svatého archanděla Michaela v Kremle a Zagorsk, "pravoslavný Vatikán". Na všech těchto místech sloužil mši i když ne každodenní, ale přesto platným způsobem a při tom tiše pronesl zásvětnou modlitbu, kterou napsal Jan Pavel II. Naposledy tak mohl učinit zrána 25. března v Moskvě. Při letu z Moskvy přes staré Rusko, Ukrajinu a jiné východní země opakoval onu modlitbu k Matce Boží.

Obr.

Jan Pavel II. zasvětil 25. března 1984 v Římě, spojen se všemi biskupy, podruhé svět neposkvrněnému srdci Mariinu.

Obr.: Svatý Otec před sochou z Fatimy na Petrově náměstí při své zasvěcující modlitbě, kterou poprvé pronesl ve Fatimě 13. května 1982.

Bohužel se kvůli letovému zpoždění nemohl včas dostavit k slavnostní mši v Římě, ale díky dvouhodinovému časovému posunutí mohl být s Boží pomocí na náměstí sv. Petra, když začal papež před sochou z Fatimy zasvěcovat svět neposkvrněnému srdci Mariinu*

U Boha není nic nemožného a jak předpověděl svatý Maxmilian Kolbe, bude jednou v centru Moskvy, na nejvyšším cimbuří Kremlu stát socha Neposkvrněné. Potom se splní onen Mariin slib: "Nakonec bude moje Neposkvrněné srdce triumfovat a Rusko se obrátí..."

* Bylo by načase zveřejnit vše to, co biskup zažil během své "poutní cesty", čímž by čtenář dostal zajímavou i vzrušující lekci, jež by posílila jeho důvěru v Boha a zvláštní pomoc Matky boží ve všech nebezpečích.

To bude trumfem Mariiny víry nad temnotou a bezbožností, její lásky nad nenávisti, její dobroty nad zlem.

Kdy se tak stane, záleží na tom, jak budeme Mariiny výzvy z Fatimy následovat, k čemuž nás stále vybízí a o co prosí Svatý Otec. Apoštolský list z 2. prosince 1984 "Smíření a pokání" vyjadřuje tato napomenutí a prosby zevrubně a jasně. Naléhavý apel Jana Pavla II., nejen na křesťany, nýbrž na všechny lidi dobré vůle, jednoduše na svědomí světa, k obrácení srdcí od nenávisti k lásce, od bezpráví k spravedlnosti, od lži k pravdě a tím od nebezpečí apokalypsy ke spravedlivému a trvalému míru.

* * *

Když madona ve Fatimě prosila děti - pasáčky o modlitby za mír, řekla jim, že válka v několika měsících skončí. Současně napomenula lidstvo, aby neuráželo jejího syna, aby se zabránilo nové, ještě horší válce. Pro lidstvo, které tuto výzvu Matky Boží nevyslyšelo, potom vypukla druhá světová válka! Dnes je výzva Boží Matky naléhavější, než kdykoliv předtím. Stačí pomyslet na šílené arzenály smrtících zbraní, jež provokují opravdový apokalyptický obraz. Při pouhém pomyslení na to propadá mnoho lidí depresím a pochybuje o budoucnosti lidstva. Mnoho z nich nevidí nadále žádný smysl ve své práci a existenci. Strašidlo obchází svět, strach z toho, že se zítra uskuteční apokalyptická vize zničení naší země.

18. října 1981, půl roku po atentátu, navštívil Jan Pavel II. papežské Kolegium Germanicum. Po mši svaté došlo v aule v uvolněné atmosféře k otevřenému rozhovoru s profesory a seminaristy. Jeden seminarista položil mimo jiné následující otázku: "Svatý Otče, jak posuzujete s ohledem na zbrojní arzenály, politickou situaci, hlad ve světě, nevyvinuté státy atd. světovou situaci? Je ještě možné odvrátit světovou katastrofu?"

Odpověď zněla: "Tato otázka je velmi široká. Přečtěte si o tom zveřejněné zprávy sv. Stolice. Já věřím v milosrdenství Boží, ještě doufám. Z lidské stránky je to vždy těžké. Bůh je vždy větší než naše vědění."

Tuto svou naději Jan Pavel II. podrobně rozvedl a zdůvodnil ve své encyklice "Dives in misericordia" - O Božím slitování.

Naději v boží milosrdenství vyjadřuje Svatý Otec při každé příležitosti, zejména tehdy, když hovoří k velikým a mocným tohoto světa a varuje lidstvo před blížícím se velikým nebezpečím apokalypsy. Současně naléhavě žádá, aby se udělalo vše pro zachování míru. Znovu to před celým světem potvrdila jeho pastorační a děkovná cesta do Fatimy, tam jeho kázání, zásvětná modlitba a nové zasvěcování světa Matce Boží.

Vzhledem k dnešní světové situaci je ve hře mnoho!

Je dramaticky vážná, nikoliv však beznadějná, říkají mnozí. A je dnes dramatičtější a mnohem napjatější než byla před 13 lety, na začátku onoho historického procesu, kterému říkáme - uvolnění. Zdá se, že spirála světového zbrojení roste do nekonečna. Nebojím se však tolik této absurdní a nebezpečné soutěže, mnohem více mne znepokojují lidé, kteří v tak velké míře a tak radikálně bojují proti Bohu a jeho lidu, jak je tomu právě od oné Říjnové revoluce. Bojím se lidí, jejichž srdce jsou naplněna nenávistí vůči Bohu.

Zdá se mi vhodné citovat několik slov z řeči Alexandra Solženicyna, kterou pronesl koncem května r. 1983 při přijímání ceny Templetonu v Londýně:

"Když jsem byl ještě chlapcem, slyšel jsem od starších lidí takovéto vysvětlení velkých převratů, které se tehdy v Rusku udály: "Lidé se zřekli Boha a proto nad nimi vypukly tyto katastrofy. Toto vysvětlení přijímám také dnes pro strašnou situaci, kterou prožíváme. Velké zločiny tohoto století se zrodily z chyb lidského svědomí, které ztratilo směr, když ztratilo svůj božský cíl."

Velkým zločinem byla první světová válka. Vysvětlení této strašné války lze najít pouze v tom, že se lidský rozum zatemnil. Panovníci ztratili smysl pro vnímání božské moci, která je nad nimi. Jen zlovolnost, která vznikla z nenávisti k Bohu, mohla pudit člověka k použití tak zločinné zbraně, jakou jsou bojové otravné látky - jedovaté plyny.

Doba po druhé světové válce ukazuje další popírání Boha v lidském svědomí. Již Dostojevskij ve své době varoval: "Na svět přijdou strašlivé události, na než nebude nikdo připraven. Svět bude zmítán zlým duchem sem a tam". Skutečně jsme svědky toho, jak je všech pět světadílů zasaženo zuřící bouří bezbožného komunismu a ateismu. Zdá se, jako bychom byli dokonce svědky zničení celé naší planety, svědky sebevraždy lidstva. Dvacáté století bylo zasaženo opojením ateismem a zánikem vši morálky a úcty.

Proti povrchní lehkověrnosti a ideologiím posledních dvou století, které nás dovedly na okraj nukleární sebevraždy, musíme postavit jedinou alternativu: Začneme opět hledat teplou ruku našeho společného otce, kterou jsme tak drze a pyšně odstrčili. Jen tak prozříme a pochopíme, jakých zločinů jsme se dopustili. Naše ruce se pak pokusí je napravit. Víra v Boha je naší nejvyšší hodnotou. On je důležitější nežli náš dech, než naše svědomí. Naše záchrana je ve víře v Boha. Ateismus, který terorizuje celý svět, tuto víru nenávidí a neustále proti ní bojuje. Ale víra nakonec zvítězí."

Jestliže jednoho dne toto nepřátelství proti Bohu, tento boj proti Bohu pomine, pak bude mít svět opravdovou šanci - mír. Ale i to záleží jen a jen na nás, t.j. na tom, jak dalece budeme umět následovat oné výzvy, abychom přispěli k záchraně božích nepřátel, jak to učinily malé děti z Fatimy.

Ruští pravoslavní křesťané touží v době pronásledování po tom, aby se za ně jejich bratři a sestry ve víře na západě modlili, ve smyslu poselství z Fatimy, a také zejména za jejich zemi, za Rusko. Stojí za povšimnutí, že poukazují na to, že pro Matku boží neexistuje žádné rozdělení církve. Je matkou všech! Sestra Lucie opětovně zdůrazňuje, i ve svém dopisu ruským emigrantům, že Madona zvláště miluje šlechetný ruský národ, což je dobře pochopitelné, uvážíme-li dlouhou tradici tohoto národa -zvláště jeho láskyplné uctívání Matky boží. Do revoluce v roce 1917 by se sotva našel v této zemi jediný dům, v němž by neměla mariánská ikona čestné místo.

Jako dobrotivá, milosrdná Matka miluje tento "svůj" národ zvláště od té doby, kdy se stal ve dvacátém století vyhledávaným cílem útoků odpůrců jejího syna a musí proto trpět pod jhem nepřátelství proti Bohu. Potřebuje proto účinnou pomoc a nejvíce citelnou ochranu Matky.

"Nakonec bude mé Neposkvrněné srdce triumfovat. Rusko se obrátí..."

Taťana Goričeva, kterou jsem již zmínil v souvislosti s obrácením Ruska na minulých stránkách, si ve svém deníku* dne 20. 7. 1983 poznamenala po jedné přednášce v Linci a další živé diskusi, když jí byla představena starší řádová sestra: "Se slzami v očích ke mně přistoupila řeholní sestra a řekla, že se již čtyřicet let každý den modlí za obrácení Ruska a nyní, dnes, se konečně dozvěděla od živého svědka, že v Rusku tak mnoho lidí nalézá cestu k Bohu tímto podivuhodným způsobem.

A já jsem si pomyslela: Moje neočekávané obrácení, návrat mých přátel do církve, to nebyla náhoda.

* Taťana Goričeva: *Mluvit o Bohu je nebezpečné - mé zkušenosti na Východě a na Západě*. Nakladatelství Herder, Freiburg 1984 (str.137)

A nejen modlitby ruských mučedníků, nejen jejich "krev" se staly semenem našeho křesťanství, nýbrž i modlitby všech těch, kteří jako tato řádová sestra vyslyšeli výzvu Matky Boží z Fatimy, která tak láskyplně lidem předpověděla, že Rusko rozšíří po celém světě d'ábelské učení, ale nakonec se znovu pozvedne, aby se opět stalo 'svatou' Rusí a příbytkem Nejsvětější Matky boží."

Obrácení Ruska probíhá jako svízelný, dlouhodobý proces již po léta. Pokračuje nezadržitelně vpřed. Řeceno slovy Hamische Fräsera: Kdy se Rusko obrátí, zejména jeho vůdcové, a zda dojde nebo nedojde k nové světové válce, to záleží nakonec na naší ochotě dělat to, co po nás v r. 1917 požadovala Matka našeho Pána. Tak zde mírové pochody a mnohomluvnost zmohou jen málo, spíše pomáhá "zápasit" společně s Bohem, který řídí lidská srdce, i srdce mocných tohoto světa. Proto - opakují to úmyslně - máme obrovskou zodpovědnost za naši epochu. Záleží na tom, jak budeme spolupůsobit na obrácení našich bratří, kteří Boha popírají nebo proti němu bojují, jak se budeme podílet na velikém díle jejich usmíření s Bohem. Co víc si nejsvětější Panna přeje, než návrat svých dětí k Bohu?!

Drama na náměstí sv.Petra v květnu 1981 vystrašilo svět a svědomí lidí. Díky boží pomoci, pomoci toho, který jediný může přetvořit zlo v dobro, vyvolala tragédie smrtelně zraněného papeže jedinečnou reakci, která nemá v dosavadních dějinách lidstva obdoby: lidé dobré vůle na celém světě se spojili v modlitbě a v oběti za jediného těžce zraněného člověka!

Krvavé drama Karola Wojtyły z 13. května 1981, který není jen obyčejným obyvatelem této planety, ale je zástupcem Krista na zemi, viděno ve světle jiného 13. května, před 68 lety ve Fatimě, a v souvislosti s komunistickou revolucí v témže roce, by mělo být pro každého z nás vážným varováním.

Ale navíc je tu ještě laskavé a současně naléhavé pozvání Boha, tohoto milostivého Otce, abychom přijali výzvu z Cova da Iria u Fatimy k obrácení, pokání a usmíření s vážným a hlubokým díkem, a následovali ho s velkorysým srdcem.

Nebo snad očekáváme ještě jiné znamení z nebe? Kdo by to pak mohl popsat?

Nakonec zvítězí mé Neposkvrněné srdce

Pozornému čtenáři jistě neušlo, že jsem se o tomto Mariině vítězství krátce zmínil již v XV. kapitole. Pochopitelně jsem nemohl v roce 1981 uvést nic podrobnějšího o proroctví, které se mělo zjevně splnit teprve o několik let později, tak, jak je to možné teď, v roce 1992.

Po pádu komunismu ve východní a střední Evropě na podzim r. 1989 nemohli mnozí lidé, zejména však ti, kteří nechtěli poskytnout prostor boží prozřetelnosti, pochopit pravou příčinu rychlého a především pokojného zhroucení toho systému, který po celá desetiletí násilně vládl nad třetinou lidstva s hrozbou dobýt a zotročit celý svět. Tito lidé hledají vysvětlení především v hospodářských a politických potížích a národnostních problémech těchto zemí. Tyto jistě hrají určitou roli, nikoliv však tu nejdůležitější! Rozhodující podnět byl, jak to také papež Jan Pavel II. již zřetelně řekl během své návštěvy v Praze, 21. dubna 1990, na duchovním poli. Systém, který chtěl násilím vytvořit společnost bez Boha, ba dokonce proti Bohu, nemohl mít trvalý úspěch, natož pak učinit lidstvo šťastným. Ateistický charakter komunismu i jeho zakladatelů, počínaje Karlem Marxem, V. I. Leninem atd., byl již v této knize uveden. Zde bych chtěl připojit ještě další poznatek, který jsem získal v září r. 1989 během své návštěvy v Petrohradě. Kdo jednou pobýval v "Benátkách severu", jak se starý Petrohrad nazývá, mohl pozorovat ze široké aleje katedrálu, která připomíná kolonádu Dómu Sv. Petra v Římě. Nádherná katedrála Kazanské Matky Boží, postavená za cara Mikuláše v letech 1801 až 1810, podle vzoru Dómu Sv. Petra, byla první petrohradskou katedrálou. Jak smrtelně vážně brali komunismus a jeho

představitelé boj proti Bohu a náboženství, se odráží také v osudu této katedrály, která byla proti všem kulturním a lidským zákonům na začátku r. 1932 přeměněna v ateistické muzeum. Několik měsíců po tomto barbarském aktu, 12. května stejného roku, byl v Sovětském svazu vyhlášen "pětiletý protináboženský program", jehož cílem bylo zlikvidovat všechny kostely, kaple a svatyně do roku 1937.

V rámci tohoto protináboženského plánu a bezbožného programu, by bylo třeba vzpomenout také jiného činu, který nebyl ničím jiným, než kulturním barbarstvím a přímou výzvou Bohu, ale zůstal bohužel málo známým. V Moskvě byl koncem minulého století postaven překrásný kostel, největší ve městě a zasvěcen "Ježíši Spasiteli". Podnětem k výstavbě byl dík Rusů Vykupiteli za vítězství nad Napoleonem. Tento nejnádhernější moskevský svatostánek zůstal ještě do roku 1932 tzv. "pracovním kostelem". V roce 1932 došlo k vyplenění této Boží svatyně, údajně kvůli "velkému hladomoru". Bezprostředně poté byl kostel na Stalinův rozkaz vyhozen do povětří. Je zajímavé poukázat na následující skutečnost: na tomto místě se měl postavit největší dům na světě. Měl být 200 m vysoký, na něm měla být 100 m vysoká Leninova socha a tato budova měla být hlavním sídlem komunistické strany. Avšak nehodily se k tomu základy a proto zde byla postavena celoročně otevřená přírodní plovárna.

Tato plovárna skýtala každému, kdo znal historii tohoto odstřeleného kostela, smutný, velmi smutný pohled. Dny této plovárny jsou nyní sečteny. Brzo tu má být zahájena znovuvýstavba původního kostela.

Rychlé a pokojné zhroucení "babylonské věže 20. století", ateistického komunismu ve východní a střední Evropě na podzim r. 1989 nemůže být vysvětleno pouze lidským zásahem. Byl to spíše zásah Boží, Jeho vítězství, při němž připadla z Jeho svaté vůle Matce Boží zvláštní úloha. Ona sama to předpověděla ve Fatimě: "Nakonec bude mé neposkvrněné srdce triumfovat, Rusko se obrátí".

13. května 1991 dlel papež podruhé ve Fatimě, aby přesně za deset let po atentátu osobně poděkoval Matce Boží .

Obrázek

Fatima: 13. května 1991. Jan Pavel II. se před mší svatou setkává se sestrou Lucii k soukromému rozhovoru.

Mezi čestnými hosty bylo vidět v první řadě neobyčejného "poutníka", tehdy ještě stále sovětského vyslance v Portugalsku, Gennadije Gerasimova. V interview, několik málo dní před papežovou návštěvou, dal velmi zřetelně do souvislosti spojitost mezi poselstvími z Fatimy a novou reformní politikou Michaela S. Gorbačeva.

K pádu komunismu ve světle poselství z Fatimy se vyjádřil rovněž papež Jan Pavel II. Během tiskové konference v letadle, při pastorační cestě do Afriky koncem ledna 1990, se ho zeptala portugalská žurnalistka Aura Miguelová: "Svatý Otče, věřící v Portugalsku jsou toho mínění, že události, které se odehrávají ve východní a střední Evropě a pád komunismu, předpověděla Matka Boží již ve Fatimě. Co si o tom myslíte? Papež odpověděl s úsměvem, ale vážně: "Zajisté je důvěra lidí v Matku Boží teologicky oprávněná, poněvadž víme, že je Marie matkou všech lidí a národů. A to vše, co se teď děje v Rusku a v zemích východní i střední Evropy, se děje pro záchranu lidí, k respektování jejich práv a jejich důstojnosti. V tomto smyslu bychom mohli teologicky přijmout

přesvědčení Portugalců i tolika jiných lidí. Samozřejmě jsou v tomto smyslu události ve Fatimě sice soukromé, jsou však ve shodě s naukou o víře. Na druhé straně jsou i největší znalci nauky o víře i věřící velmi rádi, když vidí, že se to či ono slovo, ten či onen slib nějakým způsobem třeba také po mnoha letech potvrdí.”

Aura Miguelová sdělila výroky Svatého Otce sestře Lucii. Tehdy 82letá sestra komentovala papežovo prohlášení v krátkém dopisu z 19. února 1990: ”Úplně souhlasím s tím, co Sv.Otec řekl o událostech ve východní Evropě a v Rusku. Myslím, že se zde jedná o Boží zásah do světových dějin, aby ON osvobodil svět od nebezpečí atomové války, která by ho mohla úplně zničit. Je to velmi naléhavá výzva celému křesťanství k živoucí víře, důvěryplnější naději a hluboké lásce k Bohu a k bližnímu v naší době. Je to současně výzva k respektování Božích zákonů, jak byly oznámeny: Nezapomínej... (Dt 5): miluj Boha a svého bližního, jako sebe samého (Mat. 22,39).” Neměli bychom tato slova sestry Lucie nechat bez povšimnutí. Výzvy Fatimy k pokání a k trvalému obrácení zůstávají stále aktuální, také po pádu komunismu sice jen v jeho ústředí, ale i na celém světě, neboť lidské rodině hrozí jiná nebezpečí.

Papež Jan Pavel II. 13. května 1991 právě ve Fatimě zřetelně v jedné modlitbě na takové nebezpečí poukázal: ”Situace národů a církve jsou ještě nejisté a nebezpečné. Existuje nebezpečí, že bude marxismus nahrazen jinou formou ateismu, která bude pochlebuje svobodě a pokouší se zničit kořeny jak lidské, tak i církevní morálky.”

V souvislosti se zjevením ”krásné paní” 13. července 1917 je vhodné uvést zajímavou podrobnost. Když Matka Boží požadovala od dětí modlitby, pokání a oběti k obrácení Ruska, nebyly si vědomy toho, že se jedná o velké ”Rusko”. Neuměly ani číst, ani psát a ze zeměpisu věděly pouze to, že kromě Portugalska je ještě jedna země a to Španělsko.

Trojice dětí si myslela, že se u "Ruska" jedná o jménu velké hříšnice, za níž se mají modlit a činit pokání.

V květnu 1982 jsem měl vzácnou příležitost, hovořit s jedním z těchto tří dětí, s ještě žijící sestrou Lucií. Stále mi v uších doznívají její nadšeně pronesená slova o budoucnosti Ruska: "La Madonna non teme por Rusia, la Madonna vuelve a Russia - madona se nebojí o Rusko, Boží Matka se již do Ruska navrací!"

Určitě se navrací nikoliv letadlem, jak jsem z Frankfurtu přišel do Lisabonu já, nýbrž do srdcí lidí, skrze víru v jejího syna. Zcela jinak reagovala sestra Lucie po mé zmínce o náboženské budoucnosti několika západoevropských zemí - byla mlčenlivá a smutná.

V březnu 1992, poněvadž píši novou kapitolu této knihy, je každá kritika komunizmu čisté plýtvání časem. Stačí se podívat na zprávy v televizi, nebo si přečíst noviny, které denně zpravují o hrozně materiální a morální škodě, kterou přinesl tento ďábelský systém mnoho národům.

Jestliže chceme slyšet soud o komunizmu z povolaných úst, potom není povolanější osoby, než nový, svobodně zvolený prezident Boris Jelcin. Asi dva týdny po nezdařeném puči v Moskvě, 22. srpna 1991, začátkem září, mohlo mluvit v televizním přenosu mnoho milionů Američanů, díky satelitu, s panem Michaellem S. Gorbačovem a Borisem Jelcinem, klást oběma politikům otázky. Bylo možno slyšet mnoho zajímavého, přičemž bylo velmi zřetelné, že pánem situace v rozpadajícím se Sovětském svazu již nebyl Michael S. Gorbačov, nýbrž Boris Jelcin. Jemu položil jeden americký posluchač mezi jiným následující otázku: "Pane Jelcine, Vy jste přece byl mnoho let vysoce angažovaným komunistou, prvním sekretářem strany celé oblasti a nakonec šéfem komunistické strany v Moskvě. Pomalu jste se vyvinul v jednoho z největších kritiků dříve privilegovaných soudruhů, potom strany a nakonec i komunizmu. Co si myslíte o komunizmu dnes, po nezdařeném puči?"

Jelcinova odpověď šokovala miliony lidí na celém světě, zejména "ještě věřící" soudruhy: "Komunismus je největší tragedií v historii lidstva."

Obrázek zničené sochy Lenina,

Kaunas v Litvě. Obraz z bývalých komunistických zemí: Rozhněvaní lidé strhují sochu modly, "nesmrtelného Lenina" z podstavce. Obě věže Kaunaské katedrály zůstávají po velkých ateistických bouřích nadále svědky velikosti Boha a současnosti. "Adieu, všeho do času, ale Bůh na věky", řekl světící biskup, od konce června 1991 kardinál Jan Chrysostomus Korec svému kolegovi při svém zatýkání 11. března 1960 tajnou policií.

Škoda, že se tento strašný experiment udál v naší velké zemi, v Rusku, a že se neomezil na malou zemi, pak by i škody byly malé.”

K tomu se nedá nic dodat. Tento soud zůstává historickým svědectvím člověka, který ví, o čem mluví. Téměř jedním dechem, poté, co se ho zeptali na hodnotu náboženství a víry, vyslovil nový pán Moskvy následující myšlenku: ”Navštěvuji rád kostely a bohoslužbu, nacházím tam vnitřní klid a přicházím na dobré myšlenky, z kterých mohu ke svému životu a k práci čerpat mnoho dobrého.

Velmi dobře se cítím v chrámu Páně během liturgických slavností.”

Je zajímavé, že to jsou právě obě velkoměsta, Petrohrad a Moskva, ve kterých nejvíce pocítujeme krizi světového komunizmu. A přece jsou to města, ve kterých začala v roce 1917 před Zimním palácem krvavá bolševická tragédie a později se v Kremlu etablovalo centrum světového komunizmu. Je zde zřejmá tragická symbolika ”omylu našeho století” a revolta proti Bohu, jak dobře vyjadřuje žalmista: ”Když nestaví dům Pán, marně se o to pokoušejí stavitelé” (Žalm 127,1) a ”Neznaboha ubije vlastní zloba a ti, kteříž nenávidí dobré, budou za to pykat” (Žalm 33, 22).

Ještě před několika lety se svět trápil tímto ”imperiem zla” (Reagan). Mnoho občanů na svobodném Západě bylo plno strachu před možnou konfrontací atomových mocností. Nemálo západních politiků zaujalo proti komunizmu vyloženě defaistickou pozici a provozovalo oportunistickou východní politiku, takže se tomu v Moskvě, východním Berlíně atd. mohli jen ”přátelsky” usmívat. Absolutně nebylo možné mít něco proti oboustranným kontaktům s východem, právě naopak. Jen tak, jak se to myslelo a dělalo na Západě, to bylo často pro utlačované národy na Východě nepochopitelné a škodlivé, neboť to posilovalo totalitní režimy. Je např. možné uvést bývalého ministra Egona Bahra a jeho vizi o budoucnosti socialismu, kterou svou politiku odůvodňoval. Nebo vzpomeňme na jeho stranického přítele Oskara Lafontaine a na jeho výroky o otázce Německa.

Jiní, zejména levicoví žurnalisté se v posledních letech smířili s myšlenkou, že není možné zabránit expansi světového komunizmu a silácky prohlašovali, že je sociální systém na východě přece jen lepší než na západě. V poslední době to pak proklamovali velmi silně, také díky nové "politické hvězdě", osobě Michala S. Gorbačeva. Často bylo slyšet: "Gorbi je naše spása" a zapomnělo se, že naší celou spásou je jen a jen náš Pán Ježíš Kristus.

Známý německý žurnalista, šéfredaktor sociálně-liberálního habsburského týdeníku "Die Zeit", který se cítil být vždy pokrokovým listem německé levice, napsal r.1986 o Německé demokratické republice: "NDR 1986: vládne pohyb místo rezignace, váhání uvolnilo místo sebevědomému klidu, šed' všude uhýbá radostným barvám, vypařila se deprimující zasmušilost. Především země působí pestřeji, její lidé jsou radostnější. Vztahy mezi národem a vrchností jsou uvolněnější, než kdykoliv před tím. Občané vidí, že to jde dopředu.

A tam, za hranicemi, dokonce ve skutečnosti vznikl sociální systém, který v mnohém ohledu zastiňuje náš život pod Honeckerem: Občané druhého německého státu mu projevují něco jako tichou úctu. Zřetelněji to snad ani ten levičácký soudruh "svobodných", v zastoupení všech svých stejně smýšlejících přátel nemohl říci. V rámci své téměř již dvanáctileté činnosti v západní Evropě v oblasti šíření informací o pronásledované církvi a statečném chování mnoha pronásledovaných katolíků v komunistických zemích střední a východní Evropy jsem měl často příležitost, bavit se s nejrůznějšími lidmi na téma: Budoucnost rudé diktatury. Mnozí z nich byli po mých kázáních a přednáškách posílení mým přesvědčováním v názoru, že komunizmus ve světě dosáhl svého vrcholu a pomalu, avšak nezadržitelně spěje ke svému zániku. Někteří však na můj optimizmus reagovali skepticky výtkou: "Otče, jak si to vůbec představujete? Musíte přece znát strukturu a povahu komunizmu."

Moje jistota a důvěra spočívaly v pevném přesvědčení, že Matka Boží dodrží slib vítězství nad komunismem. Přitom jsem denně sledoval politický i ekonomický vývoj, především však také duchovní a náboženské změny v komunistických státech, zvláště v Sovětském svazu a často jsem si kladl otázku, jak dlouho ještě může rudá diktatura odolávat těmto duchovním proudům. Počítali jsme s boží prozřetelností a byli jsme proto pevně přesvědčeni o tom, že dojde k pádu komunizmu podle božích plánů pokojným způsobem. Během návštěvy mé vlasti, na Slovensku, po 27 letech exilu, jsem mezi jiným uslyšel v bratislavském rozhlasovém vysílání na konci prosince 1989 zajímavé svědectví jednoho ateisty. Na reportérovu otázku, jak si vysvětluje velké změny po 17. listopadu 1989 a pokojné zhroucení komunistické nadvlády, občan odpověděl: "Já jsem sice ateista, ale myslím, že se zde skutečně stal zázrak."

Jak je již známo, rozpadl se komunistický režim pokojně a rychle od jedné země k druhé. Pouze v Rumunsku došlo bohužel ke krveprolití. V den Kristova narození, 25. prosince 1989, byli po krátkém vojenském procesu zastřeleni dřívější diktátor Rumunska, Nicolae Ceausescu a jeho žena Helena, před očima milionů televizních diváků.

Bezpochyby byl ve hře celého zhroucení komunismu "Digitus Dei", prst Boží. Jen si představme, že všude, kde se začalo hroutit rudé panství, by bývala mohla použít tajná policie a její agenti roky trvajících, nelidských metod. Měli stále ještě v rukou celou mocenskou strukturu i zbraně. Bývali by mohli zapříčinit krvavé lázně. Díky Bohu k tomu nedošlo! Také díky Panně Marii, která nám ve Fatimě slíbila konečné vítězství.

Spolu s bezpočetnými krvavými oběťmi mučedníků našeho století se modlili, postili a činili pokání miliony věřících již po dlouhá léta, ve smyslu poselství z Fatimy, za obrácení hříšníků a zejména za obrácení Ruska.

Ke katolickým křesťanům se připojili křesťané ortodoxní, pravoslavní, kteří stále viděli v poselství z Fatimy zvláštní starostlivost a lásku Boží Matky k jejich těžce zkoušenému národu. Byli pevně přesvědčeni o tom, že je Matka Boží - Bogorodica, nikdy nezlame.

V týdnech krátce před pádem komunistické diktatury v bývalé NDR ukazovala televize denně modlící se věřící v kostelech v Lipsku, Drážďanech a ve východním Berlíně, které se staly zároveň středisky pokojného odporu proti komunizmu. Podobné obrázky, a to modlící se křesťany se svíčkami v rukou, bylo brzo vidět i z Prahy, Sofie, Bukurešti a Bratislavy. Možná se stalo hlavní město Slovenska, Bratislava, příkladem svým známým Velkým pátkem z 25. března 1988, přesahujícím svou popularitou hranice státu ještě o rok před tím, než došlo k východoněmeckým manifestacím. Jak známo, shromáždilo se tehdy k tichým modlitbám, poprvé v některé komunistické zemi, přes 2.000 věřících s hořícími svícemi, aby podpořilo požadavky náboženské svobody a zvolení nových biskupů. Tuto pokojnou manifestaci sice rozehnal brutální policejní zákrok, ale komunistický režim utrpěl morální porážku, která způsobila jeho zánik. Nikdo z nás věřících nepochybuje o tom, že Bůh využívá k uskutečnění svých plánů, aby se jeho syn stal člověkem, různých historických událostí v dějinách lidstva, počínaje prorokem ze starého zákona, pročez si ON zvolil za pokornou děvečku Marii z Nazareta. Pomysleme dále na mnoho mužů a žen, kteří jsou uctíváni jako svatí již téměř dva tisíce let, až do naší současnosti. A nejen to! Bůh často využívá k uskutečnění svých plánů také svých nepřátel, pomysleme jen na Šavla, z kterého se stane Pavel, nebo na Konstantina Velikého, který věřil, že ve jménu kříže zvítězí.

Není však třeba, abychom šli tak daleko do historie, všimněme si jen několika žen a mužů, které využívá Bůh k uskutečnění svých plánů také v dnešní době. K nim bezpochyby patří řádová sestra "Matka Tereza" v celém světě známá jako "anděl z Kalkaty".

Je nutné zdůraznit, že to byla právě tato žena, světice naší doby, které se jako první podařilo přinést Kristovo poselství na základě charitativní činnosti do komunistických zemí a v prosinci r. 1990 dokonce do své malé mateřské země Albánie, která se oficiálně r.1967 prohlásila za první ateistický stát světa. Před ní a před jejími sestrami vedených nesobeckou láskou kapitulovala i nejzatvrzejší ateistická srdce.

Vedle Matky Terezy z Kalkaty bych chtěl také krátce poukázat na čtyři muže dnešní doby, kteří vejdou do historie našeho století, právě pro svou aktivní roli a společenské nasazení, kteří podstatně přispěli k zhroucení komunismu. Jsou to čtyři reprezentanti ze světa pracujících dělníků, z politiky a náboženství, totiž Lech Walesa, Ronald Reagan, Michal Gorbačov a Jan Pavel II. Přitom bychom v žádném případě nechtěli zapomenout na ony ženy a muže, mladé lidi a dokonce i malé děti, kteří vzdorovali svou statečností, láskou, pravdou a spravedlností v každodenních situacích lži a násilí komunismu, řekli mu tím své jednoznačné ne a velmi tím jeho panství oslabili. Zde jen heslovitě k těmto velkým osobnostem naší epochy.

Lech Walesa, elektrotechnik z doků v Gdaňsku, se stal v srpnu 1980 ze dne na den světoznámým, tím, že se mu podařilo "zelektrizovat" desetitisíce spolupracovníků k účinné stávce, která se bleskově rozšířila po celé zemi a otřásla základy komunistické moci nejen v Polsku. "Odborový dělník založil největší odborovou organizaci světa a při tom dokázal, že komunismus nestojí na straně pracujících", konstatuje mezi jiným Rene Laurentin ve své vysoce zajímavé knize: Křesťané, podněcovatelé osvobození na Východě*.

Světoznámý francouzský Mariolog analyzuje ve své knize příčiny zhroucení světového komunismu, a jak nám prozrazuje titul, připisuje přitom křesťanům v tehdejších komunistických zemích rozhodující úlohu.

* *Les Chrétiens detonateurs des Liberations a L'Est* (Éducation européenne -O.E.I.L. str.197)

Obrázek :

Dva velcí synové Polska a církve

Autor zcela mimořádně podtrhuje "40-tiletou charismatickou a trpělivou akci" v Polsku, která, ovládána třemi W, Wyszynski, Wojtyla a Walesa, rozkolísala komunistický systém: Laurentin vyzdvihuje jejich zřetelnou společnou snahu, totiž vřelou oddanost a osobní zasvěcení Matce Boží, Černé madoně, královně Polska, které zasvětili a svěřili své nejdůležitější životní úkoly, plány a vlastní životy.

V tom vidí Laurentin pramen životních úspěchů tří "W" Polska, zvláště v boji proti komunistické moci ve vlastní zemi a dále vliv přesahující hranice Polska.

Lech Walesa, technický odborník, zakladatel Solidarnošči, převzal deset let po vzniku této organizace a jejím dlouholetém pronásledování dne 9. prosince 1990 úřad prvního muže státu. Již tři dny po svém zvolení putoval polský prezident a nositel Nobelovy ceny míru k národnímu svatostánku na "Jasnou Horu" do Čenstochové, aby si tam, jako v každé vážné situaci ve svém životě, osobně vyžádal radu od "Černé madony" a aby poděkoval jí, královně národa, která již přes šest set let chrání polský národ před jeho nepřáteli.

Ronald Reagan, bývalý prezident USA, věřící protestant, začal svůj úřad přísahou Bohu a prosbou o Boží požehnání velkému americkému národu a celému světu. Rychle dal Sovětskému svazu zřetelně na vědomí, že musí přestat se superversními akcemi ve třetím světě a s rozšiřováním komunistické světové revoluce, jinak bude s "říši zla" konec. O několik roků později jeden z přeběhnuvších sovětských špiónů vypověděl, že v Kremlu panoval velký strach, když Ronald Reagan pohrozil odvetnými sankcemi a při tom lakonicky poznamenal: My věřící budeme moci snadněji zemřít pro spravedlivou věc nežli ateisté, kteří po smrti nemají co očekávat.

Co ještě zbývá říci o Michalu S. Gorbačovovi poté, co byl zbaven moci? Oprávněně myslíme: Jistě vždy dosti pozitivního, avšak v žádném případě neznamenal spásu pro svět, jak si to v jeho době ten či onen myslel. Byl však nástrojem v rukou prozřetelnosti Boží? Matka Michala S. Gorbačova je hluboce věřící žena, která se denně modlí k Bohu, zasvětila Boží Matce - Bogorodici svého syna a vyprošuje mu tím pomoc Boží a ochranu jeho matky. A jaké pěkné jméno dostal! Michal, tj. kdo je jako Bůh a Sergej je největší svatý pravoslavné církve. To též nesmíme v náboženském kontextu zapomenout.

Zavedení glasnosti a perestrojky, které mají v křesťanské

terminologii hluboký smysl a znamenají tolik, co pravda a obrácení, zůstávají historickou zásluhou M. S. Gorbačova. A to muselo otřást systémem, který byl založen na lži a násilí, v základech. Tento přínos Michala S. Gorbačova k historickým přeměnám na Východě také veřejně ocenil papež, když m.j. 5. března 1992 řekl redaktorům turinské "La Stampa": "Myslím, že je to člověk zásadový, duševně velmi bohatý. Charismatický člověk, který měl bez pochyby rozhodující vliv na události Východní Evropy... Skutečně věřím tomu, že naše setkání připravila prozřetelnost." A co si myslí bývalý první tajemník komunistické strany Sovětského svazu, Michal Gorbačov o římském biskupovi ve stejné záležitosti? 3. května tohoto roku si to mohli přečíst miliony Italů v již uvedeném deníku "La Stampa". Mezi jiným list také uvedl tyto soudy o Svatém Otci: "V myšlení tohoto papeže jsem si vždycky vážil duchovního obsahu a snahy přispět ke vzniku nové světové civilizace... Dnes můžeme říci: To, co se stalo na Východě Evropy v posledních letech, by bylo bez tohoto papeže nemožné, bez jeho velké úlohy, kterou sehrál rovněž v politické oblasti na světové scéně". To jsou jen dva výňatky ze sice malých článků z turinského deníku "La Stampa", který je však nutno přiřadit k historickým dokumentům našeho století, a proto budou oba články přetištěny v plném znění před obsahem této knihy na jejím konci pod názvem: Perestrojka a papež Wojtyła. Zaslужují si širokého rozšíření a historického ocenění. Vedle osobností, jakými jsou Michael S. Gorbačov nebo René Laurentin je mnoho jiných známých současníků a to ze všech vrstev veřejného života, kteří rovněž tak uznávají a oceňují zásluhy papeže Jana Pavla II. na historických změnách z podzimu r.1989. Za Němce je možné uvést bývalého mluvčího Spolkové vlády, později státního tajemníka ministerstva obrany Lothara Rühleho.

Ve své knize, která byla vydána r. 1990 s názvem "Obrat v Evropě" (Německé vydavatelství ve Stuttgartu) zhodnotil Rühl přínos papeže a Polska ke zhroucení komu-

nizmu, přičemž zřetelně podtrhl roli "Černé Madony, královny Polska".

Laurentin ve své shora citované knize krátce vzpomněl "životního tajemství" Karola Wojtyly a to od jeho mládí až do dnešních dnů (str. 14). Toto tajemství spočívá podobně jako u kardinála Wyszynského a presidenta Walesy v horoucím vztahu k Matce Boží, v zasvěcení jí podle doporučení Ludvíka Maria Grigniho z Montfortu. V roce 1940, již jako abiturient a dělník na nucených pracích v solném dole u Krakova, zasvětil sebe a svůj život "Černé Madoně".

Karol Wojtyla později několikrát opakoval zasvěcení Matce Boží. Oficiálně tak učinil roku 1958 ve svých 38 letech při jmenování biskupem krakovským, kdy si zvolil volební heslo "Totus Tuus". Brzo nato veřejně zasvětil své kněze a svou diecézi Matce Páně. Později, jako následovník Petrův a zástupce Krista zasvětil církev a celý svět několikrát Neposkvrněnému srdci Mariinu. K nejdůležitějším a nejrozhodnějším zasvěcením před velkými světovými změnami které potom vedly ke zhroucení komunizmu, došlo 25. března 1984 v Římě.

Na to poukazují jak četní pozorovatelé světového dění, tak také profesor Pier Luigi Zampetti ve své knize.

XIX

Rozhodující krok

Čtenář se to nejdůležitější o zasvěcení Ruska Mariinu srdci Svatým otcem dne 25. března 1984 v Římě dozvěděl na předcházejících stranách (kap. XVII.) Tehdy nebylo možné dohlédnout dosahu tohoto zasvěcení v jeho plném rozsahu. Tento aspekt podtrhuje italský autor Pier L. Zampetti ve své knize, vydané v květnu r. 1990. Jde o vysoce aktuální knihu, snad pro mnohé nesoucí provokativní název "Proroctví z Fatimy a pád komunizmu" *

Spisovatel, profesor milánské university, autor většího počtu publikací a známá osobnost veřejného života, na začátku knihy neskryvá svůj údiv nad velkými změnami v komunistickém bloku. Na základě historické analýzy našeho století, právě ve světle poselství z Fatimy, přichází ke konečnému závěru: Rozhodujícím faktorem pro zhroucení komunismu bylo zasvěcení světa a Ruska Boží Matce Janem Pavlem II. 25. března 1984 v Římě.

V XI. kapitole své knihy s podtitulem "Zasvěcení Ruska a pád komunismu", autor nejdříve dokazuje nutnost tohoto zasvěcení na základě dvou zjevení, které měla sestra Lucie 13. a 14. června 1929 v Tuy ve Španělsku. V obou zjeveních požadovala Matka Boží od Svatého Otce prostřednictvím sestry Lucie zasvěcení Ruska jejímu Neposkvrněnému srdci. Papež však měl provést toto zasvěcení společně s biskupy celého světa, což mělo být nutným předpokladem k obrácení Ruska. Poté ve své knize líčí Pier L. Zampetti slavnostní akt zasvěcení 25. května 1984 v Římě, provedený Janem Pavlem II. Autor při tom zjišťuje: Brzo bylo možné vidět následky tohoto zasvěcení. Rok nato umírá Černěnko. Jeho nástupcem se stává Michal Sergej Gorbačov, který začíná "revoluci v

* Pier Luigi Zampetti: *La profezia di Fatima e il crollo del comunismo*, str. 138, Rusconi, Milano

revoluci". Ateistický komunismus v Rusku a zotročených zemích se začíná hroutit. Proroctví Panny Marie z Fatimy se naplňuje. Svůj slib dodržela. (str. 125) Pod pojmem "revoluce v revoluci" rozumí profesor Pierr Zampetti Gorbačovem zahájenou Glasnost a Perestrojku se všemi důsledky v komunistickém bloku. Najednou dochází téměř překvapivě, ale určitě nečekaně, k historické události, která otřese světem. Marxisticko-leninská koncepce padá úžasnou rychlostí. "Glasnost a perestrojka" se rozšiřují v komunistických východních zemích: Varšava, Sofie, Budapest, Bratislava, Praha. 9. listopadu 1989 dochází v Berlíně k významné události: pádu berlínské zdi! Končí jedna historická epocha. Zdá se, že na nekonečném nebi dějin začíná svítat. Je to rozbřesk dne naděje, která se ještě před krátkou chvílí zdála být nekonečně daleko a lidsky jednoduše nedostižná! Je jasné, že se tu stalo cosi velkého a že se to potvrdilo. Cosi nepochopitelného i pro samotné politiky. Nepochopitelného též pro komentátory, intelektuály a vědce, kteří přece měli předvídat historické procesy víc, než všichni ostatní. Zůstává skutečností, že jsme se ocitli mimo přirozenou možnost předpovědí (str. 23). Někteří němečtí politikové tehdy otevřeně přiznali: "Tomu, co se teď děje, nerozumíme." Autor, profesor Zampetti, to vše pevně spojuje se zasvěcením Ruska Matce našeho Pána, skrze Svatého Otce a označuje to přímo jako důsledek tohoto zasvěcení.

Pro mnoho čtenářů našeho časopisu "Pro fratribus", kterým byl darován první náklad této knihy v roce jejího vydání 1982 pod titulem "Drama na náměstí Svatého Petra"... je zajímavé připomenout si skutečnost, která je s tímto zasvěcením Ruska velmi úzce spojena. V číslech "Pro fratribus" čís.3 a 4/1987 si mohli naši čtenáři přečíst ve zprávách o pobytu biskupa Pavla Hnilicy SJ v srdci světového komunismu, totiž v Kremlu. a o několika jeho nevšedních každodenních zážitcích. Tato biskupova cesta nebyla bez rizika. Letěl z Kalkaty do Říma s tranzitním vízem přes Moskvu, kde strávil téměř čtyři dny.

Podstatné jeho "dobrodružného" apoštolského působení v Moskvě tehdy spočívalo v tom, aby Rusko a celý svět bylo zasvěceno Neposkvrněnému srdci Panny Marie a to na přání Svatého Otce, duchovně s ním a se všemi biskupy na světě spojeného v Římě. Působil tři dny v moskevském Kremlu a jeden den v Zagorsku - ve "Vatikánu ortodoxní církve" jako katolický kněz a několikrát během této doby úpěnlivě přednesl zásvětnou modlitbu, složenou k tomuto účelu papežem, a to na místech, která kdysi platila za místa svatá. Po revoluci v roce 1917 byla tato místa svému původnímu účelu odcizena a byla přeměněna v muzea a galerie. V jednom takovém kostele se mu dokonce podařilo odsloužit mši svatou, sice neobyčejným, ale platným způsobem, která tam již nebyla sloužena přes sedmdesát let. Že se tak vše stalo právě v těch dnech, jak si to papež přál, je víc, než pouhý náhoda.

To, co musel jesuitský biskup Pavel Hnilica, syn malého Slovenska a uprchlík z vlasti, ještě před dvěma roky zatajovat, může od listopadu 1989 říkat otevřeně. Tak nám sděluje rovněž několik detailů, jak např. při své návštěvě katedrály v Kremlu, která byla zasvěcena archandělu Michaelu a která byla, jako všechny Boží stánky po revoluci v roce 1917, po mnohá desetiletí přeměněna v muzea, tvrdě zápolil s nebeským patronem tohoto chrámu Páně. V rozhovoru řekl Pavel Hnilica, v jehož biskupském erbu je heslo Michalovo: "Ouis ut Deus - kdo je jako Bůh?" mezi jiným: "Jak můžeš Ty, kníže archandělů a vítěz v prvním povstání proti Bohu, dnes strpět v boji s Luciferem tuto drzost? Tato krásná katedrála Ti byla zasvěcena proto, aby Tě zde uctívali věřící a mohli se klanět Bohu. Zapřísahám Tě, abys zde opět nastolil pořádek, tak rychle, jak to jen bude možné."*

Někteří čtenáři této nevšední cestovní zprávy nám po pádu komunismu radostně oznámili, že zápas biskupův s archandělem Michaellem nebyl marný a dosáhl svého cíle. Biskup opustil Moskvu 25. března ráno v 8.00 hodin a krátce před dvacátou hodinou přistál v Římě, takže mohl

* Biskup Pavel Hnilica: *Řím - Moskva - Fatima. Zasvěcení Ruska Matce Boží.*

nejrychlejší cestou přijít na náměstí sv.Petra v okamžiku, když papež začal po mši svaté se zasvěcováním Neposkvrněnému srdci Mariinu.

Obrázek:

Moskva, 7.listopadu 1990. Biskup Hnilica se svými spolupracovníky na nádvoří kláštera Danilowa

Během letu přes Rusko a Ukrajinu až do Říma se biskup Hnilica několikrát s důvěrou pomodlil zásvětnou modlitbu duchovně spojen se všemi biskupy světa a s papežem, a žádal Matku Boží o rychlé splnění jejího slibu.

Měl být pobyt a apoštolské působení jednoho katolického biskupa v Moskvě právě v oné době pouhou náhodou? V Boží prozřetelnosti se nevyskytují náhody. Biskup nepochybuje o tom, že to byla právě Matka Boží, která umožnila tuto cestu do Moskvy a jeho působení tam. Její pomoc pociťoval při tom tak zřetelně, jako málokdy ve svém životě.

To, co ještě před několika měsíci bylo nemyslitelné a dokonce trestné, mu nyní bylo umožněno.

Zde je nutno silně zdůraznit, že křesťané v bývalých komunistických zemích připsali plni radostných díků velké změny po pádu rudého panství Matce Boží z Fatimy. A věděli, o čem mluví, protože již po několik desetiletí sázeli svou víru a důvěru na poselství z Fatimy! Pravoslavní křesťané v Rusku a na Ukrajině o tom byli zrovna tak přesvědčeni, jako jejich katoličtí bratři v Litvě, Polsku nebo na Slovensku. Proto brali výzvu k modlitbě, oběti a pokání z Fatimy vážně. Pro autora této knihy bylo velkou radostí zjištění, že byla jeho kniha velmi požadována a tajně rozšiřována právě v těchto zemích již v době komunistického panství. Její obsah nejen že potvrdil nýbrž ještě posílil naději lidí na Mariino vítězství nad komunismem. Ačkoliv jsou miliony křesťanů na Východě i na Západě přesvědčeny o rozhodující úloze Matky Boží z Fatimy při pádu komunismu a italský vědec profesor Pier Luigi Zampetti o tom napsal ještě knihu, zůstává přece skutečností, že se sice světový komunismus zhroutil v Moskvě a v bývalých východních zemích, ale ještě úplně není poražen. Po krvavém potlačení studentských nepokojů v Číně, v létě 1988, které otřáslu světem, zůstává nadále vládnoucím systémem největší zemí světa, i když je při tom otázkou, na jak dlouho ještě. Totéž platí o dalších zemích v Asii, v severní Koreji a Vietnamu. Stejně to platí pro Kubu a strašlivým způsobem pro revoluční hnutí Sendero luminoso, "Zářící stezka" v Peru!

Než se podíváme do Srbska, kde stále ještě panují cyničtí komunisté stalinského ražení a vedou se vši brutalitou imperialistickou válku proti Chorvatsku a nyní také Bosně - Hercegovině, je snad oprávněna následující kritická otázka: Mohli bychom dnes vůbec mluvit o zhroutilu komunismu, kdyby se byl ke konci srpna 1991 zdařil puč v Moskvě? Otázka je legitimní, ale odpověď může být pouze hypotetická.

Ale zní: V žádném případě by nebylo možné hovořit o zhroucení komunismu, kdyby všude v bývalých satelitních zemích znovu získali svou moc a násilí staří stalinisté. Vědomě jsme použili výrazu "hypotetická odpověď" neboť se také oné otázce dá rozumět jen hypoteticky. Ale právě v souvislosti s moskevským pučem nám dává dobrý důvod k následujícím vážným otázkám a vítaným úvahám. Na čem vlastně puč ztroskotal? Pučisté přece měli ve svých rukou vedení armády a právě tak měli v rukách stejně násilnou a nebezpečnou moc tanků, kterou demonstrovali po dva dny v Moskvě. Dá se zde vysvětlit vše jen racionálně, pomocí lidských faktorů, jako ku př. statečností Borise Jelcina a obyvatel? Lidský faktor tu jistě sehrál velikou roli, avšak zda samy mohli zvítězit nad nebezpečným pokusem pučistů, je jiná věc. Proto je více než legitimní otázka: Sehrály též v tomto případě svou roli prozířetelnost Boží a přímluva Matky Boží? Čtenář o tom může rozhodnout sám, když se retrospektivně dozví o několika skutečnostech a náboženských aktivitách před a během puče.

Moskevský arcibiskup, Tadeusz Kondrusiewicz, nás informoval, že sestry matky Terezy, které tvoří v Moskvě dvě komunity, byly shromážděny před svatostánkem od začátku puče až do jeho selhání a úpěnlivě prosily Spasitele o pomoc. A nikoliv jen tyto sestry, nýbrž také všichni katolíci, ať to bylo v Litvě, na Ukrajině, nebo všude v této obrovské zemi, se shromáždili k modlitbám za stejné myšlení v kostelích nebo v rodinách. Moskevský patriarcha Alexis II. v první den puče vyzval všechny své věřící k vroucím modlitbám, aby se spiklencům nepodařila jejich nebezpečná hra. Po ztroskotání puče radostně a s uspokojením tvrdil, že pučisté začali svoji nebezpečnou hru 19. srpna, v den, kdy pravoslavná církev slaví svátek Proměnění Páně. Podle starého zvyku a náboženské tradice se den před tímto svátkem všichni přísně postí a mnoho modlí, nebyl to proto pro spiklence žádný dobrý začátek. K nezdaru nebezpečného puče došlo 22. srpna.

V tento den slavíme my, katolíci, svátek Panny Marie, královny nebe a míru. Jedná se zde pouze o náhodnou náboženskou symboliku nebo o hlubší souvislosti? Známy dlouholetý ruský disident, pravoslavný kněz Gleb Jakunin, současně poslanec a nejbližší spolupracovník B. Jelcina, vystupoval po tři dny v černé sutaně a s velkým křížem na prsou na tanky, aby z nich plamennými proslovy vyzýval národ ke statečnosti a zvláštním způsobem k modlitbám za pomoc Boží a jeho matky - Bogorodice v této kritické době. Často opakoval následující větu: "Neztrácejte odvahu! Svatý Serafím ze Sarova (významný ruský světec z 19. století) prorokoval, že jednoho dne Rusko oslaví, Velikonoce uprostřed léta." Pravoslavní křesťané sice slaví Velikonoce třetí neděli po začátku jara, ale posluchači knězi Glebu Jakuninovi dobře rozuměli: Velikonoce znamenají zmrtvýchvstání a v tomto případě vítězství nad pučisty. (Taťjana Guričeva).

Dokonce "největší" hrdina v těchto nebezpečných a historických dnech, prezident Boris Jelcin, dostal nečekaně v prvních hodinách svého nerovného boje velkou pomoc ze strany, odkud ji nejméně očekával. Když poprvé vystoupil na tank, aby pomocí reproduktoru dodal odvahu tisícům přítomných, a aby je vyzval k rozhodnému boji proti pučistům, doneslo konspirativně několik katolických křesťanů do "Bílého domu", do rezidence prezidenta Jelcina a současně do pevnosti věrných malou vysílačku. Tato skutečnost B. Jelcinovi umožnila obrátit se radiem na Moskvany a jiné občany Ruska. Zpráva by byla neúplná bez následující důležité poznámky: Ona rozhlasová vysílačka byla přátelským darem pátera Werenfrieda van Straatena a jeho díla "Pomoc východním kněžím" pro ruské křesťany již v roce 1990, aby bylo možné šířit radostné Kristovo poselství rozhlasem. Kdo zná pátera Werenfrieda, nazývaného též špekový páter, a jeho téměř padesátileté dílo, jeho angažovanost za katolíky pronásledované za komunizmu a také vřelou zbožnost tohoto vlámského premonstráta k Matce Boží, nebude vidět ve zdařilém propašování této vysílačky právě v historickém momentu "žádnou náhodu".

Naopak tu lze zjistit ono diskrétní, ale perfektní vedení té Paní, která již v roce 1917 slíbila svá vítězství nad bezbožným komunizmem a nyní zde plní svůj slib. V souvislosti s Bílým domem v Moskvě v oněch srpnových dnech je také nanejvýš zajímavá následující skutečnost: 200 vojáků, kteří bránili presidenta Jelcina a Bílý dům, se nechalo právě 20. srpna pokřtít, přijalo eucharistii a bylo tak připraveno zemřít. Jaký to příkrý rozdíl k zahanbujícímu mínění a stanovisku několika křesťanů ze Západu, v jejichž čele hlasitě proklamovala tzv. katolická teoložka Ute Ranke-Heinemannová a mnozí z jejích stoupenců zbabělý slogan minulých let: "Lépe rudý, než mrtvý!" Jaký bude soud dějin o těchto křesťanech?

Ve švýcarském měsíčníku "Timor Domini" ze září 1991 si bylo možné přečíst zajímavý článek, který se zabýval úlohou Jana Pavla II. v souvislosti s nezdařeným pučem. Komentátor zjistil, že Svatý Otec v oněch dnech opustil svůj dům, Vatikán, a v přeneseném slova smyslu se vydal na cestu přímo k bojovým liniím. Jak známo, dlel papež uprostřed srpna na krátké návštěvě ve své vlasti v Polsku a byl 14. a 15. srpna v Čenstochové, kde se konal VI. Světový den mládeže. Přišlo sem asi půl druhého milionu poutníků, z toho více než milion mladých z celého světa, aby se setkali s papežem, uslyšeli ho, ale hlavně aby se s ním modlili. Zejména prosili Jan Pavel II. a přítomní Boha a jeho matku o to, aby nepadly a nebyly zničeny velké změny a četné snahy za trvalou demokratickou a svobodnou společnost na východě.

Z Čenstochové letěl papež 16. srpna na první pastorační cestu do Maďarska, kde zůstal až do 21. srpna. V neděli 19. srpna putoval Svatý Otec do východní části Maďarska, vzdálené asi 20 km od tehdejšího Sovětského svazu, aby v jednom poutním místě řecko-katolické církve sloužil Mši svatou a modlil se. To bylo v podvečer puče. V následujících dvou dnech, které ještě strávil v Maďarsku, vyzýval několikrát k modlitbám, podle oficiálních zpráv za "nemocného" Michala S. Gorbačova a zejména za zachování míru v jeho zemi.

Podle názoru autora tohoto článku byla v oněch kritických dnech rozhodující právě tato modlitba, k níž papež vyzval své četné posluchače. Švýcarský novinář z toho vyvozuje: je legitimní se ptát, zda by pučisté nebyli bez tohoto apoštolského působení Svatého Otce, bez onoho proudu modliteb jež dobývaly nebe, slavili své krvavé vítězství. Kdo zná sílu modlitby a věří, že nás Pán Bůh nikdy neopustí, kdo dále zná dar našeho papeže, mobilizovat k modlitbám za své prosby díky masovým mediím miliony, kdo dokonce byl s papežem v Čenstochové a mohl společně s ním zažít neobyčejný obraz, nemá žádnou potíž akceptovat komentář z "Timor Domini". Právě naopak, může s ním jen souhlasit.

Do řady takových náboženských událostí, v nichž sehrála svou historickou úlohu Matka Boží, patří též následující skutečnost, při níž můžeme hovořit o "zázraku". Začal 13. října 1991 ve Fatimě, nejprve se rozšířil do Moskvy, aby pak 8. prosince skončil v Minsku, hlavním městě Běloruska. Poprvé v historii Fatimy přišla do Mariina svatostánku skupina poutníků z bývalého Sovětského svazu. Nebyli to jen katolíci z Ruska, Ukrajiny a Litvy, bylo mezi nimi i několik pravoslavných křesťanů. V jejich čele byl arcibiskup Tadeusz Kondrusiewicz, apoštolský administrátor v Moskvě. Celá eucharistická slavnost z 13. října, při níž koncelebroval, byla přenášena přímo moskevskou televizí do celé oblasti bývalého Sovětského svazu. O dva dny později, 15. října, byl z Moskvy státní televizí vysílán jedenapůlhodinový film, jenž historicky pravdivě vyličil zjevení a věštby z Fatimy s jejich historickým dopadem: Ředitelství televize ještě nikdy nedostalo tolik dopisů, v nichž diváci vyjádřili svůj dík a současně požadovali opakování. To se pak také uskutečnilo a to 7. listopadu, kdy se poprvé neuskutečnily žádné oficiální manifestace největšího komunistického svátku na Rudém náměstí.

Obrázek:

Záhřeb, hlavní město Chorvatska, s impozantní katedrálou. Někteří srbští komunisté již před lety cynicky tvrdili: "Jednou zdecimujeme Chorvatsko tak, že bude možné vidět jeho hranice z katedrály."

Mezi reakcemi na druhé vysílání se objevil mezi jiným i požadavek mnoha Rusů, vyhlásit od nynějška 7. listopad za den duchovní obnovy Ruska ve smyslu poselství z Fatimy. Zázrak však končí teprve v Minsku. Jak známo, rozpadl se Sovětský svaz, avšak pan Jelcin s jinými si přáli, aby alespoň největší slovanské země, Rusko, Ukrajina a Bělorusko zůstaly v Unii na principu svobody a demokracie. Z tohoto důvodu se často setkávají prezidenti se svými nejbližšími spolupracovníky, aby v této souvislosti projednali všechny problémy. Tak se rovněž sešli 6. až 8. prosince v Minsku. Není pro nás důležité, co projednávali, ale v této souvislosti je pro nás nanejvýš zajímavé, že po uskutečněním jednání vydali tři prezidenti jen krátké komuniké, v němž je také následující věta: "Dnešního dne, 8. prosince 1991 přestává oficiálně existovat Sovětský svaz." Pro církve je to svátek Neposkvrněného početí!

Matka Boží třem dětem ve Fatimě řekla: "Z Ruska se do celého světa rozšíří nebezpečný omyl, ale nakonec Neposkvrněné srdce zvítězí a Rusko se obrátí". Ronald Reagan nazval jednou Sovětský svaz "Říší zla", která teď oficiálně vzala svůj konec v onen Mariánský svátek.

Sovětský svaz se oficiálně zhroutil, po desetiletí ujařmované národy se osvobodily, nebezpečný puč v Moskvě se r. 1991 nezdařil, Sovětský svaz oficiálně 8. prosince v den svátku Neposkvrněného početí přestal existovat a my za to nemůžeme Bohu a jeho Matce za jejich viditelnou pomoc dostatečně poděkovat. Avšak stále ještě přetrvávají zlé následky dlouholetého totalitního rudého panství ve všech těch zemích, která ústa lidu nazývají tak případně "staré struktury" a pod nimiž lidé nadále trpí, i když jiným způsobem. V jedné evropské zemi, Srbsku, ukazuje komunismus svou pravou, strašnou, nelidskou tvář, když vede již deset měsíců hrozným a krutým způsobem agresivní válku proti sousedním zemím. Tuto skutečnost musíme mít stále na očích, mluvíme-li dnes o zhroucení komunismu. Jen tak můžeme správně nasadit všechny naše síly, zejména duchovní, stále ještě ve smyslu poselství z Fatimy, a podniknout vše, aby se tento "neškodlivější experiment v dějinách lidstva" (Jelcin), komunistický systém, stal jednou pro vždy skutečně minulostí. Je vždy nutno promýšlet skutečnost o zhroucení komunismu diferenciovaně, a důkladně ji analyzovat, abychom nepodlehli falešným iluzím a nepodložené euforii.

Pro nás Evropany a pro celý civilizovaný svět je životně důležité, abychom se podívali kriticky na národy v bývalé Jugoslávii a přitom se ptali, jak to vůbec bylo možné, že v jednom z těchto národů, totiž v Srbsku komunismus nejen že se nezhroutil, nýbrž že se "díky" prezidentovi Miloševićovi a jeho generálům jeví v nejkrutější stalinské formě. Skutečně jde o "nejdůstojnější žáky" Stalínovy, jak to dokazuje jejich agresivní a strašná válka proti Chorvatsku od začátku července 1991.

Od konce března 1992 postupuje srbská soldateska a komunističtí četníci stejně ukrutným a neslýchaným způsobem proti muslimům a Chorvatům v Bosně - Hercegovině, kteří usilují o nezávislost po lidovém hlasování a byli po něm několika západoevropskými státy okamžitě uznáni: "Nyní jsou bezmocně vydáni na pospas zvůli tohoto prezidenta a generálů, z nichž jeden v rakouské televizi cynicky prohlásil: "Vymažme z mapy též Medžugorje". Podle informací z Medžugorje nasadilo srbské letectvo krátce před Velikonocemi proti poutnímu místu tzv. kazetové bomby, které jsou asi 250 kg těžké a jsou zakázány Ženevskou konvencí. Medžugorje, poutní místo, jež bylo v několika málo letech navštíveno miliony lidí z celého světa, aby tam našli klid a mír svým srdcím a roznesli je do celého světa. "Vypadá to, jako by zcela vědomě chtěli zasáhnout samotné náboženství" bylo hlášeno z Medžugorje.

Tak jako v případě Chorvatska, tak se nyní jedná i v Bosně -Hercegovině o ukrutnou vraždu národa srbskými komunisty, kteří bezohledně nasazují svou armádu vyzbrojenou těžkými zbraněmi proti téměř bezbrannému obyvatelstvu. Výsledkem dosavadní agresivní války jsou nesmyslně zničené domy, zejména stovky kostelů, kaplí a zneuctěné hřbitovy. Nejvíce trpí děti, ženy a starší lidé.

Bývalý farář z Medžugorje, Leonard Orec, líčil v dramatickém telefonátu do Říma hrůzné činy útočících srbských agresorů v Makarské, kde páter-františkán utekl do jednoho domu. Z domu mohl přehlédnout celou ulici a co viděl, popsal takto: "Všude je vidět ležet lidí, kteří byli postříleni jako rozptýlení psi. Jen o Bílé sobotě byla v Bosně-Hercegovině padesáti lidem včetně žen a dětí prořezána hrdla. Viděl jsem děti, jimž z šoku zešedly vlasy. Jsou sice přítomni příslušníci mírových armád, ale jen přihlížejí. Teď je nutné udělat více, aby se zabránilo nepopsatelnému násilí."

Jsou toto barbarství a tato národní vražda ze strany srbského vojenského vedení posledních stalinistů v Evropě jen pouhou náhodou? Sotva! Zdalipak komentují správně situaci ti komentátoři, kteří se domnívají, že některým západním "demokratickým" politikům a státníkům by nevyhovovalo, aby teď do "Společného evropského domu" vstoupili ještě národy jako Slovinci, Chorvati a později i jiné křesťanské národy? Každopádně se v této strašné tragedii na jedné straně ukazuje hrozně nešťastná aliance mezi srbskými stalinisty, posledními v Evropě, a na druhé straně několika takzvanými západními demokraty, k nimž

patří někteří západoevropští diplomaté a ministři zahraničí, ale i američtí státníci.

Při všem respektu k americkému národu je třeba v této souvislosti poznamenat následující: Uprostřed června 1991 americký prezident George Bush při své návštěvě v již se rozpadajícím Sovětském svazu otevřeně a rozhodně prohlásil: "Sovětský svaz musí existovat nadále!" A při návštěvě posledního místa, v Kijevě, hlavním městě Ukrajiny se při styku s prvním mužem Ukrajiny Leonidem Krafčukem neprojevil jako "gentleman". Koncem června jako ministr zahraničních věcí James Baker v Bělehradě svým hostitelům jednoznačně dodával odvalu bojovat proti Slovincům a Chorvatům, pakliže by usilovali o národní nezávislost.

Musím se zde zeptat, co se vlastně stalo s tou hlasitě propagovanou americkou demokracií a jejími nejdůležitějšími reprezentanty. Zradil dnešní americký prezident a jeho nejbližší spolupracovníci nejstarší ideály Ameriky? V každém případě jsou spoluodpovědní za tuto krvavou tragedii v Chorvatsku a nyní rovněž v Bosně - Hercegovině ke zděšení všech demokratů na světě. Copak tito pánové - "demokraté" - ještě v budoucnosti zamýšlejí s ostatními národy Východu? Jako příslušník malého slovenského národa jsem v létě r. 1991 se starostí slyšel slova amerického prezidenta Bushe: "Havel je můj přítel a Slováci by měli zůstat ve společném státě s Čechy." Není podivný demokrat, tento Mr. Bush?

Odpovědní diplomaté, kteří mají nastolit na příkaz Evropské unie ve Strassburgu a OSN v New Yorku v Chorvatsku přepadeném srbskými agresory mír, holandský ministr zahraničních věcí Van der Bruck, britský lord Carington a Američan Cyrus Vance stáli a stojí se svými slovy i činy jednoznačně na straně komunistických agresorů z Bělehradě.

- 320 -

Dávali a stále dávají stejnou vinu napadeným a bezbranným Chorvatům, nyní také muslimům, jako moderními zbraněmi vyzbrojeným útočníkům. Jaká zvláštní logika a podivná, neblahá aliance!

Dřívější italský ministr zahraničních věcí Gianni De Michelis, svobodný zednář, neobyčejně silně napadl začátkem září 1991 sv. Otce, když se tento zřetelně zastal ohroženého Chorvatska.

Z dvanácti ministrů zahraničních věcí evropského společenství má být více jako polovina členy lóže, jak se domnívají političtí znalci. Zdalipak má pravdu vlivný italský, levicově liberální deník "La Repubblica", když na podzim minulého roku napsal, že někteří rozhodující lidé

ze Západu nemají zájem, aby pomohli Slovincům a Chorvatům k samostatnosti a aby je chránili před srbskými agresory, poněvadž jsou oba tyto národy katolické? Zadruté bychom chtěli citovat levicově-liberální hamburský časopis "Die Zeit", jenž světu s ohledem na srbskou agresi v Chorvatsku cynicky doporučil: "Nechejme ohně v Jugoslávii pomalu vyhořet". Zde platí to krátké americké : no comment!, ačkoliv by to stálo za velmi široký komentář. Sapienti sat!

Pozoruhodné je pozorovat smutnou scénu v bývalé Jugoslávii se všemi jejími tragickými důsledky pro Chorvaty a muslimy. Poslední nebezpeční komunisté jsou stále u moci, srbský prezident Milošević a jeho generálové požívají velkou důvěru u několika západních "demokratických" státníků a politiků a tím dávají volný průchod pro agresivní dobytčnou válku. Zdalipak tito západní "demokraté" poznali, že srbské komunistické vedení stalinského ražení jen přejmenovalo svou stranu v roce 1990, aby oklamalo své vlastní obyvatelstvo a světovou veřejnost, avšak vůbec se nevzdali své diktátorské substance? Ukázali svou pravou tvář hned na začátku moskevského puče v srpnu 1991, s nímž radostně a plni víry souhlasili. Tuto skutečnost od začátku války jednoznačně potvrzují neslýchaně lživá prohlášení srbských generálů a jejich prezidenta Miloševiče, co se týče kritické situace v bývalé Jugoslávii.

Lživá prohlášení a laciné sliby vládců v Bělehradě považují shora jmenovaní západní státníci a politikové za pravdivá. Jakou to tragickou naivitu, nebo dokonce zlou vůli tak projevují někteří "demokraté" na Západě!

Jen tak vůbec mohlo dojít k dobytelské válce srbských komunistů a jen proto může pokračovat. A tak za nepředstavitelně krvavé zločiny zahájené v červenci 1991 v Chorvatsku a dále od začátku dubna 1992 také v Bosně - Hercegovině není vinen jen srbský prezident Milošević se svými generály, spoluviníci se jmenují také George Bush, James Baker, Lord Carrington, Van der Bruck a Cyrus Vance, abychom uvedli jen ty nejdůležitější z nich. Je to téměř k nevíře, jestliže uvážíme, jaké prokazovala západní a zejména americká demokracie po celá desítilétí služby a pomoc národům ujařmeným pod komunistickou nadvládou. Je to bohužel historická i tragická skutečnost, kterou nemůže přesvědčivě vysvětlit. "O tempora, o mores!" musíme vyřknout se starými Římany, abychom alespoň trochu projevíli naše vzrušení. Bohužel to nepomůže ani Chorvatům, ani muslimům.

Jednoznačným pomocníkem a advokátem ohrožených Chorvatů a teď také muslimů se ukázal být - jak i v jiných případech - zástupce Kristův, Jan Pavel II. Nevyzýval stále jen celé křesťanstvo k modlitbám, nýbrž také mocné tohoto světa, aby něco učinili pro to, aby byl v Chorvatsku nastolen spravedlivý mír. A činí tak stále, ať vhodně, nebo nevhodně. Zatímco u křesťanů nalezla jeho prosba o modlitby širokou odezvu, zůstává bohužel jeho výzva k "mocným" této země hlasem na poušti. Proč vlastně mlčí "svobodní a mocní demokraté" tohoto světa? Mají k tomu snad důvod? Mají pravdu ti, kteří se domnívají, že je celá tragedie, agresivní válka proti Chorvatsku, díky pasivnímu postoji odpovědných v lóži západu "sladkou pomstou" vůči papeži, neboť ten ani nepožehnal válce v zálivu, ani se nepodílel na novém světovém uspořádání ze strany vítězů a ani se na něm podílet nechtěl, ačkoliv na tom měli všichni velký zájem?

Papež sice nemá žádné co nejmoderněji vyzbrojené divize, má však nesčetné miliony, kteří se za něj a jeho zájmy denně a každou hodinu modlí, obětují a trpí, a někteří jsou dokonce ochotni z věrnosti k němu jako Kristovu zástupci nasadit život. A co má ještě navíc, je pomoc Ducha Svatého, která mu jistěji a lépe ukazuje, jaký nový řád potřebuje náš dnešní svět, než jak tomu může rozumět, malá skupinka, která se vydává za duchovní elitu světa, usilující o "nové uspořádání světa" bez Boha. Za třetí má Jan Pavel II. na své straně ještě nejsilnější ženu, které se svěřil ještě jako dítě, jako biskup to vyjádřil veřejně jako "Totus tuus". Zůstala mu navždy věrnou ochránkyní, jak se sám papež několikrát vyjádřil. Ochraná ruka Matky Boží se projevila přesvědčivým způsobem 13. května 1981, když zachránila svého nejvěrnějšího syna z nebezpečí smrti. Bylo to v den 64.výročí prvního zjevení Matky Boží ve Fatimě. Toto zjevení znamenalo začátek jejího historického poselství pro naše dramatické století. Dobře rozumět poselství z Fatimy, vzít je vážně a v jeho smyslu se angažovat - to je klíč k novému, sociálně spravedlivému a lidsky důstojnému uspořádání světa v naší přetechizované epoše, která vykazuje symptomy duchovně nevyvinuté a skoro umírající společnosti, když pomyslíme na sociální nespravedlivost ve světě, na terorismus, problém drog, zabíjení nenarozeného života a mentalitu proti všemu živému, která stále více zasahuje kolem sebe. Profesor Zampetti ve své shora citované knize silně podtrhuje, že právě proto je poselství z Fatimy stále poselstvím pro naši epochu. Je stále aktuální, i po částečném zhroucení komunismu. V tomto poselství se přece jedná o evangelijní výzvu k návratu dnešního člověka od materialistického chování a chápání života k náboženské- mu, jednoduše o návrat k Bohu.

Autor při tom zjišťuje rozšiřování hříchu v našem světě, poukazuje na negaci Boha v ještě dosud nevídané míře a přichází k závěru, že "člověk bez Boha nejen že

nemůže ani přežít, ale dokonce nemůže ani žít. Je to právě hřích, jenž je chápán jako porušení Božích přikázání.

Dnešní společnost je společností, která zaměřuje celý svůj zájem a všechnu pozornost k časovým událostem a vše, co se týká nadpřirozeného, tím ztrácí stále více pro dnešního člověka smysl. Matka Boží nám právě ve Fatimě připomněla věčné pravdy a jsou to právě tyto pravdy, které nás vedou do říše Boží.

Americký prezident George Bush by chtěl, jak známo, zkonstruovat světový řád, nemá však přitom žádné konkrétní plány a představy o tom, jak by měl vypadat. Kardinál Ratzinger v jednom interview právem na to poukázal, nemluvě o skutečnosti, že ten, kdo patří ke Grand Oriente, nemůže vytvořit žádný sociálně spravedlivý a lidský řád. Adolf Hitler chtěl vybudovat tisíciletou říši a komunismus sliboval lidem ráj na zemi.

Na tomto místě bych chtěl ještě jednou nechat citovat slova profesora Zampettiho a několik jeho úvah, které najdeme na konci jeho knihy: "Dnes se tento ráj jeví jako peklo na zemi. Není rozšiřování drog, terorismus a AIDS peklem? Přibližujeme se vlastně kosmické katastrofě. Bůh stvořil svět a dal ho k dispozici člověku. Člověk potřebuje svět, aby mohl žít a splnit úlohu, k níž ho Bůh povolal. A co s tím dnes člověk dělá? Nejenže Boha ignoruje, zapomíná na něj, nýbrž se staví proti Bohu a ničí přitom ten svět, který Bůh stvořil vlastně pro něj, aby ho učinil šťastným. Jak člověk ničí svět? Tím, že chce zaujmout místo Boha jako absolutního zákonodárce a zničit desky s příkazy. Může být něco zmatenějšího? Mohlo by se to jevit jako šílenství, ale je to pravda. Člověk neví, nebo predestinuje, že bez světa nemůže žít. A přece: Zničení světa se rovná zničení lidí! Problém ekologie dneška, který se nezadržitelně rozšiřuje po světě, znamená právě toto: Člověk chce zničit dílo boží, které bylo stvořeno pro něj a

jeho blaho. Ekologický problém a hřích jsou v tomto bodě identické. A hřích znamená oddálení a odvrácení člověka od Boha.

K tomu si vezměme konkrétní příklad, který bohužel hovoří sám za sebe: Drogově závislý člověk. Kdo to vlastně je? Je to ten, kdo sám sebe ničí a zničí, přitom znetvořuje své myšlenky (pomysleme na obluzení smyslů) a vylučuje vlastní vůli. Takto vysílený člověk je člověk postižený hříchem. Tak je hřích první příčinou celého neštěstí dnešního člověka a možná i kosmické katastrofy. Přesto nechce dnešní člověk o hříchu nic slyšet, tabuisuje se, nebo co je ještě horší, mnozí jej dokonce prohlašují za ctnost. A je to právě hřích, který ruší přítomnost Krista a Marie v lidských srdcích a tím i na světě. Vykoupení je však vždy větší než hřích, síla vykoupení nekonečně převyšuje zlo, které se nalézá v člověku a ve světě. Srdce Matky Boží o tom ví, víc, než kterékoliv jiné na tomto světě. Proto nás ve Fatimě nevyzývá jen k obrácení, ale chce nám jako Matka Ježíšova nabídnout svou pomoc, abychom se vrátili k pramenu vykoupení. Nad námi visely a visí katastrofy a kalamity nepředstavitelných rozměrů, jak fyzikálního tak i morálního řádu. Můžeme je odstranit, jestliže skutečně chceme. Proto k nám ve Fatimě svatá Panna promluvila. Chce naši spolupráci, tak jak ji sama neomezeně nabídla Bohu: *Ecce ancilla Domini* - hle, služebnice Páně. Staňme se i my služebníky Páně. A ještě mnohem víc, neboť Ježíš nás nenazývá služebníky, ale přáteli, jsme jeho bratry, poněvadž Marie je jeho a naší Matkou.”

Možná, že je zde vhodné citovat ještě jednou slova velkého básníka Paula Claudela. ”Třetí století bude buďto křesťanské, nebo nebude vůbec.”

Sestra Lucie napsala koncem února 1990 žurnalistovi Auru Miguelovi krátký dopis, kterým potvrdila výpověď Svatého Otce o pomoci Matky Boží z Fatimy při rozpadu komunismu. Ve stejném dopisu vyjádřila přesvědčení, že nás Panna Marie ochrání před atomovou katastrofou a proto na nás apeluje, abychom poselství z Fatimy brali vážně.

Oprávněná výzva k modlitbám, obětem a pokání, které mohou ochránit svět před takovou katastrofou. Proto je dnes poselství z Fatimy aktuálnější, než kdykoliv před tím...

Dobové dokumenty

Perestrojka a papež Wojtyła

Italský časopis La Stampa zveřejnil 3. března článek Michaela Sergejeviče Gorbačova o papeži Janu Pavlu II. Zde přinášíme znění tohoto článku.

V posledních letech po mé návštěvě ve Vatikánu v r. 1989 jsem měl s papežem intenzivní písemný styk. Věřím, že to tak bude i nadále. Mezi námi je hluboká sympatie a pochopení, které se každým dopisem potvrzuje. Myslím, že mohu říci, že oba chceme dovést do konce to, co jsme začali.

Co se mne týče, chtěl bych využít každé příležitosti spolupráce s papežem. Jsem si jist, že tato vzájemná snaha neochabne. Není jednoduché popsat způsob porozumění mezi papežem Wojtylou a mnou, protože v tomto vztahu je něco instinktivního nebo možná intuitivního, co má enormní význam. Zjednodušeně mohu říci, že jsem si v jeho blízkosti všiml role papeže při vytváření nového politického myšlení. Snadno mohu připustit, že jsem v jeho projevech našel mnoho nápadů, s nimiž souhlasím...

V myšlení tohoto papeže jsem si vždycky vážil duchovního obsahu a úsilí o přínos k vytváření nové světové civilizace. Navíc je dnešní papež v Římě také Slovan. To určitě zvýhodnilo naše porozumění. Ale mnohem více než jeho slovanský původ pomohla naše duševní shoda. Dnes můžeme říci: to, co se ve Východní Evropě stalo v posledních letech, by bez tohoto papeže nebylo možné, bez velké úlohy, kterou sehrál také v politické oblasti na světové scéně.

V rámci vztahů k Vatikánu mají naše kroky vůči náboženství zde v Moskvě také velký význam. Poznali jsme, že mezi pravoslavnou a katolickou církví musí být normální vztahy a to vše přispělo k zlepšení vztahů mezi naší zemí a Vatikánem...

Uznali jsme práva pravoslavné církve v Rusku, jež utrpěla v letech stalinismu mnohé tvrdé rány.

A uznali jsme také společenskou úlohu jiných náboženství. Je nutno vědět, že v naší zemi existuje okolo 100 různých náboženských společenství...

Ještě musím dodat, že jsem byl při setkání před dvěma roky velmi ovlivněn lidským hlediskem. Zcela krátce: papež je mimořádnou osobností. Nechci přehánět, ale nabyt jsem zcela zvláštního dojmu, jako by z tohoto člověka vycházela energie, síla, jejíž pomocí máte k němu hlubokou důvěru. I dnes, po velikých změnách v Evropě hraje papež velikou politickou roli.

Nalézáme se ve velmi delikátní přechodné fázi, v níž má a musí mít člověk, osobnost rozhodující význam. Vše, co může posílit svědomí člověka a jeho ducha, je dnes důležitější než kdykoliv předtím.

Michael S. Gorbačov

Text článku M. S. Gorbačova byl ve světě zveřejněn 3. března 1992. Ještě před zveřejněním v La Stampa dostal papež na osobní přání Gorbačova jeho dopis v ruském originále. Svatý Otec po přečtení vyjádřil redaktorům La Stampa následující myšlenky:

”Je pravdou, že mezi námi byl instinktivní kontakt, jako bychom se znali již léta. Vím též proč: Naše setkání bylo připraveno Prozřetelností. Vzpomínám si dobře a docela přesně na setkání s Michaelem Gorbačovem, když sem přišel na návštěvu. Věřím, že je mužem zásad, duševně velmi bohatý. Je to charismatický člověk, který měl bezpochyby rozhodující vliv na události ve východní Evropě. Nepokládá se sice za věřícího, ale se mnou - na to si vzpomínám - mluvil o významu modliteb, o vnitřním rozměru člověka.

Myslím si opravdu, že naše setkání bylo připraveno prozřetelností. Není náhodou, že papež uznal Cyrila a Metoděje spolupatrony Evropy. Tvoří styčný bod mezi slovanskou a latinskou identitou. Četl jsem Gorbačovův soud o papežově úloze při převratu ve východní Evropě.

Jsem přesvědčen o tom, že si to opravdu myslí. Když chtěla tuto papežovu úlohu podtrhnout Evropská Synoda, prosil jsem, aby tak nečinila. V tomto procesu platila církev jako taková, nikoliv papež. Je-li co připsat papeži, potom je to jeho věrnost Kristu a člověku. Možná, že se někomu Gorbačovův soud nelíbí. Nejposlednější událostí musí být jistě ještě zevrubněji studovány, pravé důvody některých příhod se ještě musí vyzkoumat. Například si někteří myslí, jako např. B. Popper, že důvodem krize komunistických systémů byly hospodářské potíže. Tento aspekt existuje a má určitou váhu. Nesmíme však zapomenout na důležitou věc: nenastala jen komunistická krize, byla také perestrojka. A perestrojka také znamená "obrácení". V krizi a zlomu, který nastal a které se odehrávají, je duchovní prvek, vnitřní změna. Jen tak to může být. Neboť člověk se skládá z obou prvků. Bylo by mylné, interpretovat události na Východě jen duchovně a stejně tak je mylné chápat je pouze materiálně a z "neschopnosti" vyhlédnout z velké hospodářské krize.

Jan Pavel II.

Historické setkání v obrazech

Obrázky: Centro Televisivo Vaticano

Když Jan Pavel II. při atentátu 13. května 1981 na náměstí Sv. Petra vyvázl ze smrti jen zázrakem, potom je možné stejně tak mluvit o zázraku milosti, který se odehrál 27. prosince 1983 ve vězeňské cele Rebbii: Dva lidé, nyní při bratrském setkání, sedící proti sobě v tajemném rozhovoru, z nichž jeden se ještě před jedním a půl rokem snažil ukončit život druhého.

Když odhlédneme od těch několika málo výroků, které nesouhlasily s papežovou návštěvou ve věznici, byly komentáře a zprávy k oné historické události jednoznačně pozitivní. Podle mého mínění napsal to nejlepší a nejrozsáhlejší list *Time* z 9. ledna 1984, čís. 2. pod titulem: "Why forgive? Proč prominut? Dále *Time* konstatoval: "Je těžké, představit si ještě úplnější a dokonalejší konstrukci dramatu."

Odezvy na první německé, italské a polské vydání knihy

Od prvního vydání na jaře r.1982 obdržel autor přes 5.000 dopisů jen od německých čtenářů, kteří v nich vyjádřili své srdečné díky i svou radost, ale též podiv nad "odvážným krokem" uveřejnit takovou knihu. Mezitím se uskutečnilo vydání dalších překladů do vlámského, francouzského a španělského jazyka a druhé vydání v italštině a polštině.

Z velkého množství německých, italských a polských dopisů čtenářů zde jen několik příkladů:

Milý otče Sebastiáne! Dnes jsem dostal oba exempláře Vaší knihy, za to bych Vám chtěl ihned poděkovat... Kniha na mě činí velký dojem. Mohl byste mi nechat prosím, poslat ještě 5 exemplářů? I když jsem nemohl přečíst všechny strany, myslím, že již teď mohu gratulovat spisovateli i vydavateli. Se srdečnými vřelými přáními

Váš v Kristu: Franz Hengsbach, biskup z Essenu

Nejdříve srdečný dík za zaslání knihy. Od začátku až ke konci jsem ji ihned celou přečetl. Zaujala mě vnitřně a mohl jsem jen plakat... Děkuji Vám, že jste vše důležité sesbíral s velkou láskou a velkou pilí tak, že my docela malí máme o atentátu dobré informace a můžeme si vše lépe představit.

Alice Hassdenteufel, Biberach

Četl jsem knihu s velkým zájmem a považuji ji za dobrou, velmi informativní, vyváženou v znázornění událostí i výpovědi. S nejlepšími pozdravy a vřelými přáními

Váš J. J. Degenhardt, arcibiskup z Paderbornu

Před časem jsem si přečetl Vaši knihu: "Drama..." Vycítil jsem z ní Vaši velikou lásku k našemu Svatému Otcí, k církvi a k Vaší slovanské vlasti...

Sr. M. S. z Ježíšovy OCD,H

...Kniha mě velice potěšila a používám ji hned při sestavování denních kázání při Mši svaté, kde jsou ona data a výstižné interpelace dobře přijímány. Necht' Vám při Vašem apoštolátu vždy pomáhají Pán a jeho svatá Matka...

Farář Dr.J. Kräutle, Caracas (Venezuela)

...Kniha je velkolepá! O Fatimě a jejím poselství se píše mnoho a bylo již mnoho napsáno, ale ještě jsme nečetli žádnou knihu, která tak světově spojuje časová znamení s událostmi ve Fatimě.

Vaši Horst a Ursula Müller, Düsseldorf

Zcela zvláštní, aktuální kniha. Patří do každé katolické rodiny..

Msgr. H. Valks, Pfarrer, Köln

...Doufám, že kniha dovede velmi mnoho lidí k hluboké lásce k Matce našeho Pána a posílí je ve věrnosti ke Svatému Otci, který zasvětil svou celou činnost i život Matce Boží...

Sjednocen s Vámi v modlitbě, zdravím a žehnám Vás

Váš H.H. Wittler, biskup z Osnabrücku

Srdečné díky za Vaší knihu. Byl jsem velice pohnut a rozpačitý, že jste nezapomněl ani na utrpení a křížovou cestu litevských katolíků...

E.H. DR. Fr. Dauknys

vydavatel katolických litevských News, Austrálie

Tato kniha by měla být rozšířena v milionovém nákladu mezi křesťanský lid.

Alfons Maria Weigl, farář a.D. Rottenburg/Laaberg

Zvláštní zájem vzbuzuje vyličení vztahů ke zjevení Panny Marie ve Fatimě. Tato kniha jistě přispěje k neustálému rozšiřování modliteb za papeže a za zájmy církve.

Váš Maximilian Aichern OSB, biskup z Lince.

Kněz, který se o nás stará, byl v Paderbornu na exerciciích s doktorem R. Vyprávěl nám, že se o knize hovořilo v superlativech a každé poledne se z ní předčítalo

R. Mallach, Recklinghausen

Chtěl bych knihu rozšířit mezi členy našeho závodu. Prosím, pošlete mi proto 500 exemplářů.

P. Carlo Colonna S.J., Jesuitský institut
pro rozšiřování katolické knihy, Pescara

Přečetl jsem knihu jedním dechem. Pokládám ji za pěknou a užitečnou. Je určena k tomu, aby v lidských duších vzbudila mnoho dobrého. Zašlete mi prosím více exemplářů. S vřoucím díkem

P. Tomaso Toschi O.P., Bologna

Já jsem knihu naráz "spolkla". Teď jsou na řadě mé sestry, spolčnice. Již jsme o ní vášnivě diskutovaly. Jednoduše ohromné! Necht' Bůh požehná autorovi.

Sestra Franca Paola Paliere, Torino

Přečetla jsem knihu jedním dechem během jedné noci, neboť jsem ji ráno musela vrátit sousedce, která mi ji přinesla a půjčuje ji známým.

Halina B., Varšava

"Atentát na papeže...!" je kniha, která byla napsána srdcem, které miluje Boha a církev. Přečetl jsem knihu jedním dechem a sjednotil jsem se s autorem, a téměř jsem viděl, jak ji píše v plném zaujetí, modlitbami. Snad ji psal klečíc. Čtenář dostává dojem, že se společně modlí s oněmi, kteří zažili atentát na papeže Jana Pavla II. a že se modlí se Svatým Otcem a s miliony věřících.

Krzysztof T., Rzeszów

Děkuji za zaslanou knihu "Atentát...", na listině čekajících jsou uvedeni mnozí lidé z místa a okolí. Je to vynikající kniha, zformovaná pravdou a láskou.

Janek L., Ilava

Nakonec srdečně děkuji
manželům Jeanne a Romanu Marthalovým,
manželům Steinbachovým
paní Diethild Treffert, paní Erně Wolffové
Franciszekovi Blachnickiemu, Heinzi Frizheimovi,
Michael Köferovi, Števko Kovalčíkovi,
P. Modestovi, Horstu Seiffertovi
a několika dalším, neuvedených jmény,
za jejich korektury, prospěšné rady a modlitby.
Děkuji rovněž chorvatské, polské, slovenské
a české sekci Radia Vatikánu, jakož i jejich knihovnám,
dále Polskému historickému ústavu v Římě
a Měšťanské knihovně v Koblenci, za materiál,
který mi byl dán laskavě k dispozici.

P. Sebastian Labo S.J.

Obrázek papeže s autorem

10. října 1980: Jan Pavel II. v rozhovoru s autorem během audience pro účastníky kongresu: "Křesťanství a marxismus", jenž byl uspořádán Papežskou universitou Urbaniana.

K autorovi: Narozen 1931 ve Valaské Belé, Slovensko. 1951 maturita. 1956 ukončení studia archivistiky, historie, marxismu a latiny na Slovenské universitě v Bratislavě. Sedm roků činný ve Státním slovenském ústředním archivu (ŠSÚA). 1963 se mu zdařil útěk do Itálie. Studium filosofie a theologie v Římě. 1969 vysvěcení knězem, poté noviciát Společenství Ježíšova. Od r. 1971 spolupracovník informačního bulletinu "pro fratribus" a od r. 1979 redaktor jeho německého vydávání.